

Voorlopige agenda van de commissie Financiën en Veiligheid van 18 juni 2014

Hierbij wordt u uitgenodigd voor de openbare vergadering van de commissie Financiën en Veiligheid

Datum: woensdag 18 juni 2014
Aanvang: 13:00 uur
Locatie: Oude raadzaal
Voorzitter: dhr. B.N. Benjamins
Griffier: dhr. W.T. Meijer, 050-3677726, wolbert.meijer@groningen.nl

EXTRA VERGADERING

Opening

[Bijlage - Uitnodigingsbrief](#) (pdf)

A Algemeen deel

A1. Opening en mededelingen

A2. Vaststelling agenda

A3. Conformstukken

a. Implementatie Wet Markt en Overheid, economische activiteiten
(raadsvoorstel 15 mei 2014)

OP VERZOEK VAN CDA ZAL VOORGESTELD WORDEN DIT
AGENDAPUNT NAAR HET DISCUSSIEDEEL TE VERHUIZEN, WORDT
DAN B3.

[Raadsvoorstel - Implementatie Wet Markt en overheid economische activiteiten](#) (pdf)

B Inhoudelijk deel

B1. Jaaroverzicht 2013 van de werkzaamheden van de gemeentelijke Ombudsman
(brief Ombudsman 1 mei 2014)

+

Jaarverslag klachten 2013, Verslag werkzaamheden gemeentelijke Ombudsman 2013
en werkzaamheden Regeling klokkenluiders
(collegebrief 27 mei 2014)

[Ingekomen stukken - Ombudsman-aanbiedingsbrief](#) (pdf)

[Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013](#) (pdf)

[Collegebrief - Jaarverslag klachten 2013 Verslag werkzaamheden gemeentelijke Ombudsman 2013 en werkzaamheden Regeling klokkenluiders](#) (pdf)

commissie Financiën en Veiligheid - woensdag 18 juni 2014

- B2.** Voorjaarsbrief 2014
(collegebrief 5 juni 2014)
+
Financieel meerjarenbeeld 2015-2018
(raadsvoorstel 5 juni 2014)
+
1e Voortgangsrapportage 2014, 10e Bezuinigingsrapportage en Sleutelrapportage
(collegebrief 28 mei 2014)
+
Voortgang openstaande moties in aanloop naar Voorjaarsdebat 2014
(collegebrief 4 juni 2014)
Collegebrief - Voorjaarsbrief 2014 (pdf)
Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018 (pdf)
Collegebrief - Informeren 1e Voortgangsrapportage 2014 bezuinigingsrapportage en sleutelrapportage bestand te groot voor inclusie
Collegebrief - Voortgang openstaande moties in aanloop naar Voorjaarsdebat 2014 (pdf)
Bijlage - Coalitieakkoord 2014-2018 (pdf)
Bijlage - Stadsmonitor (pdf)

Sluiting

Bij de inhoudelijke agendapunten onder A en B kunnen burgers gebruik maken van het inspreekrecht. Men krijgt daarvoor maximaal drie minuten. De totale inspreek-tijd per vergadering is maximaal een kwartier. Insprekers dienen zich minimaal 24 uur voor de vergadering aan te melden bij de commissiegriffier. De agenda's zijn onder voorbehoud. De definitieve agenda's worden in de vergadering vastgesteld.

U kunt deze vergadering live volgen via www.gemeenteraad.groningen.nl

Bijlage - Uitnodigingsbrief

Onderwerp Uitnodiging EXTRA commissievergadering 18 juni a.s.

Leden Raadscommissie Financiën en Veiligheid

Telefoon (050) 367 77 26	Bijlage(n)	Ons kenmerk
Datum 6 juni '14	Uw brief van	Uw kenmerk

Geachte commissieleden,

Namens uw voorzitter, de heer Benjamins, nodig ik u uit voor de EXTRA commissievergadering Financiën en Veiligheid van **woensdag 18 juni a.s. om 13.00 uur, Oude Raadzaal.**

Nota Bene: omdat het gaat om een extra vergadering is er geen rondvraag geagendeerd.

Wet Markt en Overheid

De Wet Markt en Overheid geldt vanaf 2012, maar er geldt een overgangstermijn tot 1 juli van dit jaar voor het laten voldoen van de bestaande economische activiteiten aan de wet of om deze gemotiveerd uit te zonderen in het kader van het algemeen belang. Het voorstel is nu om inderdaad een aantal gemeentelijke activiteiten te benoemen in het kader van het algemeen belang. Omdat dit voor 1 juli moet gebeuren is dit voorstel aan deze agenda toegevoegd, en zal het ook in de raad van 25 juni (voorjaarsdebat) moeten worden vastgesteld (de reguliere raad van 2 juli is te laat). Er is gekozen voor een vergelijkbare opzet als die in Tilburg – volgens de toezichtsautoriteit een van de best practices op dit gebied.

Vooralsnog is – ook vanwege de rest van de agenda – gekozen voor agendering als conformstuk. Mocht u toch discussie wensen, graag dit z.s.m. doorgeven aan voorzitter en ondergetekende.

Ombudsman, klachtenrapportage etc. (incl. wensen en bedenkingen!)

Zoals gebruikelijk worden de jaarrapportage van de Ombudsman en het eigen jaarverslag klachten van de gemeente tegelijk geagendeerd. Het jaarverslag van de Ombudsman heeft dit jaar een wat soberder karakter dan u gewend bent (in feite niet meer dan een jaaroverzicht met een begeleidende brief). Dit heeft te maken met de wisseling van de wacht: mevrouw Kol nam afscheid als Ombudsman en mevrouw Hermans trad aan. Op woensdag 11 juni a.s. om 14.30 uur gaat u als commissie met de nieuwe Ombudsman kennismaken op haar kantoor Kreupelstraat 12.

Bijlage - Uitnodigingsbrief

Bladzijde 2 van 2
Onderwerp

Het college rapporteert over de intern door de gemeente behandelde klachten (zeg maar: de eerstelijns klachtafhandeling, voordat klagers evt. naar de Ombudsman kunnen stappen). Tevens bevat de collegebrief een kort verslag van de Regeling klokkenluiders.

Tot slot zit er nog een kleine wensen en bedenkingen procedure verstoep in de brief. Het college heeft positief beslist op het verzoek van de gemeente Ten Boer om de concerncontroller van de gemeente Groningen aan te wijzen als vertrouwenspersoon interne procedure en de gemeentelijke Ombudsman voor de externe procedure Regeling klokkenluiders Ten Boer. **Het college gaat er zonder tegenbericht vanuit dat de raad hiermee instemt.**

Voorjaarsbrief c.a.

De Voorjaarsbrief is dit jaar van een wat ander karakter dan voorgaande jaren, omdat de tijd na vaststelling van het coalitieakkoord erg kort was. Per thema uit het coalitieakkoord geeft het college aan waar wat hem betreft de komende tijd de aandacht naar uitgaat. Samen met het coalitieakkoord zelf, de bijgevoegde Stadsmonitor, het raadsvoorstel Financieel meerjarenbeeld 2015-2018 en de VGR-I, de VGR-bezuinigingen en de Sleutelrapportage krijgt u daarmee input voor het Voorjaarsdebat op 25 juni, waarin u het college via moties uw wensen en prioriteiten kunt meegeven voor de begroting 2015. In deze commissievergadering vindt de voorbereiding voor dit debat plaats.

Met vriendelijke groet,
namens de voorzitter,

Wolbert Meijer,
raadsadviseur

Raadsvoorstel - Implementatie Wet Markt en overheid economische activiteiten

Raadsvoorstel

Registratienr. 4361058 Steller/teInr. G. Urban/J. Lanenga/ 76 45 Bijlagen 2

Onderwerp Implementatie Wet Markt en Overheid, economische activiteiten

Classificatie	☒ Openbaar ☐ Geheim
	☐ Vertrouwelijk
Portefeuillehouder	Schroor Raadscommissie

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

- I. het Besluit tot vaststelling economische activiteiten in het kader van het algemeen belang als bedoeld in artikel 25h Mededingingswet vast te stellen;
- II. het besluit onder I bekend te maken door plaatsing in het elektronische gemeenteblad.

Samenvatting

De Wet Markt en Overheid stelt gedragseisen aan economische activiteiten die de gemeente zelf of via overheidsbedrijven verricht. Echte overheidstaken vallen niet onder de wet. Daarnaast kan de gemeenteraad vaststellen dat bepaalde economische activiteiten die de gemeente verricht worden verricht in het kader van het algemeen belang, waardoor deze zijn uitgezonderd van de werking van de wet. De wet geldt vanaf 1 juli 2012, maar geeft een overgangstermijn tot 1 juli 2014 voor het laten voldoen van de bestaande economische activiteiten aan de gedragseisen van de wet of om deze gemotiveerd uit te zonderen in het kader van het algemeen belang. De raad besluit gemotiveerd een aantal gemeentelijke economische activiteiten te benoemen in het kader van het algemeen belang.

Afgehandeld en naar archief Paraaf Datum

Raadsvoorstel - Implementatie Wet Markt en overheid economische activiteiten

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

Aanleiding en doel

Overheden verrichten over het algemeen publiekrechtelijke taken. Overheden zijn zelf of via hun overheidsbedrijven ook steeds meer marktactiviteiten gaan verrichten. Met deze economische activiteiten treedt de overheid in concurrentie met particuliere ondernemingen. Voorbeelden van economische activiteiten door de gemeente zijn de verhuur van sportzalen en de inzameling van bedrijfsafval voor derden. Dit zou in sommige gevallen kunnen leiden tot oneerlijke concurrentie, omdat overheden vanuit hun publieke functie concurrentievoordelen kunnen hebben en daarmee in staat zijn goederen of diensten aan te bieden voor een lagere prijs dan concurrerende ondernemingen. Op 1 juli 2012 is de Wet Markt en Overheid (opgenomen in de Mededingingswet) in werking getreden, die tot doel heeft zo gelijk mogelijke concurrentieverhoudingen tussen overheden en bedrijven te creëren. Overheden mogen nog steeds economische activiteiten verrichten, maar moeten daarbij voldoen aan gedragseisen die de wet stelt. De belangrijkste daarvan is dat aan afnemers tenminste de integrale kosten worden doorberekend. Ook mag een gemeente overheidsbedrijven (verbonden partijen waarbij de gemeente zeggenschap uitoefent) niet bevoordelen. In dit voorstel worden voorstellen gedaan voor de implementatie van de wet.

Kader

De Wet Markt en Overheid, die is opgenomen in de Mededingingswet.

Argumenten en afwegingen

Een ambtelijke werkgroep heeft de mogelijke economische activiteiten die binnen de gemeente Groningen of binnen de gemeentelijke bemoeienis plaatsvinden geïnventariseerd. Uit de inventarisatie is een aantal economische activiteiten naar voren gekomen. Deze activiteiten zijn beoordeeld aan de Wet Markt en Overheid.

Echte overheidstaken vallen niet onder de wet (inclusief de uitvoering daarvan voor andere gemeenten), evenals onderwijsactiviteiten en werkzaamheden die vallen onder de sociale werkvoorziening. Daarnaast kan de gemeenteraad vaststellen dat bepaalde economische activiteiten die de gemeente verricht worden verricht in het kader van het algemeen belang, waardoor deze zijn uitgezonderd van de werking van de wet. De wet geldt vanaf 1 juli 2012, maar geeft een overgangstermijn tot 1 juli 2014 voor het laten voldoen van de bestaande economische activiteiten aan de gedragseisen van de wet of om deze gemotiveerd uit te zonderen in het kader van het algemeen belang. Hierbij zullen daarvoor voorstellen worden gedaan.

Bij een aantal economische activiteiten is geconstateerd dat wordt voldaan aan de gedragseisen van de wet. Deze zijn weergegeven in bijgaande nota. Voor andere activiteiten geldt dit niet, maar is geconstateerd dat deze worden uitgevoerd in het kader van het algemeen belang, waardoor niet hoeft te worden voldaan aan de gedragseisen. Hiervoor moet de gemeenteraad een gemotiveerd besluit nemen.

Of de economische activiteiten ongewijzigd kunnen worden voortgezet wordt gedeeltelijk door markt en overheid bepaald, maar vooral ook door de politieke afweging in hoeverre de activiteiten door de gemeente moeten worden uitgevoerd. Bij de beoordeling van het algemeen belang moet ook de specifieke Groningse context meegewogen worden. Dit raakt de gemeentelijke kerntakendiscussie. Hierover worden door uw raad de komende tijd keuzes gemaakt. Aangezien vóór 1 juli 2014 een besluit zal moeten worden genomen in het kader van de Wet M en O, ligt dit voorstel nu wel voor.

Algemeen belang

Het kan zijn dat de gemeente een economische activiteit verricht omdat er een publiek (algemeen) belang mee gemoeid is waarin door de markt niet, onvoldoende of op onjuiste wijze wordt voorzien (kortom er is sprake van marktfalen). De overheid hecht zo veel belang aan bijvoorbeeld de beschikbaarheid, kwaliteit en toegankelijkheid van dergelijke activiteiten dat ze als het ware wil garanderen dat deze activiteiten op haar voorwaarden worden aangeboden. Daarmee onderscheiden deze activiteiten zich van andere, reguliere economische activiteiten.

Raadsvoorstel - Implementatie Wet Markt en overheid economische activiteiten

Uw raad wordt voorgesteld de volgende economische activiteiten te benoemen in het kader van het algemeen belang:

- *Thermiek BV, onderdeel begeleiding Wajongeren;*
- *sport en recreatie algemeen;*
- *ondersteunende activiteiten bij sportaccommodaties;*
- *Oosterpoort en Stadsschouwburg en ondersteunende activiteiten zaalverhuur en horeca;*
- *CBK, Kunstuitleen;*
- *GKB (bovenwettelijke deel budgetbeheer, beschermingsbewind en WSNP);*
- *BBZ (bijstand zelfstandigen);*
- *re-integratieactiviteiten;*
- *verhuur onroerend goed;*
- *exploitatie van buurtstallingen;*
- *exploitatie fietsstallingen;*
- *verschillende activiteiten GGD: logopedie, seksuele gezondheid, reizigersvaccinatie, forensische geneeskunde bij arrestanten van politie;*
- *incidentele detachering van personeel;*
- *overheidsbedrijf: Martiniplaza.*

In de Nota implementatie Markt en Overheid is een compacte motivering opgenomen van het algemeen belang per activiteit, vergelijkbaar met hoe de gemeente Tilburg deze heeft verricht. De gemeente Tilburg is volgens de toezichtsautoriteit ACM een van de best practices op dit gebied.

Nieuwe economische activiteiten moeten al direct aan de wet voldoen. In de inventarisatie zijn geen economische activiteiten aangetroffen, die niet voldoen aan de gedragseisen én niet onder het algemeen belang zijn te scharen.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Het raadsbesluit tot vaststelling economische activiteiten in het kader van het algemeen belang is een besluit waartegen door belanghebbenden (marktpartijen) bezwaar en beroep kan worden ingesteld.

Financiële consequenties

Het hierbij voorgelegde besluit heeft geen financiële consequenties.

Voor de beoordeling van de financiële onderbouwingen is een relatie gelegd met het tarievenonderzoek dat door Deloitte is uitgevoerd en dat in een afzonderlijk voorstel aan uw raad wordt voorgelegd. Hierbij moet het volgende worden opgemerkt. Deloitte heeft de gemeentelijke privaatrechtelijke tarieven getoetst op kostendekkendheid. Deze toetsing heeft geleid tot een advies over de verantwoording van de baten en lasten. Eén van de gedragsregels uit de Wet Markt en Overheid is de integrale kostprijsdoorberekening, waarbij overheden tenminste de integrale kosten van hun producten en diensten moeten doorberekenen in hun tarieven. Daarvoor wordt geadviseerd om bij activiteiten die plaatsvinden in het algemeen belang, maar waarbinnen er ook een commerciële activiteit aanwezig is een scheiding te maken tussen het algemene en het commerciële deel zodat de kostendekkendheid afzonderlijk getoetst kan worden. Als voorbeelden van activiteiten waarbij dit speelt noemt Deloitte de ondersteunende activiteiten bij sportaccommodaties, de zaalverhuur en horeca bij de Oosterpoort en Stadsschouwburg en de CBK kunstuitleen. Deloitte heeft dus alleen getoetst aan de gedragseis kostendekkendheid van de wet.

De wet biedt echter de mogelijkheid om marktactiviteiten van de gedragseisen uit te zonderen in het kader van het algemeen belang, waardoor deze gedragseisen dus niet verplicht worden. Dit betreft een politieke afweging, die voorbehouden is aan de raad. Voor de hiervoor genoemde voorbeelden wordt uw raad voorgesteld om deze uit te zonderen in het kader van algemeen belang. Daarmee hoeft dus op dit moment geen kostendekkendheid te gelden voor de gedeelten van de activiteiten die als commercieel te duiden zijn. Wel vinden wij het raadzaam en gepast om ook voor deze deelactiviteiten kostendekkendheid na te streven en stellen wij voor om de aanbeveling van Deloitte op dat punt over te nemen, in die zin dat daarvoor voor deze activiteiten op termijn sprake zal zijn van een gescheiden verantwoording van de kosten en opbrengsten.

Verdere toekomstige financiële consequenties m.b.t. het verrichten van economische activiteiten liggen op het gebied van de wijziging van de Vennootschapsbelasting (Vpb). Ook deze wetgeving is gebaseerd op de

Raadsvoorstel - Implementatie Wet Markt en overheid economische activiteiten

gedachte om voor ondernemingen en overheidsbedrijven zo gelijk mogelijke concurrentieverhoudingen te creëren. Deze wet zal verdergaande consequenties hebben voor de economische activiteiten, aangezien daarover vennootschapsbelasting betaald zal moeten worden. Een wetsvoorstel hiertoe is momenteel in behandeling in de Tweede Kamer. Op deze ontwikkeling zal de komende periode actie worden ondernomen.

Overige consequenties

Met vaststelling van het raadsbesluit wordt voor de actuele economische activiteiten en overheidsbedrijven voldaan aan de eisen van de Wet Markt en Overheid. De Autoriteit Consument en Markt (ACM) kan optreden tegen overtredingen.

Vervolg

Vanuit de werkgroep Markt en Overheid is binnen de organisatie belegd dat toekomstige economische activiteiten worden getoetst aan de gedragseisen van de wet.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. R.L. (Ruud) Vreeman

de secretaris,
drs. P.J.L.M. (Peter) Teesink

Raadsvoorstel - Implementatie Wet Markt en overheid economische activiteiten

BIJLAGE

- ontwerp -

Besluit tot vaststelling economische activiteiten in het kader van het algemeen belang

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Groningen
d.d. 20 mei 2014;

gelet op artikel 25h Mededingingswet;

HEEFT BESLOTEN:

vast te stellen het Besluit tot vaststelling economische activiteiten in het kader van het algemeen belang als bedoeld in artikel 25h, vijfde lid Mededingingswet.

Artikel I Vaststelling economische activiteiten in het kader van het algemeen belang

De volgende economische activiteiten te benoemen in het kader van het algemeen belang:

- *Thermiek BV, onderdeel begeleiding Wajongeren;*
- *Sport en recreatie algemeen;*
- *Ondersteunende activiteiten bij sportaccommodaties;*
- *Oosterpoort en Stadsschouwburg en ondersteunende activiteiten zaalverhuur en horeca;*
- *CBK, Kunsttuilen;*
- *GKB (bovenwettelijke deel budgetbeheer, beschermingsbewind en WSNP);*
- *BBZ (bijstand zelfstandigen);*
- *Reintegratieactiviteiten;*
- *Verhuur onroerend goed;*
- *Exploitatie van buurtstallingen;*
- *Exploitatie fietsstallingen;*
- *Vershillende activiteiten GGD: logopedie, seksuele gezondheid, reizigersvaccinatie, forensische geneeskunde bij arrestanten van politie;*
- *Incidentele detachering van personeel;*
- *Overheidsbedrijf: Martiniplaza.*

De motivering van dit besluit is opgenomen in de Nota implementatie Wet Markt en Overheid, behorend bij het raadsvoorstel, zoals vastgesteld in het college op 20 mei 2014. Deze motivering maakt onderdeel uit van dit besluit.

Raadsvoorstel - Implementatie Wet Markt en overheid economische activiteiten

Artikel II Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op 1 juli 2014.

Tegen dit besluit kunt u op grond van de Algemene wet bestuursrecht schriftelijk bezwaar maken. Het bezwaarschrift moet zijn ingediend binnen zes weken na de dagtekening van deze bekendmaking. U kunt uw bezwaarschrift sturen naar De algemene bezwaarschriftencommissie, Postbus 30026, 9700 RM Groningen onder vermelding van uw naam, adres en telefoonnummer, de datum, het besluit waartegen uw bezwaar is gericht. Voeg zo mogelijk een kopie bij. Vermeldt waarom u het niet eens bent met het besluit en onderteken uw bezwaarschrift. Meer informatie over het indienen van bezwaar vindt u op de gemeentelijke website gemeente.groningen.nl.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 25 juni 2014.

De griffier,

De voorzitter,

drs. A.G.M. (Toon) Dashorst.

dr. R.L. (Ruud) Vreeman.

BIJLAGE

Nota implementatie Wet Markt en Overheid

Gemeente Groningen, mei 2014

Raadsvoorstel - Implementatie Wet Markt en overheid economische activiteiten

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	3
2	De Wet Markt en Overheid	4
3.1	Beoordeling gemeentelijke (economische) activiteiten.....	7
3.2	Economische activiteiten die niet vallen onder de werking van de Wet M en O.....	9
3.3	Economische activiteiten die voldoen aan de gedragseisen van de Wet M en O.....	10
4	Economische activiteiten die kunnen worden uitgezonderd van de werking van de Wet M en O in het kader van het algemeen belang.....	12
5	Toezicht op naleving van de wet en rechtsbescherming.....	17
	Bijlage.....	19

Raadsvoorstel - Implementatie Wet Markt en overheid economische activiteiten

1 Inleiding

Overheden verrichten over het algemeen publiekrechtelijke taken. In de loop van de tijd zijn overheden zelf of via hun overheidsbedrijven steeds meer marktactiviteiten gaan verrichten. Met deze economische activiteiten treedt de overheid in concurrentie met particuliere ondernemingen. Voorbeelden van economische activiteiten door de gemeente zijn de verhuur van sportzalen en de inzameling van bedrijfsafval voor derden. Dit zou in sommige gevallen kunnen leiden tot oneerlijke concurrentie, omdat overheden vanuit hun publieke functie concurrentievoordelen kunnen hebben en daarmee in staat zijn goederen of diensten aan te bieden voor een lagere prijs dan concurrerende ondernemingen.

Tegen deze achtergrond is de Wet Markt en Overheid (Wet M en O) in het leven geroepen die tot doel heeft zo gelijk mogelijke concurrentieverhoudingen tussen overheden en bedrijven te creëren. Overheden mogen onder het regime van deze wet nog steeds economische activiteiten verrichten. De Wet M en O bevat hiervoor dan wel vier gedragsregels waaraan overheden zich moeten houden, indien zij zelf of via hun overheidsbedrijven economische activiteiten uitvoeren. Het blijft dus de keuze van overheden zelf om te bepalen of zij wel of geen economische activiteit gaan verrichten. Hiermee wordt recht gedaan aan de autonomie van overheden en rekening gehouden met de specifieke publieke taak van de overheid.

De nieuwe gedragsregels zien op:

- Integrale kostendoorberekening
- Verbod op bevoordeling van overheidsbedrijven
- Verbod op hergebruik van gegevens
- Functiescheiding van ambtenaren

Hierna zal op deze gedragsregels nader worden ingegaan.

De wet geeft een aantal uitzonderingen van economische activiteiten, waarvoor de gedragseisen van de wet niet gelden. Echte overheidstaken vallen niet onder de wet (inclusief de uitvoering daarvan voor andere gemeenten), evenals onderwijsactiviteiten en werkzaamheden die vallen onder het begrip sociale werkvoorziening.

Belangrijk daarbij is nog dat economische activiteiten die de gemeente verricht in het kader van het algemeen belang, zijn uitgezonderd van de werking van de wet. De gemeenteraad moet daarover dan wel een gemotiveerd besluit nemen.

De wet past in het streven om voor ondernemingen en overheidsbedrijven een zogenaamd level playing field te verkrijgen. In dat kader kan nog gemeld worden dat er ook een wijziging op de Wet op de vennootschapsbelasting aangekondigd is, die waarschijnlijk voor overheidsbedrijven maar ook voor gemeentelijke onderdelen met bedrijfsmatige activiteiten een vennootschapsbelasting gaat introduceren.

Dit voorstel over de Wet Markt en Overheid geeft kort aan wat de gedragsregels inhouden en wanneer deze gedragsregels van toepassing zijn. Verder zal worden ingegaan op vragen als: Wat is een overheid? Wat is een overheidsbedrijf? Wat is een economische activiteit? Wanneer is sprake van een algemeen belang? Wie ziet toe op de Wet M en O? Waaruit bestaat de rechtsbescherming voor de ondernemer en voor de gemeente?

De wet geeft een overgangstermijn tot 1 juli 2014 voor het laten voldoen van de bestaande economische activiteiten aan de gedragseisen van de wet of om deze gemotiveerd uit te zonderen in het kader van het algemeen belang. Hierbij zullen daarvoor voorstellen worden gedaan. Bij een aantal economische activiteiten is geconstateerd dat wordt voldaan aan de

Raadsvoorstel - Implementatie Wet Markt en overheid economische activiteiten

gedragseisen van de wet. Voor andere activiteiten geldt dit niet, maar is geconstateerd dat deze worden uitgevoerd in het kader van het algemeen belang, waardoor niet hoeft te worden voldaan aan de gedragseisen. Nieuwe economische activiteiten moeten al direct aan de wet voldoen. In de inventarisatie zijn geen economische activiteiten aangetroffen, die niet voldoen aan de gedragseisen én niet onder het algemeen belang zijn te scharen.

2 De Wet Markt en Overheid

Inwerkingtreding en overgangsregime

De Wet M en O is een wet tot wijziging van de Mededingingswet. De regels zijn vastgelegd in een hoofdstuk dat aan de Mededingingswet wordt toegevoegd. De wet is in werking getreden met ingang van 1 juli 2012. Daarnaast is op basis van deze wet een Algemene Maatregel van Bestuur 'Besluit Markt en Overheid' vastgesteld en gelijktijdig in werking getreden. De gedragsregels van de wet zijn tot 1 juli 2014 niet van toepassing op economische activiteiten die ook vóór 1 juli 2012 uitgevoerd werden. Voor nieuwe activiteiten vanaf 1 juli 2012 geldt dat de gedragsregels al van toepassing zijn. Bij besluiten over nieuwe economische activiteiten en te sluiten overeenkomsten vanaf 1 juli 2012 wordt al getoetst aan de gedragseisen van de wet.

Werkingsfeer

De gedragsregels van de Wet M en O gelden voor alle overheden. Voor de gemeente betekent dit dat de wet ook geldt voor gemeenschappelijke regelingen. Er is sprake van 'economische activiteiten' indien de gemeente zelf of via haar overheidsbedrijf in concurrentie met andere ondernemingen goederen of diensten aanbiedt op een markt. Of hiervan sprake is, is afhankelijk van de karakteristieken van de activiteiten. Een sterke indicatie dat de door de gemeente verrichte activiteit van economische aard is, is dus de aanwezigheid van verschillende aanbieders van dezelfde goederen en diensten.

Indien sprake is van de uitoefening van typisch overheidsgezag (publiekrechtelijke taak), zoals handhaving van de openbare orde of het verlenen van vergunningen, is die activiteit geen economische activiteit. De gemeente hoeft dan geen rekening te houden met de gedragsregels. Evenmin is er sprake van een economische activiteit, indien de gemeente diensten verricht of goederen levert binnen de eigen organisatie (zelfvoorziening). In dat geval biedt de gemeente die goederen of diensten niet aan op een markt, zodat de overheid niet in concurrentie treedt met derden.

Een overheidsbedrijf is een onderneming met privaatrechtelijke rechtspersoonlijkheid waarin een overheidsorganisatie in staat is het beleid te bepalen of een onderneming in de vorm van een personenvennootschap, waarin een overheidsorganisatie deelneemt.

Uitzonderingen

De Wet M en O kent een aantal uitzonderingen. Is één van deze uitzonderingen van toepassing, dan geldt de Wet M en O niet.

Ten eerste is een uitzondering gemaakt voor enkele specifieke organisaties, zoals openbare onderwijsinstellingen en publieke omroepinstellingen.

Behalve deze specifieke uitzonderingen zijn economische activiteiten in een aantal gevallen uitgezonderd. Indien uw overheidsorganisatie goederen of diensten aan andere overheden of overheidsbedrijven ter uitvoering van hun publiekrechtelijke taak aanbiedt, zijn die economische activiteiten van uw overheidsorganisatie uitgezonderd van de Wet M en O.

Raadsvoorstel - Implementatie Wet Markt en overheid economische activiteiten

De Wet M en O bevat verder een belangrijke uitzondering voor economische activiteiten en voor bevoordelingen van overheidsbedrijven die plaatsvinden in het algemeen belang (zie hierna).

Ten slotte is het mogelijk dat de economische activiteiten zijn uitgezonderd, indien er voor die activiteiten sprake is van staatssteun. Dan gelden immers al de Europese staatssteunregels. Als er sprake is van zgn. de-minimissteun, waarbij het steunbedrag minder dan EUR 200.000 bedraagt, gerekend over drie jaar, is de Wet M en O wel weer van toepassing.

Gedragseisen

De Wet M en O bevat vier gedragsregels die het gelijke speelveld tussen overheden en ondernemingen beogen te creëren:

- *Integrale kostendoorberekening*: overheden moeten ten minste de integrale kosten van hun goederen of diensten in hun tarieven doorberekenen. Hiervoor moet worden bepaald op welke (soort van) goederen of diensten de kostendoorberekening moet worden toegepast. Dan moeten de kosten die gemoed zijn met het leveren van die goederen of het verrichten van die diensten worden bepaald en toegerekend aan die goederen of diensten. De prijzen voor die goederen en diensten mogen niet onder het niveau van die kosten liggen. Het gaat daarbij om een integrale kostendoorberekening voor de totaliteit van het soort activiteit. Voor de afbakening van het soort activiteit moet gekeken worden naar de relevante markt. Per activiteit moet worden afgewogen of dit wellicht meerdere activiteiten beslaat, omdat het een andere markt beslaat. De Wet M en O bevat geen eisen aan overheden hoe, met welke bedrijfseconomische principes, zij de integrale kostprijs moeten bepalen. Er is volstaan met de bepaling dat de overheden die bedrijfseconomische principes consequent moeten toepassen en dat het objectief te rechtvaardigen principes betreft. Het gaat in het bijzonder om principes zoals waardebeoordeling en afschrijvingen, ex ante (vooraf) of ex post (achteraf) kostenberekening en methoden voor toerekening van kosten. Een consequente werkwijze impliceert onder meer dat in vergelijkbare gevallen de kosten voor economische activiteiten op dezelfde wijze worden berekend en daarbij eenzelfde grondslag wordt gebruikt. Dat de gehanteerde principes objectief te rechtvaardigen zijn, betekent dat beargumenteerd moet worden waarom bepaalde principes voor de berekening zijn gehanteerd.

- *Bevoordelingsverbod*: overheden mogen hun eigen overheidsbedrijven niet bevoordelen ten opzichte van concurrerende bedrijven. Het is mogelijk dat de gemeente aan een eigen overheidsbedrijf bepaalde voordelen verschafft die andere ondernemingen niet (kunnen) krijgen. In dat geval is er sprake van concurrentievervalsing. Het opleggen aan overheidsbedrijven van de verplichting tot kostendoorberekening zou echter hun armslag bij de prijsstelling van hun activiteiten onnodig beperken. Daarom geldt op grond van de Wet M en O, behalve in uitzonderingsgevallen, voor overheden het verbod hun overheidsbedrijven te bevoordelen ten opzichte van concurrerende ondernemingen. In beginsel is elke vorm van selectieve bevoordeling verboden. Als bevoordeling in de zin van de Wet M en O wordt in ieder geval aangemerkt het verstrekken van gelden zonder een vergoeding te vragen die in het normale handelsverkeer gebruikelijk is. Een andere vorm van bevoordeling is het laten gebruiken van de naam en het beeldmerk van de gemeente waardoor verwarring bij het publiek kan ontstaan over de herkomst van goederen en diensten. Ook kan bevoordeling geschieden door het leveren van goederen, het verrichten van diensten en het ter beschikking stellen van middelen aan het overheidsbedrijf tegen een vergoeding die lager is dan de integrale kosten.

- *Gegevensgebruik*: overheden mogen de gegevens die ze vanuit hun publieke taak verkrijgen niet gebruiken voor economische activiteiten die niet dienen ter uitvoering van de publieke

Raadsvoorstel - Implementatie Wet Markt en overheid economische activiteiten

taak. Dit verbod geldt niet als andere overheidsorganisaties of bedrijven ook over de gegevens kunnen beschikken. De gemeente kan over gegevens beschikken die zij heeft verkregen bij de uitoefening van haar publiekrechtelijke bevoegdheden. Met deze gegevens kunnen economische activiteiten worden verricht, bijvoorbeeld door deze in verrijkte vorm op de markt aan te bieden. Indien deze informatie niet ook door private partijen gebruikt kan worden, levert dat voor de gemeente een oneigenlijk concurrentievoordeel op. Daarom mogen op grond van de Wet M en O gegevens die in het kader van de uitvoering van publiekrechtelijke bevoegdheden zijn verkregen, alleen worden hergebruikt voor economische activiteiten, indien die gegevens ook aan derden beschikbaar kunnen worden gesteld.

• *Functiescheiding*: als een overheid op een bepaald terrein een bestuurlijke (bijvoorbeeld toetsende) rol heeft voor bepaalde economische activiteiten en ook zelf die economische activiteiten uitvoert, mogen niet dezelfde personen betrokken zijn bij de uitoefening van de bestuurlijke bevoegdheid en bij het verrichten van de economische activiteiten van de overheidsorganisatie. Indien de gemeente een bepaalde publiekrechtelijke bevoegdheid uitoefent ten aanzien van economische activiteiten die zij ook zelf verricht, kan de schijn van belangenverstrengeling en het risico van concurrentievervalsing ontstaan. Het is daarom noodzakelijk dat voorkomen wordt dat dezelfde personen betrokken kunnen zijn bij zowel de uitoefening van de publiekrechtelijke bevoegdheid als het verrichten van die economische activiteiten. Daartoe geldt de gedragsregel van functiescheiding. Een voorbeeld van betrokkenheid bij de uitoefening van een dergelijke publiekrechtelijke bevoegdheid is het beoordelen van vergunningaanvragen voor het verrichten van bepaalde economische activiteiten. Het is dan niet toegestaan dat dezelfde persoon ook betrokken is bij die economische activiteiten, zoals het afsluiten van contracten voor het verrichten van die economische activiteiten of het zich bezighouden met de acquisitie van opdrachten.

Algemeen belang

Artikel 25h van de Mededingingswet bepaalt dat de eisen van de wet niet van toepassing zijn op economische activiteiten en op een bevoordeling van een overheidsbedrijf, welke plaatsvinden in het algemeen belang. Bij het bepalen van het algemeen belang spelen de volgende zaken een rol. Van belang is wat het beoogde doel en de beoogde doelgroep is van de activiteit en welke andere instrumenten er zijn ter verwezenlijking van het algemeen belang. De gemeente verricht een economische activiteit omdat er een publiek (algemeen) belang mee gemoeid is waarin door de markt niet, onvoldoende of op onjuiste wijze wordt voorzien (kortom er is sprake van marktfalen). De overheid hecht zo veel belang aan bijvoorbeeld de beschikbaarheid, kwaliteit en toegankelijkheid van dergelijke activiteiten dat ze als het ware wil garanderen dat deze activiteiten op haar voorwaarden worden aangeboden. Daarmee onderscheiden deze activiteiten zich van andere, reguliere economische activiteiten. Dat algemeen belang is er niet, indien de markt zelf voorziet in het aanbod van de desbetreffende goederen of diensten. Terreinen die door het ministerie zijn benoemd waar het goed denkbaar is dat economische activiteiten in het kader van het algemeen belang verricht worden zijn volksgezondheid, maatschappelijke zorg en welzijn, culturele activiteiten, ruimtelijke ordening en veiligheid.

Wanneer een economische activiteit wordt benoemd in het kader van het algemeen belang, moeten de gevolgen daarvan voor derden worden bepaald. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om de belangen van de private ondernemers die concurreren met de gemeente die zich vanwege het algemeen belang niet aan de verplichting tot kostendoorberekening hoeft te houden of met een overheidsbedrijf dat door een gemeente mag worden bevoordeeld. Ook moet worden bepaald of het noodzakelijk en proportioneel is om gebruik te maken van de uitzondering van

Raadsvoorstel - Implementatie Wet Markt en overheid economische activiteiten

algemeen belang. De voordelen ten aanzien van het algemeen belang moeten opwegen tegen de nadelen voor de belangen van derden. Steeds zal bekeken moeten worden of het risico bestaat van verdringing van de markt van private ondernemingen als gevolg van het niet meer van toepassing zijn van de gedragsregels van de wet. Verder zijn de aard en de duur van de economische activiteiten en de aard en de duur van de bevoordeling van belang. Kortom, er dient goed gemotiveerd te worden waarom sprake is van een algemeen belang, dat afgewogen tegen de belangen van private ondernemers, reden is de economische activiteiten buiten de reikwijdte van de gedragsregels van de wet te plaatsen.

3.1 Beoordeling gemeentelijke (economische) activiteiten

Inventarisatie mogelijke economische activiteiten en interviews

Een ambtelijke werkgroep heeft de mogelijke economische activiteiten die binnen de gemeente Groningen of binnen de gemeentelijke bemoeienis plaatsvinden geïnventariseerd. M.b.t. deze activiteiten zijn interviews afgenomen bij de verschillende organisatieonderdelen. Uit de inventarisatie en de interviews is een aantal economische activiteiten naar voren gekomen. Hieronder wordt de beoordeling daarvan gegeven m.b.t. de gedragseisen van de Wet M en O.

Stappenplan

Allereerst dient te worden bepaald voor de geïnventariseerde activiteiten of deze vallen onder de werking van de wet. Een aantal activiteiten valt buiten de werking van de wet, omdat deze niet vallen binnen het wettelijke begrip economische activiteit of omdat deze in de wet zelf zijn uitgezonderd.

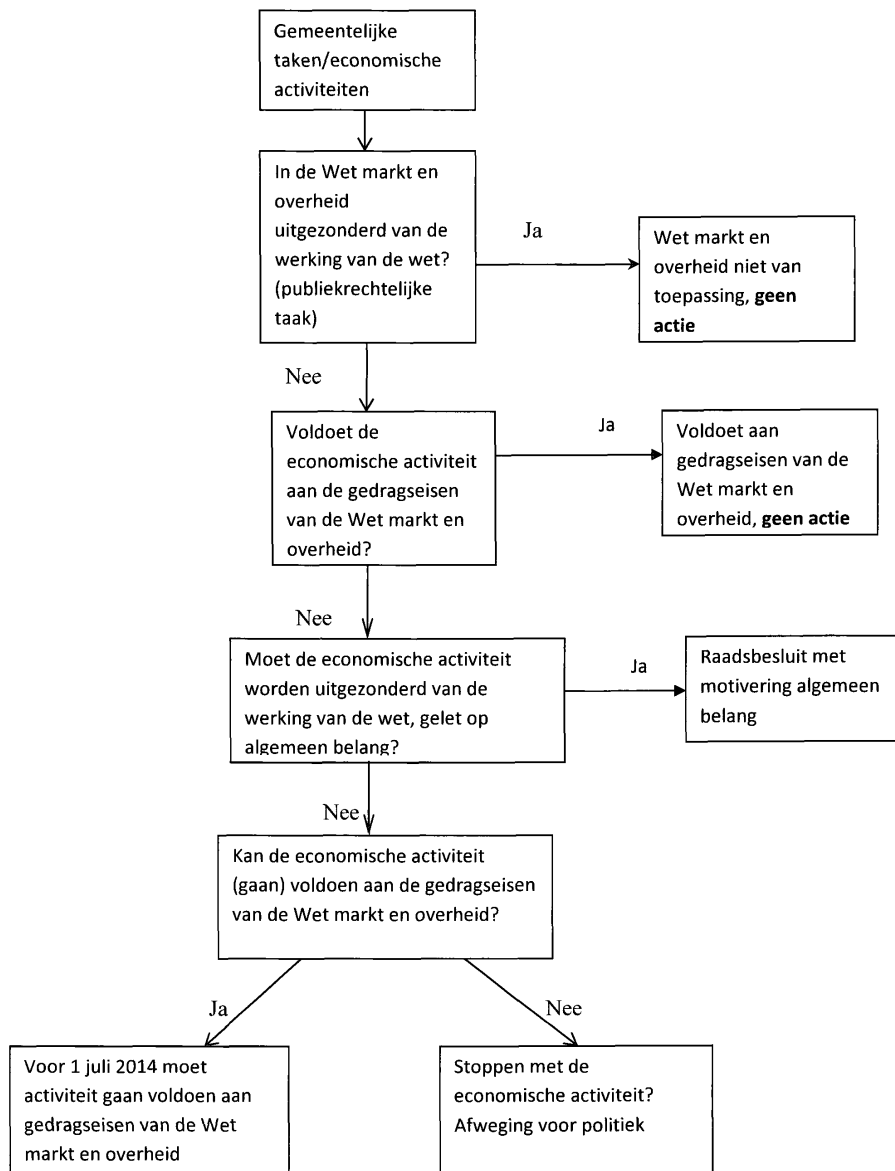
Indien de economische activiteit wel valt onder de strekking van de wet, kan het zijn dat al wordt voldaan aan de gedragseisen, zoals een integrale kostendoorberekening. Indien dit het geval is, hoeft geen actie te worden ondernomen omdat wordt voldaan aan de wet.

Naast de uitzonderingen die in de wet zelf zijn genoemd, is het mogelijk voor een aantal economische activiteiten door de raad te laten besluiten dat deze worden uitgezonderd van de werking van de wet, omdat de activiteiten worden uitgevoerd in het kader van het algemeen belang. Het algemeen belang zal dan moeten worden gemotiveerd, met betrekking tot de afweging dat het belang van de overheid om deze taak uit te oefenen prevaleert boven het "marktbelang".

Indien het voorgaande niet aan de orde is, blijven over de activiteiten waarbij de gemeente (of een overheidsbedrijf) zich begeeft op de markt zonder dat (geheel) aan de gedragseisen van de wet wordt voldaan. Er is daarbij geen sprake van uitvoering van deze taken in het kader van het algemeen belang. In de inventarisatie zijn geen economische activiteiten aangetroffen, die niet voldoen aan de gedragseisen én niet onder het algemeen belang zijn te scharen.

De hierboven beschreven stappen zijn in een stroomschema vastgelegd.

Raadsvoorstel - Implementatie Wet Markt en overheid economische activiteiten

Raadsvoorstel - Implementatie Wet Markt en overheid economische activiteiten

3.2 Economische activiteiten die niet vallen onder de werking van de Wet M en O

Relevant voor de gemeente zondert artikel 25h van de Mededingingswet het onderwijs en de sociale werkvoorziening uit van de werking van de wet, evenals:

-het aanbieden van goederen of diensten door bestuursorganen aan andere bestuursorganen of aan overheidsbedrijven voor zover deze goederen of diensten zijn bestemd voor de *uitvoering van een publiekrechtelijke taak*;

-indien het economische activiteiten betreft ten aanzien waarvan een maatregel is getroffen die kan worden aangemerkt als *staatsteun*.

Bij de geïnventariseerde taken van de gemeente Groningen en de overheidsbedrijven is van de volgende (economische) activiteiten geoordeeld dat deze zijn uitgezonderd van de werking van de Wet markt en overheid:

- Afval: inzameling (grof en fijn) huishoudelijk afval
- Publieke dienstverlening DIA
- RO taken: Gemeente Ten Boer, Toets omgevingsvergunning Gemeente Grootegast en Vergunningverlening en Handhaving gemeente Haren
- Geo-taken: 8 gemeenten
- Groningen bereikbaar en Zuidelijke Ringweg
- WMO: gehandicaptenvervoer (en huishoudelijke hulp, woningaanpassingen, persoonsgebonden budget, rolstoelen en scootmobielen etc.)
- GGD: GR, diverse activiteiten
- Thermiek BV, arbeidsintegratie voor UWV
- Sociale recherche
- Regionale fraudebestrijding (RCF)
- CBK, Kunst op straat en Platformfunctie

Overheidsbedrijven:

- ARCG
- GR Groninger Archieven
- Nv wonen boven winkels
- Stichting SIG
- Stichting ondernemerstrefpunt
- GR Eems Dollard Regio
- GR OV bureau
- Regio Groningen-Assen
- NV Groninger Monumenten Fonds
- Stichting Kuub

Bij deze activiteiten is geconstateerd dat de Wet M en O niet van toepassing is, er is dan ook geen verdere actie nodig in het kader van de wet. Er is of sprake van activiteiten waarbij er geen marktwerking is, of het betreffen wettelijke taken. Een uitgebreidere toelichting op deze categorie taken is te vinden in de bijlage.

Raadsvoorstel - Implementatie Wet Markt en overheid economische activiteiten

3.3 Economische activiteiten die voldoen aan de gedragsseisen van de Wet M en O

Van een aantal gemeentelijke economische activiteiten of van overheidsbedrijven kan geoordeeld worden dat deze wel voldoen aan de gedragsseisen van de Wet markt en overheid. Het gaat daarbij om de volgende gedragsregels, waar aan moet worden voldaan:

- Integrale kostendoorberekening
- Verbod op bevoordeling van overheidsbedrijven
- Verbod op hergebruik van gegevens
- Functiescheiding van ambtenaren

Bij de volgende economische activiteiten is geoordeeld dat deze voldoen aan de gedragsseisen van de wet:

- *Parkeerbedrijf: exploiteren parkeergarages: dit betreft de verhuur van vier parkeergarages aan commerciële exploitanten en de exploitatie van zes algemeen toegankelijke parkeergarages.* Het exploiteren van parkeergarages is zondermeer een economische activiteit. De integrale exploitatiekosten van de garages moeten tot uitdrukking komen in de prijs van de parkeerkaartjes. Wij hebben de exploitaties van de parkeergarages extern laten toetsen door onderzoeksbureau Deloitte op conformiteit aan de Wet Markt en Overheid. Dit bureau was nauw betrokken bij de totstandkoming van de wet. Op basis van dit advies kan worden geconcludeerd dat de gemeentelijke garage-exploitatie voldoet aan de normstelling uit de wet. Op 30 oktober 2013 is de raad in het kader van tariefdifferentiatie geïnformeerd over de uitkomsten.
- *Ongediertebestrijding: er is sprake van kostendekkendheid.*
- *Afvalinzameling: dienstverlening voor derden.* Het betreft hier hoofdzakelijk de inzameling van huishoudelijk afval voor andere gemeenten in de regio en de inzameling van afval voor bedrijven. De dienstverlening aan andere gemeenten valt buiten de reikwijdte van de Wet Markt en Overheid (wettelijke taak). Alle kostenposten zijn verwerkt in het uurtarief. Het betreft hier ook het vervoer van de ingezamelde afval, zowel voor bedrijven als gemeenten (zowel bedrijfsafval als huishoudelijk afval). Dit afval wordt getransporteerd naar de verschillende afvalverwerkers. Tachtig procent (80%) van de klanten zijn overheden en twintig (20%) zijn bedrijven. Het gedeelte huishoudelijk afval betreft een wettelijke taak, waardoor de wet niet van toepassing is op dat deel. Wij concluderen dat wordt voldaan aan de eisen van de wet.
- *Bedrijfsafval.* Dit betreft inzameling van bedrijfsafval in Groningen en in de regio. Er is sprake van meer dan kostendekkendheid. Conclusie is dat we voldoen aan de eisen van de wet.
- *Werkplaats + tankstation: gedeelte werken voor derden is geen wettelijke taak.* Er wordt kostenneutraal gewerkt. De werkplaats wordt ingezet voor andere gemeenten en particulieren. Conclusie is dat we voldoen aan de eisen van de wet.
- *Reiniging voor derden, hoofdzakelijk wordt er gewerkt voor andere overheden:* Conclusie is dat we voldoen aan de eisen van de wet.
- *Grondbedrijf: uitgeven bouwrijpe kavels en tijdelijk verhuur onroerend goed:* de bedrijfsmatige activiteiten van het grondbedrijf bestaan uit het uitgeven van bouwrijpe kavels en de tijdelijke verhuur van onroerend goed dat is aangekocht om op termijn herontwikkeld te worden. Zowel bij de gronduitgifte als bij verhuur wordt in principe gewerkt met marktconforme prijzen, d.w.z. met prijzen die tenminste de kostprijs bedragen. Soms, zoals bij sociale woningbouw of onrendabel vastgoed, ligt de prijs onder de kostprijs, maar is wel sprake van een marktconforme prijs. Op grond

Raadsvoorstel - Implementatie Wet Markt en overheid economische activiteiten

van het Besluit Markt & Overheid is dat geoorloofd. In sommige gevallen is namelijk de waarde van een goed, en daarmee de kosten van verkoop van het goed, sterk afhankelijk van de marktomstandigheden en niet zozeer van de oorspronkelijk voor het goed gemaakte kosten. Hierbij is de marktwaarde bepalend, in de lijn met wat ook in Europese staatssteunregels is gesteld, voor het bepalen van integrale kosten. Dit is met name het geval bij onroerende goederen, zoals grond en gebouwen. In de nota grondprijzenbeleid zijn de uitgangspunten ten aanzien van de kostprijs verwoord. Conclusie is dat we voldoen aan de eisen van de wet.

- *Ingenieursbureau*: het vervaardigen van bestektekeningen door gemeentelijke ingenieursbureaus voor derden is een economische activiteit. Dit betekent dat de integrale kostprijs moet worden doorberekend. Dit geldt ook voor andere onderdelen die werkzaamheden verrichten voor derden op het gebied van Ruimtelijke Ordening. Conclusie is dat we voldoen aan de eisen van de wet.
- *Facilitaire dienstverlening DIA*:
Binnen de facilitaire dienstverlening werken de afdelingen Salarisadministratie, Verzekeringen, Commerciële zaken en ACG/AIM in meer of mindere mate voor derden. Er is sprake van activiteiten waar een markt voor is.
-*Salarisadministratie*: de prijzen per verloning zijn gelijk, maar vaker hoger dan de prijzen die wij binnen de organisatie hanteren. Het product salarisadministratie is kostendekkend (dus zowel salariskosten, overhead als overige uitvoeringsbudgetten).
-*Verzekeringen*: de prijzen voor derden zijn gebaseerd op het 1 op 1 doorbelasten van de betaalde premies aan de verzekeringsmaatschappij. Daarnaast berekenen wij een opslag van gemiddeld 10% op de premiekosten ter dekking van de apparaatskosten (salariskosten en overhead).
-*CZ*: OOGG neemt dienstverlening af voor het Energiebeheersysteem, Factuurmanagement en grootverbruik energiemeters. Deze dienstverlening is kostendekkend.
-*ACG/AIM (ICT-dienstverlening)*: wij doen diverse ICT-dienstverlening voor derden, zoals Ten Boer, OOGG, Martiniplaza en Hanzehogeschool. In deze dienstverlening zit minimaal de integrale kostprijs doorberekend.
Conclusie is dat we bij de facilitaire dienstverlening voldoen aan de eisen van de wet.
- *Treasury*: verstrekken van leningen. Treasury betreft met name de intern gerichte bankiersfunctie. Daarnaast worden sporadisch instellingen en activiteiten ondersteund die altijd een overheid gerelateerde functie of inhoud hebben. Er is sprake van kostendekkendheid.
- *Onderzoek en Statistiek*: voeren activiteiten uit die ook door de markt worden gedaan. Voorbeeld is de daklozenmonitor die voor andere gemeente wordt uitgevoerd. O&S hanteert hierbij een marktconform uurtarief inclusief overhead. O&S doet heel soms mee aan aanbestedingstrajecten. Het overgrote deel van de taken wordt uitgevoerd binnen de eigen organisatie. Een klein deel (tussen de 10 en 20%) van de taken op het gebied van onderzoek wordt uitgevoerd voor externe partijen, waarbij er in sommige gevallen sprake is van een markt, in andere gevallen niet of nauwelijks. Uren en prijzen worden verantwoord waaruit kostendekkendheid in het algemeen geldt. De opdrachten voor externen worden vrijwel allemaal voor andere overheden uitgevoerd. Er wordt voldaan aan de gedragseisen van de wet.

Overheidsbedrijven, waarbij wordt voldaan aan de gedragseisen van de wet:

- NV Groningen Airport: gemeente is Aandeelhouder (21%). De gemeentelijke bijdrage is gestopt m.i.v. 2013.
- Euroborg NV: gemeente is 100% aandeelhouder. Gemeente heeft leningen verstrekt

Raadsvoorstel - Implementatie Wet Markt en overheid economische activiteiten

met markconforme rente.

- C>NNN: gemeente is aandeelhouder.
- WarmteStad Holding BV: gemeente is 50% aandeelhouder.
- Meerstad: gemeente is 100% aandeelhouder.
- GR Rengers

4 Economische activiteiten die kunnen worden uitgezonderd van de werking van de Wet M en O in het kader van het algemeen belang

Artikel 25h van de Mededingingswet bepaalt dat de eisen van de wet niet van toepassing zijn op economische activiteiten en op een bevoordeling van een overheidsbedrijf, welke plaatsvinden in het algemeen belang.

Zoals in het voorgaande is gesteld heeft een gemeente de mogelijkheid om bepaalde activiteiten waarbij een integrale kostentoerekening niet mogelijk is, of waarbij dit niet eenvoudig is aan te tonen, te categoriseren als van algemeen belang. Veel gemeenten maken inmiddels gebruik van deze mogelijkheid. En deze mogelijkheid is ook geheel legitiem en past bij de specifieke omstandigheden van een gemeente. Sommige gemeenten beschouwen al hun activiteiten als vallend onder het algemeen belang, los van de vraag of er bij deze activiteiten sprake is van een integrale kostentoerekening of niet. Dat heeft enerzijds te maken met de weerstand tegen dit soort wetgeving. Anderzijds spaart het ook een heleboel tijd, moeite en geld uit om geen kostenonderzoek te doen bij een activiteit waarvan de gemeente toch vindt dat deze door moet gaan, kostendekkend of niet. In Groningen is daar met nadruk niet voor gekozen. Eerst is geïnventariseerd welke activiteiten als een marktactiviteit gezien kunnen worden. Vervolgens is de kostentoerekening van deze activiteiten onderzocht. Daar waar geen sprake is van een integrale kostentoerekening of waarbij dat met hoge kosten en moeite onderzocht moet worden, heeft uiteindelijk de algemeen belang toets plaats gevonden.

Algemeen belang in de Groningse context

Of de economische activiteiten kunnen worden voortgezet wordt gedeeltelijk door markt en overheid bepaald, maar vooral ook door de politieke afweging in hoeverre de activiteiten door de gemeente moeten worden uitgevoerd. Bij de beoordeling van de algemeen belang criteria moet juist ook de specifieke Groningse context meegewogen worden. Anders dan in de Randstad is hier minder economische bedrijvigheid en faalt daarmee hier veel eerder de markt. Initiatieven komen daardoor ook veel moeilijker van de grond. Dit raakt de gemeentelijke kerntakendiscussie. Hierover worden door uw raad de komende tijd keuzes gemaakt. Aangezien vóór 1 juli 2014 een besluit zal moeten worden genomen in het kader van de Wet M en O, ligt dit voorstel nu toch voor. Waarbij de kerntakendiscussie wel nauwlettend wordt gevolgd.

Vanuit een historische context is er op veel vlakken een traditie dat de gemeente Groningen activiteiten initieert, bepaalt of in elk geval ondersteunt. Gemeentelijke activiteiten waarbij het kan gaan om een potentiële economische activiteit, maar waarbij het nauwelijks denkbaar is dat deze activiteiten door de markt worden uitgevoerd. Een mooi voorbeeld van een aantal jaren geleden is de initiatie van de bouw en nu de exploitatie van het Euroborgstadion (NV Euroborg). Dat laatste is een economische activiteit maar er is geen ondernemer te vinden die dat over zal willen nemen (of overigens daarmee concurreert). Een ander voorbeeld is het exploiteren van grote sportaccommodaties als zwembaden. Ook kan het zijn dat een bepaalde voorziening in een schaarse omvang aanwezig is in de markt, maar dit aanbod tekort schiet

Raadsvoorstel - Implementatie Wet Markt en overheid economische activiteiten

gelet op de maatschappelijke behoefte. Het is daarom ook veel moeilijker voor de gemeente om zaken te privatiseren of op afstand te zetten.

Daarnaast komt het voor dat bepaalde activiteiten op zich concurrerende activiteiten met het bedrijfsleven zijn, maar dat die inkomsten noodzakelijk/wenselijk zijn om bepaalde activiteiten die absoluut niet kostendekkend zijn te stimuleren of zelfs in stand te houden. Denk bijvoorbeeld aan de horecafunctie bij de Oosterpoort (ondersteunende economische activiteiten). Van belang daarbij is het oogmerk van deze ondersteunende activiteiten. Het doel van deze ondersteunende activiteiten is niet bijvoorbeeld het exploiteren van horeca an sich, maar het bieden van een totaalconcept. Zonder de ondersteunende activiteiten is het in stand houden van de faciliteit niet goed mogelijk. De exploitatie daarvan is niet gericht op die economische activiteiten zelf, maar zijn ondersteunend aan de exploitatie van een entiteit die het algemeen belang dient.

Ook de mate waarin een bepaalde activiteit de markt zou kunnen verstoren kan een argument zijn om een bepaalde activiteit onder het algemeen belang te scharen. Met andere woorden: kan worden gesteld of verwacht dat een bepaalde activiteit wel echt tot marktverstoring zal leiden? Als dat niet zo is, is er geen of minder beletsel om tot een algemeen belang oordeel over te gaan.

Na inventarisatie en analyse van de bestaande activiteiten van de gemeente die we aan willen wijzen in het kader van het algemeen belang blijkt dat er door deze activiteiten bijna geen substantiële verstoring van de concurrentieverhoudingen plaatsvindt. De belangen van particuliere ondernemers worden daarmee niet of gering geschaad. Daar waar mogelijk sprake is van een verstoring van de concurrentieverhoudingen overweegt het college dat de positieve maatschappelijke effecten van de betreffende activiteiten zwaarder wegen dan mogelijke geringe verstoring van de concurrentieverhoudingen. Door deze nota vast te stellen neemt de raad deze overweging over.

Voor nieuwe activiteiten geldt dat deze eveneens kunnen worden geacht te worden uitgevoerd in het algemeen belang. Bij de besluitvorming daarover zal een expliciete afweging en toetsing moeten worden gemaakt of activiteiten waarbij redelijkerwijs effecten op het vlak van mededinging zijn te verwachten opwegen tegen de maatschappelijke voordelen. Het voorgaande maakt dat de specifieke Groningse context een zwaar stempel drukt/kan drukken op de beoordeling van een economische activiteit. In het hierna volgende wordt per activiteit die toetsing aanvullend aan het bovenstaande expliciet gemaakt. Dat is een compacte beoordeling, vergelijkbaar met hoe de gemeente Tilburg deze heeft verricht. De gemeente Tilburg is volgens de ACM een van de best practices op dit gebied.

Taken gemeente Groningen, die benoemd kunnen worden in het kader van het algemeen belang:

- *Thermiek BV, onderdeel begeleiding Wajongeren*: gemeente is 100% aandeelhouder. Afgelopen jaar 86 werknemers in dienst. Groot deel daarvan betrof begeleidend werk, begeleiden Wajongeren. UWV koopt dit in. Dit zijn activiteiten die andere aanbieders zouden kunnen doen, het is geen verplichte overheidstaak. De activiteiten worden verricht in het kader van het algemeen belang, omdat het van groot maatschappelijk belang is dat er sprake is van continuïteit in deze activiteiten.
- *Sport en recreatie algemeen*: in feite alles wat valt onder sportstimulering gebeurt in het kader van het algemeen belang. Dit is geen wettelijke taak, maar wel een duidelijke overheidstaak. Bij de meeste sportfaciliteiten blijkt dat deze niet

Raadsvoorstel - Implementatie Wet Markt en overheid economische activiteiten

winstgevend zijn in de markt. Daarbij komt dat bij sportonderdelen die zichzelf kunnen bedruipen, er ook geen overheidsbemoeienis is. Daarmee worden politiek al keuzes gemaakt v.w.b. het algemeen belang (bezuinigingen). Sport in de breedte valt dus wel (deels) onder het begrip economische activiteit, maar activiteiten worden uitgevoerd in het kader van het algemeen belang. Indien kostendeckende prijzen in rekening zouden worden gebracht, zou dit ten koste gaan van het sporten door inwoners. Het is juist een gemeentelijke taak om deelname van burgers aan sportbeoefening te bevorderen.

Bij de drafbaan is specifiek het algemeen belang ook aanwezig voor het mogelijk maken van grote evenementen in de stad.

- *Ondersteunende activiteiten bij sportaccommodaties*: het gaat hier om activiteiten die worden gedaan in het kader van grote sportfaciliteiten, maar geen direct verband hebben met de sport. Het gaat daarbij bijv. om de verhuur van Kardinge voor een houseparty of incidenteel verhuur van de kantooruimte van Kardinge. Van belang daarbij is het oogmerk. De ruimte is primair niet bedoeld voor verhuur als kantooruimte. De ruimten zijn specifiek bedoeld in het geheel van een sportcomplex. Het algemeen belang is aanwezig bij incidentele verhuur van de ruimten. Daarbij is het algemeen belang het geheel van exploitatie van bijv. Kardinge, waarbij het in het algemeen belang is leegstaande ruimte te verhuren voor het rondkrijgen van de kosten van de exploitatie als geheel: het bestaansrecht van de accommodatie. De exploitatie is niet gericht op die economische activiteiten, maar die activiteiten zijn ondersteunend aan het algemeen belang dat met sportbeoefening beoogd wordt.

- *Oosterpoort en Stadsschouwburg*: exploitatie inclusief zaalverhuur en horeca als ondersteuning van culturele activiteiten. De exploitatie van de Oosterpoort en de Stadsschouwburg voor zover te zien als commerciële activiteit gebeurt in het kader van het algemeen belang. Deze activiteiten zijn van belang voor de toegankelijkheid en stimulering van het bezoek aan cultuurvoorstellingen en evenementen. Er is sprake van 6 miljoen euro subsidie voor cultuur algemeen. Onderscheid in activiteiten, of die voor een groot of klein publiek zijn, wordt niet gemaakt.

Bij het wegvallen van podia als Oosterpoort/Stadsschouwburg zal er geen vergelijkbaar aanbod zijn, hetgeen tot een verschraling leidt op cultureel gebied. Winstgevende onderdelen van de Oosterpoort/Stadsschouwburg zouden door de markt kunnen worden opgepakt, maar de duurste en economisch minst rendabele onderdelen juist niet. De totale activiteiten worden daarmee geschaard onder het algemeen belang.

*De Oosterpoort zit in het segment tot 2000 bezoekers in de topdrie van Nederland.

Dit is van invloed op de beoordeling van de concurrentie en mededinging.

Ondersteunde activiteiten:

-*Zaalverhuur*: heel breed, voor zowel particulieren, bedrijven, voor feesten/partijen. Inclusief alles wat daarbij komt kijken, zoals verhuur techniek en boeken van een artiest etc. Dit gebeurt vooral in de Oosterpoort, maar beperkt ook in de Stadsschouwburg. Hiervoor bestaat een tariefberekening voor de directe kosten. De indirecte kosten, zoals overhead, worden niet toegerekend. Variabele kosten zoals elektriciteit worden deels toegerekend. De gebouwen zijn primair aanwezig en bedoeld voor de cultuuractiviteiten. De prijzen zijn en worden vergeleken met vergelijkbare locaties in de stad. Voor de vergelijkbaarheid spelen locatie, ambiance en prijs een rol voor de keuze voor deze locatie. Voor zaalverhuur (met name feesten/partijen) geldt dat er concurrentie wordt aangegaan. Voor congressen is Martiniplaza een alternatief.

-*Horeca als ondersteuning van de zaalverhuur en cultuuractiviteiten*. Het gaat om

Raadsvoorstel - Implementatie Wet Markt en overheid economische activiteiten

horeca in de ruimste zin, maar altijd gerelateerd aan de culturele activiteiten (voor, tijdens en na activiteiten). Deze zijn onmiskenbaar ondersteunend aan de cultuurvoorstellingen. Het is ook ondenkbaar dat deze activiteiten niet meer zouden plaatsvinden. Er is sprake van een andere kostenopbouw: er is meer personeel nodig omdat in een kwartier tijdens de pauze moet worden geschonken (pieken).

Bovenstaande ondersteunende activiteiten worden uitgevoerd in het kader van het algemeen belang. Deze activiteiten zijn van belang voor het bestaansrecht van de faciliteiten, waarbij de toegankelijkheid en stimulering van grote cultuurvoorstellingen wordt geborgd.

- *CBK, Kunstuitleen*: binnen de kunstuitleen heeft het CBK een rol v.w.b. taken als educatie, platformfunctie, collectiebeheer, promotie etc. Er is sprake van concurrentie met andere kunstuitleen, maar vanuit de hiervoor genoemde taken is de insteek wel verschillend. Er is geen sprake van een integrale kostentoerekening, er wordt namelijk geen huur, gas/water/elektra, financiële ondersteuning betaald. De activiteit wordt uitgevoerd in het kader van het algemeen belang vanwege het belang dat de gemeente acht aan kunst en cultuurontwikkeling en educatietaken.
- *GKB (budgetbeheer, beschermingsbewind en WSNP)*: wettelijke verplichting, maar wij voeren die breder uit dan de wettelijke plicht is. WSNP (schuldhelpverlening) is bijv. geen verplichting maar zeker een verlengde van de algemene wettelijke verplichting. Er zit een marktaspect aan; het aanbieden voor o.a. andere gemeenten. De gemeente begeeft zich op de markt vanuit het algemeen belang, bijv. beschermen van kwetsbare groepen tegen louche aanbieders. Gelet op de maatschappelijke behoefte aan deze activiteiten is continuïteit in het aanbod van groot belang.
- *BBZ (bijstand zelfstandigen)*: activiteit die wel door de markt gebeurt, maar het is ook een duidelijke gemeentelijke taak. Doen we ook voor/in andere gemeenten in het kader van het algemeen belang. Gelet op de maatschappelijke behoefte aan deze activiteiten is continuïteit in het aanbod van groot belang.
- *Reïntegratieactiviteiten*: geen wettelijke maar wel een gemeentelijke taak, ook voor Ten Boer. Uitvoering activiteiten in het kader van het algemeen belang. Gelet op de maatschappelijke behoefte aan deze activiteiten is continuïteit in het aanbod van groot belang voor de bescherming van kwetsbare groepen.
- *Verhuur onroerend goed*: de verhuur van gemeentelijk onroerend goed gebeurt niet vanuit een commercieel belang. De gemeente beheert een groot aantal panden waarin beleidsondersteunende maatschappelijke instanties/instellingen zijn gehuisvest. Verhuur vanuit een commercieel oogpunt vindt daarbij niet plaats. Wel poogt de gemeente binnen de kaders van dat maatschappelijk belang een zekere opbrengst te realiseren. Denk daarbij aan verhuur aan buurtverenigingen, wijkcomites en andere maatschappelijk voorzieningen.
Een ander voorbeeld is de verhuur van een deel van een gemeentelijk gebouw aan bijv. UWV. Het algemeen belang is dat er een koppeling is tussen gemeentelijke voorzieningen en dergelijke instanties. Het in rekening brengen van de volledige integrale kostprijs zal in een aantal gevallen ertoe leiden dat de maatschappelijke organisaties hogere kosten krijgen en zo hun maatschappelijk gewenste activiteiten niet of niet volledig kunnen uitvoeren. Dit geldt eveneens voor de verhuur van vastgoed voor wijkactiviteiten, met als doel om de cohesie in de wijk te verhogen. Een ander belangrijk algemeen belang is dat gemeentelijke gebouwen niet-commercieel worden verhuurd ter voorkoming van kapitaalvernietiging (leegstand). Daarbij is de vraag en aanbod op de lange termijn van belang voor het beschikbaar hebben van vastgoed. Ook het aanhouden van vastgoed voor strategische ontwikkeling van een gebied is daarbij van belang. Bij wat meer commerciële

Raadsvoorstel - Implementatie Wet Markt en overheid economische activiteiten

verhuur, dat sporadisch voorkomt en waarbij er sprake is van concurrentie op de markt, wordt al gewerkt met een marktconforme prijs. Overigens is een voorstel in voorbereiding in het kader van strategisch vastgoed management, waarbij het niet is uitgesloten dat verhuur van het gemeentelijke vastgoed, al of niet in de toekomst, hiervan onderdeel uitmaakt.

- *Exploitatie van buurtstallingen*: de gemeente Groningen exploiteert een aantal stallingen, specifiek voor het gebruik door de buurt. De buurtstallingen hebben een andere opzet dan de parkeergarages op het gebied van tarieven, beheer en gebruik. Bij het beschikbaar stellen van voorzieningen voor buurtparkeren staat het beheer van de openbare ruimte, met de beperkingen die daardoor aan het straatparkeren voor bewoners verbonden zijn, voorop. Aangezien sprake is van (parkeer)regulering (bieden voor parkeergelegenheid voor de bewoners van de stad, in relatie tot de bredere verantwoordelijkheid van de gemeente), wordt het exploiteren van buurtstallingen aangemerkt als algemeen belang.
- *Exploitatie fietsstallingen*: sinds 1 juli 2007 zijn de fietsstallingen in de binnenstad gratis. De kosten van het fietsparkeren worden gedragen door de opbrengsten uit het autoparkeren. Uitgangspunt is het fietsgebruik in de stad te stimuleren. Onder meer omdat de fiets het meest duurzame en goedkope vervoermiddel is, maar ook om de overlast van gestalde fietsen op straat te verminderen. De afgelopen jaren is het gebruik van de stallingen in de binnenstad toegenomen tot ongeveer 200.000 fietsers per jaar (gemiddeld 650 per dag). De afgelopen periode is de invoering van betaald fietsparkeren onderzocht. Op 3 oktober 2013 is de raad per brief geïnformeerd over de uitkomsten. Conclusie was dat de invoering van betaald fietsparkeren in Groningen nauwelijks opbrengsten oplevert. In de fietsstallingen in de binnenstad staan de verwachte inkomsten niet in verhouding tot de extra uitgaven die op basis van de huidige situatie nodig zijn om betaald fietsparkeren in te kunnen voeren. De exploitatie van fietsstallingen wordt daarom aangemerkt in het kader van het algemeen belang.
- *GGD, GR*:
  - Logopedie*: doet de GGD voor een aantal gemeenten. Betreft geen wettelijk verplichte taak. Deze activiteiten gebeuren ook door de markt. Gelet op de maatschappelijke behoefte aan deze activiteiten is continuïteit in het aanbod van groot belang, met name voor zwakke groepen in de samenleving.
  - Seksuele gezondheid*: laten testen is een mogelijke economische activiteit, alleen 'concurrentie' via internet, dit is echter een andere vorm van dienstverlening. Deze taak wordt uitgezonderd in het kader van het algemeen belang. Gelet op de maatschappelijke behoefte aan deze activiteiten is continuïteit in het aanbod van groot belang.
  - Reizigersvaccinatie*: gebeurt ook door ziekenhuizen en huisartsen en is daarmee een marktactiviteit. Gelet op de maatschappelijke behoefte aan deze activiteiten is continuïteit in het aanbod uit het oogpunt van volksgezondheid van groot belang.
  - Forensische geneeskunde bij arrestanten van politie*: is een wettelijke taak van politie en doet de GGD voor de politie. Deze activiteit wordt voor zover bekend niet door marktpartijen uitgevoerd, maar het zou wel kunnen. Deze taak wordt uitgezonderd in het kader van het algemeen belang. Gelet op de maatschappelijke behoefte aan deze activiteiten is continuïteit in het aanbod van groot belang.
- *Detachering van personeel*: er is sprake van incidentele uitwisseling van personeel tussen overheden, o.a. in het kader van samenwerkingsvormen. Dit gebeurt in het kader van het algemeen belang (elkaar ondersteunen en kosten drukken). Er is geen sprake van structurele verhuur van personeel met een commercieel oogmerk.

Raadsvoorstel - Implementatie Wet Markt en overheid economische activiteiten

Overheidsbedrijven:

- *Martiniplaza*: de gemeente is hier 100% aandeelhouder. De activiteiten en de uitstraling voor de gemeente zijn van groot algemeen belang, met name vanuit het oogpunt van cultuur en topsport. Er is sprake van economische activiteiten (exploiteren van een evenementenhal en sportaccommodatie). De grootte van de accommodatie in combinatie met de faciliteiten borgt de toegankelijkheid en stimulering in de stad van grote cultuurvoorstellingen, topsportwedstrijden (Flames, Davis Cup Tennis) en optredens door topartiesten. Ook worden faciliteiten geboden voor grote evenementen. Daarnaast is er sprake een grote economische spin off voor stad en regio.

5 Toezicht op naleving van de wet en rechtsbescherming

De NMa is samengevoegd met de Consumentenautoriteit (CA) en de Onafhankelijke Post en Telecom autoriteit (OPTA) tot één autoriteit: de Autoriteit Consument en Markt (ACM). Omdat de gedragsregels overwegend mededingingsrechtelijk van aard zijn, zijn de gedragsregels in de Mededingingswet opgenomen en ziet de ACM toe op de naleving van de regels van de Wet M en O. De ACM kan toezicht uitoefenen uit eigen beweging, of naar aanleiding van klachten of signalen over (vermeende) overtredingen. Voor het verrichten van onderzoek beschikt de ACM over verschillende bevoegdheden. De ACM kan informatie opvragen of inzage vorderen in de administratie. De gemeente is verplicht medewerking te verlenen aan een onderzoek van de ACM.

Ingeval van een overtreding van de gedragsregels kan de ACM verklaren dat zij de overtreding heeft vastgesteld of, indien zij van oordeel is dat dit niet afdoende is, aan de gemeente een last onder dwangsom opleggen om beëindiging van de overtreding af te dwingen. De gemeente kan hiertegen bezwaar en beroep aantekenen.

Rechtsbescherming

Gemeenten hebben een grote mate van beleidsvrijheid bij het afbakenen van het algemeen belang. De algemeen belangvaststelling heeft het karakter van een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Dit komt omdat de vaststelling rechtsgevolgen heeft: de desbetreffende economische activiteiten of bevoordelingen vallen niet langer onder de Wet M en O. De Awb bevat een reeks van waarborgen voor een zorgvuldige voorbereiding en motivering van besluiten.

Een belangrijke keuze die gemaakt moet worden is of tegen het raadsbesluit waarbij een activiteit onder het algemeen belang geschaard kan worden wel of geen bezwaar/beroep mogelijk is. Het is mogelijk om het desbetreffende besluit waarin activiteiten onder het algemeen belang worden geschaard te vatten in een zogenaamd algemeen verbindend voorschrift (verordening). Dat betekent dat tegen dat besluit geen bezwaar of beroep mogelijk is. Theoretisch zou wel een privaatrechtelijke procedure mogelijk zijn op basis van onrechtmatige daad, maar dat is voor een ondernemer een kostbare en onzekere procedure. Het college stelt nu voor om een besluit te nemen waar wel bezwaar en beroep mogelijk is, in lijn met het advies daarover van het ministerie. Het college is van mening dat het een redelijke afweging heeft gemaakt hetgeen hierbij aan de raad wordt voorgelegd. Dan moet het college c.q. de raad daar dan voor staan. Dat besluit moet dan ook door een belanghebbende eenvoudig op waarde kunnen worden getoetst. Dat maakt de besluitvorming transparant en toetsbaar. Aangenomen mag worden dat een ondernemer die gelijksoortige economische

Raadsvoorstel - Implementatie Wet Markt en overheid economische activiteiten

activiteiten verricht als de gemeente of een overheidsbedrijf als belanghebbende zal worden aangemerkt. Deze belanghebbende ondernemer kan in een dergelijk geval bezwaar en beroep aantekenen.

Juridische risico 's bij niet voldoen aan gedragseisen

Naast het feit dat tegen het raadsbesluit omtrent de algemeen belangvaststelling bezwaar en beroep kan worden aangetekend, kan een ondernemer op het terrein van Markt en Overheid verschillende rechtsmiddelen inzetten tegen het optreden van de gemeente of tegen het (nalaten van) optreden door de ACM. Een ondernemer die van mening is dat de gemeente zich niet houdt aan de gedragseisen van de Wet M en O, kan de gemeente daarop aanspreken en ook een klacht bij die overheid indienen. Ook heeft hij de mogelijkheid om zijn klacht aan de ACM voor te leggen. De ACM kan besluiten een onderzoek in te stellen. In principe kan iedereen een klacht bij de ACM indienen, alleen belanghebbenden kunnen echter een formele klacht in de vorm van een aanvraag tot het nemen van een besluit indienen. De ACM is dan verplicht een besluit te nemen. Hiertegen is bezwaar en beroep mogelijk.

Een ondernemer kan ook terecht bij de civiele rechter indien hij van mening is dat zijn belangen worden geschaad door concurrentievervalsing. Indien kan worden aangetoond dat de gemeente zich niet houdt aan de gedragseisen van de wet en een ondernemer lijdt daardoor schade, kan een schadevergoeding worden gevorderd.

Het is lastig een risico inschatting te maken van de houding van de markt m.b.t. de gemeentelijke besluitvorming in het kader van markt en overheid. Duidelijk is wel dat er weinig klachten bekend zijn vanuit de markt m.b.t. de uitvoering van gemeentelijke activiteiten. Waar deze in het verleden wel aan de orde waren, is er sprake geweest van een juridische toets in het kader van staatssteun. De (mogelijke) economische activiteiten zijn getoetst aan de gedragseisen van de wet. Waar wordt gekozen voor de vaststelling in het kader van het algemeen belang, zijn de belangen afgewogen. Wij zijn daarbij van mening dat het voorliggende voorstel recht doet aan de behoefte van de gemeente aan het aanbieden van deze activiteiten/voorzieningen en anderzijds de mogelijke inbreuk die dit oplevert voor de markt.

Raadsvoorstel - Implementatie Wet Markt en overheid economische activiteiten

Bijlage

(Economische) activiteiten, uitgezonderd van de werking van de Wet markt en overheid:

- *Afval: inzameling (grof en fijn) huishoudelijk afval* → wettelijke taak.
- *Publieke dienstverlening DIA:*
  - taken werken voor derden: het betreft de werkzaamheden voor de gemeente Ten Boer die de gehele vakdirectie PD uitvoert en de Belasting taken die de afdeling belastingen uitvoert voor de Gemeenten DAL (Delfzijl, Loppersum en Appingedam) → wettelijke taak (uitvoering van wettelijke taak ander bestuursorgaan).
- *RO taken:*
  - Gemeente Ten Boer*

Er is een Dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgesloten met Ten Boer. Voor deze werkzaamheden is een vast uurtarief afgesproken van circa 62 euro. Dit tarief ligt onder de interne uurtarieven van RO/EZ. Daarmee wordt niet de volledige interne kostprijs doorberekend. In de meeste gevallen gaat het echter om publiekrechtelijke taken (vergunningverlening en handhaving, BAG). → wettelijke taak (uitvoering van wettelijke taak ander bestuursorgaan).

-*Toets omgevingsvergunning: Gemeente Grootegast*

Met de gemeente Grootegast is een DVO afgesloten voor de technische toetsing van omgevingsvergunningen → wettelijke taak (uitvoering van wettelijke taak ander bestuursorgaan).

-*Vergunningverlening en Handhaving: Gemeente Haren*

Betreft een samenwerkingsverband met de gemeente Haren op het gebied van vergunningverlening en handhaving. → wettelijke taak (uitvoering van wettelijke taak ander bestuursorgaan).
- *Geo-taken: 8 gemeenten*

De afdeling VTH&G is een samenwerkingsovereenkomst aangegaan met 8 gemeenten voor het invoeren en het beheer van de Basisadministratie Grootchalige Topografie (BGT) → wettelijke taak (uitvoering van wettelijke taak ander bestuursorgaan).
- *Groningen bereikbaar en Zuidelijke Ringweg*

Uitgangspunt van de wet is dat een publiek-publieke samenwerking mogelijk blijft zonder dat de gedragsregels in de weg staan. Voorwaarde is dat de werkzaamheden worden uitgevoerd ter ondersteuning van de publiekrechtelijke taak. We gaan er vooralsnog vanuit dat dit voor Groningen Bereikbaar en Zuidelijke Ringweg het geval is → publiekrechtelijke taak
- *WMO: gehandicaptenvervoer* (en huishoudelijke hulp, woningaanpassingen, persoonsgebonden budget, rolstoelen en scootmobielen etc.). Burgers kunnen recht krijgen op deze faciliteiten. Wij besteden de leverancier aan die het dan mag leveren. We leveren zelf niet.

Het aanbesteden doen we ook samen en voor anderen gemeenten, om samen de beste prijs/kwaliteitsverhouding te krijgen → wettelijke taak (en uitvoering van wettelijke taak ander bestuursorgaan).
- *GGD: GR, diverse activiteiten:*
  1. Instandhoudingskosten: geen marktactiviteit op zich, beïnvloedt wel de kosten.
  2. TBC-onderzoeken bij asielzoekers: is aanbesteed bij het COA → wettelijke taak.
- *Thermiek BV, arbeidsintegratie voor UWV:* gemeente heeft wel een beleidsmatige taak, uitvoering is geen typische overheidstaak. Ook geen concurrentie voor bedrijven, maar juist een faciliteit voor bedrijven.
- *Sociale recherche:* → duidelijke wettelijke taak en activiteiten die niet door de markt worden uitgevoerd.

Raadsvoorstel - Implementatie Wet Markt en overheid economische activiteiten

- *Regionale fraudebestrijding (RCF)*: doen we voor de regio in opdracht van Rijk. Wordt betaald middels gemeentefonds. → wettelijke taak (sociale zekerheidswetgeving). Geen taken die elders door de markt worden uitgevoerd.
- *CBK, Kunst op straat*: hier heeft CBK een sterke regie en Platformfunctie, geen sprake van marktwerking. Duidelijke relatie met algemeen belang, geen commerciële activiteit.

Overheidsbedrijven:

- *ARCG*: er is geen sprake van bevoordeling door de gemeente Groningen.
- *GR Groninger Archieven*: wettelijke taak (archiefwetgeving)
- Nv wonen boven winkels: gemeente is aandeelhouder. Activiteiten worden beëindigd
- Stichting SIG: stichting wordt opgeheven
- Stichting ondernemerstrefpunt: geen economische activiteit
- GR Eems Dollard Regio: geen economische activiteit
- GR OV bureau: geen economische activiteit
- Regio Groningen-Assen: geen economische activiteit
- NV Groninger Monumenten Fonds: achtergestelde lening verstrekt, gemeente kan beleid niet bepalen
- Stichting Kuub: eenmalig een lening verstrekt, gemeente kan beleid niet bepalen

Ingekomen stukken - Ombudsman-aanbiedingsbrief

De gemeenteraadsleden van Groningen
Postbus 20001
9700 PB GRONINGEN

Contactgegevens
Postbus 20001
9700 PB GRONINGEN
ombudsman@groningen.nl
www.groningen.nl/ombudsman

Bezoekadres
Kreupelstraat 12
9712 HW Groningen

Telefoonnummer
050 318 6568

Kantoortijden
ma t/m do van 9.00-16.00 uur

Groningen, 29 april 2014

Geachte heer, mevrouw,

Mevrouw Kol, mijn ambtsvoorganger, heeft u(w voorgangers) in 2013 laten weten dat zij haar werkzaamheden per 1 maart 2014 wilde beëindigen. Inmiddels heeft zij, na bijna negen jaar Ombudsman te zijn geweest, afscheid genomen. Voor mevrouw Kol was het beëindigen van haar Ombudswerk en het feit dat zij daarover jegens u geen verantwoording meer kon afleggen, reden om over het jaar 2013 geen jaarverslag meer te schrijven zoals u dat van haar gewend was.

Hoewel ik in 2013 nog niet in functie was vraagt de wet¹ wel van mij om u inzicht te geven in de werkzaamheden van de Ombudsman. U treft daarom in de bijlage een overzicht met korte samenvattingen van de uitgevoerde onderzoeken, interventies en bemiddelingen in 2013 aan.

Hieronder schets ik u enkele opvallende zaken en de belangrijkste cijfers van 2013.

Highlights 2013

Het meest spraakmakend was het onderzoek naar het hondenbeleid en de handhaving ervan. Dit omvangrijke onderzoek heeft diverse gevolgen gehad. Zo is er constructief overleg gevoerd tussen de Vereniging Hondvriendelijk Groningen (VHG) en het college. Mede op voorstel van de VHG zijn er verschillende aanpassingen gedaan ten aanzien van de handhaving. Er is een zgn. discretionaire bevoegdheid van de Boa's vastgelegd in een beleidsregel specifiek voor de handhaving van het hondenbeleid. Ook is er een werkinstructie gekomen voor de toezichthouders en handhavers en is een klachtenregistratiesysteem opgezet. Het

¹ Artikel 81u Gemeentewet

De ombudsman zendt jaarlijks een verslag van zijn werkzaamheden aan de raad.

Ingekomen stukken - Ombudsman-aanbiedingsbrief

college heeft aangegeven ook in de toekomst met de VHG en andere betrokkenen te willen blijven spreken over een goede uitvoering van het hondenbeleid.

Een ander in het oog springende zaak is het algemene onderzoek dat de Ombudsman heeft uitgevoerd naar de zgn. spookbewoning. Hierbij ging het om dubbele inschrijvingen op één adres in de gemeentelijke basisadministratie (tegenwoordig: Basisregistratie Personen), terwijl er maar één bewoner daadwerkelijk woont. Zo'n dubbele inschrijving kan verstrekkingen hebben voor bijvoorbeeld de bijstandsuitkering of de huurtoeslag. Helemaal is deze problematiek helaas niet te vermijden, omdat de gemeente altijd een onderzoek moet doen als er sprake is van een vermeende spookbewoner. Wel is naar aanleiding van dit onderzoek door de Ombudsman afgesproken dat de termijn voor dergelijke onderzoeken zo kort mogelijk wordt gehouden en dat betrokkenen beter worden geïnformeerd.

Ik vind het belangrijk om te constateren dat het college het werk van de Ombudsman heeft aangegrepen om een aantal verbeteringen in procedures en informatievoorziening door te voeren. Zo heeft een onderzoek naar een onaangekondigd huisbezoek geleid tot aanpassing van de procedure zodat betrokkenen voortaan weten wie het huisbezoek hebben afgelegd en wat het doel van het huisbezoek is geweest. Ook is de informatie op de website op verschillende punten aangevuld, bijvoorbeeld ten aanzien van de overbruggingskredieten, het hondenbeleid en de werkwijze van toezichthouders en handhavers van Stadstoezicht. Inzage in de digitale dossiers bij SOZAWE is nu altijd mogelijk zodat burgers niet meer onverrichter zake huiswaarts hoeven te keren. En er is een registratiesysteem voor klachten over Buitengewoon Opsporingsambtenaren (Boa's).

Van de 115 interventies in 2013 is 19 keer aan de orde dat er traag of niet gereageerd is op verzoeken, klachten of (aan)vragen van burgers. Dit is in 17% van de gevallen. Dat is een hoog percentage als bedacht wordt dat dit type klachten in veel gevallen relatief eenvoudig te voorkomen is door het maken van goede (werk)afspraken. Het belang hiervan wordt ook door de Nationale ombudsman onderschreven die in zijn jaarverslag 2013 schrijft: *hoe korter de reactietijd, hoe tevredener men is over de overheidsdienstverlening*².

Algemene werkwijze

De Ombudsman richt zich vooral op het oplossen van problemen en het herstellen van fouten. En minder op het doorlopen van formele procedures. Het is de burger immers niet te doen om een schriftelijk rapport, maar om een oplossing van zijn of haar probleem. Interventies van de Ombudsman hebben betrekking op incidentele onregelmatigheden of fouten en zijn gericht op een snelle oplossing of het herstellen van het contact. Een interventie, van welke omvang dan ook, eindigt vrijwel altijd in een brief aan de burger en het betrokken organisatieonderdeel van de gemeente.

Een klacht of verzoek van een burger leidt tot een onderzoek van de Ombudsman als er sprake is van structurele manco's of wanneer de standpunten van de burger en de gemeente

² Pag. 11 Tweede Kamer, vergaderjaar 2013–2014, 33 876, nr. 2

Ingekomen stukken - Ombudsman-aanbiedingsbrief

nogal uiteen lopen. Dit type onderzoeken van de Ombudsman resulteert vrijwel altijd in een (eind)rapport. Deze rapporten krijgt u toegezonden en ze worden ook gepubliceerd.

In cijfers

	2013	2012	2011
Totaal eerste contacten	437	493	466
contacten over gemeentelijke instanties	276	262	260
contacten over overige instanties	157	207	174
aanmeldingen spreekuur/niet gekomen	4	24	32
Wijze van binnenkomst			
telefoon ³	176	205	197
brief/email	114	116	119
bezoek	147	172	150
Wijze van afhandeling			
verwijzing naar gemeente voor contact	90	87	83
verwijzing naar klachtenfunctionaris	52	33	43
procedurele interventies	26	26	24
interventies	65	79	77
interventies plus	24	17	10
(eind)rapporten	12	14	15
bemiddeling	1	1	1
onderzoek zonder rapport	1	-	-
door naar volgend jaar	5	5	7
Oordeel n.a.v. (eind)rapporten			
gegrond	4	8	11
grotendeels gegrond	3	1	1
deels gegrond/deels ongegrond	3	2	2
grotendeels ongegrond	-	1	-
ongegrond	2	1	-
<i>aanbevelingen</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>2</i>
<i>toezeggingen</i>	<i>8</i>	<i>6</i>	<i>7</i>

Het totaal aantal inhoudelijk afgehandelde zaken (129) is iets kleiner dan in 2012 (137), maar weer vrijwel gelijk als in 2011 (127). De daling ten opzichte van 2012 is bijna 6%. Daarmee is de daling in Groningen iets kleiner dan de Nationale ombudsman heeft geschetst in zijn jaarverslag. Hij gaf aan dat er door hem in 2013 8% minder zaken zijn behandeld voor gemeenten.

³ Meer dan de helft van de telefoontjes betreft andere organisaties dan de gemeentelijke. Bij e-mail ligt dat rond de 30%.

Ingekomen stukken - Ombudsman-aanbiedingsbrief

Overzicht van de gemeentelijke onderdelen

	informatie/ verwijzing	interventie	(eind)- rapport	onderzoek z. rapport	bemid- deling	algemeen onderzoek
Gemeenteraad	4	1				
College	6	1		1		
Burgemeester	3	5				
Griffie						
BD	1	2				
DIA	28	14				1
HVD	7	4	1			
Iederz	1					
OCSW	5	7	1			
RO/EZ	21	22	2		1	
SOZAWE	44	41	6			
Stadsbeheer	20	13	1			
Stadstoezicht	2	5	1			
Ombudsman	4					
Totaal	146	115	12	1	1	1

Ombudsnormen

Om gedragingen van de overheid te kunnen beoordelen heeft de Nationale ombudsman normen ontwikkeld waaraan getoetst kan worden. Deze normen zijn in vier categorieën verdeeld, te weten 'open en duidelijk', 'betrokken en oplossingsgericht', 'respectvol' en 'eerlijk en betrouwbaar'. Toetsing aan de normen van de categorie 'eerlijk en betrouwbaar' was in 2013 het meest aan de orde. Meer specifiek oordeelde de Ombudsman dat in de twaalf (eind)rapporten de betrouwbaarheidsnorm⁴ zes keer en de norm 'goede organisatie'⁵ vier keer in het geding was.

Ik ga er vanuit u met dit jaaroverzicht van dienst te zijn. Voor het geven van een mondelinge toelichting ben ik uiteraard beschikbaar.

Met vriendelijke groet,

M.H.H. Hermans
gemeentelijke Ombudsman

⁴ **Betrouwbaarheid:** de overheid handelt binnen het wettelijk kader eerlijk en oprecht, doet wat zij zegt en geeft gevolg aan rechterlijke uitspraken.

⁵ **Goede organisatie:** De overheid zorgt ervoor dat haar organisatie en haar administratie de dienstverlening aan de burger ten goede komt. Zij werkt secuur en vermijdt slordigheden. Eventuele fouten worden zo snel mogelijk hersteld.

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

Inhoudsopgave behandelde zaken 2013

Interventies	
Burgemeester	2
Bestuursdienst	2
DIA	2
HVD	5
OCSW	6
RO/EZ	7
SOZAWE	11
Stadsbeheer	22
Stadstoezicht	24
Procedurele interventies	
Gemeenteraad	26
College	26
Burgemeester	26
Bestuursdienst	26
DIA	26
HVD	27
OCSW	27
RO/EZ	27
SOZAWE	27
Stadsbeheer	28
Onderzoek zonder rapport	
College	29
(Eind)rapporten	
HVD	30
OCSW	30
RO/EZ	31
SOZAWE	32
Stadsbeheer	35
Bemiddelingen	
RO/EZ	37

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

Interventies 2013		
	Omschrijving	Actie Ombudsman/dienst
Burgemeester		
13.1.108	Aan de overlast van een drugspand werd niets gedaan. Klagen hielp niet. Betrokkene werd van de politie naar de burgemeester verwezen en voelde zich van het kastje naar de muur gestuurd.	De Ombudsman legde uit dat er onderscheid moet worden gemaakt tussen de strafrechtelijke aanpak en bestuursrechtelijke actie. De rol van de burgemeester is daarbinnen verschillend. In beide gevallen is dossieropbouw verschillend. Daar was ook al wel sprake van en gemeld kon worden dat handelend zou worden opgetreden als de situatie zich daarvoor leende.
Bestuursdienst		
13.1.077	In een oude kwestie werd opnieuw aandacht gevraagd voor een incident dat al verschillende keren was langgekomen. De gemeente reageerde maar niet adequaat, ook niet in het kader van een klachtprocedure.	De Ombudsman constateerde dat de klachtafhandeling inhoudelijk adequaat was. Wel had het wat sneller gekund. Dat betrokkene niet gelukkig was met de inhoud van de reactie was evident, maar dat maakt de klachtafhandeling niet onbehoorlijk.
DIA		
13.1.003	Bij het afhalen van het nieuwe paspoort werd verzocht het oude exemplaar in te leveren. Betrokkene wist zeker dat hij dat al had gedaan op het moment van aanvraag. De verwijzing naar de politie om een proces-verbaal van vermissing op te laten stellen werd als onterecht ervaren en emotioneel belastend. De extra kosten zou de gemeente moeten terug betalen.	De dienst meldde dat een oud paspoort dat nog geldig is nimmer wordt ingenomen. Dat gebeurt pas als de nieuwe wordt afgegeven. In de administratie was ook niets terug te vinden van een ingeleverd paspoort. Deze welles-nietes kwestie werd tijdens het onderzoek van de Ombudsman doorbroken toen bleek dat verzoeker toch zijn oude paspoort terugvond. Hij wilde die wel alsnog inleveren tegen uitbetaling van zijn extra kosten. Aangezien de dienst niet verantwoordelijk was voor de 'tijdelijke vermissing', werd daar niet aan meegewerkt. Betrokkene vertrok daarop met zijn oude paspoort. De Ombudsman wees hem er op dat dit paspoort niet meer geldig is en hij verplicht is dit staatseigendom in te leveren.
13.1.016+	Het verzoek van betrokkene om kwijtschelding voor afvalstoffenheffing is, ook in beroep, afgewezen. In de beslissingen wordt volgens hem echter niet gereageerd op de door hem gepresenteerde moeilijke financiële situatie. En is hij niet uitgenodigd voor een gesprek, terwijl hij daarom vroeg. Ook in de afhandeling van zijn interne klacht blijft die reactie uit en is hij niet gehoord.	De Ombudsman stelt vast dat verzoeker ten onrechte in de beroepsprocedure geen gesprek heeft gehad en in het kader van de interne klachtenprocedure niet is gehoord. Nu inzicht ontbrak waarom zijn onverkwikkelijke financiële situatie geen reden tot kwijtschelding was, heeft de Ombudsman een gesprek met beide partijen georganiseerd. Naar aanleiding van dat gesprek heeft de dienst een nader onderzoek gedaan. Ondanks verzoekers financiële situatie bleek hij toch niet voor kwijtschelding in aanmerking te komen. Helaas voor verzoeker, maar met de inzichtelijke uitleg hierover corrigeerde de dienst in elk geval de gebrekkige motivering in deze.

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

13.1.032	Al een aantal jaren ingeschreven in de GBA en toch wordt geen identiteitsbewijs verstrekt. Dat is toch niet logisch.	Informatie van de dienst wees uit dat betrokkene geen formele verblijfstitel heeft. In feite verbleef hij illegaal in Nederland en dan kan geen identiteitsbewijs worden verstrekt. Inschrijving in de GBA was in dit geval slechts een registratie van het feitelijke verblijf. En geen toekenning van de verblijfs-status.
13.1.045	Het onderzoek naar een 'spookbewoner' in de GBA duurde al 2 maanden. Dit terwijl het overduidelijk was dat deze bewoner allang was vertrokken. Immers via een rechterlijke uitspraak was de woning ontruimd. De nieuwe bewoner ondervond al meer hinder van haar vermeende samenwoning.	Onderzoek wees uit (e-mailverkeer) dat de dienst niet veel vaart achter het onderzoek zette. En ook niet erg inlevend was naar de nieuwe bewoner. Na een telefoontje van de Ombudsman werd nog diezelfde dag de oude bewoner uitgeschreven uit de GBA. Voor de Ombudsman was deze kwestie, die zich vaker voordoet, aanleiding een algemeen onderzoek naar 'spookbewoners' in te stellen. Daarover wordt elders verslag gedaan in dit jaarverslag.
13.1.050+	Verzoekster woonde in de periode 23 oktober 2007 tot 18 juni 2008 niet in Nederland. Toch werden haar in die periode door de afdeling Belastingen aanslagen afvalstoffenheffing opgelegd. Daar kwam zij pas in 2012 achter toen de afdeling via beslag op haar loon en de teruggave van belastingen van haar en haar vriend de aanslagen inde. Op haar bezwaarschrift werd niet gereageerd. Wel werd eenmaal het aanslagbedrag terugbetaald, terwijl de afdeling die in totaal vier keer heeft ontvangen.	De reden waarom de afdeling de aanslagen heeft opgelegd, is omdat betrokkene volgens de GBA in die bewuste periode stond ingeschreven op een adres in Groningen. Verzoekster heeft zich destijds niet laten uitschrijven en de afdeling mag uitgaan van de GBA-inschrijving. De afdeling stelt geen betaling via loonbeslag (dat lukte niet) of teruggave van belastingen (dat middel kent de afdeling niet) te hebben ontvangen. Wel werd op 23 oktober 2012 door verzoeksters vriend (vrijwillig) het bedrag overgemaakt op de rekening van de afdeling. Betrokkene bestrijdt dit uitdrukkelijk en stelt bewijzen te beschikken van het loonbeslag en de teruggave van belastingen. Ondanks haar toezegging heeft de Ombudsman die niet van verzoekster mogen ontvangen en derhalve is de visie van de afdeling in deze leidend. Naar aanleiding van verzoeksters bezwaarschrift, waarin zij aantoonde dat zij in de bewuste periode niet in Nederland woonde, heeft de afdeling het betaalde bedrag gerestitueerd. De afdeling erkent echter ten onrechte niet schriftelijk op het bezwaarschrift te hebben gereageerd. Opgemerkt zij dat hoewel de afdeling Belastingen de aanslagen met terugwerkende kracht kan wijzigen, dit niet mogelijk is voor een inschrijving in de GBA. De wet staat dat niet toe.
13.1.062	Ondanks dat ze alleen maar een bijstandsuitkering ontvangt en schulden heeft, is verzoeksters kwijtschelding afgewezen. Bezwaar is volgens haar niet meer mogelijk en met leefgeld van € 35 per week kan zij de gemeentelijke belastingen niet betalen. Verzoekster is ten einde raad.	Navraag bij de afdeling Belastingen leerde de Ombudsman dat verzoekster tegen de afwijzing een beroepschrift heeft ingediend en dat daarop nog niet is beslist. Aangezien in deze procedure een volledige heroverweging plaatsvindt, is een klachtenprocedure (nog) niet aan de orde. Betrokkene moet dan ook eerst de beslissing op haar beroepschrift afwachten.

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

13.1.068	De inschrijving in de GBA ging gepaard met de mededeling dat er nog een persoon op het adres woonde. Betrokkene woonde er toch echt alleen. De dubbele inschrijving zorgde al voor problemen met de huurtoeslag. Zou de gemeente niet wat sneller tot correctie over kunnen gaan.	De kwestie van 'spookbewoners' kwam niet voor het eerst langs. De Ombudsman legde uit dat de gemeente gehouden is aan wettelijke voorschriften om tot correctie van GBA-gegevens over te gaan. Dat kost zeker vier weken. De dienst zegde wel toe er de nodige vaart achter te zetten omdat al wel duidelijk was waar de vorige bewoner verbleef.
13.1.127	Het licht op de bovenste verdieping van het DIA-gebouw brandt regelmatig 's nachts en in het weekend en zorgt voor de nodige (licht)overlast. Ondanks verzoeken aan de dienst om hieraan iets te doen, gebeurt er niets.	Verzoeker blijkt niet de enige te zijn die deze kwestie bij de dienst heeft aangekaart. Nader onderzoek van de dienst wees uit dat het geen menselijke fout was, maar een technisch probleem. De dienst heeft daarop een installatiebedrijf laten komen, die de kwestie oploste.
13.1.128	Uitschrijving uit de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA) had vervelende gevolgen, o.a. met de zorgverzekeraar. Intussen was de uitschrijving wel hersteld, maar de vraag bleef hoe dit had kunnen gebeuren. Bericht van de gemeente over de uitschrijving was niet ontvangen en er was ook geen sprake geweest van een huisbezoek.	Het bleek dat de DIA van een afnemer van de GBA bericht had ontvangen over retour gezonden post. Dat was aanleiding voor een adresonderzoek. Daarop reageerde betrokkene niet adequaat, waarop uitschrijving uit de GBA volgde. Een correcte handelswijze. Toen later bleek dat er toch steeds sprake was geweest van continue bewoning, werd de uitschrijving met terugwerkende kracht hersteld. Ook de zorgverzekeraar ontving een bericht van de DIA en dat staat de dienst te prijzen.
13.1.134	Een klacht over de weigering om een buitenlands rijbewijs om te zetten naar een Nederlands document werd maar niet afgehandeld. De Ombudsman werd vervolgens ingeschakeld. Het ging met name om de aanvullende eis dat er een examen moest worden afgelegd, terwijl er sprake was van een zogenaamde kennismigrant waarvoor een uitzondering zou gelden.	Het argument van de DIA om de klacht te laten liggen, was niet overtuigend. Met spoed werd alsnog een reactie opgesteld, onder het aanbieden van welgemeende excuses. Inhoudelijk kon betrokkene echter niet veel worden geboden. Behalve het feit dat de RDW de aangewezen instantie is, was betrokkene in een nieuw juridisch (belastingtechnisch) regime terecht gekomen. Dit pakte ongunstig uit. Verschillende rechtbanken hadden zich hier al over gebogen met overigens tegenstrijdige uitspraken. Wellicht dat de Nationale ombudsman hier een rol in kan spelen.
13.1.135	De aangifte van verhuizing naar Groningen was niet doorgekomen en daardoor kwam DUO in het geweer. Een studiebeurs van uitwonende werd met terugwerkende kracht omgezet naar thuiswonende. Met een vordering over teveel ontvangen studietoelage. De DIA wilde niet meewerken aan het alsnog inschrijven in de GBA. Ondanks de bewijzen dat er toch daadwerkelijk sprake was geweest van het wonen in de stad.	De DIA nam het verzoek aanvankelijk in behandeling maar wees het af vanwege niet afdoend bewijs. Betrokkene diende een bezwaarschrift in en toen kwam het besef dat betrokkene zijn verzoek niet aan Groningen had moeten richten maar aan de gemeente waarin hij nog steeds in de GBA stond ingeschreven. Die verwees hem echter weer naar Groningen. De Ombudsman kwam tot de conclusie dat hij inderdaad in zijn voormalige woonplaats moest zijn maar dat er door de misvatting bij Groningen wel een aantal maanden verloren was gegaan om DUO tot een correctie te bewegen. Ook werd nog een 'bewijsstuk' meegestuurd waarmee betrokkene zijn oude gemeente zou kunnen benaderen. Dit om hem ter wille te zijn.

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

13.1.137	Een verzoek om kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen werd afgewezen vanwege teveel vermogen. Ook in beroep. Dit vermogen was echter zeer tijdelijk omdat een jonge vrouw na het plotselinge overlijden van haar moeder financieel werd gesteund door haar familie. Onder andere de huur van de woning van haar moeder moest worden doorbetaald. Zij had zelf niet of nauwelijks inkomsten.	Vanwege de schrijnende situatie werd contact opgenomen met de afdeling Belastingen. Daar werd het dossier opnieuw bekeken en dit leidde tot de conclusie dat de weigering gezien de bijzondere omstandigheden toch wel erg onredelijk uitpakte. Formeel was kwijtschelding echter niet mogelijk maar op basis van de hardheidsclausule werden de aanslagen voor 60% buiten invordering geplaatst. Met hetzelfde financiële resultaat als kwijtschelding was toegekend. Een mooi gebaar.
13.1.141	Verzoekers aanvraag om kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen 2012 en 2013 is afgewezen vanwege teveel vermogen. Hij stelt dat de gemeente ten onrechte zijn vakantiegeld bij het vermogen had opgeteld.	De aanslagen heeft verzoeker op 30 april en 31 mei 2013 ontvangen. Later dan gebruikelijk. Op zijn rekening was net het vakantiegeld gestort. Als de gemeente de aanslagen net als aan andere burgers al in februari 2013 had verstuurd, was verzoekers vermogen zodanig dat hij wel in aanmerking kwam voor kwijtschelding. Hoewel het betrekken van het vakantiegeld bij het vermogen conform de regels is, constateert de DIA dat verzoeker niet verantwoordelijk was voor de vertraging in de verzending van zijn aanslagen. In zijn specifieke situatie vindt de DIA dan ook niet dat de gevolgen hiervan voor zijn rekening horen te komen. Omdat de aanslagen al zijn betaald, zal de DIA het kwijtscheldingsdeel als onverschuldigde betaling terugstorten.

HVD		
13.1.061	De overgang van het WMO-vervoer naar de Biosgroep bracht met zich mee dat er alleen een 0900 reserveringsnummer kon worden gebeld. Dat is geen goedkope manier van telefoneren, helemaal niet als je ook nog eens in de wachtrij wordt geplaatst. Verdienste de Biosgroep hier niet ten onrechte aan en had de gemeente zich dit wel gerealiseerd bij de aanbesteding?	Bij de HVD waren inmiddels meer signalen binnengekomen. De hoge kosten worden veroorzaakt door de verschillende tarieven van de telefoonproviders. De Biosgroep mag slechts € 0,05 per minuut in rekening brengen. Het hangt dus van je eigen provider af hoe hoog de kosten kunnen oplopen. Er was echter ook goed nieuws. De Autoriteit Consument en Markt bepaalde dat het m.i.v. 1 juli 2015 verboden is extra kosten in rekening te brengen voor het mobiel bellen naar 0900-nummers. Niet meer kosten dan voor het bellen naar een vast nummer in Nederland.
13.1.088	De opgelegde eigen bijdrage voor een scootmobiel werd als onterecht ervaren. Het bezwaarschrift werd afgewezen maar de bestuursrechter stelde betrokkene in het gelijk. Een afrondend gesprek met de dienst werd vertaald in een brief. De slotzin in die brief schoot volledig in het verkeerde keelgat. Ongepast en kwetsend voor de partner van verzoeker.	De dienst trok zich dit erg aan. Er was sprake van onzorgvuldigheid, waardoor oude meningsverschillen nog weer eens willens en wetens leken te worden opgerakeld. Dit was zeker niet de bedoeling en welgemeende excuses werden dan ook aangeboden.

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

134.1.100+	Een brief van de GGD/OGGz bevatte een term die als zeer kwetsend en onjuist werd ervaren. Van de kant van de dienst kwam maar geen duidelijkheid over (de oorsprong van) de melding. Een huisbezoek bracht ook geen helderheid en dus bleef het knagen voor verzoekster.	De Ombudsman bestudeerde het dossier en kwam tot de conclusie dat de melding van een derde kwam. Met de beste bedoelingen maar zonder verificatie pakte de dienst dit (te snel) op. Een gesprek met beide partijen op het kantoor van de Ombudsman klaarde de lucht. Verzoekster kon verder zonder stigma en de dienst had een aantal leermomenten.
------------	--	---

OCSW		
13.1.056	Vanwege onbetamelijk gedrag werd verzoeker voor een bepaalde periode de toegang tot de gemeentelijke zwembaden ontzegd. De dienst wilde niet zeggen van wie de klachten afkomstig waren en wat de aard daarvan was.	De Ombudsman dook in het dossier en nam kennis van de daarin opgenomen klachten. Die waren overtuigend. Zonder de namen van deze klagers te noemen werd dat aan hem medegedeeld. Verder verstreekte de Ombudsman een gedetailleerde beschrijving van de ingediende klachten. Al met al vindt de Ombudsman dat er voldoende aanleiding was voor de opgelegde maatregel.
13.1.073	Een klachtbrief over een evenement bij sportcentrum Kardingse werd niet beantwoord. Het ging om een lawaaievenement dat ver in de omgeving te horen was omdat het zwembad niet geluiddicht is.	Door een misverstand binnen de dienst landde de brief niet op het juiste bureau. Dat gebeurde alsnog en de brief werd gevoegd bij de andere klachten die waren binnengekomen. De dienst bood excuses aan en zou zo spoedig mogelijk contact zoeken met betrokkene.
13.1.084+	Verzoeker heeft (geluids)overlast van activiteiten in en rond een café in de nabijheid van zijn woning. Ondanks verschillende klachten bij Meldpunt Overlast ervaart hij geen verbetering.	Uit onderzoek bleek dat er met drie van verzoekers meldingen niets is gedaan. Na contact van de Ombudsman zijn die alsnog opgepakt, maar er was ten tijde van de meldingen geen sprake van bijzondere omstandigheden die de ervaren overlast zouden kunnen verklaren. Daarbij merkt de gemeente op dat het bewuste cafébedrijf regelmatig door de politie en de gemeente is gecontroleerd, maar dat er geen overtredingen werden geconstateerd. Opgemerkt zij dat de overlast gedeeltelijk wordt veroorzaakt door (verplicht buiten) rokende cafébezoekers. Hoe vervelend gepraat op straat in de nachtelijke uren ook kan zijn, daartegen kunnen de gemeente noch de politie optreden. Afsproken is dat als betrokkene nogmaals overlast ervaart hij direct contact kan opnemen met de horeca-inspecteurs. En buiten kantoortijden met de politie. Op het bewuste café ligt bij de politie inmiddels ook een zogenaamde aandachtsbevestiging. Dat wil zeggen dat de politie regelmatig uit eigen beweging zal controleren.

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

RO/EZ		
13.1.011+	<p>In enkele jaren is verzoekers straat veranderd van een woonbuurt met kleine bedrijfjes in een studentencampus. Volgens verzoeker verleent de gemeente hieraan alle medewerking terwijl zij hem destijds, toen hij zijn woning kocht, uitdrukkelijk meldde dat hij zich over studentenbewoning in zijn straat geen zorgen hoeft te maken. Daarvoor geldt de zogenaamde 15%-norm.</p>	<p>Verzoekers straat zal onderdeel worden van het bestemmingsplan Binnenstad. Betrokkene vreest dat als zijn wijk als binnenstad wordt betiteld, de 15%-norm verdwijnt. Het bestemmingsplan betreft echter alleen de ruimtelijke ordening. De 15%-norm voor studentenbewoning blijft dus voor zijn straat gelden.</p> <p>Momenteel is de 15%-norm bereikt en verleent de gemeente geen onttrekkingsvergunningen (voor studentenpanden) meer. Wel blijken in verzoekers straat woningen, na te zijn verkocht, te worden gesplitst in appartementen. Het nieuwe bouwbesluit maakt zelfs appartementen van minimaal 18m² mogelijk. En als de aanvraag voldoet aan alle regels dan heeft de gemeente geen weigeringsgrond de splitsing van woningen in kleine (studenten)appartementen te weigeren. Gevolg is echter wel dat de gezinnen van verzoeker en zijn burens nu de enigen in de straat zijn die geen studenten zijn.</p> <p>Nu hij omringd is door studentenpanden stelt verzoeker dat de waarde van zijn woning is verminderd. Maar voor planschade wordt gekeken naar de individuele ontheffing van het bestemmingsplan, niet naar de som van een aantal ontheffingen. En de waardedaling van zijn woning te klein om aanspraak op planschade te maken. De wet voorziet niet in een tegemoetkoming van planschade vanwege een combinatie van individuele ontheffingen. Helaas voor verzoeker. Ook de Ombudsman ziet namelijk wel dat de hierboven geschetste ontwikkeling zijn weerslag kan hebben op de waarde van de woning.</p>
13.1.021+	<p>Aan de hoorzitting over een planschadeverzoek werd een onplezierig gevoel overgehouden.</p> <p>De voorzitter was ongeïnteresseerd en het ongevraagde advies om maar te gaan verhuizen, werd als onheus ervaren.</p> <p>De verwijzing naar de Ombudsman leek op afschuiven.</p>	<p>Onderzoek wees uit dat er sprake was geweest van een extra hoorzitting omdat de uitkomst voor betrokkene negatief zou zijn.</p> <p>Hoewel er directe veranderingen in de woonomgeving waren gekomen, was dit onvoldoende om planschade toe te kennen. De commissie wilde dit nog eens goed uitleggen. De voorzitter herkende zich dus niet in het beeld van desinteresse. Wel bleek dat hij vanwege een fysieke beperking moeilijk oogcontact kan leggen.</p> <p>Gezien de achteruitgang in het wonen als gevolg van afgeronde wettelijke procedures, zou verhuizen wellicht een optie kunnen zijn.</p> <p>Een ongevraagd maar goedbedoeld advies. Omdat de voorzitter merkte dat de communicatie niet goed verliep, werd verzoekster naar de Ombudsman verwezen. Met bovenstaande als uitkomst.</p>

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

13.1.030	<p>Het aanvragen van een kapvergunning voor een doodzieke (monumentale) boom in een binnentuin, leek in een bureaucratische molen terecht te komen.</p> <p>Verzoeker kon dit niet begrijpen. De boom was uiteindelijk ten dode opgeschreven en wie kon nu problemen hebben met het kappen. Er was immers ook besmettingsgevaar voor aanpalende bomen. Waarom dan onnodig 14 weken wachten.</p>	<p>De Ombudsman kreeg te horen dat de boom besmet was met het 'fluweelpootje' en 'oesterzwam'.</p> <p>Aanvragen voor een kapvergunning worden op volgorde van binnenkomst behandeld. Een (bijna) dode boom vormt geen uitzonderingsgrond om een verkorte procedure toe te passen. Wel voerde de dienst een versnelde schouw uit. Kappen lag inderdaad in de rede. Met de kwalen waar de boom aan leed zou wat verder in het seizoen een gevaarlijke situatie kunnen ontstaan bij het kappen. Om die reden werd met spoed een vergunning verleend.</p>
13.1.035	<p>Bij een verzoek om nadeelcompensatie overschreed de gemeente bij herhaling de aan zichzelf gestelde termijnen. Ook tussentijdse berichten van vertraging bleven uit.</p>	<p>De Ombudsman vond dit niet behoorlijk.</p> <p>De dienst zag dit ook in en stelde een excuusbrief van het college aan verzoeker in het vooruitzicht.</p> <p>Tevens werd toegezegd het functioneren van de nadeelcompensatiecommissie op dit punt te verbeteren.</p>
13.1.039	<p>Verzoeksters vroegere buurman heeft 20 jaar geleden zonder toestemming een ventilatieopening recht tegenover haar voordeur gemaakt. Hij heeft toen toegezegd die te zullen dichten, maar dat is nog steeds niet gebeurd. Verzoekster vreest nu dat haar nieuwe burens de ventilatieopening als zodanig zullen gebruiken. Met de nodige rook- en stankoverlast voor haar. De dienst wil in deze echter geen actie ondernemen.</p>	<p>Voor bestaande bouw zijn geen afstandseisen gesteld aan ventilatieopeningen. Nu bestuursrechtelijke middelen ontbreken, is er in deze geen rol voor de gemeente weggelegd. Verzoekster zal haar burens op grond van het privaat-/burensrecht moeten aanspreken.</p>
13.1.048	<p>Naar aanleiding van eerdere interventie van de Ombudsman (12.1.128) had de dienst toegezegd om betrokkene eind januari 2013 te berichten over de aanleg van een afrit in zijn straat. Dat is niet gebeurd.</p>	<p>Volgens de dienst was de bedoeling dat verzoeker eind januari 2013 contact zou opnemen met de dienst om te horen wat de planning voor de aanleg was. Er lijkt sprake van een misverstand. Over de planning meldt de dienst dat de afrit in mei 2013 zal worden aangelegd.</p>
13.1.075	<p>Verzoeker stelt in 2008 bij de gemeente te zijn geweest voor het plaatsen van een schutting op gemeentegrond en hoorde daar verder niets op. Tot begin juni 2013, toen betrokkene een aanschrijving ontving om de illegale schutting op gemeentegrond te verwijderen. Verzoeker vindt het niet terecht dat de gemeente de situatie niet wil legaliseren.</p>	<p>Vooropgesteld zij dat de gemeente ten onrechte vijf jaar niets van zich heeft laten horen. Dat erkent zij ook. Nu verzoeker echter voor het gebruik van gemeentegrond geen toestemming heeft en voor de schutting geen bouwvergunning, is er sprake van een illegale situatie. De dienst heeft onderzocht of de situatie kon worden gelegaliseerd. Maar het beheer van het stuk grond wilde de gemeente zelf houden vanwege de zichtbaarheid vanaf de openbare weg. Dit is ook de reden waarom de welstand, het bestemmingsplan en de ruimtelijke ordening geen schutting op deze plek toelieten. De inzichtelijke afweging is naar oordeel van de Ombudsman redelijk. Voor de verwijdering van de schutting heeft betrokkene vanwege de vakantieperiode enige respijt gekregen en dat is netjes.</p>

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

13.1.083+	Verzoeker stelt dat hij gelijk nadat de vergunning werd geweigerd zijn menu-paneel van de gevel van zijn restaurant heeft gehaald. Tot zijn verbazing ontving hij daarna een boete.	De dienst constateerde begin 2011 het illegale menupaneel en kondigde daartegen bestuursrechtelijke maatregelen aan. Pas nadat uiteindelijk in maart 2012 een last onder dwangsom werd opgelegd, ondernam betrokkene actie door een (volledige) vergunningaanvraag in te dienen. Echter niet vóór de door de dienst gestelde 17 maart 2012 en daarom verbeurde hij de dwangsommen. Omdat de aanvraag werd afgewezen, was er geen reden om op de verbeuring terug te komen. De dienst constateerde in december 2012 dat het paneel er nog steeds hing en heeft betrokkene opnieuw een last onder dwangsom aangekondigd. Hierop heeft verzoeker het paneel direct verwijderd. Deze last is daarom niet verder uitgevoerd. De door verzoeker gestelde boete (dwangsom) was dus naar aanleiding van zijn gebrek aan actie in maart 2012, niet vanwege zijn handelen in december 2012. De dienst handelde in deze correct.
13.1.090+	Verzoeker stelt al jaren met medeweten van de gemeente te wonen en werken in een berging. Nu wil de gemeente dat hij vertrekt. Ze wil geen medewerking verlenen aan een wijziging van de bestemming.	De bergingen staan op een groot perceel achter een woonhuis dat betrokkene tot twee appartementen heeft verbouwd. De bergingen heeft hij in 2007 met het recht van terugkoop overgedaan aan de vriend. Het voorste appartement met eigen nutsvoorzieningen verkocht hij in 2011. Het achterste appartement heeft hij in 2013 gedwongen van de hand moeten doen en kort daarop hebben de nieuwe eigenaren een eigen nutsvoorziening laten aanleggen. Met als gevolg dat de bergingen geen elektriciteit meer hadden. Omdat de gemeente in deze privaatrechtelijke kwestie geen rol speelde, heeft zij daarin terecht geen acties ondernomen. Wel constateerde de gemeente dat het gebruik (wonen en werken) van de bergingen in strijd was met het bestemmingsplan. Zij wilde dit gebruik niet legaliseren en heeft inzichtelijk uitgelegd waarom niet. De gemeente heeft daarop de eigenaar een dwangsumaanschrijving gestuurd om het strijdige gebruik te doen beëindigen. Dit terwijl de dienst volgens verzoeker nog het een en ander voor hem zou uitzoeken. De Ombudsman stelt vast dat de dienst heel duidelijk was dat verzoeker niet in de bergingen kon blijven (wonen en werken). De toezegging nog enkele zaken uit te zoeken, maakte dat niet anders. De dwangsumaanschrijving was voor verzoeker derhalve geen verrassing en inmiddels heeft betrokkene gebruik gemaakt van de mogelijkheid om daartegen een zienswijze in te dienen.

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

13.1.096+	Verzoekers perceel wordt omringd door gemeentegrond. De gemeente heeft op 22 oktober 2012 met hem afgesproken dat als zij de grond wil verkopen zij daarover als eerste met verzoeker in gesprek zal gaan. Een deel van de grond is verpacht en van de pachter ondervindt verzoeker overlast. Hij heeft daarop aan de gemeente gevraagd om bepaalde stukken gemeentegrond aan hem te verkopen. De gemeente wilde daarvan slechts een deel verkopen maar betrokkene vond de grondprijs te hoog. Desgevraagd kreeg verzoeker daarop te horen dat de afspraak van 22 oktober 2012 nu niet meer stond. Betrokkene vraagt zich af of dit klopt.	De Ombudsman heeft de correspondentie tussen verzoeker en de gemeente bestudeerd. Vastgesteld kan worden dat het initiatief tot koop bij verzoeker lag. Op zich had de gemeente geen plannen tot verkoop. Toch ging zij voor een deel op het verzoek in. Verzoeker kon een stuk grasland voor een bepaalde prijs per m2 kopen. Dat verzoeker dit te hoog vond, is een zaak tussen de gemeente en hem. De Ombudsman mag zich daarin niet mengen. Wel constateert de Ombudsman dat de gemeente ten aanzien van dit stuk grasland niet meer aan de toezegging is gebonden. Dat is anders voor de overige stukken gemeentegrond om verzoekers perceel. Die zijn niet bij de koop-verkoop betrokken geweest en derhalve blijft de toezegging met betrekking tot deze gronden staan. Desgevraagd bevestigt de gemeente de visie van de Ombudsman in deze.
13.1.099	Verzoeker heeft last van vochtproblemen in zijn woning en wijt dat aan de beplanting van zijn burens tegen zijn zijgevel. De gemeente wil in deze echter geen actie ondernemen.	De beplanting is een privaatrechtelijke kwestie waarin de gemeente geen bemoeienis heeft. De gemeentelijke informatie in deze was dan ook correct. Daarnaast blijkt de beplanting niet de oorzaak van het vochtprobleem, maar de oude staat van de woning. De woningbouwvereniging heeft daarin al verschillende acties ondernomen die het probleem weliswaar hebben verminderd, maar dus niet verholpen. De vraag is ook of dat wel mogelijk is. Ook daarin speelt de gemeente echter geen rol.
13.1.103	Het verzoek om verplaatsing van de gehandicaptenparkeerplaats werd om formele redenen afgewezen. De gezondheidssituatie van verzoeker en zijn echtgenote was echter schrijnend en verplaatsing zou veel verlichting kunnen brengen.	De Ombudsman vond dat hier 'genade voor recht' moest gelden. Uiteindelijk werd er geen extra besluit op de openbare ruimte gelegd. De dienst zag dit gelukkig ook in en zegde alsnog de medewerking toe.
13.1.104	Verzoeker ondervindt overlast van de verkeerssituatie in de omgeving van zijn woning en heeft de dienst hierover aangeschreven. Omdat hij na 19 weken nog geen inhoudelijke reactie had ontvangen, diende verzoeker een klacht in. Desondanks bleef een inhoudelijk antwoord uit.	De Ombudsman constateert dat de afhandeling van verzoekers melding te lang op zich heeft laten wachten. De dienst meldt dat de vertraging te wijten is aan de vakantieperiode en de persoonlijke omstandigheden van de behandelaar. Hoewel een verklaring, rechtvaardigt die de vertraging niet. De behandeling is echter alsnog voortvarend opgepakt. Met excuses en een adequate inhoudelijke reactie op de melding heeft de dienst zijn gedraging daarop afdoende gecorrigeerd.
13.1.111+	Een op schrift gestelde toezegging van een wethouder dat een verkeersbesluit zou worden genomen, werd maar niet nagekomen. Herhaalde navraag gedurende drie maanden leidde ook maar niet tot actie. Op terugbelverzoeken werd niet gereageerd.	Onderzoek wees uit dat de toegezegde maatregel weinig soelaas zou bieden. Helaas werd verzuimd betrokkene hierover te informeren. Het bleef maar liggen. Daar kwam bij dat de dienst uitging van een verkeerde veronderstelling over de vuilafvoer. Op instigatie van de Ombudsman is vervolgens met spoed actie ondernomen. Het juiste verkeersbesluit werd genomen, vergezeld van excuses en bloemen.

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

13.1.123+	Verzoeker klaagt dat de dienst zijn afspraken van 4 oktober 2013 niet is nagekomen. Betrokkene zou namelijk binnen veertien dagen te horen krijgen waarom hij ondanks de schriftelijke toezegging van 4 oktober 2011 een bepaald rapport niet heeft gekregen en hoe het zit met de kosten voor dossierinzage. Ook na rappel ontving verzoeker geen reactie van de dienst.	De dienst blijkt na 4 oktober 2013 direct actie te hebben ondernomen. Op 10 oktober 2013 heeft de dienst verzoeker met excuses en reden voor de vertraging alsnog het rapport per e-mail gestuurd. Op 15 oktober 2013 stuurde de dienst verzoeker een e-mail met informatie over de kosten van dossierinzage, waarbij ook verwezen werd naar de e-mail van 10 oktober 2013. Beide e-mails stelt verzoeker niet te hebben ontvangen. Nader onderzoek wees uit dat de e-mail van 10 oktober 2013 naar zijn oude e-mailadres is gestuurd. Dat was niet accuraat. De adressering van de mail van 15 oktober 2013 was echter correct. In deze valt de dienst dan ook niets te verwijten. Verzoeker stelt op 21 oktober 2013 per mail te hebben gerappeld. De dienst heeft die mail met verwijzing naar de eerdere e-mails en bijvoeging van het gewenste rapport direct beantwoord (gereplied). Nu de dienst ook de beantwoordingmail correct heeft geadresseerd, is onverklaarbaar waarom verzoeker die niet heeft ontvangen. Nu de dienst in deze niets te verwijten valt, kan worden gesteld dat die zijn afspraken wel degelijk is nagekomen. Uiteindelijk heeft verzoeker de e-mails van 10, 15 en 21 oktober 2013 evenals het bewuste rapport alsnog van de dienst ontvangen.
13.1.124	De situering van een openbare parkeerplaats leidde tot problemen bij het in- en uitrijden van de tegenoverliggende garagebox. Vriendelijke verzoeken om op de bewuste plek niet te parkeren boden weinig soelaas.	Onderzoek ter plaatse wees uit dat de situatie inderdaad aan de krappe kant is. Niet iedereen is even handig met in- en uitdraaien. Oplossingen werden bekeken en uiteindelijk bleek het treffen van een (tijdelijke) fysieke maatregel het beste perspectief te bieden. Zonder dat er een nieuw (parkeer)probleem ontstaat. Mooi voorbeeld van creatief meedenken.
13.1.139	Losliggend dakleer gaf gevoelens van onveiligheid. Tijdens de oktoberstorm kwam een groot stuk naar beneden. Gelukkig zonder gevolgen. Maar als ... Het Meldpunt Overlast en Zorg verwees naar de buurman, de eigenaar van het pand. De gemeente had hierin geen rol. Maar is dat echt zo?	De Ombudsman bevestigde dat op basis van het privaatrecht burens in onderling overleg problemen moeten oplossen. En als dat niet lukt, de rechter om een uitspraak kunnen vragen. In burenkwesties staat de gemeente op afstand. Als er echter gevaar is voor de veiligheid kan de gemeente, bijvoorbeeld op basis van de Woningwet, in actie komen. Een controle ter plaatse kan hier duidelijkheid over geven. Het Loket Bouwen en Wonen is hiervoor de ingang.

SOZAWE		
13.1.009	Verzoeker vindt het verhaal van de bijstand voor zijn kinderen op hem als co-ouder niet terecht. Met name nu zijn ex-vrouw in de schuldsanering zit en hij alle kosten van de kinderen betaalt.	Zolang zijn ex-partner meer bijstand ontvangt dan de onderhoudsbijdrage die verzoeker volgens de rechter moet voldoen, mag de dienst dat bedrag op hem verhalen. Dat hij alle rekeningen betaalt, die zijn kinderen betreffen, is lovenswaardig. Maar dat staat los van de verhaalsbevoegdheid van de dienst. De onderhoudsbijdrage (het verhaalsbedrag) kan wel door de civiele rechter worden verlaagd en derhalve heeft de Ombudsman hem daarnaar verwezen.

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

13.1.019	De bedragen die de dienst aan Stichting Huis voor nachtopvang en de ziekenboeg overmaakt, kloppen volgens verzoeker niet. Voor uitleg hierover verwijzen de beide instanties echter naar elkaar.	Uit de informatie van de dienst blijkt dat Stichting Huis soms meer, maar soms ook minder in rekening brengt dan betrokkene in die maand van haar diensten gebruik heeft gemaakt. Of de bedragen uiteindelijk correct in rekening zijn gebracht, zal de bewuste stichting verzoeker moeten uitleggen. Die is daarvoor verantwoordelijk.
13.1.022	Vanwege verzoekers aanvraag om budgetbeheer en schuldsanering zijn alle automatische incasso's stopgezet. Daardoor is zijn inschrijfgeld bij Woningnet echter niet betaald en is hij zijn punten kwijt.	De GKB toont aan het inschrijfgeld 2012 wel degelijk te hebben overgemaakt naar het door verzoeker opgegeven adres. De GKB heeft inmiddels hierover ook met Woningnet contact gehad en het wordt daar verder uitgezocht. Een verzoek om het inschrijfgeld voor 2013 over te maken, is door de GKB niet ontvangen. Verzoeker is dan ook aangeraden hierover zo spoedig mogelijk contact met de GKB op te nemen.
13.1.023	Verzoekster stelt dat als de GKB haar aanvraag schuldsanering tijdig had geregeld, zij inmiddels van haar schulden af kon zijn. Na drie jaar stopt de GKB de behandeling vanwege een terugvordering van teveel ontvangen uitkering.	De behandeling van de aanvraag voor schuldsanering heeft te lang geduurd. Deels door verzoekster zelf, die maar geen stukken aanleverde. Deels door de GKB die verzoekster keer op keer respijt gaf en daardoor de regie van de behandeling uit handen gaf. De GKB stelt ook in deze maatregelen te hebben genomen. Ondanks de fout van de GKB, lag de verantwoordelijkheid voor het aanleveren van de stukken uiteindelijk bij verzoekster. En nu er een (uitkeringsfraude)schuld bij is gekomen, is een minnelijke regeling de eerste vijf jaar wettelijk niet meer mogelijk. De stopzetting van de aanvraag was dan ook terecht.
13.1.024	Verzoeker stelt dat de dienst tegen de afspraak in zijn rekening niet betaalt. En daardoor maakt hij nieuwe schulden terwijl hij in de WSNP zit.	Er blijkt geen regeling met de dienst te zijn dat die bepaalde vaste lasten rechtstreeks van verzoekers rekening betaalt. Hij zit ook niet in budgetbeheer en dus is hij zelf verantwoordelijk voor de betaling van zijn rekening. Gelet op de moeilijkheden, die hij ondervindt, is betrokkene verwezen naar de GKB voor budgetbeheer en hem is dringend aangeraden zijn financiële problemen met zijn (niet-gemeentelijke) WSNP-bewindvoerder te bespreken.
13.1.025	Verzoeker wil de zogenaamde 'Eindrekening en Verantwoording', die zijn gemeentelijke beschermingsbewindvoerder heeft opgesteld, niet ondertekenen. Het bijgevoegde overzicht van schulden klopt niet.	Vanwege onvoldoende medewerking is de bewindvoering beëindigd. Voor de kantonrechter is de eindrekening opgesteld. Het daarbij horende overzicht van schulden is opgesteld op basis van informatie van alle schuldeisers. Bewijsstukken dat dit anders zou zijn, ontbreken. Omdat betrokkene blijft weigeren, zullen deze stukken zonder ondertekening naar de kantonrechter worden gestuurd, aldus de GKB. Na fiat van de rechter is de bewindvoering ook administratief afgewikkeld. Verzoeker zal dan zelf moeten zorgdragen voor zijn financiën en aflossing van zijn schulden.

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

13.1.026	<p>Verzoeker mocht van de dienst een opleiding tot rij-instructeur in Zwolle volgen. Achttien weken zou de opleiding duren en in voorjaar 2012 kon hij examen doen.</p> <p>Door gezondheidsproblemen en zorg voor twee kleine kinderen lukte dat niet, aldus verzoeker. Met toestemming van de dienst heeft hij de opleiding in november 2012 opnieuw opgepakt, maar die wil nu de reiskosten niet meer betalen.</p>	<p>De opleiding en de dienst twijfelden aan de inzet van verzoeker en de reden van de vertraging. Hen bleek dat betrokkene zonder toestemming veel in het buitenland verbleef. Maar ze gaven hem nog een kans. Om verzoeker echter te prikkelen om op korte termijn tot een afronding te komen, is ervoor gekozen dat hij zelf de reiskosten betaalt. De dienst vindt ook dat betrokkene in zijn eigen toekomst moet investeren. Deze afweging van de dienst is behoorlijk.</p>
13.1.027	<p>Verzoekster had een schuld bij de dienst van € 4000 en stelt die na tweeëneenhalf jaar te hebben afgelost. Opeens wordt zij geconfronteerd met een extra bedrag dat zij moet terugbetalen. Waarom, wordt haar echter niet uitgelegd.</p>	<p>In 2010 werd teveel ontvangen uitkering van verzoekster teruggevorderd. Als ze voor het einde van het jaar het bedrag zou terugbetalen dan kon een deel van de schuld netto afgelost worden. Omdat haar dat niet lukte, is ook dat deel van de schuld gebruteerd. Daarnaast blijkt dat zij tot op heden slechts de oorspronkelijk gebruteerde schuld heeft afbetaald (€ 2336,65). Er staat dus nog een aardig schuldbedrag open. Met zijn uitleg corrigeerde de dienst zijn gebrekkige informatievoorziening. Verzoeksters teleurstelling nog niet van de schuld af te zijn, is begrijpelijk.</p>
13.1.031	<p>Bij de balie van de dienst wil men verzoeksters aanvraag voor bijzondere bijstand voor verhuis- en inrichtingskosten niet in ontvangst nemen. Zij had deze aanvraag voor de feitelijke verhuizing moeten indienen. Dat had echter een bepaalde reden.</p>	<p>Een aanvraag dient altijd in ontvangst te worden genomen en te worden behandeld. Anders krijgen betrokkenen geen besluit en worden hen hun rechtsmiddelen onthouden. De dienst erkent in deze jegens verzoekster onjuist te hebben gehandeld en haar aanvraag is daarop in behandeling genomen.</p>
13.1.033	<p>Omdat verzoeksters zoon een avond Havo-opleiding volgt, heeft de dienst zijn bijstandsuitkering beëindigd. Betrokkene vraagt zich af of dit zomaar kan.</p>	<p>Jongeren tot 27 jaar hebben geen recht op een uitkering als zij met studiefinanciering een opleiding kunnen volgen. Ook is er geen recht op uitkering als 'door het Rijk gefinancierd onderwijs' kan worden gevolgd en men doet dat niet. Nu verzoeksters zoon een 'particuliere' opleiding volgt, belemmert dat het verkrijgen van een bijstandsuitkering.</p>

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

13.1.034+	Verzoekster is het er niet mee eens dat haar aanvullende uitkering is stopgezet. Zij stelt hiertegen in de vorm van een klacht bezwaar te hebben gemaakt maar de dienst bestrijdt dit.	Toen verzoekster in juli 2012 een klacht indiende, was er nog geen sprake van een besluit. Bezwaar was dus niet mogelijk. Toen zij eind januari 2013 weer een klacht indiende, was de bezwaretermijn allang verstreken. In het bewuste besluit van november 2012 had de dienst haar inzichtelijk geïnformeerd over dit rechtsmiddel. Sommige heffingskortingen worden als inkomsten aangemerkt. De dienst constateerde dat betrokkene recht had op verschillende heffingskortingen maar er geen gebruik van maakte. Herhaaldelijk heeft de dienst haar verzocht om de bewuste kortingen aan te vragen en de dienst hierover te informeren. De dienst heeft verzoekster ook gewaarschuwd dat gezien het recht op deze kortingen die zal overgaan tot korting van deze inkomsten op verzoeksters uitkering. Uit de stukken blijkt dat de dienst betrokkene ruim de tijd heeft gegeven om haar zaken op dit punt te regelen. Helaas heeft zij er onvoldoende gebruik van gemaakt. Omdat verzoeksters inkomen uit arbeid samen met de heffingskortingen boven de uitkeringsnorm komen, is de aanvullende uitkering stopgezet. Het proces dat tot dit besluit heeft geleid, was zorgvuldig.
13.1.036	De dienst stelde dat een uitnodigingsbrief voor een gesprek was verzonden en een voicemailbericht op de telefoon was ingesproken. Betrokkene had noch de brief, noch het gesprek ontvangen. Sterker nog, hij had niet de beschikking over voicemail.	Het bleek dat in de adressering een storende fout was opgenomen. Huisnummer 2 8 in plaats van 2-8. Dat de besteller de brief elders had bezorgd, was dan ook logisch. Anders was dit met de mogelijkheid om voicemail te gebruiken. Moest je dit 'vroeger' activeren, nu zit het automatisch op je toestel, tenzij je naar de provider aangeeft daar geen gebruik van te willen maken. Daarvan was betrokkene zich niet bewust. Hij had dus voicemail zonder het te beseffen.
13.1.037	De aanvragen voor langdurigheidstoeslag 2010, 2011 en 2012 werden afgewezen vanwege een te hoog inkomen. De aanvraag voor 2013 werd wel toegelend. Betrokkene begreep dat niet, want in zijn ogen had hij al die jaren hetzelfde inkomen genoten.	Een wat ingewikkelde kwestie. Vanwege een Antilliaans pensioen naast de bijstandsuitkering, was het inkomen te hoog. Ergo, de bijstandsuitkering over een aantal jaren werd teruggevorderd. De aflossing vond plaats in januari 2013. Op dat moment, de peildatum voor de langdurigheidstoeslag voor 2013, zat betrokkene weer op het minimuminkomen. In zijn ogen de jaren daarvoor ook, want per saldo had hij het teveel ontvangen bedrag teruggestort. Maar volgens een rechterlijke uitspraak kan de langdurigheidstoeslag niet met terugwerkende kracht worden toegelend. Jammer maar helaas.

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

13.1.040+	Verzoeker stelt dat zijn uitkering in mei 2011 zomaar is stopgezet. Pas in december 2012 kreeg hij weer een uitkering. En wel voor drie maanden. Op zijn vragen waarom hij pas na anderhalf jaar en waarom slechts voor drie maanden, meldt de dienst dat er een 'bodemonderzoek' gedaan moest worden. Betrokkene begrijpt niet wat de dienst hiermee bedoelt.	De uitkering blijkt destijds te zijn ingetrokken, omdat niet duidelijk was waar verzoeker woonde. Daarnaast blijkt betrokkene halverwege 2012 weer een uitkering te hebben aangevraagd. Omdat hij niet kwam opdagen op afspraken, is de aanvraag buiten behandeling gelaten. Tegen beide besluiten heeft verzoeker geen bezwaar gemaakt. Betrokkene stelt de bewuste stukken nooit te hebben ontvangen. De dienst meldt de post te hebben gestuurd naar de adressen waarop verzoeker op dat moment in de GBA stond ingeschreven. Verzoeker ontkent zich in de GBA op die adressen te hebben ingeschreven. Wat bijzonder is, omdat alleen hij die opdracht tot inschrijving kan geven. Dat de dienst deze adressen heeft gebruikt, is dan ook correct. Pas eind november 2012 heeft verzoeker zich nogmaals bij de dienst gemeld. Binnen drie weken is hem de uitkering toegekend en ontving hij voorschotten. In deze ging de dienst voortvarend te werk. Met de Ombudsman stelt de dienst echter vast dat de opmerking in het besluit dat slechts voor drie maanden toestemming wordt gegeven voor het gebruik van een postadres, onnodige verwarring en zorg geeft. Ook na afloop van de termijn behoudt men in beginsel zijn recht op een uitkering. De dienst zal onderzoeken of de opmerking in de toekomst niet weggelaten kan worden. Van een zogenaamd bodemonderzoek weet de dienst niets. Een dergelijke term wordt ook niet door hem gebruikt.
13.1.043+	Door sociaal medische omstandigheden kan verzoekers 19-jarige dochter niet thuis wonen. Zij ontvangt een reguliere uitkering, maar daarvan kan ze de huur niet betalen. Bijzondere bijstand voor de woonkosten is echter afgewezen. Volgens de dienst was er geen (medische) noodzaak waarom de dochter niet thuis kon wonen. Tijdens de bezwaarprocedure heeft de rechter een voorlopige voorziening getroffen. Het medisch advies was volgens hem gebrekkig en er was voldoende grond om aan te nemen dat thuis wonen te belastend is voor verzoekers dochter. De dienst moest haar dus bijzondere bijstand verstrekken, in elk geval totdat is beslist op het bezwaarschrift. Gelet op de heldere rechterlijke uitspraak verwachtte verzoeker op korte termijn een positief besluit. De dienst wilde echter eerst weer een medisch advies opvragen.	Na bestudering van alle stukken heeft de Ombudsman onder haar leiding een gesprek gearrangeerd tussen verzoeker en de dienst. Tijdens dat gesprek bleek dat er al een nieuw (negatief) medisch advies voorlag en de dienst op basis daarvan voornemens was geen bijzondere bijstand toe te kennen. Het advies ging echter weer voorbij aan het sociale aspect waarom de dochter niet thuis kon wonen. Op aandringen van de Ombudsman heeft de dienst met deze ogen nogmaals naar de aanvraag gekeken en kwam tot de conclusie dat verzoekers dochter inderdaad recht had op bijzondere bijstand. Met dit positieve besluit heeft betrokkene zijn bezwaarschrift ingetrokken.
13.1.044	Verzoeker vindt zijn zorgverzekeringspremie erg hoog en vraagt zich af of hij niet via de dienst SOZAWE collectief verzekerd kan worden.	Het blijkt dat betrokkene al via de dienst gebruikt maakt van de collectieve verzekering. Hij heeft het goedkoopste pakket dat de verzekering aanbiedt. Wil hij toch anders dan zal hij moeten wachten tot eind van het jaar. Dan kan verzoeker eventueel van verzekering veranderen.

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

13.1.047	Betrokkene stelt dat de dienst hem maar lastig blijft vallen met de terugbetaling van leenbijstand die zijn ex-partner vijf jaar geleden heeft ontvangen.	De terugbetaling blijkt tweeledig. Een deel betreft voorschotten die verzoeker zelf heeft ontvangen en een deel blijkt leenbijstand die destijds aan verzoeker en zijn ex-partner gezamenlijk is toegekend. Voor de terugbetaling van de voorschotten is verzoeker zelf verantwoordelijk. Voor die van de leenbijstand zijn zowel hij als zijn ex-partner hoofdelijk aansprakelijk. Ook al heeft alleen de ex-partner de leenbijstand benut en stelt hij in deze door haar te zijn bedrogen. Hoewel verzoekers gevoel van onrechtvaardigheid begrijpelijk is, handelt de dienst echter behoorlijk.
13.1.053	Verzoeker meldde in mei 2013 nog steeds op de beslissing op zijn bezwaarschrift van januari 2013 te wachten. Ook had hij van de dienst nog niets gehoord op zijn verzoek van maart 2013 om maandelijks een vast bedrag aan het slaaphuis te betalen.	De dienst bleek al op 1 maart 2013 de beslissing op het bezwaarschrift aangetekend naar verzoekers postadres te hebben gestuurd. Omdat hij dat niet op het postkantoor heeft opgehaald, ontving de dienst dat stuk weer retour. Betrokkene ontving de beslissing alsnog in kopie. Verder ontdekte de dienst dat er ten onrechte nog niets met zijn verzoek is gedaan. Met excuses is verzoeker per omgaande uitgenodigd voor een gesprek.
13.1.054	Verzoeker heeft een postadres bij de dienst en moet zijn post één maal per week ophalen. Hij heeft bij de dienst aangegeven dat dit vanwege zijn gezondheid niet lukt. Zijn uitkering is al twee keer wegens het niet tijdig ophalen van de post stopgezet. Hoewel dit steeds is rechtgezet, krijgt verzoeker van de dienst niet meer tijd om zijn post op te halen.	De reden waarom de uitkering was stopgezet, was omdat verzoeker niet was verschenen op een afspraak. Om te voorkomen dat hij belangrijke post mist, is de standaardverplichting opgelegd om de post één maal per week op te halen. Als betrokkene een doktersverklaring kan overleggen waaruit blijkt dat hij onmogelijk aan deze verplichting kan voldoen, kan de dienst die aanpassen. Dat is verzoeker ook gemeld, maar tot op heden is hij niet met een dergelijke verklaring gekomen.
13.1.066	Verzoeker heeft zijn opleiding niet binnen de daarvoor gestelde termijn afgerond. Twee examens heeft hij nog niet gedaan. Van zijn opleiding krijgt hij de gelegenheid om die alsnog te volgen. Van de dienst krijgt hij echter geen antwoord of de vergoeding voor deze examens nog beschikbaar is.	De dienst stelt destijds in 2011 de kosten voor verzoekers opleiding, inclusief de bewuste examens, in het geheel te hebben betaald. Als betrokkene zonder extra bijdrage van de dienst de beide examens nu alsnog mag doen dan staat de dienst daar buiten.

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

13.1.070+	<p>Verzoeker maakt zich zorgen over zijn broer, die nu al anderhalf jaar geen inkomen heeft. Hij stelt dat uitkering van zijn broer destijds ten onrechte is beëindigd. Dit is gebeurd vanwege een signaal over rente-inkomsten. Die had hij echter niet. Naar aanleiding van zijn brief hierover kreeg betrokkene te horen dat het signaal een te hoog vermogen was. Op zijn nadere vragen kreeg betrokkene geen antwoord van de dienst. Ook niet nadat hij de dienst had gerappelleerd.</p>	<p>De dienst erkent ten onrechte niet meer te hebben gereageerd en biedt daarvoor zijn excuses aan. De dienst beantwoordt via de Ombudsman alsnog verzoekers nadere vragen. Daarbij meldt de dienst blijkbaar het misverstand rond het signaal in eerdere brief onvoldoende te hebben uitgelegd. De reden voor de beëindiging van de uitkering is echter niet het signaal, maar omdat verzoekers broer onvoldoende medewerking verleende aan het onderzoek van de dienst. Verzoekers broer kan, zo stelt de dienst nogmaals, opnieuw een uitkering aanvragen.</p> <p>In reactie hierop stelt verzoeker dat de dienst ten onrechte geen conclusies trekt uit het feit dat zijn brief, waarin het onderzoek wordt aangekondigd, onjuiste informatie (verificatie van rente-inkomsten) bevatte. Zijn broer is in dat kader ten onrechte om informatie gevraagd en kan dus niet verweten worden dat hij niet met de gevraagde informatie kwam.</p> <p>De Ombudsman constateert dat dit geen correct uitgangspunt is. Het feit dat er een bepaalde aanleiding is, wil niet zeggen dat het onderzoek zich alleen hierop mag richten. Als er tijdens het onderzoek andere onduidelijkheden naar voren komen, heeft verzoekers broer desgevraagd de plicht om ook hierover helderheid te verschaffen. En dat is niet gebeurd. Nu het na tweeëneenhalf jaar te laat is om nog bezwaar tegen het beëindigingsbesluit te maken, raadt de Ombudsman verzoekers broer aan om toch opnieuw een uitkering aan te vragen. Eventueel met de hulp van verzoeker.</p>
13.1.071	<p>Verzoeker heeft de dienst verzocht per maand een vast bedrag aan de nachtopvang over te maken. Tijdens de behandeling van zijn verzoek, bemerkte hij dat er die maand geen nachtopvang is betaald. Gevolg is dat betrokkene de maand erop met dubbele kosten zit en minder uitkering. Verzoeker wil niet de dupe worden van fouten van de dienst.</p>	<p>De dienst stelt niet te kunnen ingaan op het verzoek omdat de dienst niet weet hoeveel nachten betrokkene daadwerkelijk in de nachtopvang verblijft. Dat betekent namelijk achteraf steeds een correctie toepassen, met de nodige extra administratie ten gevolge. Deze afweging is naar het oordeel van de Ombudsman redelijk.</p> <p>Omdat de dienst over een bepaalde maand van de nachtopvang geen declaratie ontving, is er die maand ook niet betaald. Als er al sprake is van een fout lag die niet bij de dienst. Daar komt bij dat betrokkene die maand een hogere uitkering heeft ontvangen en dat compenseert de lagere uitkering in de maand daarop. Uiteindelijk komt betrokkene niet in een nadeliger financiële positie te verkeren.</p>
13.1.079	<p>Verzoeker ontving van de dienst een bijsluiter. Tot zijn verbazing las hij dat bijstandsgerechtigden met een participatiebaan per maand € 100 bovenop hun uitkering krijgen. Dit terwijl zijn inkomsten uit een reguliere baan in zijn geheel van de uitkering worden afgetrokken en ook zijn heffingskortingen. Dit is volgens hem een rechtsongelijkheid.</p>	<p>Van de dienst kreeg de Ombudsman te horen dat betrokkene niet de enige was met deze vraag. De dienst legt uit dat de wet alleen een inkomstenvrijlating (25%) toelaat de eerste half jaar dat een bijstandsgerechtigde parttime is gaan werken. Andere uitzonderingen zijn er niet. Ook de premie in het kader van een participatiebaan is wettelijk geregeld. Voor iedere half jaar dat men in een dergelijke baan functioneert, ontvangt men een door de gemeenteraad vastgesteld bedrag van € 600. Verzoekers gevoel van ongelijke behandeling is begrijpelijk, maar de regelgeving is in deze bepalend. Een Ombudsman is niet bevoegd die te beoordelen.</p>

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

13.1.094	Betrokkene krijgt maar geen schriftelijk antwoord op zijn vraag of zijn verwervingskosten met zijn freelance-verdiensten al dan niet worden verrekend.	De dienst heeft verzoeker wel telefonisch gemeld dat bij de verrekening van zijn freelance-inkomsten geen rekening wordt gehouden met eventueel gemaakte kosten. Maar wilde het niet op schrift stellen. De Ombudsman begrijpt dit niet. Maar stelt vast dat in de reactie op verzoekers klacht de dienst het verslag van het telefoongesprek heeft opgenomen en daarmee werd alsnog de mededeling op schrift gesteld. En gelet op de wettelijke regels is de informatie correct dat bij de berekening van de WWB-uitkering geen rekening mag worden gehouden met algemene verwervingskosten. Eventueel kunnen deze kosten wel via de belastingen worden vergoed.
13.1.098	Een herzienings- en terugvorderingsbesluit was gebaseerd op het niet verstrekken van inlichtingen over de (dubbele) uitkering. Het bezwaarschrift werd te laat ontvangen en dus niet ontvankelijk verklaard. Schuldsanering was niet mogelijk aangezien er sprake was van fraude. Betrokkene vond deze term veel te zwaar aangezet. Er was sprake geweest van nonchalant handelen in combinatie met financiële problemen.	Aan het formele besluit kon de Ombudsman niets veranderen. Wel werd uitgelegd waarom de term fraude (een vorm van bedrog) werd gebezigd. Dit is het verwijtbaar niet doorgeven van wijzigingen in de omstandigheden waardoor men recht heeft op een lagere of in het geheel geen uitkering. Daarbij speelt het geen rol of de schending van de inlichtingenplicht bewust of onbewust heeft plaatsgevonden. Het gaat niet per definitie om opzettelijk handelen maar ook om verwijtbaar nalaten. En dat laatste was aan de orde, vond ook de Ombudsman. Gedurende 8 maanden veel meer inkomsten ontvangen dan voorheen moet toch wel opvallen.
13.1.105	Verzoeker heeft dringend een nieuwe koelkast nodig. Van zijn klantmanager kreeg hij per e-mail echter te horen dat hij niet in aanmerking kwam voor een zogenaamde witgoedregeling. Verzoeker vraagt zich af of er niet nog een andere mogelijkheid is.	Die blijkt er inderdaad te zijn. Namelijk bijzondere bijstand. Als de kosten voor aanschaf van de koelkast voortvloeien uit bijzondere individuele omstandigheden dan kan betrokkene voor vergoeding in aanmerking komen. Uit de e-mail van de klantmanager blijkt hiernaar niet te zijn gekeken. De informatie is dan ook niet volledig en verzoeker wordt aangeraden alsnog een aanvraag bijzondere bijstand in te dienen.
13.1.109	Verzoeker hoort van zijn energieleverancier dat hij geld terug krijgt. Omdat hij in budgetbeheer zit, zal het geld echter naar de GKB worden overgemaakt. Hij wil echter zelf over dat geld beschikken, maar ontvangt op zijn e-mails aan de GKB maar geen antwoord.	Verzoekers e-mails waren algemeen geadresseerd en kwamen daardoor niet direct terecht bij zijn consulente. Toen die de e-mails onder ogen kreeg, was over de kwestie al telefonisch contact geweest. Reden waarom niet alsnog per e-mail is gereageerd. Omdat verzoeker zijn huurtoeslag niet had ontvangen, was in eerste instantie de afspraak om het bewuste geldbedrag voor de betaling van de huur te gebruiken. Toen de huurtoeslag alsnog werd ontvangen, is het bedrag in overleg met de afdeling Schuldregeling aan betrokkene overgemaakt.

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

13.1.112+	Verzoeker wordt door de gemeente ge- waardeerd voor zijn inzet als vrijwilliger in de verslavingszorg. Toch voelt hij zich door dezelfde gemeente in zijn werkzaamheden belemmerd. Reden is dat als zijn onkosten voor daadwerkelijk gemaakte kosten wor- den vergoed, die worden gezien als in- komsten. Hoewel de dienst hem steeds geruststelde dat het goed zou komen, zit hij nu met een flinke roodstand op zijn bankrekening. En komt hij in de proble- men met de betaling van zijn vaste lasten. Een renteloze lening zou volgens betrok- kene het probleem kunnen oplossen, maar van de dienst krijgt hij daarvoor nul op het rekest. Hij moet maar naar de GKB, maar vanwege zijn verleden wil hij zijn financiële onafhankelijkheid behouden.	Ook voor onkostenvergoedingen gelden regels. Omdat ver- zoeker die al van de dienst ontving, is een vrijwilligersvergoe- ding daar bovenop van de instantie waar hij werkzaam inko- men zijn. Om toch aan verzoeker tegemoet te komen, heeft de dienst zijn vergoeding geschrapt en ontvangt betrokkene van de bewuste instantie de maximaal toegestane vrijwil- ligersvergoeding. Daarmee handelt de dienst coulant. Dat de roodstand door deze situatie is ontstaan, is niet gebleken. Daarnaast is een roodstand een schuld en hiervoor mag geen bijstand in welke vorm dan ook worden verstrekt. De dienst heeft betrokkene dan ook terecht verwezen naar de GKB. Gelet op verzoekers vrees om zijn financiële onafhankelijkheid los te laten, heeft de dienst hem ook een andere oplossing aan de hand gedaan. Namelijk een nieuwe bankrekening ope- nen en langzamerhand aflossen op de oude. Op zich een aard- ige suggestie. Uiteindelijk heeft verzoeker toch contact op- genomen met de GKB.
13.1.113	Verzoeker was ten einde raad. Hij is dak- loos en heeft geen inkomsten. Steeds als hij een uitkering aanvraag, raakte de dienst de aanvraag kwijt. Verzoeker heeft om die reden geen vertrouwen meer in de dienst.	Navraag leerde dat verzoeker een uitkering had, maar dat die is beëindigd omdat hij geen medewerking verleende aan een huisbezoek en zijn woonsituatie daardoor niet was vast te stellen. Nadat hij vanwege gebrek aan inkomsten de huur van zijn kamer had opgezegd, leefde betrokkene op straat. Als dakloze kan hij alleen persoonlijk bij de dienst zelf een aan- vraag indienen. Uit de registratie van de dienst blijkt niet dat betrokkene zich op enig moment tot de dienst heeft gewend en hem wordt verzocht om te komen op het spreekuur van het dak- en thuislozenteam van de dienst. De Ombudsman heeft hem daarop dringend aangeraden het advies van de dienst op te volgen.
13.1.121+	Verzoeker ontvangt van de dienst een woonkostentoeslag met de voorwaarde dat hij zijn woning gaat verkopen. In deze economische crisis kan de woning alleen met een grote schuld worden verkocht. Hij vindt dan ook dat de dienst hem niet kan dwingen schulden te maken.	Als woonkosten boven de maximale huurgrens uitkomen dan geldt voor de huurder of eigenaar van de woning een (wette- lijke) verhuisplicht. De woonkostentoeslag is namelijk bedoeld als tijdelijke maatregel en niet als inkomensondersteuning. Hoewel de dienst betrokkene niet dwingt zijn woning te ver- kopen, kan hij dat wel als zodanig voelen. Immers als hij geen moeite doet om een goedkoper woonalternatief te vinden, zal de woonkostentoeslag worden beëindigd. En zal betrokkene alsnog moeten verhuizen. De verhuisplicht is echter een in- spanningsverplichting, aldus de dienst. De woning dient voor een redelijke/reële verkoopprijs te koop te worden aangebo- den. Verzoeker zal niet in een onmogelijke schuldenpositie worden gemanoeuvreerd. De Ombudsman constateert dat de verschillende berekenin- gen van de hoogte van verzoekers woonkostentoeslag niet inzichtelijk waren. Met een nadere toelichting van de dienst werd duidelijkheid verkregen hoe de (hoge) woonkosten zijn vastgesteld en hoe op basis daarvan de woonkostentoeslag is berekend.

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

13.1.122+	<p>In het najaar 2013 werd verzoekster op eens geconfronteerd met een schuld bij de dienst. Zij begrijpt niet hoe dit heeft kunnen gebeuren. Uitleg van de dienst aan haar en aan haar raadsman gaf daarin ook geen inzicht.</p>	<p>Verzoekster bleek in het voorjaar 2013 recht te hebben op een Alleenstaande ouderkorting (AOK) en Inkomensafhankelijke combinatiekorting (IACK). Deze kortingen zijn inkomsten die verrekend hadden moeten worden met de aanvullende uitkering. Dat is in de eerste vijf maanden van 2013 niet gebeurd.</p> <p>In eerste instantie heeft de dienst de bewuste kortingen willen verrekenen met de overige zeven maanden uitkering. Dat betekende echter dat de totale inkomsten dan boven de uitkeringsnorm uitkwamen en er in de rest van 2013 geen recht meer was op aanvullende uitkering. Hier is de dienst in het najaar op teruggekomen. Besloten is de kortingen te verrekenen met de aanvullende uitkering vanaf 1 januari 2013. Dat betekent echter dat betrokkene in de eerste vijf maanden teveel uitkering heeft gekregen (de schuld) en de daarop volgende drie maanden te weinig maar in vervolg wel weer een aanvullende uitkering ontvangt. De berekening van de herberekening van de uitkering over de eerste acht maanden is erg ingewikkeld, maar klopt wel.</p> <p>Omdat de schuld moest worden afgelost heeft de dienst een regeling voorgesteld. De uitvoering van deze regeling was echter niet correct waardoor betrokkene onnodig geconfronteerd zou worden met een brutering van haar schuld. De dienst heeft daarop uit coulance besloten dat verzoekster de schuld over een redelijke termijn netto mag terugbetalen. En dat is netjes.</p>
13.1.126	<p>Verzoeker vraagt zich af wat hij moet doen om zijn bewindvoerder bij de GKB ervan te overtuigen dat zijn inzet niet meer nodig is. Hij wil namelijk dat zijn schoonvader de bewindvoering op zich neemt.</p>	<p>De rechter heeft bepaald dat de bewindvoering vooralsnog in handen blijft bij de GKB. Dat is voor betrokkene en de Ombudsman een gegeven. De rechter heeft voorgesteld dat betrokkene voor de besteding van zijn vermogen met een derde een serieus plan maakt en verklaart zich daaraan te willen houden. De GKB heeft aangegeven zich te kunnen vinden in deze handelwijze. De GKB stelt dat als betrokkene voldoende stabiliteit en structuur toont, in vervolg zijn afspraken correct nakomt en op een nette wijze communiceert een positief advies aan de rechter over beëindiging van de bewindvoering in de rede zal liggen.</p>
13.1.133+	<p>Naar aanleiding van zijn bezwaarschrift heeft het college besloten de ingangsdatum van verzoekers uitkering met drie maanden te vervroegen. In die drie maanden had verzoeker geen inkomsten en heeft hij schulden moeten maken. Hij had het geld dan ook dringend nodig. Twee maanden na het besluit op zijn bezwaarschrift had verzoeker nog steeds niets ontvangen.</p>	<p>Verzoekers bezwaarschrift is binnen de wettelijke termijnen behandeld. Op zich had eerder een besluit genomen kunnen worden, maar op zijn eigen verzoek is de hoorzitting met zes weken uitgesteld. De dienst valt in deze geen verwijt te maken.</p> <p>Na het bewuste besluit heeft de dienst direct actie ondernomen en binnen twee weken vastgesteld hoe hoog het uitkeringsbedrag is waarop verzoeker nog recht had. Daarna gaat het echter mis. In plaats van het bedrag gelijk over te maken heeft betrokkene zonder achter te halen redenen nog anderhalve maand moeten wachten op zijn geld. En dat was niet correct. De dienst erkent dat ook en biedt hiervoor zijn excuses aan.</p>

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

13.1.136	Verzoekster zat in de minnelijke schuldsanering. Tot haar verbazing kreeg zij van de GKB te horen dat die werd beëindigd, omdat zij een nieuwe schuld bij haar zorgverzekering heeft laten ontstaan. Verzoekster weet echter van niets.	De schuld zou volgens de zorgverzekering het uitblijven van premiebetalingen zijn over de periode 1 juni 2012 tot en met 1 september 2013. Op 1 oktober 2012 is betrokkene in de schuldsanering gegaan. De schuld van vóór die datum had zij netjes aan de GKB gemeld. Daarna werd de premie via budgetbeheer door de GKB betaald en navraag leerde dat dit ook is gebeurd. Nader onderzoek bij de zorgverzekering wees uit dat de premiebetalingen ook zijn ontvangen maar zijn geboekt op naam van verzoeksters partner. Dit is inmiddels door de zorgverzekering gecorrigeerd. Dat betekent dat er geen nieuwe schuld is ontstaan. Dit wordt ook door de GKB erkend en die zegt toe na te zullen gaan hoe de minnelijke schuldsanering kan worden voortgezet.
13.1.138	Een besluit op verzoekers aanvraag om dak- en thuislozenuitkering blijft uit. Hij heeft desgevraagd de dienst geïnformeerd over zijn slaapadressen, maar daar doet de dienst vervolgens niets mee. Wel vraagt de dienst informatie wat er is gebeurd met het bedrijfskrediet dat hij in 2011 van de dienst had ontvangen. Maar als verzoeker de dienst wijst op de malversaties in deze door een door de dienst aangewezen begeleider, dan krijgt hij te horen dat hij daarvoor maar bij een advocaat moet zijn.	De behandeling van de aanvraag blijkt te zijn opgeschort. Dit omdat betrokkene zich op de dienst had misdragen en er daarover eerst een ordegesprek moest plaatsvinden. Dat zou op korte termijn gebeuren. Verder gaf de dienst aan dat er eerst duidelijkheid moest komen wat er met het bedrijfskrediet is gebeurd. Het was een flink bedrag en het is vreemd dat daar twee jaar later al niets meer van over is. Nu voor een correcte besteding van het geld verzoeker in eerste instantie verantwoordelijk is, wilde de dienst van de door verzoeker genoemde advocaat een officieel bericht wat hij in deze kwestie deed. De bewuste advocaat laat echter niets van zich horen. Omdat dit de behandeling van de aanvraag ten goede zou komen, adviseerde de Ombudsman betrokkene bij zijn advocaat aan te dringen om contact met de dienst op te nemen.
13.1.143+	Verzoeker is het er niet mee eens dat SOZAWE zijn uitkering heeft ingetrokken. Onder verwijzing naar de bezwaarprocedure zijn verschillende klachtbrieven niet inhoudelijk behandeld. Verzoeker vindt dit niet correct.	Een (interne en externe) klachtenprocedure kan niet in de plaats treden van bezwaar- en beroepsprocedures. De beslissing op bezwaar is ook voor de Ombudsman een gegeven. Echter, klachten over het proces kunnen wel onderwerp zijn van een klachtenprocedure. Om die reden heeft de Ombudsman de klachten over het afgaan op anonieme tips, het onderzoek naar de woning in Suriname en de waardebepaling van de woning in onderzoek genomen. Anonieme tips mogen geen reden zijn voor beëindiging van een uitkering, maar kunnen wel aanleiding zijn voor een onderzoek of men recht heeft op een uitkering. Dat was bij verzoeker het geval. Dat betrokkene niet eens is met de uitkomsten van het onderzoek naar de Surinaamse woning (hij is eigenaar), maakt het onderzoek niet onzorgvuldig. En ook de waarde van de woning is conform de regels vastgesteld. De Ombudsman constateert verder dat SOZAWE ten onrechte verzoekers klachten over een huisbezoek in het kader van zijn nieuwe aanvraag niet heeft behandeld. Hoewel verzoeker het huisbezoek als ingrijpend heeft ervaren, handelde SOZAWE in deze correct. Wel bevat het verslag van het huisbezoek een standaard tijdpad dat niet klopte. SOZAWE stelde hier in de toekomst meer aandacht voor te zullen hebben.

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

Stadsbeheer		
13.1.005	<p>Het verzoek om actie te ondernemen op ervaren overlast van bomen werd niet zorgvuldig afgehandeld. De correspondentie was slordig en het zogenaamde boomwaarderingsformulier wekte niet de indruk dat er zorgvuldig naar was gekeken.</p> <p>Op een verzoek om informatie over een vergelijkbare situatie elders waar wel was gekapt werd niet gereageerd.</p>	<p>De Ombudsman belegde een gesprek tussen verzoekster en een vertegenwoordiger van de dienst. De laatste trok ruimhartig het boetekleed aan en een nieuwe beoordeling van de overlastsituatie werd toegezegd.</p> <p>Dat gebeurde vrij snel daarna. Er werd alsnog volledige informatie verstrekt. Daarmee corrigeerde de dienst zijn eerdere gedraging.</p> <p>Dat de uitkomst was dat de dienst geen actie tot snoeien/kappen zou ondernemen, was uiteraard teleurstellend voor betrokkene. Maar daar kon de Ombudsman verder niets aan doen.</p>
13.1.041	<p>De struiken en de boom op de openbare weg groeiden uitbundig. De particuliere schutting was doorwoekerd met gemeentegroen en de takken van de boom rustten op het dak van de aangrenzende woning. Daardoor verschoven dakpannen. Regelmatige verzoeken om eens flink te snoeien werden niet gehonoreerd.</p>	<p>De Ombudsman zocht het 'hogerop' nadat uit recente foto's was gebleken dat er toch wel sprake was van veel wildgroei. Met kans op schade. Dat leidde tot snelle actie van de dienst en goede afspraken naar de toekomst.</p>
13.1.060	<p>De afhandeling van een klacht van het optreden van boa's bleef achterwege. Op een bericht aan de fracties in de gemeenteraad werd slechts één reactie ontvangen.</p>	<p>De klacht was wel degelijk en ook nog eens voortvarend afgehandeld. Het gemeentelijk handhavingsbeleid is een besluit van algemene strekking dat voor de Ombudsman een gegeven is. Ook is de Ombudsman niet bevoegd te oordelen over het optreden van fracties (politieke partijen) in de gemeenteraad als bestuursorgaan. Wel als de gemeenteraad als bestuursorgaan, maar dat was niet de kern van de klacht.</p>
13.1.067	<p>Betrokkene werd door een loslopende herdershond aangevallen/gebeten. Contact met gemeentelijke vertegenwoordigers en de politie leidde maar niet tot een goede registratie van het incident.</p>	<p>Duidelijk werd dat er geen aangifte kon worden gedaan bij de politie. Een bijtincident is namelijk geen strafbaar feit. Wel wil de politie graag meldingen ontvangen. Als er sprake is van meerdere incidenten met dezelfde hond, dan kan de burgemeester besluiten het dier als gevaarlijk aan te wijzen. En daarbij zo nodig een maatregel opleggen.</p>
13.1.072	<p>Een toegezegde nota voor het afkopen van het grafonderhoud werd niet ontvangen. Een telefoontje leverde als resultaat op: "druk met runbetalingen, afkoop kon niet tussendoor". Twee weken later de verklaring: "druk met jaarlijkse betalingen". De tijd begon echter te dringen want de nota moest onderdeel gaan uitmaken van de kapitaal-uitvaartverzekering. En de einddatum kwam in zicht.</p>	<p>De Ombudsman vond dit proces te gortig en schaalde op binnen de dienst. De nota werd met spoed verstuurd en ook werden telefonisch excuses aangeboden aan betrokkene.</p>

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

13.1.085+	De gemeente verhuurt een terrein aan een volkstuinvereniging die op haar beurt stukken van de grond in gebruik geeft aan haar leden. Verzoeker stelt dat zijn buurman zijn stuk grond niet conform de huur- en gebruiksvoorwaarden gebruikt. Omdat het bestuur hiertegen geen actie onderneemt, heeft verzoeker de gemeente als verhuurder aangeschreven. Hij krijgt echter geen antwoord.	Na bestudering van verzoekers uitgebreide dossier blijkt volgens de huurovereenkomst tussen de gemeente en de vereniging dat het terrein uitsluitend mag worden gebruikt als groentetuin en ten behoeve van de duivensport. Het is echter eerst aan het bestuur van de vereniging en daarna aan de leden van de vereniging om te bepalen of het gebruik van de buurman in hun ogen strijdig is met de voorwaarden. Deze weg heeft verzoeker ook gevolgd, maar zonder resultaat. Omdat de gemeente uitdrukkelijk heeft bepaald waarvoor het terrein mag worden gebruikt, vraagt verzoeker terecht ook haar om een oordeel in deze. De dienst erkent daarin dan ook niet correct te hebben gehandeld. Hij had inhoudelijk moeten reageren op verzoekers brief in deze. De dienst heeft daarop alsnog schriftelijk aangegeven hoe de gebruiksbepalingen uitgelegd moeten worden en of er ten aanzien van de buurman inderdaad sprake is van strijdig gebruik.
13.1.091	De afhandeling van een klacht over de beperkte capaciteit van afvalcontainers was niet naar genoeg. De toegezegde maatregelen bleven uit. Er werden nog steeds zakken bijgeplaatst, tot ergernis van de bewoners die hun zakken wel weer mee terugnemen als de container vol is.	Onderzoek wees uit dat de containers in ruime mate zouden moeten voorzien in de aan te bieden hoeveelheid afvalzakken. Dat er toch regelmatig zakken worden bijgeplaatst is mede een gevolg van allerlei (klein) grofvuil bij de containers. Dat trekt elkaar blijkbaar aan. Desondanks zal de dienst de 'volsensoren' met 10% verlagen, zodat er eerder een volmelding in beeld komt. Daar kan de dienst dan op reageren. Verder kan altijd een melding worden gedaan als er zakken zijn bijgeplaatst. Vooral als de afvalwag niet langs is geweest en het een aantal dagen duurt tot de volgende ronde.
13.1.101+	Brieven en e-mails werden maar niet beantwoord. Of niet volledig. Een toezegging over een handavingsprocedure (in casu het terugsnijden van een hoge haag aan de openbare weg) werd maar niet nagekomen. Een telefoongesprek tussen betrokkene en een gemeentelijke medewerker eindigde voor eerstgenoemde in frustratie.	Onderzoek wees uit dat in deze kwestie meerdere organisatieonderdelen waren betrokken. Overdracht van dossier en uitvoering van in het vooruitzicht gestelde acties, verliepen gebrekkig. Tot overmaat van ramp besloot een ander organisatieonderdeel dat handhaving feitelijk niet aan de orde was. Deze tegenstrijdige signalen deden de gemeente qua imago geen goed. Aan de tafel van de Ombudsman werd één en ander rechtgezet. Gecombineerd met excuses van de gemeente. En de toezegging dat er alsnog zal worden gehandhaafd.
13.1.102	E-mailberichten over geluidsoverlast van een meerdaags evenement werden maar niet beantwoord.	De dienst ondernam met spoed actie, met als strekking dat het geluidsniveau binnen de gestelde normen was gebleven. De Ombudsman kan deze (beleids)normen niet in onderzoek nemen. Dus werd betrokkene verwezen naar (de politieke partijen in) de gemeenteraad. De discussie over evenementen in de stad en vooral op de drafbaan was op dat moment ook actueel.

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

13.1.106	De dienst heeft verzoeker desgevraagd uitgelegd wat de gemeente onder 'groentetuin' verstaat. Namelijk een volkstuin in de ruimste zin des woords, recreatief gebruik is derhalve toegestaan. Op basis van deze uitleg stelt verzoeker dat de bedrijfsmatige activiteiten van zijn buurman dus niet mogen en dat daartegen moet worden opgetreden.	De dienst stelt bekend te zijn met de feitelijke situatie en tot op heden geen strijdig gebruik te hebben geconstateerd. Ook niet van de door verzoeker gestelde bedrijfsmatige activiteiten. Mocht daar sprake van zijn dan is echter van belang dat de dienst die zelf waarneemt. Omdat de dienst niet 24/7 kan controleren, verzoekt die verzoeker om hem te waarschuwen als er weer sprake is van bedrijfsmatige activiteiten. Daarvoor heeft de dienst een contactpersoon aangewezen. Een prima voorstel in de ogen van de Ombudsman.
13.1.125+	Een al jaren voortdurende situatie over de aanpak van boomwortels die schade veroorzaken aan particuliere eigendommen, leidde tot veel frustratie. En het gevoel van absoluut niet serieus genomen te worden.	Het bleek dat de dienst gedurende een aantal jaren bij herhaling een enquête in het vooruitzicht stelde om de schade te bepalen. En eventueel tot kap van bomen over te gaan. Tot een afronding komt het maar niet. Een voor april 2013 toegezegde terugkoppeling vond niet plaats en vanwege het herziene bomenstructuurplan zal op zijn vroegst in het voorjaar van 2014 uitsluitel kunnen worden gegeven. Dat burgers zich dan ook aan het lijntje gehouden voelen, is zeer begrijpelijk. De handelswijze van de dienst werd als niet behoorlijk aangemerkt.
13.1.129	De eigendomssituatie van een boom op gemeentegrond stond onduidelijk. Wie zou aansprakelijk zijn voor de schade als die zou omwaaien? De oktoberstorm maakte deze vraag prangender. De gemeente gaf maar geen uitsluitel.	Onderzoek wees uit dat de boom op gemeentegrond stond maar dat bij de verkoop van de grond voor de bouw van woningen de voortuinen in gebruik waren gegeven. Daarmee komt de verantwoordelijkheid voor de inrichting bij de koper van het huis te liggen. En daarmee de verantwoordelijkheid voor schade aan derden. Overigens kon worden gemeld dat de bewuste boom in goede conditie verkeert en dat van omwaaien normaliter geen sprake zal zijn.

Stadstoezicht		
13.1.076+	Verzoeker heeft bij de gemeente verschillende meldingen gedaan van een verkeersonveilige kruising bij hem in de buurt. Een hoge haag direct op de kruising ontnemt het zicht op tegemoetkomend verkeer. Hoewel de gemeente bevestigt dat de begroeiing voor een onoverzichtelijke situatie zorgt, gebeurt er echter niets. Ook niet na klachten hierover.	Na onderzoek constateert de Ombudsman dat verzoekers meldingen en klachten binnen de gemeentelijke organisatie niet correct zijn opgepakt. En hoewel verschillende specialistische medewerkers van verschillende diensten naar de situatie hebben gekeken, bleek er (nog) geen verkeersdeskundige bij de kwestie te zijn betrokken. Er is daarop alsnog een gecoördineerd overleg met de verschillende deskundige medewerkers belegd. Uit dat overleg kwam naar voren dat de verkeerssituatie bij de bewuste kruising niet als verkeersveilig is aan te merken en er geen reden is om aanvullende maatregelen te nemen. De gemeente legt daarbij inzichtelijk uit hoe zij tot dit besluit is gekomen. Die overwegingen kan de Ombudsman volgen. Wel is hiermee vast komen te staan dat er eerder ten onrechte verwachtingen zijn gewekt. De dienst erkent in deze onzorgvuldig te hebben gehandeld. En stelt interne maatregelen te hebben genomen om te zorgen dat meldingen in vervolg gecoördineerd worden opgepakt en afgehandeld.

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

13.1.078	Tegenover verzoeksters woning mogen schepen voor de beroepsvaart voor langere tijd aanmeren. Zij ervaart van deze schepen (geluids)overlast, vooral 's nachts. Ondanks verschillende contacten met de dienst, blijft de overlast voortduren.	De dienst meldt desgevraagd bij de toewijzing van een plek in het bewuste kanaalvak tegenover verzoekster rekening te houden met de belangen van de schipper en de walbewoners. Daarbij merkt de dienst terecht op dat omwonenden het reguliere geluid van activiteiten van schepen moeten dulden. Dat is inherent aan het wonen op deze plek aan het water. Verder blijken er verschillende onderzoeken gedaan te zijn gedaan maar werd maar één keer een overschrijding van wettelijke normen vastgesteld. Daartegen is toen ook direct opgetreden. Die afspraak heeft de dienst ook met verzoekster. Zij kan altijd bellen en de dienst zal dan onderzoeken of er sprake is van een normoverschrijding en daartegen optreden. De Ombudsman constateert dan ook dat de dienst verzoeksters probleem serieus neemt.
13.1.116	Door een combinatie van psychische aandoeningen kon niet worden voldaan aan de opruimplicht voor hondenpoep. Een verzoek om vrijstelling werd niet gehonoreerd. Waarom mensen met een fysieke beperking wel vrijstelling verlenen en mensen met een psychische beperking niet?	Desgevraagd ontving de Ombudsman een verklaring van een medisch deskundige die de beperkingen bevestigde. Contact met de portefeuillehouder werd gezocht en die raakt ook overtuigd van de bijzondere omstandigheden. Besloten werd de hardheidsclausule toe te passen en de handhavers (Boa's) hiervan in kennis te stellen. Dus geen vrijstelling maar ook geen boete bij een overtreding.

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

Procedurele interventies 2013	
<i>Actie Ombudsman/dienst</i>	
Gemeenteraad	
13.1.082	Vergunningen e.d. worden door de gemeente alleen op haar website gepubliceerd. Dit werpt volgens verzoekster een extra drempel op om de rechtsmiddelen te kunnen gebruiken, vooral voor hen die niet over een computer en/of internet beschikken. De gemeenteraad heeft daarom in zijn besluit specifiek aandacht besteed aan dit probleem. In de Gezinsbode wordt in vervolg melding gemaakt van de bekendmakingen op de website, die via (openbare) computers op verschillende plekken in de stad kunnen worden ingezien dan wel telefonisch kunnen worden opgevraagd.
College	
13.1.046	De Ombudsman vroeg aandacht van het College voor het gebruik van een " aangenomen naam". Het college gaf aan deze naam in het kader van het klachtrecht te accepteren
Burgemeester	
13.1.001	Verzoeker verzocht de Ombudsman te bemiddelen tussen de burgemeester en hem. De kwestie (uit 2012) betrof echter de burgemeester als korpsbeheerder. En dan is de Nationale ombudsman bevoegd. Volgens verzoeker mocht hij daar geen contact meer mee opnemen. Jawel, zei de Nationale ombudsman. Zolang het maar een nieuwe kwestie betreft.
13.1.038	Een brief aan het college/de burgemeester over een bestreden foto voor het paspoort werd maar niet beantwoord. Door een omissie was geen bericht van ontvangst gestuurd en ook geen mededeling van doorzending van de brief naar de DIA. Deze dienst verstrekke uiteindelijk de gevraagde informatie.
13.1.110	Betrokkene had last van heel veel verschillende kwesties en voelde zich in de steek gelaten. Vanwege de psycho-sociale achtergronden was er geen rol weggelegd voor de Ombudsman.
13.1.115	De kortdurende ervaren overlast van een horecabedrijf vormde aanleiding de Ombudsman weer in te schakelen. Deze kon niet anders dan adviseren klachten te blijven melden. Het blijft lastig om incidenten en de rol van de uitbater in oorzakelijk verband te zien.
Bestuursdienst	
13.1.063	Een brief aan de wethouder werd maar niet beantwoord, noch was er een bericht van ontvangst gestuurd. Via interventie van de Ombudsman werd de brief alsnog met spoed beantwoord.
DIA	
13.1.028	De kosten voor het opmaken van een akte van vermissing voor een gestolen rijbewijs werden als onrechtvaardig beschouwd. De Ombudsman legde uit dat hier sprake was van Rijksbeleid, dat er vanuit gaat dat een ieder gehouden is zorgvuldig om te gaan met identiteitspapieren. Een portemonnee met een rijbewijs aan een vrij toegankelijke kapstok, wordt als onverantwoordelijk beschouwd.

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

HVD	
13.1.117	De tarieven voor de particuliere huishoudelijke hulp leidden tot vragen. De informatie op de website blonk niet uit in duidelijkheid. De Ombudsman bracht betrokkene in contact met de beleidsambtenaar, die de gewenste informatie kon verstrekken.

OCSW	
13.1.008	Verzoeker vindt het niet terecht dat de dienst met betrekking tot zijn vragen over een bewonersorganisatie enkel verwijst naar eerdere brieven van de Ombudsman over deze kwestie. De verwijzing is echter correct. Zoals verzoeker herhaaldelijk is uitgelegd, heeft de gemeente in deze geen bevoegdheid.
13.1.042	Een personele kwestie over een aanstelling bij O2G2 werd opnieuw aan de Ombudsman voorgelegd. Deze constateerde wederom dat er geen relatie meer bestond met de gemeente Groningen.
13.1.064	Met klachten over een horecabedrijf werd niets gedaan en de overlast nam maar toe. De kwestie was wel degelijk in behandeling genomen maar een handhavingprocedure is aan regels en termijnen gebonden. Overigens liet de uitbater het daar niet op aankomen en sloot het café.
13.1.074	Verzoeker ontving geen reactie op zijn brief aan de Griffie – Raadscommissie Onderwijs en Welzijn. Onderzoek van de Ombudsman wees uit dat de brief door de dienst OCSW werd behandeld. De dienst zegde toe op korte termijn met de beantwoording te komen en bood voor de vertraging zijn verontschuldigen aan.

RO/EZ	
13.1.012	Een verzoek om nadeelcompensatie werd qua (gemeentelijke) termijnen ruimschoots overschreden. De dienst zag dit in en betrokkene kreeg schriftelijke excuses van het college aangeboden.
13.1.081	Verzoekster liet de Ombudsman weten 'weer' overlast van het café naast haar te ervaren. Uit de gegevens van de inspectie, de politie en het Meldpunt Overlast & Zorg bleek dit de eerste klacht sinds vijf maanden. Er is derhalve sprake van een incident waarop, zo constateerde de Ombudsman de verschillende instanties adequaat hebben gereageerd.
13.1.092	'Opdrukkende' gele steentjes zouden schade veroorzaken aan de beplating op kolommen. De Ombudsman bemiddelde in een gesprek met de afdeling Verzekeringen en partijen kwamen er in goed overleg uit (de herstelkosten werden gedeeld).
13.1.131	De publicatie van diverse bouwplannen leidde tot onduidelijkheid over het inspraaktraject en de mogelijkheid om bezwaar in te dienen. Betrokkene is verwezen naar een aanstaande inloopavond waar de gemeente alle informatie zou verstrekken.
13.1.140	Verzoekster had begin februari 2013 een overlastmelding gedaan. Uiteindelijk ontving zij met excuses voor de vertraging eind oktober 2013 bericht. Daarop heeft zij weer gereageerd. Na vier weken had zij hierop nog niets gehoord en dat is in het licht van de voorgeschiedenis niet netjes. De dienst erkende dit ook en heeft wederom met excuses direct inhoudelijk antwoord op verzoeksters vragen gegeven.

SOZAWE	
13.1.015	De dienst wil verzoekers bijstandsaanvraag niet behandelen. Omdat betrokkene nog niet in de gemeente Groningen woont, is hij terecht verwezen naar de gemeente waar hij wel verblijft.

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

13.1.065	Volgens verzoeker wijst de dienst standaard zijn aanvragen voor bijzondere bijstand en zijn bezwaarschriften daartegen af. Met de afhandeling van zijn klacht hierover door de dienst is hij niet tevreden. In de reactie op zijn klacht verwijst de dienst naar eerdere brieven uit 2009 en 2012 waarin die aangeeft dat verzoekers klachten geen concrete gedraging betreffen en derhalve niet inhoudelijk in behandeling worden genomen. De Ombudsman constateert ook dat verzoeker zich alleen in algemeenheden uitlaat en geen concrete situaties beschrijft. De verwijzing van de dienst naar zijn eerdere brieven is dan ook behoorlijk.
13.1.087	Betrokkene ontving in mei 2013 via een incassobureau bericht over een huurschuld uit 1995. Zij ging er echter van uit dat haar schulden met de schuldsanering door de GKB in 2001 waren afgelost. Nu de GKB conform de archiefregels het dossier heeft vernietigd, is echter niet meer te achterhalen of de bewuste huurschuld daarbij is meegenomen. De Ombudsman vraagt zich echter af of de vordering na dertien jaar niet is verjaard en verwijst betrokkene voor advies in deze naar het Juridisch Loket.
13.1.107	De dienst is vergeten verzoekster een ontvangstbevestiging van haar klacht betreffende een inburgeringstraject te sturen. Wel blijkt die druk doende de klacht inhoudelijk te behandelen en derhalve wacht de Ombudsman die af.
13.1.132	De informatie van de dienst is correct dat verzoeker niet met behoud van zijn bijstandsuitkering kan remigreren naar Curaçao.

Stadsbeheer	
13.1.014	Gladde voetpaden op de Pleiadenbrug leidden tot gevaarlijke situaties. De klacht was terecht. De brug werd per direct weer opgenomen in het wijkstrooiplan.
13.1.018	Stadsbeheer onderneemt wel degelijk actie tegen verzoekers buurman om zijn schutting te verplaatsen. Betrokkene moet in deze iets meer geduld betrachten. Stadsbeheer hield betrokkene en de Ombudsman over de voortgang netjes op de hoogte. De schutting is uiteindelijk ook verplaatst.
13.1.029	Het vrijmaken van de fietspaden aan de Korreweg van sneeuw en ijs duurde volgens een aanwonende veel langer dan de dienst aangaf. Er was wel degelijk gestrooid maar het inrijden van het zout op de fietspaden duurde langer dan verwacht. Bij de evaluatie van de winterdienstregeling zal dit aspect worden meegenomen.

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

Onderzoek zonder rapport 2013	
Actie Ombudsman/dienst	
College	
13.1.002	Een bewonersorganisatie had diverse klachten over gedragingen van gemeentelijke vertegenwoordigers in het kader van het Nieuw Lokaal Akkoord. Op verzoek van het bestuur is het onderzoek tussentijds beëindigd.

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

(Eind)rapporten 2013

HVD	
13.1.004	Ritgegevens WMO
omschrijving	
Verzoeker wil weten welke WMO-ritgegevens over hem in 2009 zijn geregistreerd. De vervoerder weigerde en de HVD in wiens opdracht de vervoerder de WMO-ritten uitvoerde deed daar niets tegen.	
onderzoek	
Op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens had verzoeker recht op de bewuste ritgegevens. De weigering van de vervoerder was derhalve onterecht en de HVD is daarin ten onrechte meegegaan. De dienst erkende dit. En met welgemeende excuses zorgde de HVD er alsnog voor dat betrokkene de bewuste ritgegevens van de vervoerder ontving.	
oordeel	
Gegronnd maar gecorrigeerd.	
reactie college	
Het college kan zich vinden in het oordeel. En inmiddels zijn met de (nieuwe) WMO-vervoerder afspraken gemaakt om het recht op de persoonsgegevens te waarborgen.	

OCSW	
13.1.006	Ontheffing leerplichtwet
omschrijving	
Verzoekster stelt dat een leerplichtambtenaar de school van haar zoon ten onrechte heeft geadviseerd een ontheffing van de leerplichtwet te verlenen. Haar zoon kon daardoor geen stage meer lopen en examens doen. Haar klacht hierover werd pas na vijf maanden door de dienst afgehandeld.	
onderzoek	
Een brief van de school wekt de suggestie dat de leerplichtambtenaar heeft geadviseerd om ontheffing aan te vragen. De brief blijkt onjuiste informatie te bevatten. Vast is komen te staan dat de leerplichtambtenaar een dergelijk advies nooit heeft gegeven. Dat kan ook niet, omdat niet de school maar alleen de ouders een leerplichtontheffing kunnen aanvragen. En de leerplichtambtenaar wist dat verzoekster dat niet wilde. De school had echter geen vertrouwen meer in de inzet van verzoeksters zoon en onthield daarom zijn verdere medewerking. Reden waarom er geen stage en examens meer gedaan konden worden. Dat de dienst vijf maanden heeft gedaan over de afhandeling van de interne klacht is in strijd met de regels.	
oordeel	
Deels ongegrond/deels gegrond	
reactie college	
Het college is ingenomen met het oordeel dat de leerplichtambtenaar in deze kwestie integer heeft gehandeld. Daarnaast onderschrijft het college dat de dienst niet volgens de wettelijke termijnen heeft gehandeld. Er zijn inmiddels maatregelen getroffen om dergelijke termijnoverschrijdingen in de toekomst te vermijden.	

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

RO/EZ	
13.1.007	Fout in het bestemmingsplan
omschrijving	
Verzoeker stelt dat de dienst en de verzekeraar van de gemeente bij de behandeling van zijn twee claims (de kosten om een bouwplan op te stellen en de kosten voor een akoestisch onderzoek) steeds uitgaan van een onjuist uitgangspunt. De afwijzende besluiten zijn volgens hem daardoor niet deugdelijk.	
onderzoek	
In hun afwijzing gaan de dienst en de verzekeraar ten aanzien van verzoekers eerste claim uit van het verband tussen de door verzoeker gestelde schade en de door de rechter vernietigde bouwvergunning. Verzoeker stelt echter dat zijn schade is veroorzaakt door een door de dienst erkende fout in het bestemmingsplan. Als de dienst hem eerder hierop had gewezen, had hij namelijk geen bouwplan opgesteld. Nu op dit kernpunt niet wordt ingegaan, is er sprake van een gebrekkige motivering. Tijdens het onderzoek van de Ombudsman heeft de dienst alsnog op verzoekers uitgangspunt gereageerd en helder aangegeven dat die ook in deze niet aansprakelijk is. Daarmee heeft de dienst zijn gedraging gecorrigeerd. Ook wat betreft de door verzoeker gemaakte kosten voor een akoestisch onderzoek blijkt de motivering gebrekkig. Tijdens het onderzoek van de Ombudsman legt de dienst inzichtelijk uit waarom een dergelijk onderzoek verzoekers verantwoordelijkheid is en daarmee corrigeert de dienst ook deze gedraging.	
oordeel	
Gegronnd, maar gecorrigeerd.	
reactie college	
Het college kan zich vinden in het oordeel en heeft het rapport voor kennisgeving aangenomen.	
13.1.055	Voorbarige conclusies
omschrijving	
Verzoeker stelt dat hij door het handelen van de dienst zonder zijn medeweten onderwerp is geworden van voorbarige conclusies in een wijkteamoverleg.	
onderzoek	
De dienst heeft verzoekers privacy geschonden door (voor hem onbekende) derden te informeren over de 'onmin' tussen hem en een wijkkrant. De kwalificatie 'onmin' is echter van betrokkene zelf. Van een voorbarige conclusie kan dan ook niet gesproken worden.	
oordeel	
Deels gegrond/deels ongegrond.	
reactie college	
Het college is het eens met het oordeel en biedt verzoeker zijn excuses aan voor het ten onrechte schenden van zijn privacy.	

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

SOZAWE	
13.1.058	Informatie elders in de gemeente aanwezig
omschrijving	
De dienst gaat er volgens verzoeker aan voorbij dat hij al vóór 23 oktober 2012 om een vergoeding voor een inburgeringscursus voor zijn vrouw heeft gevraagd. Er was op dat moment nog geen sprake van een gewijzigd gemeentebeleid inzake vrijwillige inburgeraars.	
onderzoek	
Vaststaat dat een medewerker van de dienst vóór de 23 ^{ste} heeft toegezegd uit te zullen zoeken wat de regels met betrekking tot vrijwillig inburgeren zijn. Hoewel begrijpelijk is dat een individuele gemeentelijke medewerker niet alle informatie over dit onderwerp paraat heeft, mag hij hiervan ook niet de dupe worden. Uiteindelijk was binnen de gemeente bekend dat op dat moment een vergoeding mogelijk was. Geconstateerd wordt dat als betrokkene tijdig was geïnformeerd, hij tijdig een aanvraag op grond van het oude beleid had kunnen indienen. De dienst erkent dit en heeft besloten de inburgeringscursus van verzoekers vrouw alsnog te vergoeden.	
oordeel	
Gegronnd maar gecorrigeerd.	
reactie college	
Het college kan zich vinden in het oordeel en meldt dat er inmiddels een passend inburgeringsaanbod is gedaan.	
13.1.069	Onaangekondigd huisbezoek
omschrijving	
Verzoeker klaagt zich over het onaangekondigde huisbezoek op 16 april 2013 en de acties van de dienst daarna. In de contacten met de dienst over deze kwestie voelt betrokkene zich onheus bejegend.	
onderzoek	
Het onaangekondigd huisbezoek blijkt op één punt na conform de regels te zijn uitgevoerd. Alleen de visitekaartjes van de betrokkenen medewerkers zijn niet uitgereikt, dit echter om escalatie te voorkomen. En die verklaring is te rechtvaardigen. De dienst erkent echter het belang van de visitekaartjes en zal die in de toekomst vastnieten aan de folder huisbezoek en aan het begin van het huisbezoek overhandigen. Het verslag van het huisbezoek bevat onduidelijkheden en slordigheden. In dit kader zegt de dienst toe in de toekomst uitdrukkelijk het doel van het huisbezoek in het verslag op te nemen. Tijdens het klachtenonderzoek van de Ombudsman blijkt dat de dienst twee procedures door elkaar heeft laten lopen en daardoor onnodig zorgde voor verwarring welke procedurele kansen verzoeker moest benutten. Bezwaar tegen de intrekking van de uitkering of reageren op het verslag dat hij niet heeft gezegd dat hij geen uitkering wilde. De dienst beseft verder dat de begeleidende brief bij het verslag van het huisbezoek meer duidelijkheid behoeft en zal de brief op dit punt nog eens kritisch tegen het licht houden. Ten aanzien van het telefoongesprek en het bezoek aan de balie staan de visies van verzoeker en de betrokken medewerker lijnrecht tegenover elkaar. Op dit punt onthoudt de Ombudsman zich van een oordeel.	
oordeel	
Deels ongegrond/deels gegrond en op één onderdeel van een oordeel onthouden.	
reactie college	
Het college kan de conclusies van de Ombudsman volgen en zegt toe een aantal verbeteringsacties in gang te zullen zetten. Voortaan worden de visitekaartjes aan de folder voor het huisbezoek vastgeniet en aan het begin van het huisbezoek overhandigd. In het verslag van het huisbezoek zal het doel van het huisbezoek worden vermeld. Verder zal worden onderzocht in hoeverre de begeleidende brief bij het verslag huisbezoek moet worden verbeterd.	

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

13.1.086	Informatie website over overbruggingskrediet
omschrijving	Op basis van de informatie op de gemeentelijke website heeft verzoeker een afspraak voor 5 juni 2013 gemaakt voor het indienen van zijn aanvraag bijzondere bijstand. Toen hij echter op de afspraak kwam werd zijn aanvraag niet ingenomen.
onderzoek	Verzoeker wilde een overbruggingsuitkering. Een dergelijke uitkering is volgens de dienst geen bijzondere bijstand maar onderdeel van een reguliere uitkering. Die kan via de website werk.nl aangevraagd worden en niet middels een afspraak. Dit misverstand had voorkomen kunnen worden als de informatie op de website volledig was geweest. In deze doet de Ombudsman dan ook een aanbeveling. Wat betreft de bejegening door de frontoffice-medewerkster tijdens het intakegesprek constateert de Ombudsman dat de gebrekkige informatie op de website in eerste instantie debet is aan de communicatiestoornis tussen verzoeker en de medewerkster. Het is echter niet vast te stellen wie dit (meer) aan te rekenen is.
oordeel	De klacht is deels gegrond. Deels onthoudt de Ombudsman zich van een oordeel. Wel doet de Ombudsman een aanbeveling. Zij geeft de dienst in overweging om de gemeentelijke website aan te vullen met de informatie over een overbruggingskrediet.
reactie college	Het college kan zich vinden in het oordeel en meldt dat de website inmiddels is aangevuld.
13.1.089	Horen in bezwaarschriftprocedure
omschrijving	De bezwaarschriftencommissie heeft volgens verzoeker ten onrechte afgezien van het horen, terwijl van zijn kant uitdrukkelijk is aangegeven dat hij daarvan niet afziet. Daarnaast stelt betrokkene dat zijn klacht inhoudelijk behandeld had moeten worden en de verwijzing naar de beroepsprocedure bij de rechter niet correct is.
onderzoek	Van de rechter mogen bezwaarden 'ambtelijk' worden gehoord door een juridisch medewerker van de dienst. De informatie in de gemeentelijke bijsluiter hierover is dan ook correct. Verzoeker heeft weliswaar geen afstand gedaan van zijn recht om te worden gehoord, maar hij heeft er ook geen gebruik van gemaakt. Wel kan worden vastgesteld dat de dienst hem geen keuze (ambtelijk horen of horen door een bezwaarschriftencommissie) heeft gegeven. Dat is tegen de (eigen opgelegde) regels. De verklaring van de dienst waarom vormt echter daarvoor voldoende rechtvaardiging. Als men gebruik wil maken van zijn recht om bezwaar te maken, geeft dat ook processuele plichten. En daarin was verzoeker in gebreke. Verder blijkt dat de dienst de bereidheid heeft getoond om verzoekers klacht inhoudelijk te behandelen, maar zonder medewerking van betrokkene lukte dat niet. In dat licht is de verwijzing naar de beroepsprocedure conform de regels.
oordeel	Ongegrond
reactie college	Het college kan zich vinden in het oordeel.

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

13.1.095	Inzage in dossier
omschrijving	
Verzoeker stelt dat de dienst niet volgens de regels van het intern klachtrecht heeft gehandeld. Hij is niet gehoord en daarnaast vond geen inhoudelijke beoordeling van zijn klacht plaats. Verder constateert hij dat de reactie op zijn klacht zich enkel richt op het technische probleem waardoor hij zijn dossier niet kon inzien. Betrokkene stelt dan ook dat de dienst ten onrechte niet ingaat op zijn verwijten over de uitvoering van zijn recht op inzage en de houding van zijn klantmanager in deze.	
onderzoek	
Dat verzoeker tijdens de interne klachtbehandeling niet is gehoord, is niet correct. In de reactie op de klacht geeft de dienst echter met excuses impliciet een inhoudelijk oordeel op verzoekers klacht. Namelijk dat de dossierinzage niet goed is verlopen en dat de dienst dit betreurt.	
De mogelijkheid van klanten om hun digitale dossier in te zien, blijkt niet goed op orde te zijn. De klantmanager heeft weliswaar zoveel mogelijk geprobeerd om op dit probleem te anticiperen, maar dat belette niet dat verzoeker onverrichter zake naar huis moest worden gestuurd. Tijdens het onderzoek stelt de dienst dat dit probleem inmiddels is opgelost.	
Verder heeft de dienst het verzoek van betrokkene ten onrechte beperkt tot zijn digitale dossier. Een verzoek om inzage betekent in beginsel inzage in het volledige (papieren en digitale) dossier. Ten slotte stelt de Ombudsman vast dat ook na de mislukte dossierinzage de kwestie niet voortvarend is opgepakt.	
oordeel	
Op één onderdeel na is de klacht gegrond.	
reactie college	
Het college kan zich vinden in het oordeel van de Ombudsman en bevestigt dat het probleem van de inzage in digitale dossiers in de spreekkamers inmiddels is opgelost. Inzage is volgens het college nu te allen tijde mogelijk. Voor de gang van zaken heeft het college verzoeker zijn welgemeende excuses aangeboden.	
13.1.114	Registratie aan de balie
omschrijving	
Op 6 september 2012 stelt verzoeker bij de balie van de dienst te zijn geweest voor een uitkering. Hij krijgt echter per die datum geen uitkering, omdat de dienst zijn bezoek niet heeft geregistreerd. Daardoor kan niet worden aangetoond dat betrokkene die bewuste dag ook daadwerkelijk aan de balie is geweest. Verzoeker vindt niet dat hij van dit gebrek de dupe mag worden.	
onderzoek	
Gelet op de grote hoeveelheid (kortdurende) baliecontacten is registratie daarvan niet reëel. Daarbij stelt de wet uitdrukkelijk dat een uitkering alleen bij het UWV kan worden aangevraagd. Een baliecontact heeft dan ook geen rechtsgevolgen. Met de keuze van de dienst om zijn baliecontacten niet te registreren is de behoorlijkheidsnorm 'goede organisatie' dan ook niet geschonden.	
Op basis van de beschrijving van verzoeker heeft de dienst met de medewerkers die daaraan het meest voldeden gesproken. Zij kunnen zich verzoekers bezoek niet herinneren, maar een advies om te wachten met de aanvraag stellen zij uitdrukkelijk niet te hebben gegeven. Bij hen staat namelijk het zekerstellen van de aanspraak op een uitkering voorop. Dus mocht verzoeker aan de balie zijn geweest, is aannemelijk dat hij is verwezen naar de mogelijkheden om via werk.nl/het UWV een uitkering aan te vragen.	
oordeel	
Ongegrond.	
reactie college	
Het college kan zich vinden in het oordeel.	

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

Stadsbeheer
13.1.010 Hondenbeleid
<p>omschrijving</p> <p>Verzoekster (de Vereniging Hondvriendelijk Groningen/VHG) heeft een groot aantal klachten over het hondenbeleid en de handhaving daarvan aan de Ombudsman voorgelegd. Tijdens het onderzoek van de Ombudsman zijn de verschillende klachtonderdelen in vier thematisch ingedeelde klachtomschrijvingen gebundeld. Deze betreffen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. regelgeving en handhaving 2. registratie van klachten over boa's 3. presentatie en communicatie 4. participatie
<p>onderzoek</p> <p>1. <i>regelgeving en handhaving</i></p> <p>Bij de vaststelling van het handhavingsbeleid in de openbare ruimte ontbrak de nodige zorgvuldigheid en daarmee handelde de gemeente in strijd met de Ombudsnormen <i>goede motivering</i> en <i>betrouwbaarheid</i>. Met instemming heeft de Ombudsman er kennis van genomen dat de omissie in de besluitvorming zal worden hersteld. Bij de toepassing van de feitelijke handhaving zond de gemeente verschillende en tegenstrijdige signalen uit. De gemeente kan in deze gebrek aan <i>goede informatieverstrekking</i> evenals gebrek aan <i>transparantie</i> worden aangerekend.</p> <p>2. <i>registratie van klachten over boa's</i></p> <p>De gemeente heeft niet voldaan aan de (wettelijke) plicht om klachten over Buitengewone Opsporings Ambtenaren (boa's) goed te registreren. Daarmee werd in strijd gehandeld met de Ombudsnorm <i>goede organisatie</i>. Dat de registratie nu binnenkort op orde zal worden gebracht, stemt de Ombudsman tevreden.</p> <p>3. <i>presentatie en communicatie</i></p> <p>Het al dan niet dragen van een uniform door een boa is een beleidskeuze die niet aan het oordeel van de Ombudsman onderworpen is. In ieder geval heeft de gemeente voldoende duidelijk gemaakt wat haar beleidslijn in deze is en daarmee voldaan aan de Ombudsnorm <i>transparantie</i>.</p> <p>In voorkomende gevallen zal in het kader van een klachtenprocedure kunnen worden beoordeeld of een optreden in burger al dan niet proportioneel is geweest en dus kunnen worden getoetst aan de Ombudsnorm <i>evenredigheid</i>.</p> <p>De communicatie op de gemeentelijke website was op verschillende momenten onjuist en verwarrend. Dit was in strijd met de Ombudsnorm <i>goede informatieverstrekking</i>. Het verheugt de Ombudsman dat daar waar nodig inmiddels herstelacties zijn gepleegd.</p> <p>4. <i>participatie</i></p> <p>Bij de vaststelling van het Handhavingsbeleid in 2010 heeft de gemeente geen verwachtingen gewekt over de participatie van burgers. Dit was een beleidskeuze die nu niet meer door de Ombudsman aan een oordeel kan worden onderworpen.</p> <p>Bij de afhandeling van de bezwaarprocedure over de hondenuitlaatgebieden en de evaluatie van het hondenbeleid in het voorjaar van 2012 is weliswaar geluisterd naar de inbreng van de VHG en haar leden, maar is onvoldoende met de reacties gedaan. Dat was in strijd met de Ombudsnormen <i>luisteren naar de burger</i> en <i>bevorderen van actieve deelname van de burger</i>.</p>
<p>oordeel</p> <p>Gegronnd, op één onderdeel (het optreden van boa's in burger) na.</p>
<p>reactie college</p> <p>In zijn uitgebreide reactie op het eindrapport meldt het college zich te kunnen vinden in het oordeel van de Ombudsman.</p> <p>Naar aanleiding van dat rapport is volgens het college inmiddels een beleidsregel vastgesteld voor de handhaving van het hondenbeleid, waarmee de omissie in de totstandkoming van het handhavingsbeleid is hersteld. Wat betreft de toepassing van de feitelijke handhaving besteedt het college aandacht aan de werkinstructie voor de</p>

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

<p>toezichthouders en handhavers. Daarnaast heeft het college de webpagina's over het hondenbeleid en over Stadstoezicht aangepast, zodat duidelijk is voor iedereen wat men mag verwachten van de toezichthouders en handhavers. Daarbij stelt het college zoveel mogelijk gebruik te hebben gemaakt van suggesties van de VHG.</p> <p>Ook heeft het college het klachtenregistratiesysteem aangepast, waardoor het mogelijk is om klachten over boa's te registreren om ze vervolgens geanonimiseerd te kunnen publiceren.</p> <p>Het klachtonderdeel over het al dan niet dragen van een uniform is ongegrond verklaard. Omdat het college het van belang vindt dat voor iedereen duidelijk is hoe de toezichthouders en handhavers te werk gaan, plaatst het zijn beleidslijn op de webpagina van Stadstoezicht (met link webpagina hondenbeleid). Het college benadrukt dat Stadters altijd de mogelijkheid hebben om een klacht in te dienen over bijvoorbeeld de bejegening, het al dan niet uitdraaien van een bon ter plekke en over het feit of het optreden in burger al dan niet proportioneel is.</p> <p>De Ombudsman stelt dat het college weliswaar naar de reacties van bezwaarmakers bij de aanwijzing van de hondengebieden en de reactie van de VHG bij de evaluatie heeft geluisterd, maar oordeelt dat er onvoldoende mee is gedaan. Het college neemt deze opmerkingen over verwachtingenmanagement ter harte en denkt nu op de goede weg te zijn, met bestuurlijk goede afspraken over de rol van VHG in het besluitvormingsproces rond de evaluatie. Zoals de Ombudsman ook aangeeft zijn het college en de VHG met wederzijdse instemming in gesprek.</p> <p>Het college vertrouwt er ten slotte op in de toekomst op een constructieve manier met VHG te kunnen blijven spreken over een goede uitvoering van het hondenbeleid. Met aandacht voor de verschillende rollen die beiden hebben.</p>
<p>13.1.020   Oude hond</p>
<p>omschrijving</p> <p>De dienst maakt volgens verzoeker niet inzichtelijk waarom de gezondheidstoestand van zijn hond niet dusdanig uitzonderlijk is dat afgezien had moeten worden van het opleggen van een bestuurlijke strafbeschikking (bsb) wegens het loslopen. Ook in de interne klachtenprocedure kreeg betrokkene hierop geen antwoord.</p>
<p>onderzoek</p> <p>De dienst stelt dat de boa's wel degelijk hebben gekeken naar de door verzoekers gestelde uitzonderlijke situatie. Dat blijkt echter niet uit de vooraankondiging bsb en uit de reactie op zijn interne klacht. Van transparant handelen was dan ook geen sprake. Tijdens het onderzoek van de Ombudsman corrigeerde de dienst zijn gedraging door uit te leggen dat het enkele feit dat verzoekers hond oud en ziek is geen reden is om hem niet aan te lijnen. Dat was ook niet onmogelijk.</p> <p>De boa's hebben zich desgevraagd niet gelegitimeerd dan wel hun naam en verbalisantnummer verstrekt. Zij verwezen naar de vooraankondiging. Maar omdat zij geen printer bij zich hadden, zou die nog worden opgestuurd. In die omstandigheid handelden zij dan ook niet behoorlijk.</p> <p>Omdat de dienst in de klachtafhandeling slechts in het algemeen ingaat op het hondenbeleid en niet op verzoekers specifieke klachten, was er in deze sprake van een motiveringsgebrek.</p>
<p>oordeel</p> <p>Gegronde en grotendeels gecorrigeerd.</p>
<p>reactie college</p> <p>Het college kan zich vinden in het oordeel en heeft verzoeker zijn welgemeende excuses aangeboden.</p>

Bijlage - Ombudsman-jaaroverzicht-2013

Bemiddelingen 2013

RO/EZ

13.1.059

omschrijving

Betrokkene had in 2006 van de gemeente een stuk gemeentegrond aanpalend aan zijn woonschip in gebruik gekregen.

In 2011 werd de officiële bruikleenovereenkomst opgesteld met daarin de bepaling dat de bestaande schuur diende te worden verwijderd. De schuur zou in strijd zijn met het bestemmingsplan en daarom werd een bestuursrechtelijke handhavingprocedure gestart.

Betrokkene diende een zienswijze in en verzocht om bemiddeling door de Ombudsman. Er zou sprake zijn van strijd met het civiele recht als de gemeente bestuursrechtelijk zou optreden. De gemeente stemde in met de bemiddeling.

resultaat bemiddeling

De Ombudsman bestudeerde de stukken en constateerde dat er sprake was van overgangsrecht. Bouwwerken van vóór 1996 mochten blijven staan.

De gemeente kende deze bepaling ook maar meende te kunnen aantonen dat de schuur pas na de overgangsbepaling was neergezet.

Luchtfoto's vond de Ombudsman niet echt overtuigend. Bezichtiging ter plaatse leidde ook niet echt tot duidelijkheid.

De Ombudsman nodigde betrokkene uit met bewijsstukken te komen dat de schuur er al eerder stond. Daarin slaagde hij overtuigend. Dat vond ook de gemeente en dus werd de handhavingprocedure stopgezet.

Onderwerp Jaarverslag klachten 2013, Verslag werkzaamheden gemeentelijke
Ombudsman 2013 en werkzaamheden Regeling klokkenluiders

Steller GH Urban

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 76 45 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk 4361084

Datum 27 mei 2014 Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Elk jaar wordt een jaarverslag opgesteld over de behandelde klachten in het afgelopen jaar. Burgers en bedrijven kunnen in eerste instantie een klacht indienen bij de gemeente, indien zij menen dat zij onjuist zijn behandeld door de gemeente. Indien de afhandeling door de gemeente niet naar tevredenheid gebeurt, kan in tweede instantie een klacht worden ingediend bij de gemeentelijke Ombudsman. Ook de Ombudsman doet verslag van de werkzaamheden in het afgelopen jaar. Onlangs bent u daarover door de Ombudsman geïnformeerd. In deze brief zal worden ingegaan op opvallende zaken uit de verslagen. Doel is een zorgvuldige afhandeling van klachten en het verbeteren van de dienstverlening.

Jaarlijks wordt eveneens gerapporteerd over de werkzaamheden m.b.t. de Regeling klokkenluiders. Er zijn geen meldingen gedaan over vermoedens van een misstand. Hierna zal daar kort op in worden gegaan.

Jaarverslag klachten 2013

In het interne jaarverslag zijn de gegevens van 2013 vergeleken met die van voorgaande jaren. In het jaarverslag zijn bij de organisatieonderdelen de benamingen opgenomen zoals die golden in 2013.

Als opvallende zaken uit het jaarverslag kunnen worden genoemd:

- In 2013 zijn bij de gemeente Groningen in totaal 297 klachten binnengekomen, 37 minder dan in 2012. Het aantal ontvangen klachten neemt de laatste jaren af. De dalingen hebben voor een deel te maken met de oplossingsgerichte insteek voor afhandeling van klachten. Daarbij wordt geprobeerd om via een snelle interventie een klacht op te lossen (binnen enkele dagen), waardoor er geen klacht in behandeling hoeft te worden genomen. Er kan sprake zijn van een snel op te lossen probleem, een misverstand of het is voldoende dat de

klager merkt dat hij serieus wordt genomen en dat er aandacht is voor zijn probleem.

- Een groot deel van de klachten (64%) gaat over een incorrecte afhandeling: de klager vindt dat de gemeente bijvoorbeeld te laat heeft gereageerd, of dat een procedure niet goed is verlopen.
- Er is een duidelijke verbetering van afhandeling van klachten binnen de beslistermijn van 6 weken (de termijn waarbinnen wettelijk een klacht moet zijn afgehandeld). In 2013 is bij 12% van de klachten deze termijn overschreden. Dit is een duidelijke verbetering ten opzichte van 2012 (22%). De daling is te danken aan genomen maatregelen om overschrijdingen te voorkomen.
- Het aantal beleidsklachten is lager dan in de twee voorgaande jaren (100 t.o.v. 117 in 2012). Dit zijn geen klachten over gemeentelijke gedragingen of dienstverlening, maar over het gemeentelijke beleid. Voorbeelden zijn het afsprakenbeleid en het hondenbeleid. De daling is grotendeels te danken aan een snelle en informele afhandeling.
- Bij meldingen gaat het om klachten over vaak praktische zaken, die in principe binnen twee werkdagen worden opgelost. In 2013 hebben de inwoners van Groningen in totaal 27.029 meldingen doorgegeven aan de gemeente. Dit zijn ruim duizend meer dan in 2012. Het aantal meldingen is maar ten dele een goede graadmeter voor de kwaliteit van onze dienstverlening. Het gaat hierbij bijvoorbeeld ook om zoekgeraakte huisvuilpassen.

In het algemeen komen er geen onderwerpen naar voren, waar gelet op het aantal klachten en meldingen direct actie op moeten worden ondernomen gelet op kwetsbaarheid en risico's. Hoewel het aantal klachten meevalt, zeker gezien het grote aantal contacten tussen burgers en de gemeente, nemen we iedere klacht uiteraard serieus. We leren ervan en waar mogelijk voeren we verbeteringen door in de dienstverlening. We letten er daarbij op dat de veranderingen in de organisatie niet leiden tot meer klachten of tot een langere afhandelingsduur. We zijn ook blij dat burgers klachten indienen, indien er sprake is van een gebrekkige dienstverlening; het stelt de organisatie immers in staat verbeteringen door te voeren en beter te luisteren naar burgers.

Verslag werkzaamheden gemeentelijke Ombudsman 2013

Per 1 maart van dit jaar is mevrouw Kol gestopt als gemeentelijke Ombudsman en is haar opvolgster mevrouw Hermans aangetreden. Voor mevrouw Kol was het beëindigen van haar ombudswerk reden om over het jaar 2013 per brief inzicht te geven in de werkzaamheden van afgelopen jaar, in de vorm van een overzicht met korte samenvattingen van de uitgevoerde onderzoeken, interventies en bemiddelingen in 2013.

Het totale aantal inhoudelijk afgehandelde zaken door de ombudsman (129) is iets kleiner dan in 2012 (137), maar weer vrijwel gelijk aan het aantal in 2011 (127). Dat is een daling ten opzichte van 2012 van bijna 6%.

De uitkomsten worden intern besproken en daarbij wordt gekeken waar verbeteringen in de dienstverlening mogelijk zijn.

Verslag Regeling klokkenluiders

O.g.v. de Regeling klokkenluiders brengen de interne vertrouwenspersoon (de concerncontroller) en de gemeentelijke Ombudsman over de externe procedure verslag uit van de werkzaamheden. O.g.v. de Regeling klokkenluiders kan een ambtenaar een vermoeden van een misstand melden. Een misstand is een op redelijke gronden gebaseerd vermoeden met betrekking tot de gemeentelijke organisatie waar de ambtenaar werkzaam is over bijvoorbeeld een strafbaar feit of een schending van de integriteit. Zowel bij de concerncontroller als de Ombudsman zijn in 2013 geen meldingen van een vermoeden van een misstand binnengekomen.

Ondersteuning Regeling klokkenluiders Ten Boer

De gemeente Ten Boer heeft een Regeling klokkenluiders, gelijkloidend aan die van de gemeente Groningen. Het college van Ten Boer heeft verzocht in te stemmen met de aanwijzing van de concerncontroller van de gemeente Groningen als vertrouwenspersoon voor de interne procedure en de gemeentelijke Ombudsman voor de externe procedure van de Regeling klokkenluiders Ten Boer. Beide personen vervullen nu deze rollen voor de Regeling klokkenluiders van Groningen en zijn bereid deze rollen ook voor Ten Boer te vervullen. Het college van Ten Boer wijst deze personen aan o.g.v. de Regeling klokkenluiders. Wij hebben ingestemd met de aanwijzing van de concerncontroller voor de interne procedure. Gelet op de instelling van de Ombudsman door uw raad m.b.t. het klachtwerk, vragen wij uw raad in te stemmen met de aanwijzing van de Ombudsman voor de externe procedure van de Regeling klokkenluiders van Ten Boer. Wij gaan er, zonder tegenbericht, vanuit dat uw raad hiermee instemt.

De verslagen worden openbaar gemaakt door plaatsing op de gemeentelijke website en de website van de gemeentelijke Ombudsman.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. R.L. (Ruud) Vreeman

de secretaris,
drs. P.J.L.M. (Peter) Teesink

jaarverslag 2013

klachten gemeente Groningen

BIJLAGE

april 2014

stad.

Voorwoord

Wie niet tevreden is over de publieke dienstverlening van de gemeente Groningen, kan een klacht indienen. Dit jaarverslag gaat over de klachten die in 2013 bij de gemeente Groningen zijn binnengekomen. Ze zijn vooral afkomstig van burgers.

De gemeente Groningen is in sommige opzichten te vergelijken met een bedrijf. We leveren producten en diensten aan een brede groep mensen en proberen daarbij zo goed mogelijk in te spelen op de vraag. Maar er zijn natuurlijk ook belangrijke verschillen. Ons streven is niet om winst te maken en onze afzetmarkt uit te breiden. Bovenal hebben onze klanten bij onze diensten en producten doorgaans geen andere keuze.

Bij het ontbreken van concurrentie is het zaak om zelf alert te blijven op de kwaliteit van de dienstverlening. Dit jaarverslag levert daar een bijdrage aan.

In 2013 is het aantal klachten over onze publieke dienstverlening gedaald. Het aantal klachten waarbij de afhandelingstermijn langer was dan de voorgeschreven zes weken, is ten opzichte van 2012 gehalveerd. En een kleiner deel van de klachten heeft betrekking op een onheuse bejegening door een gemeenteburgemeester. Dat zijn prettige constateringen, want als klantgerichte organisatie hechten wij veel waarde aan tevreden klanten.

Tegelijkertijd past ons enige bescheidenheid. Want in 2013 kregen we nog altijd een kleine 300 klachten binnen. Ook al is dat niet een groot aantal gelet op de vele klantcontacten die we als gemeente hebben – elke klacht is er één te veel. Ook in 2014 gaan we, met een veranderde organisatievorm, door met het verbeteren van de kwaliteit van onze publieke dienstverlening. Zó zien wij onze dienstverlening aan de burgers van Groningen.

dr. R.L. (Ruud) Vreeman
Burgemeester van Groningen

April 2014

Inhoud

Samenvatting

- 1 Klachtenprocedure
- 2 Aantal klachten
- 3 Categorieën
- 4 Onderwerpen
- 5 Afhandelingstermijn
- 6 Verbeteringen dienstverlening
- 7 Beleidsklachten
- 8 Meldingen

Bijlagen

- A Klachtenfunctionarissen
- B Protocol klachten gemeente Groningen 2012

Samenvatting

Burgers die niet tevreden zijn over de dienstverlening van de gemeente Groningen, kunnen bij de betrokken organisatie-eenheid een klacht indienen. Dit kan schriftelijk, digitaal (per e-mail of via het digitaal loket), mondeling en telefonisch. De klachten worden bij de organisatie-eenheden afgehandeld. Bij elke organisatie-eenheid is hiervoor een klachtenfunctionaris aangesteld. Uiterlijk binnen zes weken krijgt de klager een schriftelijke reactie op zijn klacht.

Aantal

In 2013 zijn bij de gemeente Groningen in totaal 297 klachten binnengekomen, 37 minder dan in 2012. Het aantal ontvangen klachten neemt de laatste jaren af. De grootste daling in 2013 is te zien bij Stadsbeheer. Het aantal klachten in 2013 (47) is hier substantieel lager dan in 2012 (76). Dit is grotendeels het gevolg van organisatorische verschuivingen. De cijfers van wat nu Stadsbeheer is (een samenvoeging van Stadsbeheer-oud van RO/EZ én de Reiniging van de oude Milieudienst) worden in dit jaarverslag vergeleken met de cijfers van de oude Milieudienst in 2011 en 2012. Bij de DIA is het aantal klachten juist gestegen. Dit komt mede door het nieuwe beleid voor het maken van afspraken. Bij de Hulpverleningsdienst en RO/EZ is het aantal klachten gedaald, doordat vaker door snelle interventie het probleem wordt opgelost. Hierdoor hoeft er geen formele klacht in behandeling te worden genomen, maar wordt het signaal geregistreerd als melding.

Categorie

Bijna twee derde van de klachten die de gemeente in 2013 ontving, hoort thuis in de categorie 'incorrecte afhandeling'. Binnen de vier onderscheiden categorieën zijn in vergelijking met 2012 weinig verschuivingen te zien. Het percentage klachten over een onheuse bejegening is licht gedaald, maar ligt nog wel hoger dan in 2011. Het percentage klachten over onjuiste informatie is licht gestegen.

Afhandelingstermijn

Klachten moeten binnen zes weken zijn afgehandeld. In 2013 is bij 12% van de klachten deze termijn overschreden. Dit is een duidelijke verbetering ten opzichte van 2012. Bij vier op de vijf klachten is de afhandelingsduur tussen één en zes weken. Het percentage klachten met een afhandelingsduur van meer dan zes weken is ongeveer gehalveerd. Daar staat tegenover dat er ook relatief minder klachten binnen vijf werkdagen zijn afgehandeld.

Verbeteringen

Een klacht kan ook een signaal zijn dat er iets schort aan de dienstverlening. Verschillende klachten hebben in 2013 geleid tot verbeteringen in de dienstverlening. Voorbeelden zijn het aanpassen van informatie op websites, nieuwe instructies voor telefonisten, het verbeteren van de onderlinge samenwerking tussen afdelingen en het starten van een proef om ondergrondse containers voor restafval ook te kunnen gebruiken als prullenbak.

Beleidsklachten

In 2013 heeft de gemeente Groningen (naast de al genoemde 297 klachten) in totaal exact 100 beleidsklachten ontvangen. Dit zijn klachten van burgers over het gemeentelijke beleid. In 2012 waren dit nog 117. De daling is voornamelijk aan RO/EZ toe te schrijven, waar het aantal beleidsklachten zakte van 24 naar 3.

Meldingen

Bij meldingen gaat het om klachten over vaak praktische zaken, die in principe binnen twee werkdagen worden opgelost. In 2013 hebben de inwoners van Groningen in totaal 27.029 meldingen doorgegeven aan de gemeente. Dit zijn iets meer dan in 2012. Het

aantal meldingen is maar ten dele een goede graadmeter voor de kwaliteit van onze dienstverlening. Het gaat hierbij bijvoorbeeld ook om zoekgeraakte huisvuilpassen.

1 Klachtenprocedure

Dit hoofdstuk beschrijft in het kort hoe de gemeente Groningen de organisatie heeft ingericht om klachten te ontvangen en af te handelen. Deze werkwijze is gebaseerd op de Algemene wet bestuursrecht, die regels voorschrijft over het omgaan tussen burger en overheid.

Klacht indienen

Burgers die niet tevreden zijn over de dienstverlening van de gemeente Groningen kunnen bij de betrokken organisatie-eenheid een klacht indienen. Dit kan schriftelijk, digitaal (per e-mail of via het digitaal loket), mondeling en telefonisch. Er is ook een centraal punt: het Klant Contact Centrum). Steeds vaker komen klachten binnen via het centrale e-mailadres info@groningen.nl of het eLoket.

Afhandeling

De klachten worden bij de organisatie-eenheden afgehandeld. Bij elke organisatie-eenheid is hiervoor een klachtenfunctionaris aangesteld. De klager ontvangt schriftelijk een ontvangstbevestiging, tenzij de klacht al binnen vijf werkdagen kan worden afgehandeld. In de bevestiging staat onder andere binnen welke termijn de klager een reactie kan verwachten.

Binnen zes weken reactie

De ambtenaar die de klacht behandelt, geeft zowel de klager als de betrokken gemeentemedewerker de kans om zijn visie te geven. Uiterlijk binnen zes weken krijgt de klager een schriftelijke reactie op zijn klacht. Is de klager niet tevreden over de afhandeling, dan kan hij naar de onafhankelijke gemeentelijke Ombudsman gaan. De Ombudsman geeft een eigen jaaroverzicht uit.

Aanspreekpunt

De klachtenfunctionarissen zijn binnen de gemeente het centrale aanspreekpunt voor de klachten. Ze nemen de klacht vaak rechtstreeks in ontvangst, registreren de klacht in het digitale systeem, sturen de klacht door naar de betrokken afdeling of het afdelingshoofd, bewaken het tijdspad, coördineren de afhandeling en rapporteren aan de directie. Verder voeren ze overleg met andere klachtenfunctionarissen voor een eenduidige aanpak. Ook hebben ze regelmatig contact met de Ombudsman. Jaarlijks rapporteren de klachtenfunctionarissen aan hun vakdirecties en aan de concerncoördinator klachten. Dit jaarverslag is daarop gebaseerd.

Registratiesysteem

In de tweede helft van 2013 is besloten om het proces rond de registratie en afhandeling van formele klachten opnieuw vorm te geven, op basis van de principes van 'zaakgericht werken'. Dit betekent dat het proces volledig digitaal wordt uitgevoerd en dat vooral op hoofdlijnen wordt gestuurd. Ook kunnen zaken in dit systeem makkelijker worden overgenomen door een ander, bijvoorbeeld als een klachtenfunctionaris afwezig is. Naast het afhandelen van formele klachten worden ook klachten meegenomen die vanuit het collegespreekuur worden geïnitieerd, alsmede de afhandeling van ombudsmanprocedures. Vernieuwend is in dit verband overigens dat de intake van klachten is verlegd naar het Klantcontactcentrum (KCC), waarmee ook de samenwerking met het KCC is versterkt.

2 Aantal klachten

In 2013 zijn bij de gemeente Groningen in totaal 297 klachten binnengekomen, 37 minder dan in 2012. Het aantal ontvangen klachten neemt de laatste jaren af.

	Aantal geregistreerde klachten			Verschil 2012-2013
	2011	2012	2013	
Bestuursdienst (BD)	1	2	3	+1
Dienst Informatie en Administratie (DIA)	39	31	49	+18
iederz (arbeidsontwikkelbedrijf)	0	4	1	-3
Hulpverleningsdienst (HVD)	24	29	14	-15
Onderwijs Cultuur Sport Welzijn (OCSW)	11	2	1	-1
Ruimtelijke Ordening en Economische Zaken (RO/EZ)	36	30	17	-13
Sociale Zaken en Werk (SOZAWE)	187	160	165	+5
Stadsbeheer (voorheen aantallen Milieudienst)	104	76	47	-29
Totaal	402	334	297	-37

Wat valt op?

- De grootste daling is te zien bij Stadsbeheer (voorheen: Milieudienst). Het aantal klachten in 2013 (47) is hier substantieel lager dan in 2012 (76). Dit is grotendeels het gevolg van de organisatorische veranderingen (verschuivingen van organisatieonderdelen). Bijvoorbeeld: de klachten over geluids(overlast) die niet het gevolg zijn van evenementen, vallen niet meer onder Stadsbeheer. Daarnaast is meer dan in het verleden geprobeerd om klachten via bemiddeling af te handelen. Door deze snelle interventie wordt het in behandeling nemen van klachten voorkómen.
- Bij de DIA is het aantal klachten juist gestegen. Dit komt mede door het afsprakenbeleid. Men moet steeds vaker een afspraak maken, de mogelijkheden voor vrije inloop nemen af. Niet alle klachten hierover zijn behandeld als beleidsklachten (zie hoofdstuk 7), omdat er vaak meer achter zit.
- Ook opvallend is de daling van het aantal klachten bij de Hulpverleningsdienst: van 29 naar 14. Een belangrijke oorzaak hiervoor is dat meer 'klachten' als meldingen zijn aangemerkt en via bemiddeling snel worden opgelost. Er zijn ook minder klachten over de Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning). Het lijkt erop dat de burgers meer begrip krijgen voor de opstelling van de gemeente (mogelijk vanwege de crisis).
- Ook bij RO/EZ is het aantal klachten vrij sterk gedaald: van 30 naar 17. Ook hier wordt vaker door snelle interventie het in behandeling nemen van klachten voorkómen.

Diensten met de meeste klantcontacten

Dienst Informatie en Administratie (DIA)	175.000 aan de balie.
Hulpverleningsdienst (HVD)	Wmo (stad Groningen): 38.000 klantcontacten Taken voor alle Groningse gemeenten: ruim 100.000 klantcontacten.
Stadsbeheer (voorheen: Milieudienst)	Per jaar worden er 5,4 miljoen afvalzakken gestort in ondergrondse containers en worden er 1,5 miljoen minicontainers geleege.
Dienst Sociale Zaken en Werk (SOZAWE)	Alle contacten met circa 11.000 personen met een uitkering, daarnaast contacten met circa 27.000 GKB-klanten.

3 Categorieën

Bijna twee derde van de klachten die we in 2013 ontvingen hoort thuis in de categorie 'incorrecte afhandeling'. Binnen de vier onderscheiden categorieën zijn in vergelijking met 2012 weinig verschuivingen te zien.

De klachten die we krijgen, verdelen we in vier categorieën: onjuiste informatie, onheuse bejegening, incorrecte afhandeling en overig (zie kader).

	Totaal	Categorieën			
		Onjuist	Onheus	Incorrect	Overig
Bestuursdienst (BD)	3	0	2	1	0
Dienst Informatie en Administratie (DIA)	49	17	12	11	9
iederz (arbeidsontwikkelbedrijf)	1	0	0	0	1
Hulpverleningsdienst (HVD)	14	1	2	11	0
Onderwijs Cultuur Sport Welzijn (OCSW)	1	0	1	0	0
Dienst Ruimtelijke Ordening en Economische Zaken (RO/EZ)	17	3	2	10	2
Sociale Zaken en Werk (SOZawe)	165	7	19	131	8
Stadsbeheer (voorheen aantallen Milieudienst)	47	2	18	27	0
Totaal 2013	297	30	56	191	20
	100%	10%	19%	64%	7%
2012	334	8%	22%	64%	6%
2011	402	7%	15%	73%	5%

Wat valt op?

- De verdeling over de categorieën is nagenoeg gelijk aan 2012. Het percentage klachten over een onheuse bejegening is licht gedaald, maar ligt nog wel hoger dan in 2011. Het percentage klachten over onjuiste informatie is licht gestegen.
- Bij SOZawe is het aantal klachten over een onheuse bejegening beduidend lager dan in de voorgaande jaren. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat de medewerkers meer aandacht hebben gekregen voor een goede communicatie met de burger.

Onjuiste informatie	De klager verwijst naar niet-correcte informatie op bijvoorbeeld het internet, in brieven, folders en dergelijke. Kan ook onjuiste informatie van een ambtenaar zijn.
Onheuse bejegening	De klager heeft het optreden van een ambtenaar als beledigend, onbehoorlijk of onredelijk ervaren.
Incorrecte afhandeling	De klager vindt dat de gemeente iets verkeerd heeft gedaan, bijvoorbeeld te laat heeft gereageerd, of dat een procedure niet goed is verlopen.
Overig	Klachten die niet duidelijk in een van de andere categorieën thuishoren.

4 Onderwerpen

Als gemeente bieden we veel verschillende vormen van dienstverlening aan. Dat is terug te zien in de onderwerpen van de klachten.

De tabel hieronder geeft voorbeelden van de uiteenlopende onderwerpen waarover de gemeente in 2013 klachten heeft ontvangen.

Dienst	Voorbeelden van klachten
Bestuursdienst	<ul style="list-style-type: none"> Niet beantwoorden van brieven. Werk- en handelwijze van de gemeente.
Dienst Informatie en Administratie (DIA)	<ul style="list-style-type: none"> Afsprakenbeleid: het moeten maken van afspraken, geen of nauwelijks vrije inloop meer mogelijk. Hoogte van de leges.
Iederz (arbeidsontwikkelbedrijf)	<ul style="list-style-type: none"> Mogelijke personele/rechtspositionele toezeggingen.
Hulpverleningsdienst (HVD)	<ul style="list-style-type: none"> Onheuse bejegening door de Wmo-consulent bij verlenging huishoudelijke hulp. Onprettige samenwerking met de sociaal verpleegkundige van schoolgaand kind.
Onderwijs Cultuur Sport Welzijn (OCSW)	<ul style="list-style-type: none"> Teleurstelling over beperkte bevoegdheden van medewerker afdeling Leerlingzaken.
Dienst Ruimtelijke Ordening en Economische Zaken (RO/EZ)	<ul style="list-style-type: none"> Miscommunicatie over snoeien haag. Onverwachte aanleg van bushaltes (zonder verkeersbesluit en brief naar bewoners).
Sociale Zaken en Werk (SOZAWE)	<ul style="list-style-type: none"> Onterecht niet in behandeling nemen van aanvraag voor bijzondere bijstand; bewijsstukken bleken tijdig ingeleverd. Weigeren afkopen spaarverzekering voor opknappen woning. Niet tevreden over stagebedrijf (in kader van re-integratietraject). Niet ontvangen uitkering ondanks tijdig doorgeven einde werkzaamheden. Klantmanager weigert in het Engels te communiceren. Niet-respectvolle behandeling bij frontoffice bij regelen postadres en ongepaste vraag naar afkomst.
Stadsbeheer (voorheen: Milieudienst)	<ul style="list-style-type: none"> Bejegening door de Buitengewoon opsporingsambtenaren bij bekeuringen, zoals parkeerovertreidingen of loslopende honden. Niet-functionerende ondergrondse containers.

5 Afhandelingstermijn

Klachten moeten binnen zes weken zijn afgehandeld. In 2013 is bij 12% van de klachten deze termijn overschreden. Dit is een duidelijke verbetering ten opzichte van 2012.

	Totaal	Afhandelingstermijn		
		binnen 5 dagen	1 tot 6 weken	meer dan 6 weken
Bestuursdienst (BD)	3	0	2	1
Dienst Informatie en Administratie (DIA)	49	0	46	3
iederz (arbeidsontwikkelbedrijf)	1	0	1	0
Hulpverleningsdienst (HVD)	14	0	11	3
Onderwijs Cultuur Sport Welzijn (OCSW)	1	0	0	1
Dienst Ruimtelijke Ordening en Economische Zaken (RO/EZ)	17	0	10	7
Sociale Zaken en Werk (SOZAWE)	165	16	132	17
Stadsbeheer (voorheen aantallen Milieudienst)	47	10	34	3
Totaal 2013	297	26	236	35
	100%	9%	79%	12%
2012	334	14%	65%	22%
2011	402	8%	80%	12%

Wat valt op?

- Bij vier op de vijf klachten (79%) is de afhandelingsduur tussen één en zes weken.
- Het percentage klachten met een afhandelingsduur van meer dan zes weken is ongeveer gehalveerd (van 22% naar 12%). In absolute aantallen: van 72 naar 35.
- Daar staat tegenover dat er ook relatief minder klachten binnen vijf werkdagen zijn afgehandeld (van 14% naar 9%).
- Bij SOZAWE zijn meer klachten tijdig afgehandeld. Dit is te danken aan een verbeterde bewaking van de termijn waarbinnen de teamleiders hun reactie op de klacht aan de klachtenfunctionaris zenden.
- Bij de termijnoverschrijdingen kan de kanttekening worden gemaakt dat de oorzaken hiervoor ook aan de kant van de burger kunnen liggen. Als zij nadere informatie moeten aanleveren, loopt de tijd in het registratiesysteem door.

6 Verbeteringen dienstverlening

Een klacht kan ook een signaal zijn dat er iets schort aan de dienstverlening. In 2013 zijn er opnieuw voorbeelden te geven van verbeteringen in de dienstverlening die het directe gevolg zijn van een klacht.

Dienst	Voorbeelden klacht en verbetering
Bestuursdienst (BD)	<p>Klacht: Mijn brieven en mailberichten worden niet beantwoord.</p> <p>Verbetering: Er wordt gekeken naar de positie van de klachtenfunctionaris binnen de Concernstaf, met name diens rol bij verzending ontvangstbevestiging en bewaking van de afdoeningstermijnen.</p>
Dienst Informatie en Administratie (DIA)	<p>Klacht: De website werkt niet of is niet duidelijk.</p> <p>Verbetering: Website wordt indien nodig en mogelijk aangepast.</p>
	<p>Klacht: Brieven zijn soms niet volledig of niet helemaal duidelijk.</p> <p>Verbetering: Tekst wordt kritisch bekeken en zo nodig aangepast.</p>
	<p>Klacht: Ik ben onheus bejegend.</p> <p>Verbetering: We spreken de betreffende medewerker hier altijd op aan. Dit komt ook regelmatig terug in de afdelingsoverleggen.</p>
iederz (arbeidsontwikkelbedrijf)	-
Hulpverleningsdienst (HVD)	<p>Klacht: Ik heb geen huisgenotenpas voor de Wmo-taxi gekregen bij de start van de nieuwe vervoerder.</p> <p>Verbetering: Foutieve invoering is verbeterd na bespreking in werkoverleg Zorgloket.</p>
	<p>Klacht: Ik belde vlak voor sluitingstijd naar de (anonieme) SOA/Sens-telefoonlijn, moest minutenlang wachten en daarna werd de verbinding verbroken.</p> <p>Verbetering: Telefonisten hebben de instructie gekregen over het gebruik van het telefoontoestel als er nog mensen 'in de wacht staan'. De klager heeft het rechtstreekse telefoonnummer gekregen van de coördinator Sense voor overleg of het maken van een afspraak.</p>
Onderwijs Cultuur Sport Welzijn (OCSW)	<p>Klacht: De medewerker van de gemeente heeft niet aan mijn verwachtingen voldaan.</p> <p>Verbetering: Helder communiceren over de bevoegdheden van onze medewerkers.</p>
Dienst Ruimtelijke Ordening en Economische Zaken (RO/EZ)	<p>Klacht: Er zijn ineens bushaltes in mijn wijk geplaatst.</p> <p>Verbetering: We volgen de juiste procedures voor verkeersbesluiten en pogen beter te communiceren met de buurten.</p>
	<p>Klacht: De haag wordt niet gesnoeid.</p> <p>Verbetering: De samenwerking tussen Stadsbeheer en de afdeling Vergunningverlening, Toezicht, Handhaving en Geo-informatie (VTH&G) is verbeterd. We weten elkaar nu beter te vinden.</p>
	<p>Klacht: Mijn woning wordt gesplitst, maar de verbouwing is nog niet klaar. Daarom kan ik me nog niet aanmelden bij de DIA. Hierdoor kom ik in problemen, onder andere met mijn uitkering.</p> <p>Verbetering: Afdeling (VTH&G) en BAG (Basisregistraties Adressen en Gebouwen) overleggen beter over zulke situaties.</p>
Sociale Zaken en Werk (SOZAWE)	<p>Klacht: Ik wil graag mijn digitale dossier inzien, maar dat blijkt in de spreekkamer niet mogelijk te zijn. Ik ben al een aantal keren uitgenodigd, maar het is nog steeds niet gelukt.</p> <p>Verbetering: Het inzage krijgen in digitale dossiers is nieuw. Door aanpassingen is dat voortaan in alle spreekkamers mogelijk.</p>
	<p>Klacht: Ik kan op de website niet vinden hoe ik een overbruggingsuitkering moet aanvragen. Het is onduidelijk of dit bijzondere bijstand of algemene bijstand is. Hiervoor gelden verschillende aanvraagprocedures.</p> <p>Verbetering: De website is aangevuld met informatie over de overbruggingsuitkering.</p>

Stadsbeheer (voorheen: Milieudienst)	Klacht: Ik ben onheus bejegend bij een bekeuring. Verbetering: In de training voor Buitengewoon opsporingsambtenaren wordt specifiek aandacht gegeven aan de bejegening van burgers bij het uitschrijven van een bekeuring.
	Klacht: De ondergrondse container zit vaak overvol en functioneert daardoor niet. Verbetering: Bijstellen van het niveau waarop de container 'meldt' dat deze geleegd moet worden.
	Klacht: Er ligt veel zwerfafval in de buurt. Verbetering: We zijn een proef gestart om de ondergrondse containers voor restafval ook te kunnen gebruiken als prullenbak.

7 Beleidsklachten

In 2013 heeft de gemeente Groningen (naast de al genoemde 297 klachten) in totaal exact 100 beleidsklachten ontvangen. Dit zijn klachten van burgers over het gemeentelijke beleid.

Bij een 'gewone' klacht is de klager ontevreden over de dienstverlening. Is een burger het echter niet eens met het democratisch vastgestelde beleid, dan noemen we dat een beleidsklacht. Bijvoorbeeld: een klager is het oneens met de regels over het verstrekken van een scootmobiel. Of iemand klaagt over de nieuwe regels voor het uitlaten van honden. Deze beleidsklachten vallen niet onder het begrip 'klacht' in de Algemene wet bestuursrecht. Ze worden wel geregistreerd.

Wie het niet eens is met een beslissing over bijvoorbeeld een vergunningaanvraag, kan hiertegen bezwaar of beroep aantekenen. Dit rekenen we niet tot de (beleids)klachten.

	Aantal geregistreerde beleidsklachten			
	2011	2012	2013	Vershil 2012-2013
Bestuursdienst (BD)	1	3	0	-3
Dienst Informatie en Administratie (DIA)	30	18	26	+8
iederz (arbeidsontwikkelbedrijf)	0	0	0	0
Hulpverleningsdienst (HVD)	0	0	0	0
Onderwijs Cultuur Sport Welzijn (OCSW)	5	2	0	-2
Dienst Ruimtelijke Ordening en Economische Zaken (RO/EZ)	32	24	3	-21
Sociale Zaken en Werk (SOZAWE)	0	0	1	+1
Stadsbeheer (voorheen aantallen Milieudienst)	50	70	70	0
Totaal	118	117	100	-17

Wat valt op?

- Het aantal beleidsklachten is lager dan in de twee voorgaande jaren.
- De daling ten opzichte van 2012 is voornamelijk aan RO/EZ toe te schrijven. Het aantal beleidsklachten zakte hier van 24 naar 3. RO/EZ doet meer klachten af als melding of draagt ze direct over aan de betreffende beleidsambtenaar. De klacht kan dan snel informeel worden opgelost.
- Bij de DIA nam het aantal beleidsklachten in 2013 iets toe, van 18 naar 26. Dit komt vooral door het afsprakenbeleid.

Belangrijkste onderwerpen beleidsklachten

Dienst	Onderwerpen
DIA	<ul style="list-style-type: none"> • Afsprakenbeleid. • Hoogte van de leges.
Stadsbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Hondenbeleid (aanlijnplicht en opruimplicht). • Evenementenbeleid
RO/EZ	<ul style="list-style-type: none"> • Beleid bij diefstal parkeerkaarten

8 Meldingen

In 2013 hebben de inwoners van Groningen in totaal 27.029 meldingen doorgegeven aan de gemeente. Dit zijn klachten over praktische zaken die in principe binnen twee werkdagen worden opgelost, zoals een volle ondergrondse container. Het aantal meldingen is in vergelijking met 2012 gestegen.

Het aantal meldingen is maar ten dele een goede graadmeter voor de kwaliteit van onze dienstverlening. Er zijn bijvoorbeeld ook veel meldingen van mensen die hun huisvuilpas zijn kwijtgeraakt. Meldingen worden voornamelijk geregistreerd door RO/EZ en Stadsbeheer. Meldingen die bij de werkmaatschappijen van de dienst OCSW worden ontvangen, worden binnen de werkmaatschappijen geregistreerd en opgelost.

	Aantal geregistreerde meldingen per dienst			Verschil 2012-2013
	2011	2012	2013	
Dienst Ruimtelijke Ordening en Economische Zaken (RO/EZ)	11.450	9.528	3.326	-6.202
Stadsbeheer (voorheen aantallen Milieudienst)	17.143	16.388	23.703	+7.315
	28.593	25.916	27.029	+1.113

Wat valt op?

- Het totale aantal meldingen is iets hoger dan in 2012 (een toename van 1.113).
- Bij Stadsbeheer is het aantal meldingen sterk gestegen, en bij RO/EZ bijna even sterk gedaald. Dit is grotendeels het gevolg van de organisatorische veranderingen. Vanaf 1 januari 2013 worden bij Stadsbeheer onder andere de meldingen van de voormalige Reiniging en van het voormalige Stadsbeheer van RO/EZ geteld.
- De toename van het aantal meldingen is voor een klein deel te verklaren uit het streven om klachten binnen twee dagen af te handelen. Als dat lukt, wordt dit niet geregistreerd als een klacht, maar als een melding.
- Meldingen over fysieke zaken die snel kunnen worden opgelost gaan vaak over verkeer/wegen/parkeren, groen, afval, straatverlichting/verkeerslichten.

Bijlage A Klachtenfunctionarissen

Klachtenfunctionarissen		
Concernstaf (CS)	Mw. E. van Deel	(050) 367 77 21 ellen.van.deel@groningen.nl
Dienst Informatie en Administratie (DIA)	Mw. A. Hulst	(050) 367 73 25 alma.hulst@groningen.nl
GGD/Hulpverleningsdienst	Dhr. R. Oosterhout GGD Stadse zaken (Wmo)	(050) 367 4916 ros.oosterhout@groningen.nl
	Mw. C. de Weijs GGD Regiozaken	(050) 367 4118 ciska.de.weijs@ggd.groningen.nl
iederz	-	-
Onderwijs Cultuur Sport Welzijn (OCSW)	Dhr. H. van den Klinkenberg	(050) 367 62 63 hans.van.den.klinkenberg@groningen.nl
RO en EZ	Dhr. N. Goedkoop	(050) 367 12 86 nico.goedkoop@groningen.nl
Sociale Zaken en Werk (SOZAWE)	Mw. G.A. Fennema	(050) 367 55 21 grada.fennema@groningen.nl
Stadsbeheer	Dhr. T. van Heijst	(050) 367 10 55 tim.van.heijst@groningen.nl
Coördinatie en ondersteuning		
Coördinator collegespreekuur	Mw. H. Mulder (CS)	(050) 367 76 07 heleen.mulder@groningen.nl
Concerncoördinator klachten	Dhr. G. Urban (CS)	(050) 367 76 45 gerrit.urban@groningen.nl
Secretariaat overleg klachtenfunctionarissen	Mw. M. Dijkema (CS)	(050) 367 76 29 mirjam.dijkema@groningen.nl

Bijlage B

Protocol klachten gemeente Groningen 2012

Maart 2012

In titel 9.1 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) is geregeld dat een ieder het recht heeft om over de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem of een ander heeft gedragen, een klacht in te dienen bij dat bestuursorgaan. Daarbij zijn (procedure)bepalingen opgenomen over een zorgvuldige en behoorlijke klachtbehandeling. In aanvulling op de Awb-bepalingen is het wenselijk om voor een goede en duidelijke klachtbehandeling een protocol te hebben voor de interne afhandeling van klachten jegens de gemeentelijke organisatie. In dit protocol worden de te nemen stappen beschreven voor klachten zoals bedoeld in de Awb. Dit protocol vervangt de Interne Klachtenregeling 2000.

1 Het indienen van een klacht

1. Een klacht kan worden ingediend bij de desbetreffende dienst waarop de klacht betrekking heeft of bij het Gemeentelijk Informatie Centrum. Het centrale postadres voor klachten is Antwoordnummer 232, 9700 VB Groningen. Bij het Gemeentelijk Informatie Centrum, Kreupelstraat 1, wordt informatie gegeven over en eventuele hulp verleend bij het op schrift stellen van en het indienen van een klacht.
2. De wijze van indienen van een klacht is vormvrij. Voor het op schrift stellen van een klacht zijn wel klachtenformulieren beschikbaar. Een klacht kan ook mondeling bij de klachtenfunctionaris, per e-mail of via het digitaal loket op de gemeentelijke website, onder verstrekking van naam en adres en eventueel telefoonnummer, worden ingediend.
3. De indiener van een klacht ontvangt schriftelijk een ontvangstbevestiging, waarin medegedeeld wordt binnen welke termijn hij een reactie op zijn klacht tegemoet kan zien. De ontvangstbevestiging blijft achterwege indien de afhandeling plaatsvindt binnen 5 dagen na ontvangst van de klacht.

2 Wijze van klachtbehandeling

1. Klachten worden afgehandeld bij de dienst waarop de klacht betrekking heeft en onder verantwoordelijkheid van de concerndirecteur.
2. Voor de coördinatie van de klachtenbehandeling wijst de concerndirecteur een klachtenfunctionaris aan. De gemeentesecretaris wijst een concerncoördinator klachten aan. De concerncoördinator klachten is voorzitter van het overleg met de klachtenfunctionarissen.
3. De klachtenfunctionaris draagt zorg voor registratie van de klacht, het doorsturen van de klacht naar de functionele afdeling waarop de klacht betrekking heeft en coördinatie van de behandeling, voortgangsbewaking, toetsing en verwerking van gegevens die nodig zijn voor de klachtenafhandeling.
4. De inhoud van de klacht over een medewerker wordt meegedeeld aan de desbetreffende medewerker.
5. De feitelijke klachtenbehandeling vindt plaats op de functionele afdeling waarop de klacht betrekking heeft. Hierbij wordt erop toegezien dat de behandeling van de klacht geschiedt door een of meer ambtenaren die niet bij de gedraging waarop de klacht betrekking heeft, betrokken is of zijn geweest. Indien dit een zorgvuldige klachtbehandeling in de weg staat, zulks ter beoordeling van de concerndirecteur, vindt de behandeling door laatstgenoemde of door een klachtenfunctionaris plaats.
6. Bij de behandeling van de klacht wordt de persoonlijke levenssfeer van zowel de klager als van degene(n) over wie wordt geklaagd zoveel mogelijk gewaarborgd. Persoonlijke gegevens, zoals identiteit, worden alleen prijsgegeven voor zover strikt noodzakelijk voor de klachtbehandeling.

7. Klachten gericht tegen het college van burgemeester en wethouders en zijn leden worden door de desbetreffende functionele dienst behandeld als hiervoor beschreven, indien tussen de klacht en de functionele dienst een duidelijke relatie bestaat. Bestaat een dergelijke relatie niet, dan wordt de klacht door de Bestuursdienst onder de directe verantwoordelijkheid van diens concerndirecteur afgedaan.

3 Wijze van horen

1. De klager en degene op wiens gedraging de klacht betrekking heeft, hebben het recht te worden gehoord over de klacht. Dit kan zowel mondeling als schriftelijk, al dan niet in elkaars aanwezigheid. Per klacht en in overleg met betrokkenen zal de meest geschikte wijze van horen worden gekozen.
2. Uitgangspunt is dat de klachtenfunctionaris de klager in principe telefonisch zal benaderen om deze in de gelegenheid te stellen te worden gehoord. Daarbij zal de klager worden gevraagd of hij persoonlijk gehoord wil worden, al dan niet door middel van een hoorgesprek, of dat het voldoende is dat hij telefonisch wordt gehoord.
3. Van het horen wordt een verslag opgesteld en schriftelijk aan de klager toegezonden. Indien klager heeft afgezien van een hoorgesprek, zal dat bij de beslissing op de klacht worden vermeld. Indien klager telefonisch is gehoord, zal een korte inhoud van het horen worden vermeld in de beslissing op de klacht.
4. Zowel de klager als degene op wiens gedraging de klacht betrekking heeft, ontvangt een afschrift van het verslag van het horen van de ander.
5. Ingeval van een hoorgesprek beoordeelt de klachtenfunctionaris in hoeverre het wenselijk is de persoon op wiens gedraging de klacht betrekking heeft, of een ander, uit te nodigen om bij dit hoorgesprek aanwezig te zijn.

4 Beslissing op de klacht

De concerndirecteur van de dienst waarop de klacht betrekking stuurt zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen 6 weken na ontvangst van de klacht, een schriftelijke reactie. Op een duidelijke wijze wordt hierbij aangegeven op welke wijze de klager een verzoekschrift kan indienen bij de Gemeentelijke Ombudsman om een onderzoek in te stellen naar de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem of een ander heeft gedragen.

5 Jaarverslag

De klachtenfunctionarissen rapporteren jaarlijks over de klachten aan de concerncoördinator klachten. Deze verwerkt de gegevens uit de klachtenregistratie anoniem en jaarlijks in een jaarverslag. De concerncoördinator klachten legt dit jaarverslag, voorzien van eventuele aanbevelingen, voor aan het Groningen Management Team (GMT) en legt dit ter vaststelling voor aan het College van burgemeester en wethouders. Dit besluit wordt ter kennis gebracht van de raad. Het jaarverslag wordt gepubliceerd op de gemeentelijke website.

TOELICHTING PROTOCOL KLACHTEN GEMEENTE GRONINGEN 2012

Algemene toelichting:

De Algemene wet bestuursrecht (Awb) geeft in titel 9.1 regels met betrekking tot een klachtenregeling. Deze klachtenregeling geeft de burger het recht zich te beklagen over gedragingen van bestuursorganen en verplicht bestuursorganen tot een behoorlijke interne klachtbehandeling. Bij de behandeling van een klacht is het daarom van belang de bepalingen van titel 9.1 van de Awb na te leven. In dit protocol wordt het procedureel kader van de Awb waar nodig praktisch ingevuld.

In artikel 9:5 Awb is geregeld dat een klacht geen verdere behandeling behoeft als de klacht tot tevredenheid van de klager is opgelost. Een instrument hiervoor kan zijn om de klacht door middel van bemiddeling op te lossen.

Bij de behandeling van een klacht dient een eenvoudige en informele wijze van afhandeling voorop te staan. De in dit protocol opgenomen procedure komt pas aan de orde indien een schriftelijk ingediende klacht zich niet leent voor een meer informele afhandeling of wanneer de klager daarmee niet tevreden is gesteld. Wel dient in het geval van een eenvoudige en informele afhandeling, de wijze van afhandeling schriftelijk te worden bevestigd.

Soorten klachten

In dit protocol gaat het om klachten over de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem of een ander heeft gedragen.

Beleidsklachten

Beleidsklachten zijn klachten van burgers over het gemeentelijke beleid. Men is het daarbij niet eens met door de raad of het college gemaakte keuzes. Dergelijke klachten vallen niet onder de klachtbehandeling van titel 9.1 Awb en dit protocol. In het jaarverslag wordt hiervan wel een beeld gegeven.

Meldingen

Burgers kunnen ook meldingen doorgeven aan de diensten. Dit zijn klachten die in principe binnen 2 werkdagen worden opgelost. Het gaat dan bijvoorbeeld om klachten over het legen van afvalcontainers. Deze signalen vallen ook niet onder de klachtbehandeling, maar worden wel geregistreerd en ook hiervan wordt een beeld gegeven in het jaarverslag.

Het indienen van een klacht

Het is denkbaar dat een klager ondersteuning nodig heeft bij het indienen van een klacht. Het indienen van een klacht is daarom vormvrij, er zijn klachtenformulieren beschikbaar en het Gemeentelijk Informatie Centrum (GIC) kan informatie en hulp geven bij het op schrift stellen van en het indienen van klachten.

Wijze van horen

Hier is een uitwerking gegeven van het beginsel van hoor en wederhoor. De klager en degene op wiens gedraging de klacht betrekking heeft moeten over en weer over elkaars standpunten worden geïnformeerd en in de gelegenheid worden gesteld te worden gehoord. Het beginsel van hoor en wederhoor betekent echter niet dat partijen te allen tijde in elkaars aanwezigheid behoeven te worden gehoord. Verklaringen van de ene partij kunnen namelijk ook schriftelijk aan de andere partij worden voorgelegd. Het is in ieder geval van belang dat betrokkenen in de gelegenheid zijn om hun standpunt in verband met de klacht toe te lichten. Dat kan zowel mondeling als schriftelijk al dan niet in elkaars aanwezigheid geschieden.

Over de procedure van het horen van de klager is het volgende bepaald.

De klachtenfunctionaris neemt in principe telefonisch contact op met de klager, waarbij de klachtenfunctionaris de klager in de gelegenheid stelt te worden gehoord. Het horen kan zowel telefonisch als door middel van een hoorgesprek plaatsvinden. Indien het horen telefonisch plaatsvindt dient dit met de nodige zorgvuldigheid te geschieden. Dit betekent dat de klager telefonisch wordt benaderd met de vraag of hij van een hoorgesprek zou willen afzien. Ziet de klager wel af van een hoorgesprek dan kan het horen direct of eventueel in een later telefoongesprek plaatsvinden. Bij het telefonisch horen wordt de korte inhoud daarvan opgenomen in de beslissing op de klacht. In deze brief wordt tevens vermeld dat de klager heeft afgezien van een mondelinge toelichting tijdens een hoorgesprek.

Indien de klager zijn of haar klacht persoonlijk wil toelichten zal de klager door de desbetreffende klachtenfunctionaris worden gehoord. Van het hoorgesprek wordt een verslag gemaakt, dat aan de klager en aan degene op wiens gedraging de klacht betrekking heeft wordt toegezonden.

Intern wordt in overleg met de persoon op wiens gedraging de klacht betrekking heeft bekeken hoe hij het beste kan worden gehoord. De klachtenfunctionaris beoordeelt dan in hoeverre het wenselijk is en meerwaarde heeft dat de persoon op wiens gedraging de klacht betrekking heeft of een ander aanwezig is bij een hoorgesprek. In veel gevallen is het juist niet gewenst dat de persoon over wie de klacht gaat, bij het hoorgesprek aanwezig is. Er kan daarom voor worden gekozen om de teamleider van deze persoon in gesprek te laten gaan met de klager.

Beslissing op de klacht

Bepaald is dat zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen 6 weken na ontvangst van de klacht, een schriftelijke reactie wordt gestuurd aan de klager. De Awb biedt weliswaar een verdagingsmogelijkheid van 4 weken, maar hiervan zal geen gebruik gemaakt worden, tenzij sprake is van een dringende reden in het kader van de zorgvuldige klachtbehandeling.

De bevoegdheden van de concerndirecteur kunnen overeenkomstig het Algemeen mandaatbesluit worden ondergemandateerd aan bijvoorbeeld een vakdirecteur.

Collegedebrief - Jaarverslag klachten 2013 Verslag werkzaamheden gemeentelijke ...

Afdeling Juridische Zaken

College van Burgemeester & Wethouders
Postbus 20001
9700 PB GRONINGEN

Onderwerp Aanwijzingsbesluit regeling Melding Vermoeden Misstand Ten Boer

Telefoon 050 302 8888

Bijlage(n) -

Ons kenmerk TB14.4335868

Datum 09-04-2014

Uw brief van -

Uw kenmerk -

Bezoekadres
H. Westerstraat 24

Postadres
Postbus 7
9790 AA Ten Boer

Telefoon
(050) 302 88 88

Telefax
(050) 302 17 00

E-mailadres
gemeente@tenboer.nl

Bank
028.50.01.272

IBAN
NL55BNGH0285001272

Behandeld door
M.P. van Manen

Geacht college,

Vanwege een nieuwe modelregeling van de VNG heeft de gemeente Ten Boer besloten haar Klokkenuidersregeling aan te passen. De regeling die wij recent hebben vastgesteld volgt de processen van de gemeente Groningen en is bijgevolg vrijwel identiek aan de door u vastgestelde regeling 'Klokkenuiders'. Vorenstaande is een logisch gevolg van onze langdurige samenwerking en het streven om, binnen deze samenwerking, processen zo veel mogelijk te harmoniseren.

De nieuwe regeling veronderstelt tevens dat wij twee functionarissen aanwijzen; één als extern meldpunt en één die de rol van vertrouwenspersoon op zich neemt. Ook op dit onderdeel volgen wij graag uw processen en zijn wij voornemens dezelfde personen voor deze rollen aan te wijzen als u in uw gemeente reeds hebt gedaan. Wij vragen u hierbij om uw instemming met de navolgende aanwijzing.

Wij stellen voor om de Ombudsman van de gemeente Groningen én Ten Boer, mw. M.H.H. Hermans, aan te wijzen als extern meldpunt van een vermoeden van misstanden en de concerncontroller van de gemeente Groningen, dhr. T. Dijkstra, aan te wijzen als vertrouwenspersoon. Wij hebben hen met onze vraag benaderd. Zij zijn bereid deze rollen ook voor Ten Boer te vervullen, onder voorbehoud van uw instemming.

Wij verzoeken u ons in kennis te stellen van uw besluit.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Ten Boer

de burgemeester
N.A. van de Nodort

de secretaris
J.A.C. Hoedjes

gedrukt op chloorvrij gebleekt papier

Collegebrief - Jaarverslag klachten 2013 Verslag werkzaamheden gemeentelijke ...

2 MEI 2014

Gerrit Vreeman
+ Sanchka

De burgemeester van Groningen
De heer R.L. Vreeman
Postbus 20001
9700 PB Groningen

Contactgegevens
Postbus 20001
9700 PB GRONINGEN
ombudsman@groningen.nl
www.groningen.nl/ombudsman

Bezoekadres
Kreupelstraat 12
9712 HW Groningen

Telefoonnummer
050 318 6568

Kantoortijden
ma t/m do van 9.00-16.00 uur

Groningen, 1 mei 2014

Geachte heer Vreeman,

Graag bied ik u bijgaand het jaaroverzicht 2013 van de werkzaamheden van de gemeentelijke Ombudsman aan. U treft tevens de brief aan die ik eerder deze week aan de raad heb toegestuurd.

Voor het bespreken van dit jaaroverzicht of het beantwoorden van vragen ben ik uiteraard beschikbaar.

Met vriendelijke groet,

M.H.H. Hermans
gemeentelijke Ombudsman

Spreekuren

Groningen
Ten Boer en De Marre

elke dinsdag van 14.00 – 16.00 uur of volgens afspraak
volgens afspraak

Collegebrief - Voorjaarsbrief 2014

Onderwerp Voorjaarsbrief 2014

Steller A. Miedema

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 77 23 Bijlage(n) 2

Ons kenmerk 4438045

Datum 5 juni 2014 Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

De inkt van het Coalitieakkoord is nauwelijks droog of wij vragen uw aandacht voor de Voorjaarsbrief. Het is een wat andere brief dan voorgaande jaren. Het Coalitieakkoord is een akkoord op hoofdlijnen, het kader voor gemeentelijk beleid. Verschillende onderwerpen verlangen een nadere precisering, een verdere verdieping. De tijd tussen de presentatie van het Coalitieakkoord en deze brief is zo kort, dat deze verdiepingsslag nog moet plaatsvinden. De voorzet tot deze verdieping vindt u in de Voorjaarsbrief. Akkoord en Brief geven u de input voor de discussie in uw raad, waarin u aangeeft wat uw prioriteiten zijn voor de Begroting 2015.

In het onderstaande gaan wij kort in op de thema's benoemd in het Coalitieakkoord en geven per thema aan waar wat ons betreft de komende tijd de aandacht naar uitgaat. Wij houden de volgorde van het Akkoord aan, met dien verstande dat wij willen beginnen met het hoofdstuk Samenwerken. Om het grote belang dat wij daar aan hechten nogmaals te benadrukken.

1. Samenwerken

In het Coalitieakkoord is een aantal zaken benoemd, dat van essentieel belang is voor de toekomst van de stad: het verbinden van de twee gezichten van de stad, het stimuleren van mensen deel te nemen aan de stedelijke samenleving en in de wijken verbinding zoeken tussen het ruimtelijk en sociaal domein. Wij weten ook dat we dat niet alleen kunnen. Dus gaan wij actief op zoek naar coalities: met de Stadjers, met buurt- en wijkverenigingen, met de ondernemers, met instellingen en bedrijven. StadDoetMee en Let's Gro zijn daar al mooie voorbeelden van. Het gebiedsgericht werken is voor ons een speerpunt en we gaan haast maken met het verder uitdenken en uitwerken van het wijkwethouderschap.

Collegebrief - Voorjaarsbrief 2014

Bladzijde 2
Onderwerp Voorjaarsbrief 2014

Het gebiedsgericht werken geeft ons ook de gelegenheid om het gemeentelijk vastgoed kritisch tegen het licht te houden. We willen kijken of we door een slimmer gebruik, herschikken en combineren van gebouwen de bezuiniging kunnen realiseren.

Daarnaast willen wij het gesprek aan over de toekomst van de stad: wat komt er op ons af, hoe gaan we daarmee om? Dit vraagstuk verlangt creativiteit en denkkraft. Ook van buiten. We moeten een zwaarder beroep doen op externe kennis en die is in onze stad ruim voorradig! De manifestatie Let's Gro heeft ons veel inspiratie gegeven. Dit willen wij voortzetten. En ervoor zorgen dat de uitkomsten niet vervluchtigen maar dat we ervan leren.

Wat gaat er veranderen in het sociaal domein, op het gebied van infrastructuur, werkgelegenheid, retail, studenten? Hoe gaan we op een goede manier om met vragen uit de samenleving en hoe stimuleren we initiatieven? Dat zijn vragen waar we ook met u over willen nadenken, die we met u willen bespreken, waarbij we uw steun nodig hebben. We kunnen ons voorstellen dat we dat in een vroeg stadium doen en dat de werkwijze 'Raad aan de Voorkant' intensiever wordt.

De samenwerking met de regio willen we apart vermelden. Wij gaan met de regio een actieve dialoog aan over de vraagstukken die ontstaan door de (aanhoudende) groei van de stad en de krimp van het Ommeland. Wij zien deze discrepantie als een gedeelde verantwoordelijkheid.

In de afgelopen periode zijn in uw raad twee debatten gevoerd over de kerntaken van de gemeente. Op basis daarvan is de notitie *Naar een andere overheid...?* Gemeentelijke kerntaken opgesteld. Deze notitie is als bijlage opgenomen in de Handreiking fractievoorzitters raadsperiode 2014-2018. Ook in het Coalitieakkoord klinkt het onderscheid tussen gemeentelijke doelen, taken en rollen door. Een concreet gevolg van de kerntakendiscussie is ons voornemen de ICT te outsourcen. We realiseren ons dat hiermee de discussie niet ten einde is. We maken graag samen met uw raad een verdiepingsslag aan de hand van praktische cases, bijvoorbeeld uit de praktijk van het gebiedsgericht werken.

2. Werken

Wij willen alle mogelijkheden aangrijpen om mensen te activeren deel te nemen aan de stedelijke samenleving en contact te zoeken met anderen. Zo verzoenen we de twee gezichten van de stad. Daar hoort ook een passend armoedebeleid bij: we willen de inkomensondersteuning verstevigen en financiële belemmeringen wegnemen om zo die actieve deelname mogelijk te maken. We hebben daarvoor dan ook voor 2014 extra middelen beschikbaar gesteld.

Per 1 januari 2015 gaat de Participatiewet in. Met de komst van deze wet ontstaan nieuwe doelgroepen die we moeten opvangen.

Collegebrief - Voorjaarsbrief 2014

Bladzijde 3
Onderwerp Voorjaarsbrief 2014

Een van onze grootste opgaves is het structureel versterken van de werkgelegenheid. En ook daarbij is samenwerken het sleutelwoord. Onze grootste aandacht in 2015 richt zich op het nieuw economisch programma, dat wij samen met partners uit het bedrijfsleven en kennis- en onderwijsinstellingen vormgeven. Wij doen een groter beroep op ondernemers om ons te helpen de jeugdwerkloosheid te bestrijden, een van onze prioriteiten. En we kijken met onderwijsinstellingen en ondernemers hoe scholing en kansen op de arbeidsmarkt beter te matchen zijn. Het Techniepact is daar een mooi voorbeeld van.

De toename van internationale studenten en kenniswerkers maakt het profiel van Groningen als *City of Talent* sterker. We willen in samenwerking met kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven deze doelgroepen de aandacht geven die zij nodig hebben: helpen bij praktische zaken, integratie en meertaligheid. In 2015 is het International Welcome Centre North operationeel.

3. Zorgen

In 2015 worden de grote decentralisaties van het Rijk een feit. En aangezien in het Coalitieakkoord staat dat in Groningen niemand tussen de wal en het schip belandt, geven wij de gebiedsgebonden aanpak en de doorontwikkeling van sociale teams naar sociale wijkteams de hoogste prioriteit. In Beijum is dit proces al in gang gezet. Bij deze ontwikkeling vinden we de inbreng van wijkbewoners essentieel. Ook de zorg voor jeugdigen verandert per 1 januari 2015. Continuïteit in deze zorg krijgt onze grootste aandacht. Daarnaast willen we in 2015 vanuit de ervaringen met het CJG gericht verder werken aan preventief jeugdbeleid. Dat doen wij binnen de gebiedsgebonden aanpak.

Als de Eerste Kamer instemt, wordt in 2015 de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning van kracht. Dat heeft gevolgen voor de verstrekking van huishoudelijke hulp aan mensen met een beperking. Want ons wacht een forse bezuiniging. Wij moeten de discussie aan hoe wij deze korting het hoofd bieden. Met ingang van 2015 kiezen wij een benadering waarin we onderscheid maken tussen een algemene voorziening en een maatwerkvoorziening. Op een algemene voorziening – denk bijvoorbeeld aan schoonmaakhulp – kan men vrij eenvoudig zelf een beroep doen, zonder tussenkomst van de gemeente. De duurdere maatwerkvoorziening blijft mogelijk voor de meest kwetsbare groep cliënten. Dan brengen we in beeld wat iemand nodig heeft, of iemand het zelf kan organiseren en betalen. Is dat niet het geval, dan voorzien wij in de hulp die nodig is.

4. Wonen

Wij zijn van plan om u in 2015 een nieuwe Woonvisie te presenteren, die in samenwerking met bewoners, corporaties, marktpartijen en betrokken organisaties tot stand komt. Wij maken met corporaties afspraken op stedelijk- en wijkniveau.

De inzet is – zoals verwoord in het Coalitieakkoord – een woningaanbod dat aansluit op de vraag, betaalbaar en duurzaam is en zorgt voor evenwicht in de wijken. Binnen deze woonvisie geven wij onder andere aandacht aan een herziening van het kamerverhuurbeleid, jongerenhuisvesting, de wijkaanpak, betaalbaarheid en huisvesting voor ouderen.

De samenredzaamheid in de directe leefomgeving blijven we stimuleren. Er zijn al voldoende succesvolle initiatieven in de openbare ruimte waar bewoners het voortouw nemen in de herinrichting van hun buurt. In stenen en groen.

De pilot met zelfbeheer die we samen met de bewonersorganisatie Beijum hebben opgezet, werken we verder uit.

5. Verduurzamen

Wij willen ten aanzien van onze ambitie 'Groningen energieneutraal in 2035' voor de komende vier jaar onze prioriteiten stellen en in 2015 tussendoelstellingen formuleren.

Wij sluiten aan bij de zogenaamde versnellingspaden die geformuleerd zijn in *Switch*, de Noordelijke Energieagenda. Wij participeren samen met bestuurders, bedrijfsleven en kennisinstellingen in de platformen die zich bezighouden met energiebesparing & decentrale opwekking, energiesystemen 2.0, gas in transitie en *offshore energy*. De gemeente Groningen blijft ook in 2015 een belangrijke rol spelen in het platform energiesystemen 2.0.

Daarnaast willen we duurzaamheid verbinden met de fysieke wijkaanpak en integreren in het gebiedsgericht werken. We zien de verduurzaming van de bestaande sociale huurwoningen als speerpunt. Zo blijven zij ook betaalbaar.

We moeten er op korte termijn voor zorgen dat de zichtbaarheid van ons duurzaamheidsprogramma in de stad vergroot wordt en dat we particulieren in ons enthousiasme meenemen. Bovendien moeten we actief verbinding zoeken met de kleinschalige initiatieven in de stad.

6. Verplaatsen

De tweede helft van 2014 en 2015 zijn belangrijk voor twee majeure infrastructurele projecten: Spoorzone Groningen en Aanpak Ring Zuid.

Ten aanzien van Spoorzone Groningen krijgt u tegelijkertijd met Provinciale Staten in het derde kwartaal 2014 een realisatiebesluit voorgelegd voor de spoorse maatregelen. Met dit realisatiebesluit worden alle aanpassingen aan het spoor van het Hoofdstation tot het nieuwe opstelrein Rouaanstraat vastgesteld, inclusief de aanleg van een reizigerstunnel en de wijzigingen bij Station Europapark. Ook de aanleg van een busonderdoorgang en een fietstunnel worden dan ter besluitvorming voorgelegd. In 2015 start de aanbestedingsprocedure. En dat is ook het jaar dat we aan de slag willen met een ruimtelijk plan voor de gebiedsontwikkeling aan de zuidzijde van het Hoofdstation.

Collegebrief - Voorjaarsbrief 2014

Bladzijde 5
Onderwerp Voorjaarsbrief 2014

Ten aanzien van Aanpak Ring Zuid verwachten we dat medio 2015 het Tracébesluit onherroepelijk wordt. 2015 zal in het teken staan van de aanbesteding en de voorbereidende werkzaamheden, zoals het verleggen van kabels en leidingen en de verwerving van gronden.

Naast deze grote projecten hebben wij aandacht voor de kleinere verkeersvraagstukken en zijn we alert op leefbaarheidsproblemen in de wijken veroorzaakt door verkeer. Ons fijnmazige fietsnetwerk ondersteunen we extra met een hoofdfietsroutekaart. We sterven naar de verschijning daarvan in 2015.

7. Leren

In het schooljaar 2014-2015 werken de Vensterscholen op een nieuwe manier. Deze manier is ontwikkeld samen met onderwijs- en voorschoolse instellingen. Centraal in deze gezamenlijke ambitie staat een gedeeld pedagogisch fundament, een doorgaande leerlijn, ouderbetrokkenheid en ondersteuning van het kind. We betalen – op basis van ingediende plannen – mee aan activiteiten van scholen die gebaseerd zijn op deze thema's.

De nieuwe manier van werken volgen we via de stuurgroep Vensterscholen.

Groningen is gekozen tot Onderwijsstad van Nederland in het schooljaar 2014-2015. Dat hebben we te danken aan de samenwerking met onderwijsinstellingen via het Onderwijspact en het Akkoord van Groningen. We ontwikkelen in het komende jaar verschillende regionale en landelijke evenementen en activiteiten, die doorlopen tot de zomer van 2015. In de komende maanden stellen we met het onderwijsveld een activiteitenkalender op.

8. Bewegen

We blijven ons inzetten in de stimulering van sporten en bewegen. In het komende jaar richten we ons op de voorwaarden om dit mogelijk te maken. Zo willen we slimmer omgaan met sportaccommodaties, we gaan hierover met u dit najaar de discussie aan over het beleid voor 2015 en verder. Ook willen we inzetten op een ander subsidiestelsel, dat er wat ons betreft in 2015 ligt. Sport in de openbare ruimte vinden wij belangrijk. We komen met voorstellen om de openbare ruimte meer uitnodigend te maken voor beweging.

9. Beschermen

Nog dit jaar leggen wij u een nieuwe Kadernota Integrale Veiligheid 2015-2018 voor. Bij deze Kadernota horen jaarplannen. In het jaarplan voor 2015 (die nog gemaakt is op basis van de vorige Kadernota) sluiten wij aan bij landelijke en regionale veiligheidsspeerpunten: geweldsmisdrijven, woninginbraken, jeugd en veiligheid, georganiseerde criminaliteit en overlast. In het Veiligheidsbeeld –

opgesteld ten behoeve van de nieuwe Kadernota –combineren we een stedelijk overzicht met een wijkoverzicht. Wij zien duidelijke verschillen tussen de wijken, dus ook op het gebied van veiligheid is de wijkgerichte aanpak essentieel. Daarnaast vraagt de aardbevingsproblematiek onze volle aandacht. Op het gebied van veiligheid, herstellen en bouwen.

10. Verrijken

Wij hechten zeer aan een breed en interessant cultuuraanbod in deze stad, het is immers een van onze sterke en aantrekkelijke punten. Het evaluatierapport van de Kunstraad – één jaar na de Cultuurnota – is voor ons de aanleiding om met u op korte termijn in gesprek te gaan over de verdere uitvoering van de huidige Cultuurnota. In 2015 gaan we met de sector in gesprek over de langere termijn als opmaat naar de Cultuurnota 2017-2020.

11. Betalen

In deze voorjaarsbrief informeren wij u over het financiële perspectief van onze gemeente. Het financieel perspectief bestaat uit een aantal componenten:

- Het financieel meerjarenbeeld, waarin de autonome ontwikkelingen zijn verwerkt;
- De onontkoombare knelpunten, zoals opgenomen in de handreiking voor de coalitieonderhandelingen;
- De resterende knelpunten waarvoor wij aanvullende middelen beschikbaar stellen;
- Het saldo van de intensiveringen, ombuigingen en besparingen uit het coalitieakkoord;
- Een inschatting van het effect van het groot onderhoud aan het gemeentefonds.

In het coalitieakkoord hebben we een sluitend meerjarig financieel perspectief gepresenteerd voor de periode 2015-2018.

Op één onderdeel is dit financieel perspectief gewijzigd. Het financieel meerjarenbeeld is geactualiseerd. Hierin is een nieuwe inschatting gemaakt van loon- en prijsstijgingen, renteontwikkelingen, de gemeentelijke belastingen en overige ontwikkelingen. In de bijlage wordt de aansluiting van het actuele meerjarenbeeld ten opzichte van de begroting 2014 en het coalitieakkoord zichtbaar gemaakt en wordt het effect op het actuele financiële perspectief duidelijk.

Collegebrief - Voorjaarsbrief 2014

Bladzijde 7
Onderwerp Voorjaarsbrief 2014

Het geactualiseerde meerjarenbeeld, samen met de andere componenten leiden tot het volgende financiële perspectief:

	2015	2016	2017	2018
Financieel perspectief in coalitieakkoord	20	-4.030	2.570	1.470
Financieel perspectief Voorjaarsbrief 2014	3.751	-3.172	2.424	-912
Vershil	3.731	858	-146	-2.382

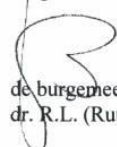
Ten opzichte van het coalitieakkoord leidt de actualisatie tot een voordeel van 3,7 miljoen euro in 2015. Dit voordeel wordt vooral veroorzaakt door positieve renteontwikkelingen, het inboeken van het verwachte dividend van Enexis in 2015 en een lager benodigde vergoeding voor loon- en prijsstijgingen. Vanaf 2017 wordt het financiële perspectief slechter. Het nadeel in de jaren 2017 en 2018 ontstaat voornamelijk door toenemende rentekosten. Wij geven een nadere toelichting in het financieel meerjarenbeeld dat is bijgevoegd bij de stukken van deze Voorjaarsbrief.

In het Coalitieakkoord is aangegeven hoe co-creatie en daarmee cofinanciering in praktijk gebracht kan worden. Uitgegaan wordt dat dit een onderdeel wordt van het (dagelijks) werk van de gemeente. Een afzonderlijk cofinancieringsfonds is dan niet langer nodig. Vandaar dat de middelen die zijn gereserveerd in het fonds in het Coalitieakkoord als dekking voor de investeringen zijn opgenomen.

Conclusie

Het actuele perspectief leidt tot een voordeel van 3,7 miljoen euro in 2015 en een nadeel vanaf 2017. In de periode 2015-2018 is het actuele perspectief circa 2,0 miljoen euro beter dan waar we vanuit gingen in het coalitieakkoord. We kiezen ervoor deze 2,0 miljoen nu niet uit te geven. Enerzijds laten de jaarschijven 2016 en 2018 nog een tekort zien en anderzijds houden we rekening met een aantal onzekerheden. De onzekerheden hebben onder andere betrekking op de uitkomsten van de meicirculaire van het gemeentefonds en de uitkomsten van het onderzoek naar de vraag naar bedrijventerreinen door STEC. We stellen daarom voor het actuele financiële perspectief te betrekken bij de verdere voorbereiding van de begroting 2015.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. R.L. (Ruud) Vreeman

de secretaris,
drs. P.J.L.M. (Peter) Teesink

Collegebrief - Voorjaarsbrief 2014

Bladzijde 8
Onderwerp Voorjaarsbrief 2014

Bijlage

Tabel 1. Ontwikkeling financieel meerjarenbeeld 2015-2018

	2015	2016	2017	2018
Financieel meerjarenbeeld 2015-2018 (bij begroting 2014)	-5.568¹	-2.127	704	2.107
<i>Aanpassing:</i>				
Effecten decembercirculaire gemeentefonds 2013	1.700	1.900	2.280	2.450
Financieel meerjarenbeeld 2015-2018 (bij coalitieakkoord)	-3.868	-227	2.984	4.557
<i>Aanpassingen*:</i>				
Nominale compensatie	1.000	1.200	1.400	1.600
Rente effecten	967	-416	-1.518	-2.898
Rente reserves van voldoende omvang	1.176	0	0	0
Jaarlijkse inkomsten Enexis	1.775	500	300	0
Lagere tariefstijging belastingen	-216	-256	-298	-327
Aflopen incidentele bezuiniging mismatch-financiering	0	0	0	-500
Vrijval kapitaallasten	1.000	0	0	0
Overig	204	49	11	-267
Financieel meerjarenbeeld 2015-2018 (bij Voorjaarsbrief 2014)	2.038	850	2.879	2.165

*Deze aanpassingen worden toegelicht in het financieel meerjarenbeeld dat is bijgevoegd bij de stukken van de Voorjaarsbrief 2014.

Tabel 2. Opbouw financieel perspectief 2015-2018

	2015	2016	2017	2018
1 Financieel meerjarenbeeld 2015-2018 (bij Voorjaarsbrief 2014)	2.038	850	2.879	2.165
2 Onontkoombare knelpunten bij coalitieakkoord	-1.666	-1.154	-1.119	-5.341
3 Uitkomsten groot onderhoud gemeentefonds	-1.269	-2.538	-3.806	-3.806
4 Resterende knelpunten bij coalitieakkoord	-1.800	-1.200	-600	-300
5 Saldo maatregelen coalitieakkoord	3.720	870	5.070	6.370
6 Reservering tekort 2015 vanuit jaarschijf 2014	2.728	0	0	0
Financieel perspectief Voorjaarsbrief 2015-2018	3.751	-3.172	2.424	-912

¹ Bij de begroting 2014 is de jaarschijf 2015 sluitend gemaakt door een reservering van 2,7 miljoen euro vanuit 2014 en een aanvullende taakstelling van 2,8 miljoen euro in 2015. Door het positieve effect vanuit de decembercirculaire gemeentefonds (1,7 miljoen euro voor 2015) hebben we bij het coalitieakkoord de aanvullende taakstelling in 2015 teruggebracht tot 1,1 miljoen euro. Door de positieve ontwikkelingen in het meerjarenbeeld in de jaarschijf 2015 is de aanvullende taakstelling niet meer nodig.

Collegebrief - Voorjaarsbrief 2014

Bladzijde 9
Onderwerp Voorjaarsbrief 2014

1. Financieel meerjarenbeeld 2015-2018 (bij Voorjaarsbrief 2014)

Dit betreft de stand van het financieel meerjarenbeeld 2015-2018 zoals weergegeven als in tabel 1 'Ontwikkeling financieel meerjarenbeeld 2015-2018'.

2. Onontkoombare knelpunten bij coalitieakkoord

Bij de voorbereiding van het financieel perspectief voor de coalitieonderhandelingen zijn de zogeheten onontkoombare knelpunten geïnventariseerd. De onontkoombare knelpunten zijn strikt gedefinieerd als knelpunten waarbij geen keuzes bestaan deze op te lossen.

3. Uitkomsten groot onderhoud gemeentefonds

Op 20 maart 2014 is door het ministerie van BZK een indicatie gegeven van de effecten van het groot onderhoud aan het gemeentefonds. Voor Groningen wordt een negatief herverdeeleffect verwacht van in totaal 3,8 miljoen euro (structureel). Door een overgangsregeling wordt dit nadeel in drie jaar opgebouwd. De definitieve effecten van het groot onderhoud worden verwerkt in de meicirculaire gemeentefonds 2014. De uitkomsten van deze circulaire verwerken we in het meerjarenbeeld 2015-2018.

4. Resterende knelpunten bij coalitieakkoord

Bij de coalitieonderhandelingen hebben wij middelen gereserveerd voor een aantal knelpunten dat weliswaar niet onontkoombaar is, maar in onze ogen noodzakelijk om op te lossen.

5. Saldo maatregelen coalitieakkoord

Dit betreft het saldo van alle intensiveringen, ombuigingen en besparingen die zijn opgenomen in het coalitieakkoord 2014-2018.

6. Reservering tekort 2015 vanuit jaarschijf 2014

Bij de begroting 2014 is 2,7 miljoen euro gereserveerd voor het opvangen van het verwachte tekort in 2015. Nu de jaarschijf 2015 geen tekort meer heeft, kan deze reservering komen te vervallen.

stadsmonitor
gemeente Groningen
2014

198.
395

inwoners
in
2014

stad.

P 3	-	Samenvatting
P 5	1	Bevolking
P 7	2	Werk en Inkomen
P 13	3	Economie en Bedrijvigheid
P 17	4	Jeugd en Onderwijs
P 20	5	Welzijn en Zorg
P 25	6	Sport en Cultuur
P 33	7	Verkeer
P 36	8	Wonen
P 39	9	Onderhoud en Beheer Openbare Ruimte
P 41	11	Veiligheid
P 46	12	Duurzaamheid
P 46	-	Colofon

Samenvatting

De stadsmonitor 2014 geeft de cijfermatige trends en ontwikkelingen over het jaar 2013 weer in grafiek en getal. Als er geen cijfers over 2013 of van 1 januari 2014 beschikbaar zijn is het meest recente jaar genomen.

De monitor is opgedeeld in een aantal thema's. Per thema zijn een aantal grafieken waaronder vergelijkende grafieken opgenomen, vergelijkend met andere gemeenten in Nederland. Hierdoor worden de monitorgegevens meer in perspectief geplaatst.

Een aantal ontwikkelingen per thema:

Bevolking

- De bevolking is in 2013 weer gegroeid, Groningen groeit sneller dan het landelijke gemiddelde. De Stad blijft de 7e gemeente van Nederland qua bevolkingsomvang. Zie ook: [CBS bevolking](#).
- Het aantal studenten aan de Hanzehogeschool en de Rijksuniversiteit is na een afname vorig jaar weer toegenomen. Het aantal niet Nederlandse stadgers neemt ook toe, voor een deel komt dit door de komst van buitenlandse studenten.

Werk en inkomen

- De werkgelegenheid in de gemeente Groningen is tussen april 2012 en april 2013 afgenomen met 3800 banen, een 2,8 procent. De gevolgen van de economische crisis heeft zich vertaald in een afname van de werkgelegenheid
- Ook het aantal niet werkende werkzoekenden is het afgelopen jaar toegenomen evenals het aantal bijstandsgerechtigden.
- Het gemiddeld inkomen van de stadgers behoort tot de laagste van Nederland. Vooral eenoudergezinnen hebben het moeilijk, van hen moet bijna 25 procent rondkomen van een inkomen tot 105% van het sociaal minimum.

Economie en bedrijvigheid

- In de uitgifte van nieuwe bedrijventerreinen en kantoren zit de laatste jaren de klad. In 2013 was de uitgifte van nieuwe bedrijventerrein 1,3 hectare. De laatste twee jaar is het wel meer dan in 2009, 2010 en 2011 maar nog veel minder dan de jaren er voor. Ook de opname van kantoren blijft achter bij vroegere jaren.
- Het aantal toeristische overnachtingen in de gemeente stijgt nog steeds, in 2013 tot ruim boven de 400.000.

Jeugd en onderwijs

- Het aantal voortijdig schoolverlaters is tussen 2012 en 2013 gedaald naar 305. Hiermee is de ambitie van maximaal 280 voortijdig schoolverlaters bijna gehaald, inmiddels is deze ambitie bijgesteld tot maximaal 235 voortijdig schoolverlaters in 2016. Ook landelijk neemt het aantal af.
- Minder gunstig is dat het middelengebruik onder de jeugd toeneemt: de jeugd rookt meer en het aantal kinderen dat overmatig alcohol gebruikt neemt toe.

Welzijn en zorg

- De sociale samenhang van de stad is stabiel, er zijn wel verschillen tussen de wijken. Over de gehele stad gerekend is minimaal 86 procent van de mensen bereid buurtgenoten te helpen als ze ziek zijn of een handicap hebben.

Sport en cultuur

- Een toenemend aantal kinderen heeft overgewicht. Het bezoek aan de gemeentelijke zwembaden is fors afgenomen, dit komt doordat het schoolzwemmen is gestopt.
- Het cultuurbezoek in de stad is na een afname in 2012 niet verder afgenomen, zelfs iets toegenomen. Zowel de bioscopen, de theaters als de musea hadden in 2013 meer bezoekers dan in 2012.

Verkeer

- Het gebruik van de P+R voorzieningen aan de rand van de stad blijft onverminderd hoog. Dit terwijl het autoverkeer iets afneemt, vooral binnen de stad.

Wonen

- Het aantal gereed gekomen woningen schommelt de laatste jaren rond de 1.000. Een groot deel van deze woningen was de laatste drie jaar jongerenhuisvesting. Het aantal overige woningen is erg laag ten opzichte van een aantal jaren geleden. De slaagkans op het vinden van een huurwoning in de sociale sector is na een afname in 2013 weer toegenomen. Opvallend is dat ouderen verreweg de grootste kans hebben op korte termijn een woning te vinden.

Onderhoud en beheer openbare ruimte

- Uit de burgerschouw van de openbare ruimte blijkt dat ruim 90 procent van de stad voldoet aan de norm van 'schoon' en 'heel', dit is een positieve ontwikkeling. Een kleine 80 procent van de bevolking is tevreden over het schoonhouden van de openbare ruimte.

Veiligheid

- Het aandeel bewoners dat zich (soms) onveilig voelt in de eigen buurt is met 20 procent in Groningen lager dan gemiddeld in de Nederlandse grote en middelgrote steden. Het aantal woninginbraken is het laatste jaar iets toegenomen. Het aantal geweldsmisdrijven daalt en was in 2013 nog geen 5 per 1.000 inwoners. In het Centrum is dit aantal afgenomen.

Duurzaamheid

- In 2013 is 153 kilo afval per inwoner gescheiden ingezameld, dit gewicht na een toename sinds 2003 weer afgenomen.
- De Stadgers zijn gemiddeld steeds minder gas en elektriciteit gaan gebruiken en er komen steeds meer energiezuinige woningen.

Collegebrief - Voorjaarsbrief 2014

[inhoudsopgave](#) | [terug](#) | [volgende](#)

Bevolking

Groei van de stad houdt aan

fig 1
Het aantal inwoners van de gemeente Groningen per 1 januari

De Stad is het afgelopen jaar wederom gegroeid. Er zijn 2.942 Stadlers bijgekomen, het totaal aantal inwoners is daarmee: 198.395 (stand 1 januari 2014). Daarmee is de stad de 7e gemeente van Nederland. De groei komt vooral door groei van het aantal studenten. Mogelijk blijven ook ex-studenten langer in de stad wonen omdat ze geen werk kunnen krijgen of kunnen nieuwe studenten gemakkelijker een kamer in de Stad krijgen.

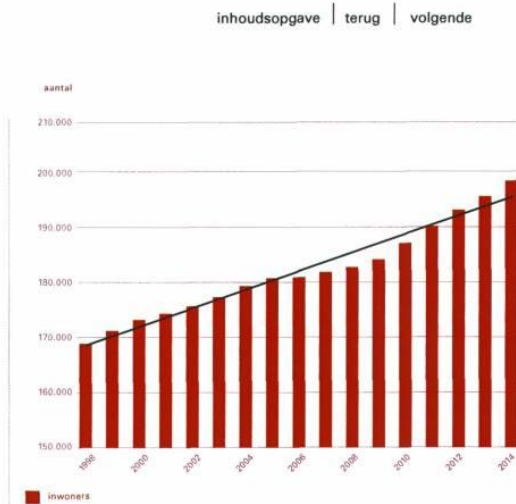

fig 2
Het aantal studenten RUG en Hanzehogeschool vergeleken met Nederland

Na een afname vorig jaar is het aantal studenten, zowel in Groningen als landelijk, toegenomen. Dit komt omdat er meer studenten zijn ingestroomd, dit mogelijk om een langstudeerboete te vermijden. Er studeren aan de Rijksuniversiteit 28.200 studenten, aan de Hanzehogeschool 27.450. De overige HBO instellingen met een vestiging in Groningen hebben ruim 1.000 studenten. Van deze studenten wonen ongeveer 35.000 in de gemeente, dit betekent dat bijna 1 op de 5 à 6 inwoners van de stad student is.

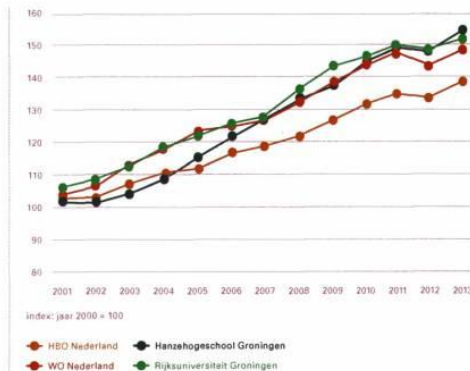
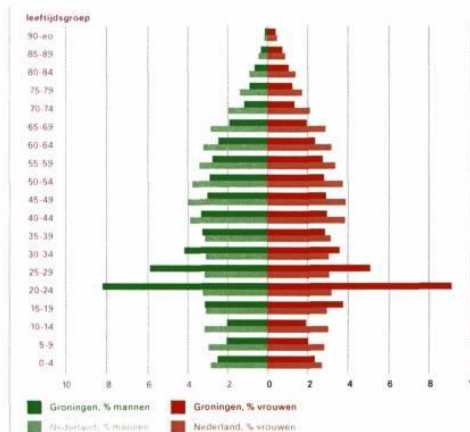
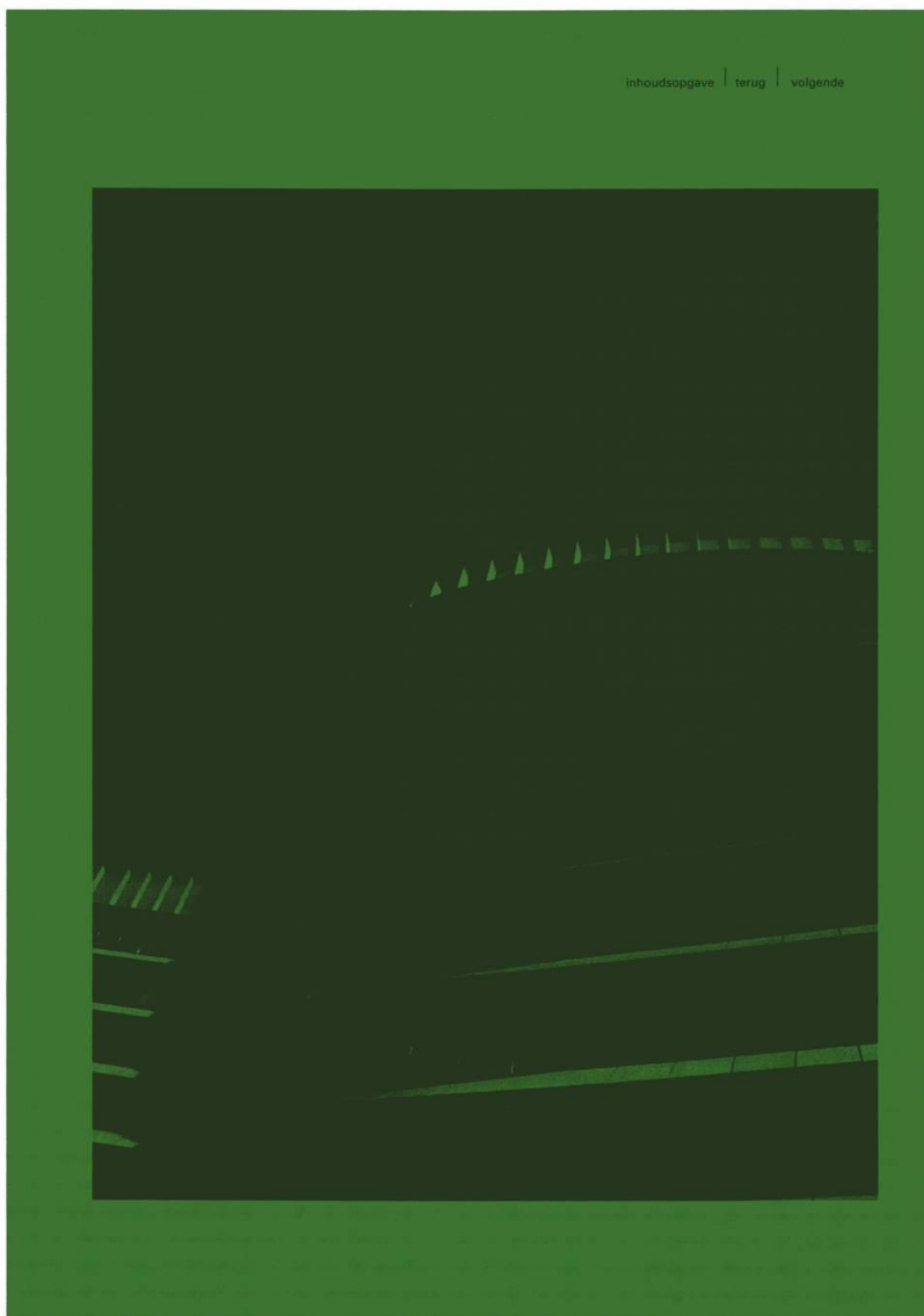

fig 3
Opbouw van de bevolking, Groningen vergeleken met Nederland

Groningen kent een opbouw van de bevolking die een Groningen als een echte studentenstad typeert met flinke uitschieters in de leeftijdscategorieën tussen de twintig en dertig jaar. Vooral veel in de leeftijdsgroep 20-24 en meer vrouwen dan mannen. In de groep daarboven, 25 tot en met 29 jaar, zitten meer mannen dan vrouwen, de vrouwen vertrekken na hun studie eerder dan de mannen. In de leeftijdsgroep 65-69 jaar is het begin van de babyboom te zien.

Collegebrief - Voorjaarsbrief 2014

Werk en inkomen

Aantal werkzoekenden stijgt weer

fig 4
NWW'ers Groningen en Nederland,
jeugdwerkloosheid Groningen (15 t/m 26 jaar)

Het aantal werkzoekenden is na een daling sterk gestegen de afgelopen twee jaar. Op 1 januari 2013 waren er 9.454 werkzoekenden, op 1 januari 2014 waren dat er 14.485. Sinds 2014 spreken we niet meer van Niet Werkende Werkzoekende maar van geregistreeerde werklozen. Deze mensen staan bij het UWV geregistreerd als werkzoekende.

[inhoudsopgave](#) | [terug](#) | [volgende](#)

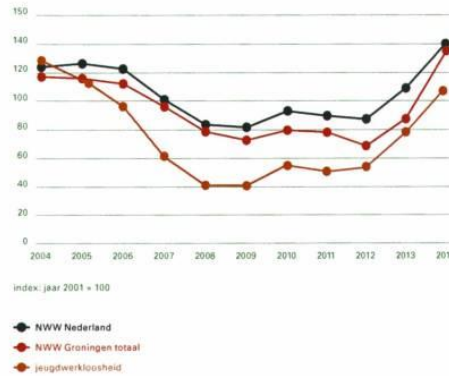
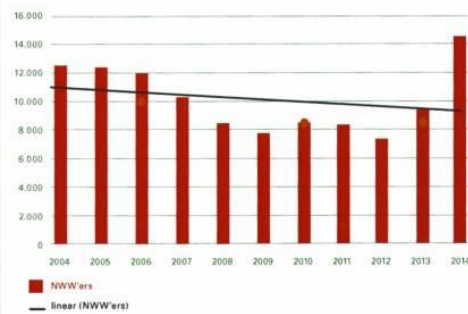

fig 5
Ontwikkeling van het aantal NWW'ers met de ambitie

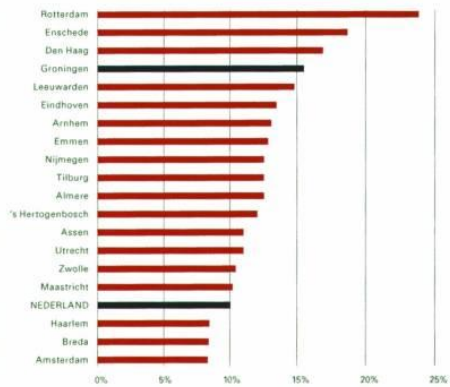

Groningen behoort tot de steden met de hoogste werkloosheid

fig 6
Percentage NWW'ers, Groningen vergeleken met andere gemeenten

In het hele land is de werkloosheid toegenomen. Groningen behoort tot de steden met de hoogste werkloosheid. Van de grote en middelgrote steden hebben alleen Rotterdam, Enschede en Den Haag een hoger percentage NWW'ers. Haarlem, Breda en Amsterdam doen het beter dan het landelijk gemiddelde.

Bijstanduitkeringen: gestegen

fig 7
Het aantal bijstandsuitkeringen < 65 jaar per 1 januari, trendcijfers.

Ook het aantal bijstandsuitkeringen is gestegen. Al sinds 2009. Tussen 2013 en 2014 is de stijging 9 procent van 9.079 tot 9.894. Deze stijging is minder sterk dan die van de geregistreerde werkzoekenden. Mensen die vanuit een baan werkloos worden krijgen eerst een werkloosheidsuitkering voordat ze aanspraak kunnen maken op een bijstandsuitkering.

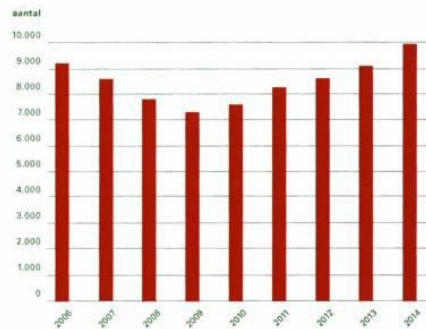
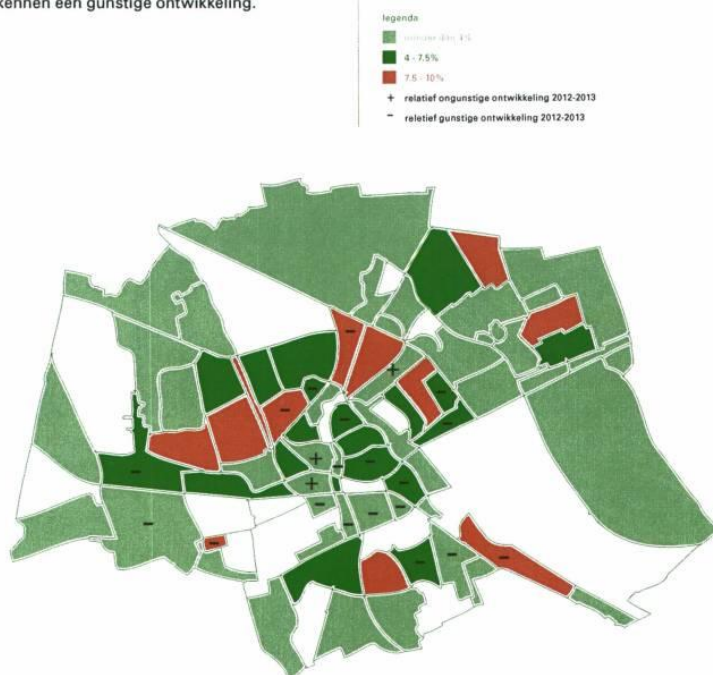

fig 8

Percentage bijstandsgerechtigden per buurt, 2014, gemeente totaal: 7%

Wanneer we naar het beeld over de Stad kijken dan scoren Vinkhuizen-Zuid, Paddepoel-Zuid, de Indische Buurt, Beijum-Oost, Lewenborg-Noord de Wijert woonwagencamp de Kring qua percentage werklozen ruim boven het stadsgemiddelde van 7 procent. De Hoogte en de Bloemenbuurt en scoren het hoogste met percentages hoger dan 17 procent.

De ontwikkeling ten opzichte van het stedelijk gemiddelde sinds 2013 is negatief in een aantal buurten verspreid door de stad (min in de kaart). De Zeeheldenbuurt, Schildersbuurt en Korrewegbuurt kennen een gunstige ontwikkeling.

Inkomen: wisselend beeld over de jaren

fig 9
Ontwikkeling van de inkomens van huishoudens in de stad vergeleken met Nederland, percentages.

In de figuur staat de inkomensverdeling naar de landelijke twintig procent-groepen. Groningen kent relatief minder hoge inkomens en meer lage inkomens dan het landelijke gemiddelde, maar de aandelen veranderen wel. Het aandeel in de laagste inkomensgroep is na een afname weer toegenomen. Het aandeel hogere inkomens is in Groningen 15,2 procent.

De inkomensgegevens ontvangen wij van de belastingdienst. Daar zit een vertraging in van drie jaar.

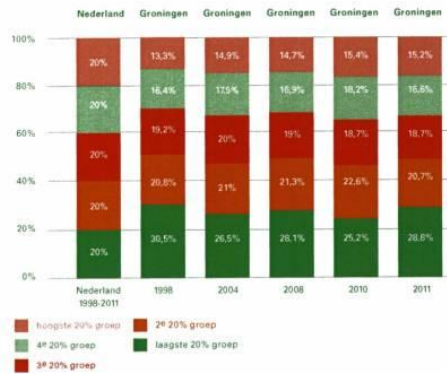
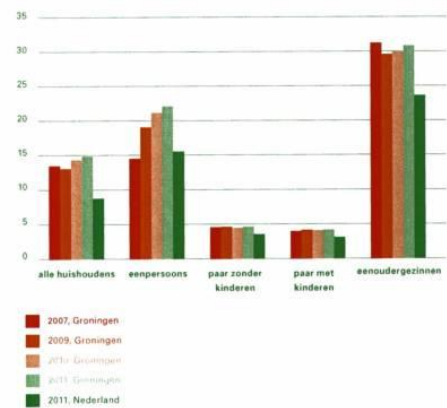

fig 10
Particuliere huishoudens met een inkomen tot 105 procent van het sociaal minimum

In de figuur staat het percentage huishoudens dat van een inkomen tot maximaal 105% van het sociaal minimum moet rondkomen per huishoudenstype. Opvallend is dat dit vooral bij de eenpersoonshuishoudens en de eenoudergezinnen hoge percentages zijn. We zien bij de eenoudergezinnen en de eenpersoonshuishoudens in de gemeente een stijging in 2011 ten opzichten van 2010. Dit is landelijk ook het geval. Het landelijk beeld is ongeveer gelijk aan dat van Groningen, alleen de percentages zijn lager.

Collegebrief - Voorjaarsbrief 2014

[inhoudsopgave](#) | [terug](#) | [volgende](#)

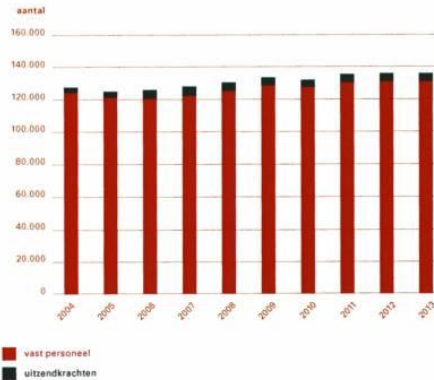

Economie en Werkgelegenheid

inhoudsopgave | terug | volgende

fig 11
Totale werkgelegenheid per 1 april

De werkgelegenheid in de gemeente Groningen is tussen april 2012 en april 2013 afgenomen van 135.445 naar 131.654 banen. Dit is een daling van 3800 banen, een 2,8 procent. De gevolgen van de economische crisis heeft zich vertaald in een afname van de werkgelegenheid. Voor het eerst sinds jaren is het aantal bedrijfsvestigingen afgenomen in de stad met 4,3%. In Groningen zijn ongeveer 1700 bedrijven opgehouden te bestaan. Daar tegenover zijn 1.030 nieuwe vestigingen gestart. De afname van de werkgelegenheid heeft plaatsgevonden in de meeste sectoren van de Groninger economie. De grootste afname was te zien in de bouw, de handel, horeca en de post. Het aantal banen in ziekenhuizen is toegenomen met 5%. Het aantal banen is zowel in voltijd en deeltijd afgenomen. Dit geldt ook voor het aantal uitzendbanen.

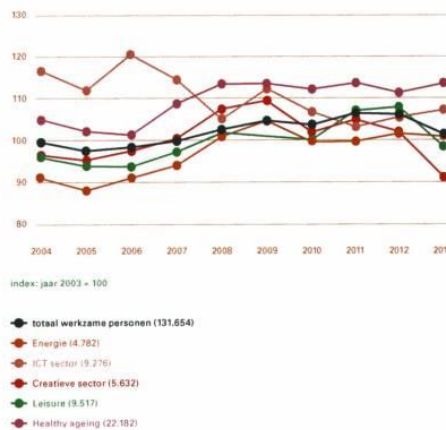

Topsectoren wisselend

fig 12
Werkgelegenheid bij de topsectoren van de gemeente Groningen

We zien bij topsectoren een afwisselend beeld. Een groeiende ontwikkeling is te zien in de ICT en in de Healthy Ageing. Binnen de ICT sector is er weer sprake van een toename van de werkgelegenheid, vooral in de callcenterbranche. De toename van de werkgelegenheid in de zorg zit vooral in ziekenhuizen. In eerdere jaren zagen we in deze sector een daling door een afname van de werkgelegenheid in de thuiszorg.

De energiesector laat een daling zien van 3% waarbij het gaat om een kleine 150 banen. Ook het aantal vestigingen is in deze sector vorig jaar afgenomen. De creatieve sector en leisure hebben duidelijk last van de crisis. De creatieve sector bestaat uit onder andere kunst, media en entertainment. Binnen deze sector zijn veel zzp-ers werkzaam. Vorig jaar is de werkgelegenheid met 6.5% afgenomen (-180 banen). Binnen leisure is het aantal arbeidsplaatsen vooral in de horeca afgenomen met 7% (-419 banen).

Collegebrief - Voorjaarsbrief 2014

fig 13

Het aantal startende ondernemers sinds 2009, per kwartaal

In 2013 hebben 2.096 startende ondernemers zich ingeschreven bij de Kamer van Koophandel. Dat is toename van 8.4% ten opzichte van het voorgaande jaar. Voor veel mensen is het beginnen van een eigen bedrijf een alternatief voor loondienst of werkloosheid. Ter vergelijking: in 2013 zijn er in Nederland als geheel ongeveer 150.243 startende ondernemingen bij gekomen. De grote aantallen in het eerste kwartaal komt omdat veel bedrijven zich per 1 januari inschrijven. Tegenover de starters staat dat er ook bedrijven zijn die ophouden te bestaan. Er zijn veel starters die er na een jaar niet meer zijn.

NB: een inschrijving bij de Kamer van Koophandel betekent niet dat men daadwerkelijk gestart is met de activiteiten.

Attractieve Stad: veel bezoekers van buiten de regio

fig 14

Herkomst van de bezoekers aan de binnenstad

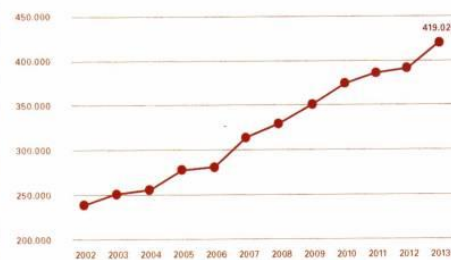
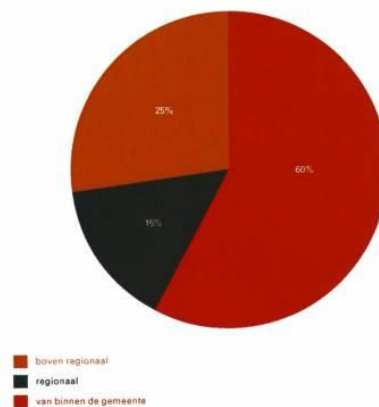
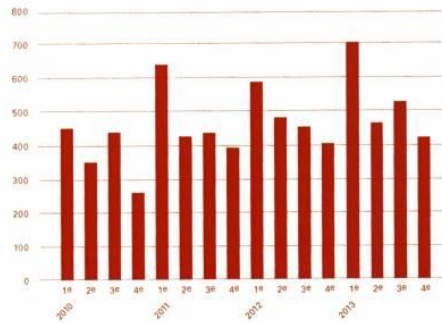
Het aantal bezoekers aan de Groninger binnenstad ligt in een gemiddelde week ruim 500.000. De bezoeken variëren van een eenmalig toeristisch bezoek tot dagelijks bezoek om te werken, naar de studie te gaan of te winkelen. Van de bezoekers komt 40 procent van buiten de gemeente. Het percentage bezoekers van binnen de gemeente is toegenomen.

fig 15

het aantal geregistreerde toeristische overnachtingen in de stad

Het aantal toeristische overnachtingen is het laatste jaar sneller gestegen dan de jaren er voor. Dit dankzij een forse stijging bij de hotelovernachtingen. De hotels nemen met 386.600 ook verreweg het grootste aandeel van het totaal aantal overnachtingen voor hun rekening. De stijging die de voorgaande jaren bij de Bed and Breakfast te zien was is het laatste jaar gestabiliseerd. Ook het aantal overnachtingen op campings en in jachthavens is niet veel veranderd.

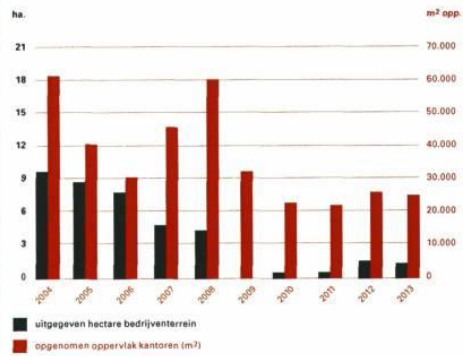
inhoudsopgave | terug | volgende

Uitgifte bedrijventerreinen in de stad

fig 16
Aantal nieuw uitgegeven bedrijventerreinen en opname van kantoren.

In de uitgifte van nieuwe bedrijventerreinen en kantoren zit de laatste jaren de klad. In 2013 was de uitgifte van nieuw bedrijventerrein 1,3 hectare. De laatste twee jaar is het wel meer dan in 2009, 2010 en 2011 maar nog veel minder dan langer geleden. Ook de opname van kantoren blijft achter bij vroegere jaren. In 2013 was de opname 24.200 m². De voorraad kantoren was in Groningen op 1 januari 2013: 1.168.800 m² waarvan 132.000 in aanbod. Het leegstandspercentage was daarmee ruim 11,3 procent. Minder dan een jaar eerder en ook minder dan het landelijke gemiddelde.

Collegebrief - Voorjaarsbrief 2014

[inhoudsopgave](#) | [terug](#) | [volgende](#)

Jeugd en Onderwijs

[inhoudsopgave](#) | [terug](#) | [volgende](#)

Het percentage vroegtijdige schoolverlaters gedaald

fig 17

Nieuwe voortijdig schoolverlaters, vo en mbo en percentage van het totaal aantal deelnemers

Het aantal nieuwe vroegtijdig schoolverlaters vertoont sinds 2005 een dalende trend en is nu drie procent. De afspraken met vroegtijdig schoolverlaters over een vervolgtraject zijn iets verhoogd naar 88%. Dit voorkomt drop-outs. Jongeren met een startkwalificatie op zak vergroten hun kansen op de arbeidsmarkt. Scholen, de gemeente en het ministerie van OCW hebben in 2012 een nieuw convenant afgesloten waarin het streven is opgenomen dat het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters in Groningen in 2016 hooguit 235 zal zijn. Voor schooljaar 2012-2013, staat de teller op 310. In Groningen is de situatie ongeveer gelijk aan die in de andere gemeenten tussen de 100.000 en 250.000 inwoners.

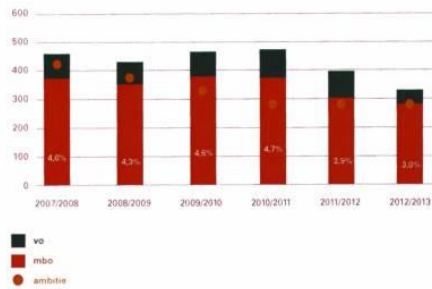
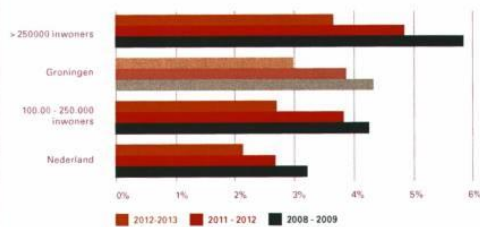

fig 18

Percentage vroegtijdig schoolverlaters, Groningen vergeleken

Middelengebruik door jongeren

fig 19

Roken onder leerlingen van het voortgezet onderwijs

De kans dat iemand gaat roken hangt samen met zowel omgeving als persoonsfactoren. De belangrijkste omgevingsfactor is het sociale netwerk. De mate waarin roken sociaal geaccepteerd is bij vrienden, op school en binnen het gezin bepaalt mede of een jongere gaat roken. Er roken op dit moment meer jongeren op het voortgezet onderwijs dan vier jaar geleden. Het landelijke gemiddelde is aanmerkelijk lager.

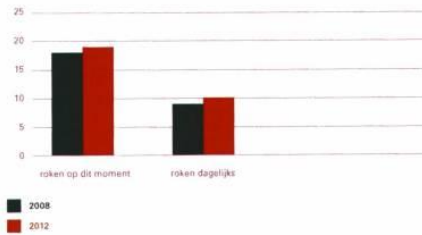
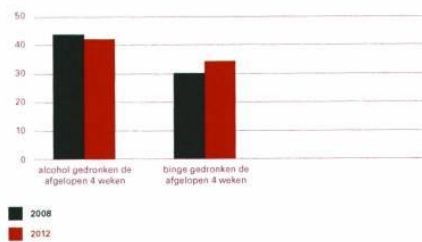

fig 20

Alcoholgebruik onder leerlingen van het voortgezet onderwijs

Evenals bij roken spelen omgevings- en persoonsfactoren een rol bij de vraag óf, hoe vaak en in welke mate men alcohol drinkt. De factoren zijn: de status van alcohol in de sociale omgeving, de betaalbaarheid en de verkrijgbaarheid van alcohol.

Het alcoholgebruik onder de jeugd (als totaal) is tussen 2008 en 2012 afgenomen. Binge drinken is wel toegenomen. Binge drinkers hebben de maand voor de enquête tijdens minimaal één gelegenheid vijf of meer alcoholische consumpties gedronken.

Collegebrief - Voorjaarsbrief 2014

[inhoudsopgave](#) | [terug](#) | [volgende](#)

Welzijn, Gezondheid en Zorg

[inhoudsopgave](#) | [terug](#) | [volgende](#)

Sociale samenhang nagenoeg onveranderd

fig 21
Sociale samenhang per buurt

De sociale samenhang in een buurt is een samengestelde indicator: de buurtbewoners kennen elkaar, voelen zich thuis, er is saamhorigheid. Gemiddeld is de sociale samenhang in de Stad 6,0, een iets hogere score dan 2 jaar geleden (toen 5,9). Het centrum, de Korrewegwijk en Selwerd, Paddepoel en Vinkhuizen scoren onder gemiddeld. De nieuwe wijken in het Oosten, Zuiden en het Westen van de stad scoren hoog evenals Hoogkerk en Oosterhoogebrug. In de Tuinwijk zien we een grote stijging ten opzichte van 2 jaar geleden.

fig 22
Bereidheid buurtgenoten te helpen bij ziekte of handicap.

Van alle stadgers is 92 procent bereid buurtgenoten te helpen als ze ziek zijn of een handicap hebben. Ten opzichte van twee jaar geleden is deze bereidheid iets gestegen. In de wijken Oosterpark, de Hoogte, Selwerd, Paddepoel en de Wijert ligt dit percentage lager, maar nog altijd op minimaal 86 procent. In Hoogkerk en Nieuw oost (Ulgersmaborg, Ruischerwaard, de Hunze en Drielanden) ligt het percentage boven de 95 procent.

fig 23

Volwassenen die in het voorgaande jaar mantelzorg hebben gegeven en volwassenen die vrijwilligerswerk doen (%)

Het aandeel van de Stadjes die de afgelopen jaren (tot 2012) mantelzorg heeft verleend is gestegen ten opzichte van 2006. De definitie is: in de afgelopen 12 maand mantelzorg gegeven (ongeacht hoe lang en hoe veel). Verder zien we een verschuiving naar de leeftijdscategorie 65 plus. Van alle stadjes is 27 procent vrijwilliger, dit is meer dan in 2006, toen 25 procent.

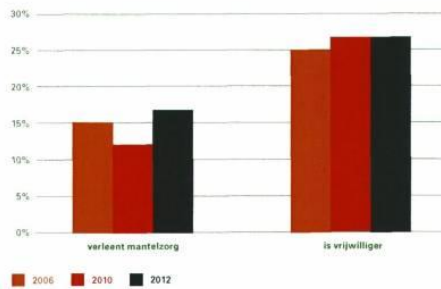
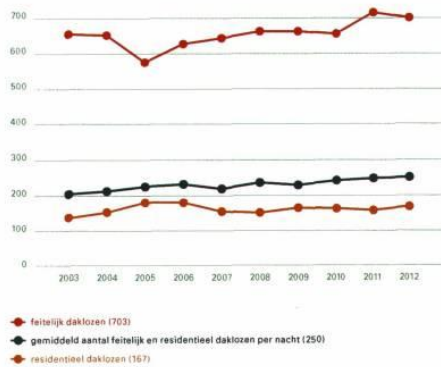

fig 24

Daklozen in Groningen

Het aantal daklozen dat gebruik maakt van opvangvoorzieningen vertoonde al een aantal jaren een stijgende lijn. Tussen 2003 en 2012 is het aantal met 78 opgelopen tot 870. Daklozen kunnen verdeeld worden in feitelijk daklozen en residentieel daklozen. Feitelijk daklozen hebben geen woonruimte en zijn voor overnachting aangewezen op de instellingen dit is verreweg de grootste groep Residentieel daklozen staan als bewoner ingeschreven bij instellingen van maatschappelijke opvang. Per nacht slapen in 2012 gemiddeld 250 feitelijk en residentieel daklozen in een instelling.

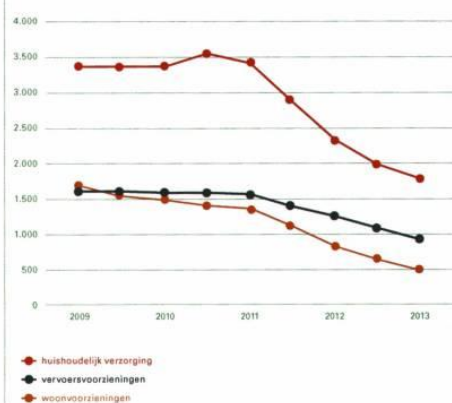

Verstrekkingskrachten de WMO afgenomen

De WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning) biedt mensen onder meer de mogelijkheid tot gebruik van woon- en vervoersvoorzieningen. Huishoudelijke verzorging valt ook onder de WMO.

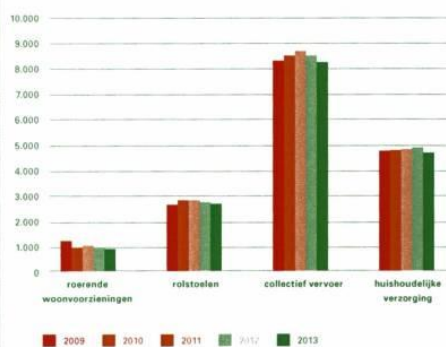
In de stad maakten eind 2013 bijna 12.000 mensen gebruik van een of meer voorzieningen krachtens de WMO. Het aantal uitstaande voorzieningen is 22.400. Het aantal verstrekkingen is de afgelopen twee jaar afgenomen.

Figuur: Verstrekkingen van voorzieningen krachtens Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Figuur: Uitstaande voorzieningen toegekend krachtens de Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Eind 2013 was het aantal cliënten met een indicatie voor huishoudelijke verzorging 4.600. Het aantal roerende woonvoorzieningen (losse voorzieningen zoals een tillift) was 900. Het aantal vervoersvoorzieningen was 10.900 waarvan 2.700 rolstoelen en 8.200 voorzieningen voor collectief vervoer. De aantallen uitstaande voorzieningen zijn in alle groepen afgenomen.

Collegebrief - Voorjaarsbrief 2014

[inhoudsopgave](#) | [terug](#) | [volgende](#)

Niet Nederlanders

fig 25

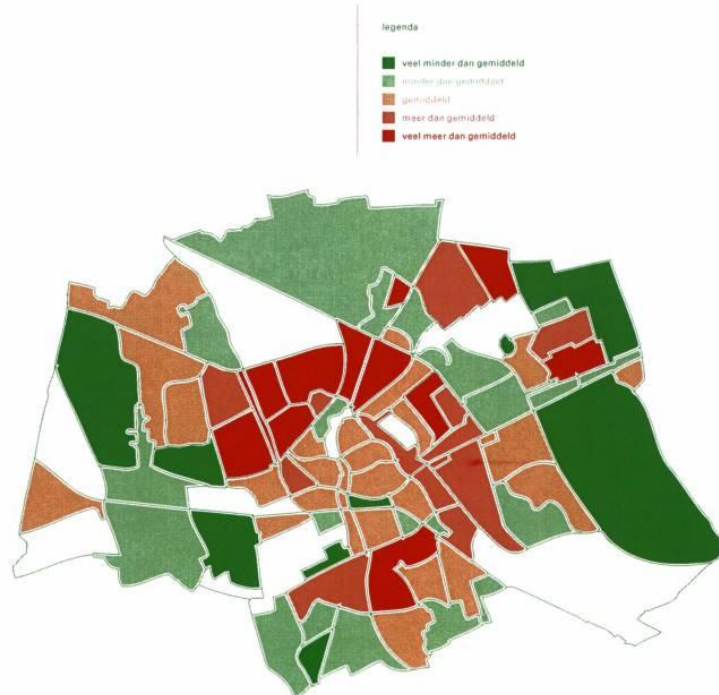
Percentage personen met een niet Westerse achtergrond in de wijken, 2014, peildatum 1 januari, Groningen gemiddeld: 10,8%.

In de gemeente is 22,2 procent van de bevolking niet Nederlands. In 2010 was dat nog 20,1 procent. Een kleine helft daarvan is niet Westers. In de figuur staat het percentage personen met een niet Westerse achtergrond per buurt. (Van 9,9 procent in 2010 naar 10,8 procent in 2014 in de stad als geheel) Deze groep woont vooral in het noord-westelijke en noordoostelijk deel van de stad. De grootste groei zien we de afgelopen jaren in Selwerd. In Selwerd zijn dit vooral Chinese studenten. De laagste percentages Niet-Westerse inwoners zien we in de nieuwbouwwijken ten Zuiden, Oosten en Westen van de stad.

De grootste groepen personen met een niet Westerse achtergrond zijn de Antillianen, Surinamers, de Chinezen (vooral studenten), de Turken en de Marokkanen. Groningen heeft relatief veel Antillianen. De snelst groeiende groep is Chinese groep.

De grootste groepen niet Nederlanders zijn de Duitsers en de mensen uit Nederlands nieuw Guinea en Nederlands Indië dit zijn Westerse groepen.

In vergelijking met andere grote en middelgrote steden in Nederland zijn er in Groningen niet veel niet Nederlanders. In de grote steden in de Randstad heeft meer dan 30 procent van de mensen een niet westerse achtergrond. In de steden in het oosten en zuiden van het land is dat gemiddelde 14 procent.

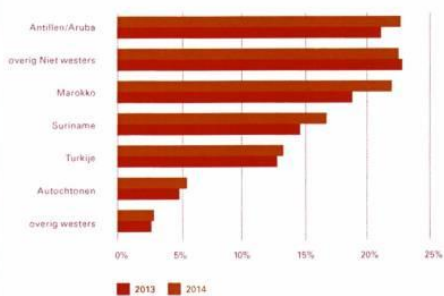

Veel bijstandsuitkeringen onder niet westerse allochtonen.

fig 26

Bijstandsuitkeringen van Nederlandse en niet-Nederlandse inwoners, percentages ten opzichte van de bevolking van 19 tot en met 64 jaar.

Het totaal aantal Niet Werkende Werkzoekenden is het laatste jaar gestegen. In de periode tot 2012 daalde het percentage niet Westerse NWW'ers sneller dan het totaal. We zien het laatste jaar de werkloosheid als totaal omhoog gaan. Dit geldt echter niet voor alle niet Westerse groepen. De Surinamers en de Marokkanen kennen een grotere groei dan het gemiddelde. De Antillianen en de groep 'overig niet Westers' laten (tegen de totale ontwikkeling in) een daling van de werkloosheid zien.

Collegebrief - Voorjaarsbrief 2014

[inhoudsopgave](#) | [terug](#) | [volgende](#)

Foto sport en bewegen

Sport en Bewegen

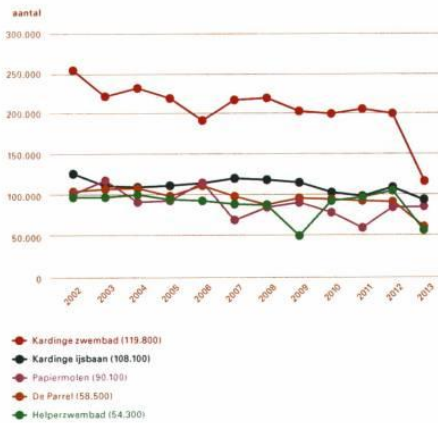
inhoudsopgave | terug | volgende

Sporten van de stad

fig 27
Bezoekers gemeentelijke zwembaden en de ijsbaan

Het aantal bezoekers van de gemeentelijke zwembaden vertoonde tot 2013 al een dalende trend maar is in 2013 fors afgenomen. Dit laatste heeft twee oorzaken. In 2013 is het schoolzwemmen afgeschaft, dit scheelt gemiddeld 40.000-50.000 bezoekers per zwembad. Daarnaast is sportcentrum Kardinge gerenoveerd waardoor er in de periode juli tot en met september geen bezoek is geweest. Het aantal bezoekers van de Papiermolen is sterk afhankelijk van het weer.

Het aantal bezoekers van de ijsbaan blijft schommelen rond de 100.000.

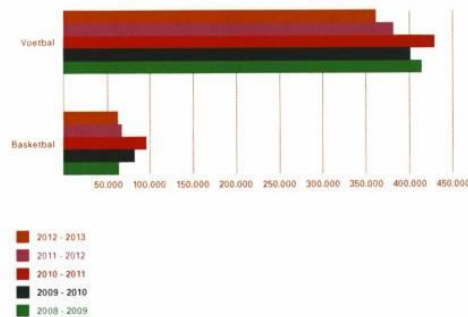

Topsport: FC Groningen trekt de meeste bezoekers

fig 28
Bezoek van voetbal, FC Groningen, en basketbal, Gasterra flames per seizoen

In figuur staat het bezoek van de twee meest bezochte topsporten in de stad. FC Groningen en Gasterra Flames. FC Groningen heeft de meeste bezoekers. Met meer dan 3.000 bezoekers bij de thuiswedstrijden is het basketbal in Groningen de best bezochte indoorsport in Nederland.

Naast voetbal en basketbal wordt er nog topsport bedreven in het volleybal (Lycurgus), Korfbal (Nic) en IJshockey (Gijs Bears). Het aantal bezoekers per seizoen varieert bij deze sporten tussen de 5.000 en 15.000.

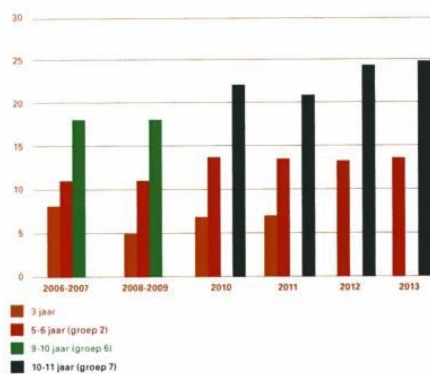
Veel jongeren met overgewicht

fig 29

Overgewicht van kinderen.

Van de 5 en 6 jarigen is ruim 13 procent te zwaar. Van de 10 en 11 jarigen is dat aandeel al bijna een kwart (24,3 procent) Het zijn objectief gemeten gegevens, de kinderen worden jaarlijks door medewerkers van de GGD gewogen.

Overgewicht wordt bepaald door de BMI. Bij volwassenen wordt het gewicht gedeeld door de lengte in het kwadraat. Is deze BMI groter dan of gelijk aan 25 dan is er sprake van overgewicht. Het percentage volwassenen met overgewicht was in 2010 35 procent. Bij jongeren zijn de waarden waarboven sprake is van overgewicht bepaald door geslacht en leeftijd.

Collegelief - Voorjaarsbrief 2014

[inhoudsopgave](#) | [terug](#) | [volgende](#)

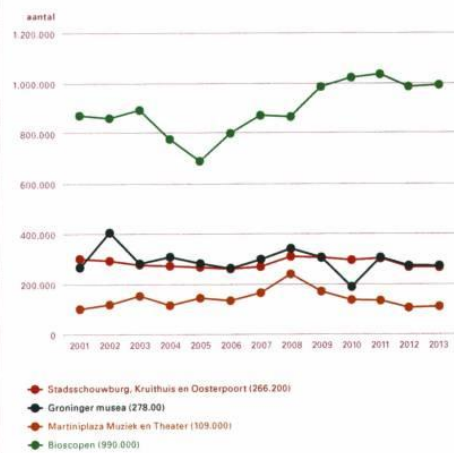
Cultuur

[inhoudsopgave](#) | [terug](#) | [volgende](#)

Daling cultuurbezoek in 2012

fig 30
bezoekersaantallen cultuur per seizoen

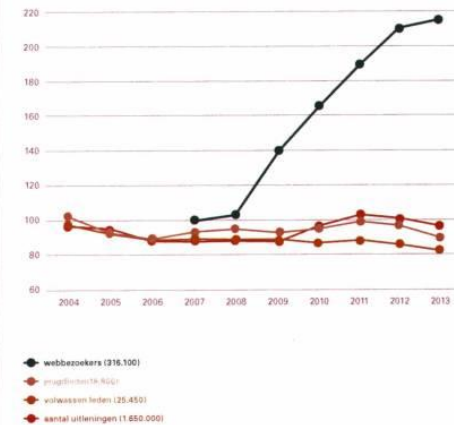
Het cultuurbezoek in de stad is na een afname in 2012 niet verder afgenomen, zelfs iets toegenomen. Zowel de bioscopen, de theaters als de musea hadden in 2013 meer bezoekers dan in 2012. De bioscopen trokken in 2013 990.000 bezoekers. Dit maakt Groningen de zesde bioscoopstad van Nederland. Landelijk is het aantal bezoekers de laatste twee jaar constant gebleven. Het aantal bezoekers van de musea was 278.000 waarvan 197.500 bezoekers het Groninger museum bezochten.

Meer jeugdlezers minder volwassenlezers

Figuur: Leden en uitleningen bij de openbare bibliotheken

Het aantal leden en uitleningen in de bibliotheken vertoont een dalende trend, dit geldt vooral voor de volwassen leden. Het aantal webbezoeker is sinds 2010 toegenomen. De collectie van de bibliotheken bedraagt 271.000 banden.

Collegebrief - Voorjaarsbrief 2014

[inhoudsopgave](#) | [terug](#) | [volgende](#)

Verkeer

inhoudsopgave | terug | volgende

Fietsers: meer in de stad, minder van buiten de stad.

fig 31
Ontwikkeling van het fietsverkeer, binnen en agglomeratiecordon

Het aantal fietsers dat zich binnen de stad verplaatst (binnen cordon) fluctueert sterk per jaar (omdat het om een momentopname gaat) en vertoont een stijgende tendens. Van buiten de stad (agglomeratiecordon) is in 2012 minder gefietst dan de jaren er voor. Waarschijnlijk is dit vooral een gevolg van slecht weer in combinatie met een vrij beperkt aantal fietsers. Slecht weer heeft al snel tot gevolg dat menig fietser voor alternatief vervoer kiest. En op vrij lage aantallen fietsers, is de daling dus groot.

In het autoverkeer zien we een heel andere ontwikkeling. Hier neemt het aantal verplaatsingen binnen de stad juist af. Vooral de economische crisis heeft tot gevolg gehad dat het autoverkeer na 2008 weinig is toegenomen op het agglomeratie cordon en op de ringwegen.

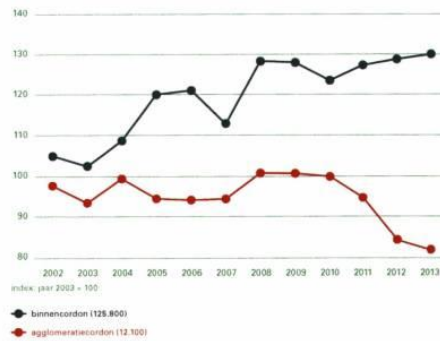
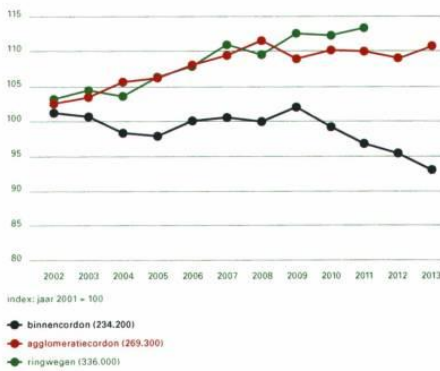

fig 32
Ontwikkeling van het autoverkeer op het binnen- en agglomeratie cordon

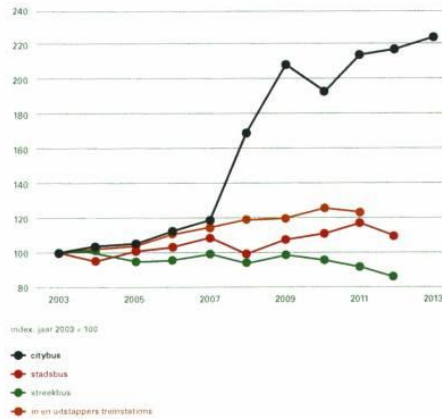

Citybus grootste stijger

fig 33
Ontwikkeling van het aantal vervoerde passagiers per openbaar vervoer.

Het gebruik van de P+R locaties rond Groningen is de afgelopen jaren sterk toegenomen. Vooral in de periode 2006 tot 2009 is het aantal reizigers sterk toegenomen. Dit komt vooral door de opening van P+R Haren, P+R Europapark en P+R Hoogkerk. In 2010 is het aantal iets afgenomen. Het aantal vervoerde passagiers per citybus is per jaar 2 miljoen passagiers. Wat neer komt op gemiddeld 5.500 per dag.

Op een gemiddelde werkdag maken ongeveer 38.000 mensen gebruik van de trein om de stad te bereiken en ruim 32.000 de streekbus. Tien jaar geleden werd minder van de trein en meer van de bus gebruik gemaakt. Binnen de stad worden ongeveer 48.700 passagiers met stadsbussen vervoerd.

Collegebrief - Voorjaarsbrief 2014

Wonen

inhoudsopgave | terug | volgende

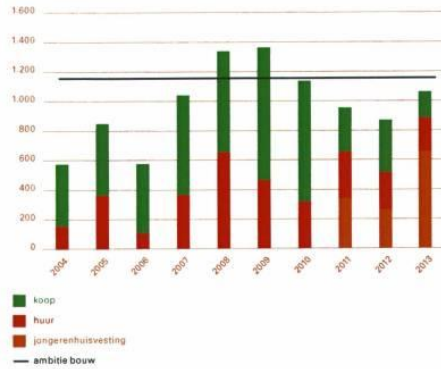
Nieuwbouw onder de beoogde ambitie

fig 34

Bouw en onttrekking van woningen

Het aantal gereed gekomen woningen schommelt de laatste jaren rond de 1.000. Een groot deel van deze woningen was de laatste drie jaar jongerenhuisvesting. Het aantal overige woningen is lager ten opzichte van een aantal jaren geleden.

In 2013 zijn er 1.060 woningen bijgekomen. Waarvan 876 huur en 184 koop woningen. Het aantal gereedgekomen koopwoningen is in jaren niet zo laag geweest. De jaren voor 2010 zijn topjaren geweest in de productie van het aantal woningen. De afgelopen jaren zijn we onder het streefcijfer van 1.150 terecht gekomen. De verwachting is dat in 2014 weinig woningen gereed zullen komen. De laatste jaren zijn weinig woningen gesloopt

Groei woonruimten: groei wooneenheden vlakkt wat af

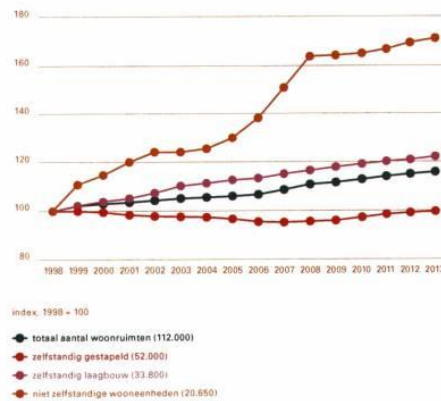
fig 35

Ontwikkeling van het aantal woonruimten naar soort

In de figuur is het jaar 2014 niet opgenomen omdat er door een andere wijze van tellen een trendbreuk is ontstaan. Hierdoor is het aantal van 2014 niet te vergelijken met dat van voorgaande jaren. Dit geldt vooral voor de wooneenheden.

Topt 2013 is vooral het aantal niet zelfstandige wooneenheden gegroeid. Het gaat hierbij om woningen die worden omgezet in studentenpanden en om overige jongerenhuisvesting. Vanaf 2008 is deze groei iets afgevlakt. Dit terwijl het aantal studenten wel is toegenomen. In 2011 zijn op het voormalige Bodenterrein 350 zelfstandige wooneenheden voor jongeren gereedgekomen. Het totaal aantal is inclusief bijzondere woongebouwen, woonwagens en woonschepen.

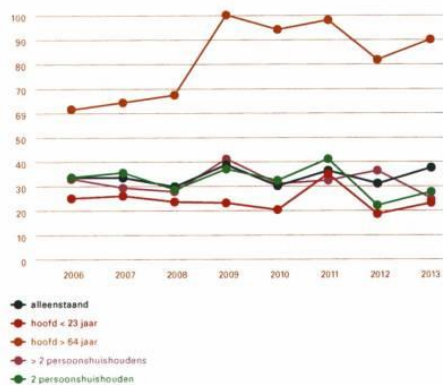
De 'gestapelde' woningen (woningen als flats en boven-beneden) zijn in aantal achteruit gegaan. Dit komt voornamelijk door de wijkvernieuwing, waar woningen zijn gesloopt en vervangen door laagbouw of zijn omgezet in grondgebonden woningen.

Slaagkans neemt toe

fig 36
Slaagkans op het vinden van een huurwoning van actief woningzoekenden

De slaagkans op het vinden van een huurwoning in de sociale sector is na een afname in 2013 weer toegenomen. In 2012 was de slaagkans afgenomen tot 30 procent, in 2013 was die 36 procent. Afname in 2013 was er bij de huishoudens met meer dan 2 personen, de grootste toename bij de jongerenhuishoudens. Er zijn de afgelopen jaren veel woningen voor jongerenhuisvesting bijgekomen. De slaagkans van ouderen is onveranderd hoger dan die van de andere bevolkingsgroepen.

Collegebrief - Voorjaarsbrief 2014

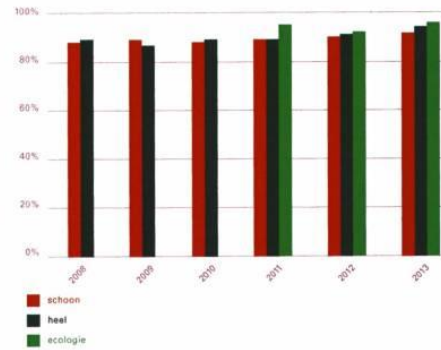
[inhoudsopgave](#) | [terug](#) | [volgende](#)

Onderhoud en beheer openbare ruimte

[inhoudsopgave](#) | [terug](#) | [volgende](#)

fig 37
Schoon en heel: het percentage waarnemingen dat voldoet aan de BORG norm

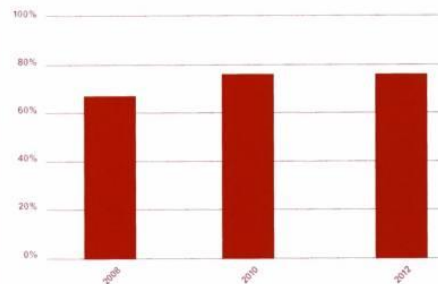
Schoon en heel: verbetering

fig 38
Schoonhouden van de stad: het percentage burgers dat tevreden is volgens de Leefbaarheid en Veiligheid enquête.

Uit de burgerschouw die er in 2013 is geweest blijkt dat het percentage waarnemingen dat voldoet aan de norm licht is gestegen. Bij deze burgerschouw bekijken burgers of de wijken aan een vooraf gedefinieerde norm voldoen. Met een score van 92 procent is dat stadsbreed het geval. Heel (93%) nog iets meer dan schoon (91%). De ecologie staat er goed voor, 95 procent voldoet aan de norm. Als we de resultaten van de schouw vergelijken met de resultaten van de Leefbaarheids-enquête dan blijkt dat 75 procent van de stad, tevreden is over het schoonhouden van de stad.

Er zijn wel verschillen tussen de wijken. Zo zijn de inwoners in het Lewenborg en de Wijert minder tevreden over het schoonhouden van de wijk en mensen in de nieuwe wijken in het Westen van de stad juist meer tevreden.

Ook bij de BORG beoordeling zijn er verschillen, in het Centrum zijn de schouwresultaten minder dan gemiddeld, vooral op het onderdeel schoon. Het zuiden en vooral het westen van de stad scoren beter dan gemiddeld.

Collegebrief - Voorjaarsbrief 2014

[inhoudsopgave](#) | [terug](#) | [volgende](#)

Foto veiligheid

Veiligheid

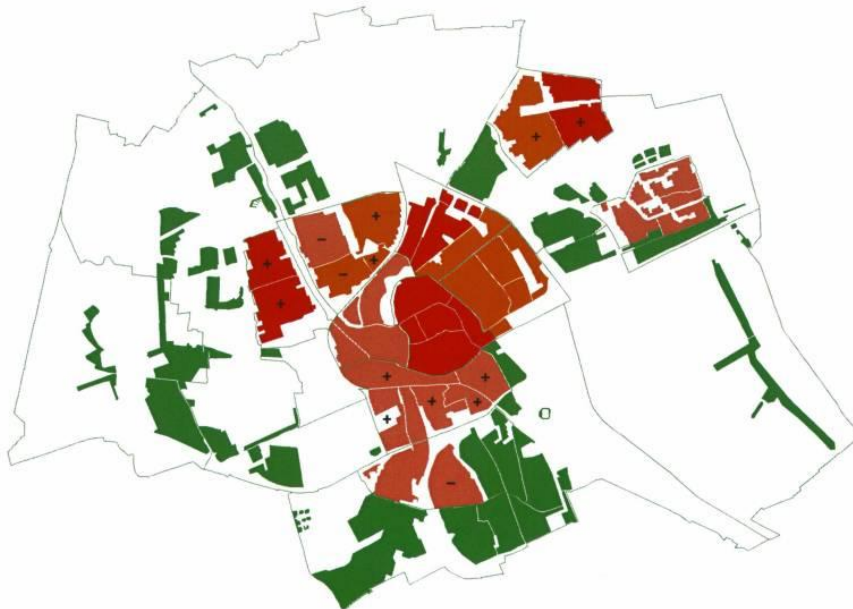
[inhoudsopgave](#) | [terug](#) | [volgende](#)

fig 39

Onveiligheidsgevoel in de eigen buurt.

Van de gehele bevolking voelt zich 20 procent wel eens onveilig in de eigen buurt, iets meer dan in 2008 en 2010. Het meest onveilig voelen de inwoners van het Centrum (33 procent), De Indische Buurt, de Hoogte en Beijum oost (30-31 procent) zich. Veilig voelen bijna alle inwoners van de nieuwste wijken in het oosten, zuiden en westen van de stad zich. In de oude wijken ten zuiden van het centrum, in Beijum en in Vinkhuizen heeft het gevoel van onveiligheid zich ongunstig ontwikkeld en is meer dan gemiddeld toegenomen. In een paar wijken is het gevoel voor onveiligheid afgenomen. Dat zijn: Paddepoel en de Wijert.

Het onveiligheidsgevoel in de buurt is in Groningen veel lager dan gemiddeld in de Nederlandse grote en middelgrote steden.

Inbraak: licht gestegen

fig 40
Inbraak: aangiften van inbraak per 1.000 woonruimten

Het aantal aangiften van inbraak is na een piek in 2008 de laatste vier jaar rond de 11 per 1.000 inwoners. Dit is boven de ambitie van 9,6 per 1.000 inwoners. Er is overigens een lichte stijging waarneembaar (2013/2014).

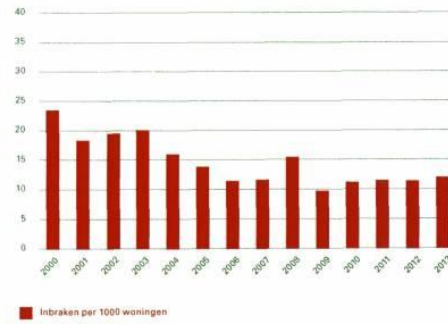

fig 41
Geweld: aangiften van geweld per 1.000 inwoners, totaal en het aandeel in de binnenstad.

Het aantal aangegeven geweldsdelicten is sinds 2007 gedaald naar onder de 5 per 1.000 inwoners. Dit is sinds 1998 (begin meting Stadsmonitor) niet zo laag geweest. Deze daling is het laatste jaar niet doorgezet, het laatste jaar is het aantal aangiften van geweld weer iets toegenomen.

Van de geweldsdelicten vond in 2013 32 procent plaats in de binnenstad. Dit percentage is de laatste jaren gedaald. Ook het absoluut aantal geweldsdelicten in de binnenstad is gedaald. Absoluut waren er in 2013 887 geweldsdelicten waarvan aangifte is gedaan waarvan 284 in de binnenstad.

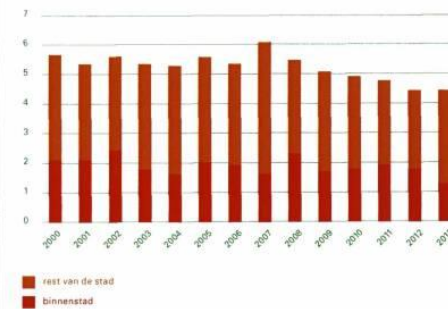

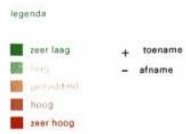
fig 42
**Aantal woninginbraken per 1.000 woonruimten
 per buurt in 2013 en de ontwikkeling sinds 2009**

De gebieden waar naar verhouding veel wordt ingebroken zijn de Hunze/Ulgersmaborg, Tuinwijk en Vinkhuizen Zuid en de Damsterbuurt (Oosterpark). Weinig inbraken zien we in delen van de nieuwe wijken in het westen van de stad en in de dorpen ten Oosten van de stad. Toename is er geweest in een aantal buurten verspreid door de stad. Afname in de Korrewegbuurt, Indische buurt en de Villabuurt.

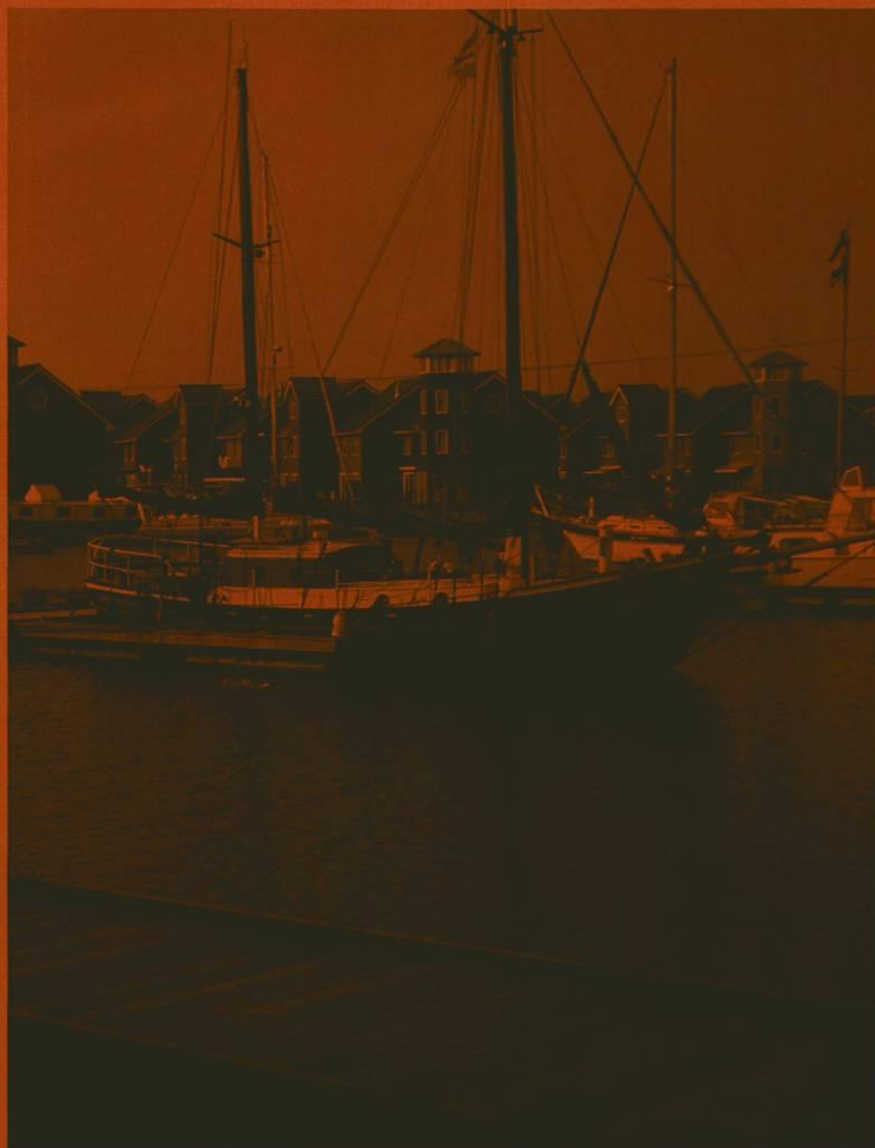
fig 43
Het aantal geweldsdelicten per 1.000 inwoners in 2013 en de ontwikkeling sinds 2009

Een groot aantal geweldsdelicten komt voor rekening van het uitgangscentrum. De buurten buiten het centrum die bovengemiddeld veel geweld kennen zijn de Gorechtbuurt, de West Indische buurt, de Zeeheldenbuurt en Reitdiep. De ontwikkeling is gunstig in het Centrum en in Vinkhuizen zuid en ongunstig in delen van het Noordoosten van de stad.

Collegedrief - Voorjaarsbrief 2014

[inhoudsopgave](#) | [terug](#) | [volgende](#)

Duurzaamheid

inhoudsopgave | terug | volgende

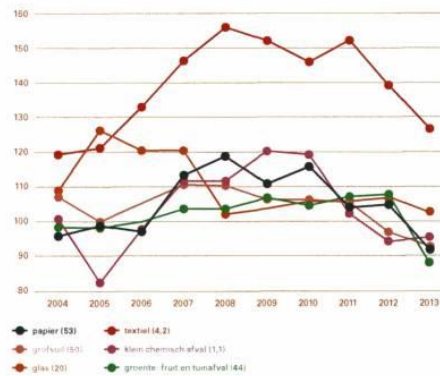
Afvalinzameling: textiel opvallende stijger

fig 44

Gescheiden afvalinzameling in kilogram per inwoner

Grofvuil, papierafval en groente- en tuinafval wordt op grote schaal gescheiden ingezameld. De grootste is grof vuil met 47 kilo per inwoner of 9.000 ton in totaal per jaar.

Het laatste jaar is het aantal kilo's per inwoner dat gescheiden wordt ingezameld afgenomen. Het laatste jaar is dat het meeste het geval bij textiel en bij GFT (groente, fruit en tuinafval).

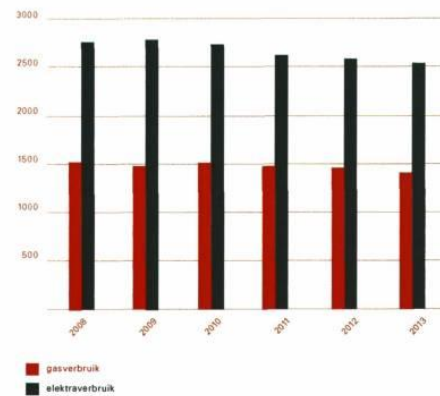

CO2 uitstoot particulieren vertoont een dalende trend

fig 45

Gas en elektriciteitsgebruik particulieren in CO2 uitstoot per jaar

In de figuur staat het gemiddelde gas- en elektriciteitsgebruik per woning per jaar omgerekend naar kilogram CO2 uitstoot. We zien zowel bij gas als bij elektriciteit een dalende trend. Dit komt onder anderen door zuiniger apparaten en isolatie van huizen. Het gasverbruik is ook sterk afhankelijk van het weer. Het jaar 2010, bijvoorbeeld, had een koude winter.

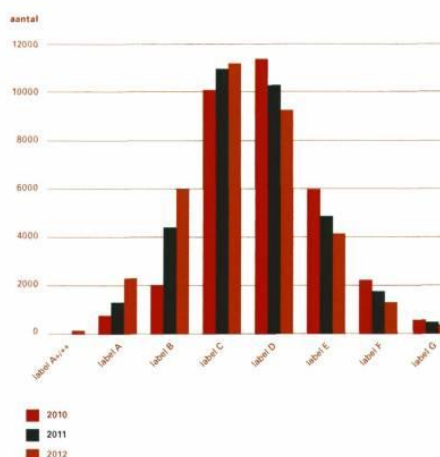

Woningen zijn energie zuiniger geworden

fig 46

Energie labels van corporatiewoningen, eind van het jaar

Van de corporatiewoningen is bekend welk energielabel zij hebben. Uit de figuur blijkt dat het aantal woningen met een energielabel D of slechter tussen 2010 en 2012 aanzienlijk lager is geworden. Meer dan 6.000 woningen zijn verbeterd naar label C of beter. In 2012 hadden ruim 100 woningen het label A+ of A++.

Collegebrief - Voorjaarsbrief 2014

[inhoudsopgave](#) | [terug](#) | [volgende](#)

Colofon

Uitgave: Onderzoek en Statistiek Groningen, gemeente Groningen

Ontwerp: [De Jongens Ronner](#)

Fotografie: Gemeente Groningen

Interactieve PDF: [De Jongens Ronner](#)

195.
453

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Raadsvoorstel

Registratienr. 4429914   Steller/telnr. Franke Hiemstra/ 7698   Bijlagen 1
Onderwerp   Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Classificatie	Openbaar	
	☐ Vertrouwelijk (bij gebruik van persoonsgegevens)	
Portefeuillehouder	Schroor	Raadscommissie

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit het financieel meerjarenbeeld 2015-2018 als uitgangspunt te hanteren voor de ontwerpbegroting 2015

Samenvatting

In het financieel meerjarenbeeld geven we aan wat de verwachte financiële (autonome) ontwikkelingen zijn in de komende jaren. We presenteren een financieel meerjarenbeeld in het voorjaar en een geactualiseerde versie in de gemeentebegroting. In het voorjaar maken we een eerste schatting van de financiële ruimte. De financiële ruimte wordt beïnvloed door de ontwikkeling van het gemeentefonds, de loon- en prijsstijgingen, renteontwikkelingen, de opbrengst van de gemeentelijke belastingen en overige mee- en tegenvallers.

Afgehandeld en naar archief   Paraaf   Datum

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

Aanleiding en doel

Wij vragen de raad het financieel meerjarenbeeld 2015-2018 vast te stellen als kader voor het opstellen van de ontwerp gemeentebegroting 2015.

Vervolg

We presenteren een geactualiseerde financieel meerjarenbeeld 2015-2018 in de ontwerp gemeentebegroting 2015.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. R.L. (Ruud) Vreeman

de secretaris,
drs. P.J.L.M. (Peter) Teesink

DULAGE

by RVS

Financieel Meerjarenbeeld 2015-2018

Concernstaf, 28 mei 2014

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Uitgangspunten in het meerjarenbeeld	3
3. Verschil met het meerjarenbeeld in de gemeentebegroting 2014	6
Bijlage: Toelichting op de categorieën	10

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

1. Inleiding

In het financieel meerjarenbeeld geven we aan wat de verwachte financiële ontwikkelingen zijn in de komende jaren. We presenteren een financieel meerjarenbeeld in het voorjaar en een geactualiseerde versie in de gemeentebegroting. In het voorjaar maken we een eerste schatting van de financiële ruimte. De financiële ruimte wordt beïnvloed door de ontwikkeling van het gemeentefonds, de loon- en prijsstijgingen, renteontwikkelingen, de opbrengst van de gemeentelijke belastingen en overige mee- en tegenvallers. We vergelijken het actuele meerjarenbeeld met het meerjarenbeeld dat we in de gemeentebegroting 2014 aan uw raad hebben voorgelegd.

De effecten van het decembercirculaire 2013 zijn verwerkt in het meerjarenbeeld. Eind mei of begin juni 2014 verschijnt naar verwachting een nieuwe gemeentefonds circulaire. De effecten die hieruit voortvloeien verwerken we in de gemeentebegroting 2015. Het meerjarenbeeld is daarnaast geactualiseerd met de rente effecten en de autonome ontwikkelingen (nominale compensatie, en dergelijke) die op de gemeente afkomen.

Het geactualiseerde meerjarenbeeld ziet er als volgt uit:

	(bedragen x € 1.000)			
	2015	2016	2017	2018
Saldo mjb bij begroting 2014	-5.567	-2.126	704	2.107
Actueel meerjarenbeeld	2.038	850	2.879	2.165
Vershil	7.605	2.976	2.175	+58

In 2015 verbetert het financiële beeld ten opzichte van het meerjarenbeeld in de gemeentebegroting 2014 met 7,6 miljoen euro. De belangrijkste afwijkingen zijn:

1. Rente effecten financiering	+ 967
2. Stelpost rente reserves en voorzieningen	+1.176
3. Effect decembercirculaire 2013 gemeentefonds*	+1.700
4. Jaarlijkse inkomsten Enexis	+1.775
5. Loon- en prijsontwikkeling voorgaande jaren	+1.000
6. Vrijval kapitaallasten 2015*	+950
7. Overig	+37
Totaal afwijkingen	+7.605

* Met deze voordelen is in het coalitieakkoord rekening gehouden. Ten opzichte van het coalitieakkoord leiden deze posten dus niet tot een voordeel.

De verbetering van het meerjarenbeeld in 2016 met bijna 3,0 miljoen euro wordt vooral veroorzaakt door de structurele doorwerking van de effecten van de decembercirculaire (in 2016 +1,9 miljoen euro) en het opnemen van de te ontvangen rente over de lening aan Enexis (500 duizend euro). Vanaf 2017 nemen de gemeentelijke rentekosten toe, waardoor het structurele voordeel uit de decembercirculaire deels teniet wordt gedaan.

In de hoofdstuk 3 worden de verschillen met het meerjarenbeeld en de gemeentebegroting 2014 toegelicht. Voor een uitgebreide toelichting op de posten in het meerjarenbeeld verwijzen we u naar de achterliggende bijlage.

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

2. Uitgangspunten in het meerjarenbeeld

Om te komen tot een eenduidig meerjarenbeeld is een aantal uitgangspunten vastgesteld. Deze uitgangspunten worden in dit hoofdstuk uiteen gezet.

Algemeen

Als extra budget nodig is werkt dit kostenverhogend. Daarom wordt dit weergegeven als een negatief bedrag. Extra inkomsten en besparingen worden als positieve bedragen weergegeven. De bedragen in de verschillende jaren geven de mutatie aan ten opzichte van het voorgaande jaar. Dit betekent dat een structurele mutatie alleen in het beginjaar wordt aangegeven en dat incidentele mutaties in het daaropvolgende jaar moeten worden teruggedraaid. Alle bedragen in de tabellen zijn in duizendtallen tenzij anders wordt vermeld.

Autonome ontwikkelingen

Het uitgangspunt is dat in het meerjarenbeeld wordt aangegeven hoe de financiële ruimte zich ontwikkelt in de komende jaren bij ongewijzigd beleid van de gemeente. Alleen autonome ontwikkelingen worden in het meerjarenbeeld opgenomen. Voor autonome ontwikkelingen worden twee criteria gehanteerd:

- de ontwikkeling is, voor de gemeente, niet beïnvloedbaar;
- de (negatieve) financiële gevolgen van de ontwikkeling kunnen niet door de organisatie zelf worden opgevangen, bijvoorbeeld door het verhogen van de tarieven.

Knelpunten (tekorten) bij de uitvoering van bestaand beleid dienen in principe te worden opgevangen binnen de betreffende sector. Dit is mogelijk wanneer sprake is van een keuzemogelijkheid bij de uitvoering van het beleid (is het mogelijk het beleid aan te passen en daarmee kosten te besparen). In dat geval worden dergelijke knelpunten niet in het meerjarenbeeld opgenomen.

Ook de volgende posten worden niet in het Meerjarenbeeld worden opgenomen:

- Prijsstijgingen; er wordt per dienst een nominale vergoeding verstrekt
- Organisatiekosten; deze dienen te worden bekostigd uit efficiencyverbeteringen
- PM-posten; posten die niet kwantificeerbaar zijn, kunnen niet worden meegenomen.

Extra beleid voorgaande jaren

In het meerjarenbeeld is de inzet van de extra beleidsgelden uit voorgaande jaren voor de komende jaren verwerkt.

Raming incidentele dekking

In het meerjarenbeeld is een raming opgenomen van de incidentele dekkingsbronnen. In 2015 gaat het met name om het terugramen van een aantal posten die zijn opgenomen in de gemeentebegroting 2014 en de middelen in de meerjarenbegroting voor de jaarschijven 2014-2017.

Nominale ontwikkelingen

De nominale ontwikkelingen geven weer wat de verwachte stijging van lonen en prijzen is. Deze is gebaseerd op een gewogen gemiddelde van de verwachte loonontwikkeling en inflatie voor de komende jaren. De loonontwikkeling telt voor 80% mee en de inflatie (prijsmutatie) telt voor 20% mee.

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Loonontwikkeling

De CAO voor gemeenteambtenaren liep tot en met 31 december 2012. In 2013 en 2014 is rekening gehouden met een nullijn (geen loonontwikkeling). Vanaf 2015 houden we rekening met een loonstijging van 1% per jaar. Daarnaast houden we vanaf 2015 rekening met een stijging van de sociale lasten met 0,5% per jaar en een vergoeding voor incidentele beloning van 0,57%. De totale stijging van loonkosten komt daarmee op 2,07%.

Prijsontwikkeling

De prijsontwikkeling is gebaseerd op de prijsmutatie materiële overheidsconsumptie. De reguliere prijsontwikkeling in 2015 is 1,5%. Naast de reguliere prijsontwikkelingen zijn er nog prijsontwikkelingen uit 2013 en 2014, die niet zijn meegenomen. Deze nemen we mee bij het bepalen van de nominale compensatie voor 2015. Op basis van de huidige informatie is de compensatie voor 2013 en 2014 te hoog vastgesteld. Dit wordt gecorrigeerd in 2015. Dit leidt samen tot een verlaging van 0,35%.

Compensatie 2015	Percentage	Totaal
CAO-verhoging	1,00%	
Incidentele beloning	0,57%	
Sociale lasten	0,50%	
Totale loonmutatie		2,07%
Prijsmutatie		1,50%
Correctie		-0,13%
Nominale compensatie		1,83%

OZB

De OZB wordt aangepast met de nominale ontwikkelingen gecorrigeerd met de nacalculaties over de twee voorgaande jaren. Het stijgingspercentage OZB 2015 is zonder nacalculatie 1,8%. Dit percentage gecorrigeerd met de nacalculatie over 2013 en 2014 komt uit op 1,50%.

Bij de OZB is naast de tariefstijging op basis van loon- en prijsontwikkeling ook sprake van een groei van de opbrengst als gevolg van volumegroei. Deze volumegroei bedraagt 300 duizend euro per jaar. Procentueel komt dit neer op een stijging van 0,5%.

Vanaf 2014 wordt een bezuiniging op de afvalinzameling gerealiseerd. Dit gaat onder andere om het niet meer gratis ophalen van grofvuil, het verlagen van het BORG niveau en het digitaliseren van de afvalwijzer. In totaal is in 2014 867 duizend euro bezuinigd. In 2015 wordt aanvullend nog 173 duizend euro bezuinigd. Deze bezuiniging leidt tot een verlaging van de afvalstoffenheffing en biedt ruimte de OZB te verhogen zonder de woonlasten te laten stijgen. De OZB opbrengst neemt hierdoor in 2015 met 173 duizend euro toe. Dit leidt tot een stijging van circa 0,29%.

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Dit leidt dan tot het volgende overzicht voor de OZB.

Stijging OZB		2015
Totale tariefstijging 2015	1,50%	
Reguliere volumegroei	0,50%	
Compenseren verlaging afvalstoffenheffing	0,29%	
Totaal opbrengststijging 2015 OZB		2,29%

Algemene uitkering

De actualisatie van de algemene uitkering is gebaseerd op de laatst ontvangen gemeentefonds circulaire en het regeerakkoord. De laatst ontvangen circulaire betreft de decembercirculaire 2013.

Nieuwe informatie over de ontwikkeling van de accressen wordt verwacht in de meicirculaire 2014 over het gemeentefonds. Naar verwachting zal hierin ook de actualisatie worden opgenomen van de herijking van het gemeentefonds.

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

3. Verschil met het meerjarenbeeld in de gemeentebegroting 2015

Het laatste meerjarenbeeld is opgesteld bij het opstellen van de gemeentebegroting 2014. Het actuele meerjarenbeeld wijkt af van de vorige raming. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste verschillen toegelicht.

Het financiële meerjarenbeeld is in 2015 verbeterd ten opzichte van het meerjarenbeeld zoals dat is opgenomen in de begroting 2014. In 2016 en 2017 is ook nog sprake van een verbetering door de structurele doorwerking van het effect van de decembercirculaire 2013 van het gemeentefonds. Na 2017 leiden hogere rentekosten tot een nadeel ten opzichte van het meerjarenbeeld in de gemeentebegroting 2015. De verschillen bedragen op totaalniveau per jaar:

	2015	2016	2017	2018
Saldo mjb bij begroting 2014	-5.567	-2.126	704	2.107
Actueel meerjarenbeeld	2.038	850	2.879	2.165
Verschil	7.605	2.976	2.175	+58

De afwijkingen per jaar bestaan uit de volgende onderdelen.

	2015	2016	2017	2018
Effect voorgaand jaar	0	7.605	2.976	2.175
1 Nominale compensatie	1.000	200	200	200
2 Tariefstijging	-216	-40	-42	-29
3 Rente effecten financiering	967	-1.383	-1.102	-1.380
4 Rente stelpost reserves en voorzieningen	1.176	-1.176		
5 Vrijval kapitaallasten 2015	950	-950		
6 Decemercirculaire 2013 gemeentefonds	1.700	200	380	170
7 Jaarlijkse inkomsten Enexis	1.775	-1.275	-200	-300
8 Overige ontwikkelingen	253	-206	-37	-778
Totaal verschil	7.605	2.976	2.175	58

Onderstaand worden de afwijkingen toegelicht.

1. Nominale compensatie (voordeel 1,0 miljoen euro)

De nominale compensaties bedoeld om de koopkracht van de gemeentelijke budgetten op niveau te houden. De nominale compensatie wordt bepaald op basis van een gewogen gemiddelde van de loon- en prijsontwikkeling. Voor 2015 is dit 1,83%. Dit ligt iets onder het gehanteerde percentage in het vorige meerjarenbeeld (in de gemeentebegroting 2014). Daarmee ontstaan op dit punt een voordeel van 200 duizend euro.

Nacalculaties over 2013 en 2014 leiden ook tot kleine afwijkingen. Het percentage over 2013 verlaagd van 1,38% naar 1,15% en het percentage over 2014 wordt verlaagd van 1,08% naar 0,96%. De beide verlagingen leiden tot een structureel voordeel van 800 duizend euro ten opzichte van het meerjarenbeeld in de gemeentebegroting 2014.

De nominale compensatie vindt plaats over een bepaald deel van de totale uitgaven van de gemeente Groningen. Dit zijn de budgetten die gevoelig zijn voor loon- en prijsstijgingen. We gaan er in dit meerjarenbeeld vanuit dat het volume waarover compensatie plaatsvindt niet wijzigt. Enerzijds neemt het volume toe als gevolg van het toevoegen van nominale compensatie. Anderzijds leiden

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

bezuinigingen tot een verlaging van het volume. We gaan er vanuit dat beide effecten elkaar min of meer opheffen en de loon- en prijsgevoelige budgetten min of meer gelijk blijven..

2. Tariefstijging (nadeel 216 duizend euro)

De actualisatie van de nominale compensatie leidt tot een lagere opbrengst van de belastingen. De tariefstijging voor 2015 wordt vastgesteld op 1,5%. Dit is inclusief de nacalculaties over 2013 (-0,23%) en 2014 (- 0,12%).

In het vorige meerjarenbeeld gingen we uit van een tariefstijging van 1,9%. De lagere tariefstijging in 2015 leidt tot een mindere opbrengst in 2015 van 216 duizend euro. Na 2015 houden we rekening met een tariefstijging van 1,8%. Dit is iets lager dan de tariefstijging in het vorige meerjarenbeeld, daarom ontstaat na 2015 een klein nadeel ten opzichte van het vorige meerjarenbeeld.

3. Rente effecten financiering (voordeel 1,0 miljoen euro)

Wijzigingen in de financiering leiden in 2015 tot een voordeel van 1 miljoen euro ten opzichte van het vorige meerjarenbeeld. Het voordeel ontstaat voor het grootste deel bij lang vermogen (1,2 miljoen euro). In 2015 handhaven we het renteomslag percentage (ROP) op 3%. Dit is het percentage waarmee de gemeentelijke organisatie onderdelen rekening houden. In werkelijkheid liggen de rentekosten iets lager en ontstaat een voordeel bij de financiering. In 2016 kan het ROP op 3% worden gehouden. Dit sluit dan aan bij de werkelijke rentekosten in 2016, waardoor het voordeel van 2015 wegvalt. In de jaren na 2016 nemen de werkelijke rentekosten toe. Vanaf 2017 ontstaat daardoor een nadeel in het meerjarenbeeld.

Uitgaande van de huidige prognoses en renteverwachtingen zullen we het ROP in 2017 moeten verhogen.

Bij de kortlopende financieringsmiddelen is een nadeel van ruim 0,2 miljoen euro ten opzichte van het vorige meerjarenbeeld. Dit betreft een correctie van de rentevergoeding die in het vorige meerjarenbeeld is verwerkt.

Per saldo ontstaat een voordeel van 1 miljoen euro ten opzicht van het vorige meerjarenbeeld.

4. stelpost rente reserves en voorzieningen (voordeel 1,2 miljoen euro)

Jaarlijks begroten voor steeds voor één jaarschijf vooruit de rente over de reserves en voorzieningen van voldoende omvang. De rente over deze reserves en voorzieningen hoeft niet te worden toegevoegd aan de reserves en voorzieningen en kan daarom vrijvallen in het meerjarenbeeld. In 2015 verwachten we hierdoor een voordeel van 1,2 miljoen euro. In 2016 wordt deze inkomst weer teruggedraaid.

5. Vrijval kapitaallasten (voordeel 950 duizend euro)

Elk jaar is sprake van vrijval van kapitaallasten. Deze vrijval ontstaat vooral door het later gereedkomen van investeringen dan gepland. Dit leidt incidenteel tot vrijval van beschikbare kapitaallasten. In het verleden is afgesproken dat een deel van deze vrijval ingezet wordt voor het economische programma (0,7 miljoen euro) en het structuurplan (0,3 miljoen euro).

Bij de vorming van ons college hebben we afgesproken de benodigde middelen voor het economische programma structureel te dekken binnen de extra middelen voor het economische programma. Daarnaast brengen we de benodigde middelen voor het structuurplan ten laste van beschikbare budgetten voor de programma's verkeer, wonen, economie en duurzaamheid.

Bij het opstellen van het meerjarenbeeld kan voor de eerste jaarschijf een betrouwbare inschatting worden gemaakt van de hoogte van de verwachte vrijval. We nemen daarom in dit meerjarenbeeld alleen voor 2015 een bedrag op van 950 duizend euro. Voor de jaren daarna houden we geen rekening met vrijval van kapitaallasten.

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

---

5. Decemercirculaire 2013 gemeentefonds (voordeel 1,7 miljoen euro)

In de decemercirculaire 2013 is het effect van het begrotingsakkoord op de accessen voor 2014-2018 verfijnd ten opzichte van de eerder gegeven informatie bij de 'begrotingsafspraken 2014', waardoor de volgende reeks ontstaat.

Effect voor Groningen	2014	2015	2016	2017	2018
Accres a.g.v. begrotingsafspraken 2014	-1,020	1,700	1,900	2,280	2,450

Het effect in 2014 wordt meegenomen in de eerste voortgangsrapportage over 2014. De effecten vanaf 2015 zijn opgenomen in het meerjarenbeeld. Naast de accessen zijn in de decemercirculaire ook twee taakmutaties opgenomen. Het gaat om extra middelen voor armoedebeleid en voor de overheveling van provinciale taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Deze taakmutaties beïnvloeden het saldo van het meerjarenbeeld niet omdat we ervan uitgaan dat de extra middelen leiden tot extra uitgaven voor de gemeente. Per saldo zitten ze neutraal in het meerjarenbeeld.

Taakmutatie: Intensivering armoedebeleid

Voor de intensivering van het armoede- en schuldenbeleid wordt landelijk voor 2014 70 miljoen euro en voor 2015 en verder 90 miljoen euro aan het gemeentefonds toegevoegd. De financiële effecten vanaf 2014 verwerkt het ministerie van BZK in de meicirculaire 2014, maar indicatief betekent dit voor Groningen een extra bijdrage van 1,835 miljoen euro in 2014 en 2,494 miljoen euro vanaf 2015. In het meerjarenbeeld gaan we ervan uit dat deze middelen worden ingezet voor de intensivering armoedebeleid.

Taakmutatie: Vergunningverlening, toezicht en handhaving

Vanwege de overdracht van taken aan gemeenten op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) bij provinciale inrichtingen wordt landelijk voor de jaren 2014 tot en met 2017 een bedrag van 40,758 miljoen euro en vanaf 2018 structureel 46,700 miljoen euro aan het gemeentefonds toegevoegd. Voor Groningen betekent dit (indicatief) een jaarlijkse bijdrage van 343 duizend euro in de periode 2014-2017. Vanaf 2018 ontvangt Groningen 393 duizend euro.

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

---

7. Jaarlijkse inkomsten Enexis (voordeel 1,775 miljoen euro)

De jaarlijkse inkomsten bestaan uit rente over een lening aan Enexis en dividend over de Enexis aandelen. In het vorige meerjarenbeeld waren deze inkomsten opgenomen tot en met 2014. De inkomsten in 2014 van 2,1 miljoen euro worden in de jaarschijf 2015 teruggedraaid (uit het meerjarenbeeld gehaald).

In het nieuwe meerjarenbeeld hebben we de rente over de lening aan Enexis in voor de komende jaren opgenomen, waarbij rekening is gehouden met het actuele aflossingsschema. In 2015 verwachten we 0,6 miljoen euro rente te ontvangen.

Daarnaast nemen we elk jaar voor de komende jaarschijf het verwachte dividend op in het meerjarenbeeld. In 2015 verwachten we circa 1,2 miljoen euro te ontvangen. Omdat we maar één jaarschijf meenemen, halen we deze post er in 2016 weer uit.

8. Overige ontwikkelingen (voordeel 253 duizend euro)

De overige ontwikkelingen bestaan uit enkele kleinere afwijkingen die in 2015 in totaal optellen tot een voordeel van 253 duizend euro.

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Bijlage

Toelichting op de categorieën

Het meerjarenbeeld is opgebouwd uit verschillende onderdelen. In dit hoofdstuk wordt per onderdeel een toelichting gegeven op de nieuwe ontwikkelingen.

Het onderstaande overzicht laat de ontwikkeling van de verschillende categorieën in het meerjarenbeeld 2015 -2018 zien. De bedragen in 2015 zijn de mutaties ten opzichte van de gemeentebegroting 2014. In de volgende jaren zijn de bedragen steeds mutaties ten opzichte van het jaar ervoor. De categorieën worden hieronder afzonderlijk weergegeven en toegelicht.

Actueel Meerjarenbeeld 2015-2018	2015	2016	2017	2018
Saldo Meerjarenbeeld voorgaand jaar	0	2.038	850	2.879
1 Autonome ontwikkelingen	-1.936	-3.141	-3.109	-3.067
2 Rente-effecten	119	-2.982	-1.099	-1.450
3 Organisatie onderdelen	6.814	-2.064	-1.208	-1.045
4 Uitkeringen Gemeentefonds	-14.690	1.413	1.353	357
5 Dekking BTW compensatiefonds	-400	-400	-400	0
6 Bezuinigingen	-3.000	0	0	0
7 Terugramen incidentele dekking	-46.672	4.415	3.200	-800
8 Budgetten extra beleid	61.803	1.572	3.293	5.291
Saldo actueel meerjarenbeeld	2.038	850	2.879	2.165

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

1 Autonome ontwikkelingen

Autonome ontwikkelingen	2015	2016	2017	2018
Terugloop kapitaallasten:	621	186	193	210
Nominale compensatie	-3.900	-4.700	-4.700	-4.700
Belastingen	1.343	1.373	1.398	1.423
Autonome ontwikkelingen	-1.936	-3.141	-3.109	-3.067

Terugloop kapitaallasten (voordeel 621 duizend euro)

Met 'terugloop kapitaallasten' wordt bedoeld de structurele vermindering van kapitaallasten als gevolg van jaarlijks afnemende rentebetalingen (bij lineaire afschrijvingen), na afloop van de afschrijvingsperiode beschikbaar komende afschrijvingsbedragen en de beschikbaar komende annuïteit na de afschrijvingsperiode. De budgettaire verantwoordelijkheid voor routine-investeringen ligt volledig bij de diensten. Dit betekent dat de terugloop van de kapitaallasten van de routine-investeringen bij de diensten blijft en dat er geen bedragen meer worden verstrekt voor nieuwe routine-investeringen. De in het meerjarenbeeld opgenomen terugloop, van 621 duizend euro voor 2015, betreft dus alleen terugloop van kapitaallasten voor investeringen in het kader van extra beleid. De hoge vrijval in 2015 wordt verklaard door het aflopen van een annuïtaire afschrijving (Eemspoort).

Nominale compensatie (nadeel 3,9 miljoen euro)

Organisatie onderdelen worden jaarlijks gecompenseerd voor ontwikkelingen als gevolg van de wijzigingen in de lonen en prijzen. De compensatie geschiedt op basis van een systeem van nominale bijstelling. De loonkostenmutatie bestaat uit de effecten van de CAO voor gemeenteambtenaren, de sociale lastenmutatie en de vergoeding voor incidenteel loon (beperkt tot 0,57%). De prijsmutatie is gebaseerd op de prijsmutatie materiële overheidsconsumptie. Bij de compensatie wordt rekening gehouden met de loon- en prijsgevoeligheid van de budgetten.

De nominale compensatie bestaat uit drie onderdelen. Ten eerste de uitkomst van de definitieve compensatie over het jaar 2013. Ten tweede de actualisatie van de nominale compensatie over 2014. En tenslotte de berekening van de nominale compensatie voor de jaren 2015 en verder. De nacalculatie over 2013 en 2014 is gebaseerd op informatie van het CPB van maart 2014. De nominale ontwikkelingen voor 2014 zijn gebaseerd op een actuele inschatting van de CAO, loonkosten, werkgeverslasten en inflatie. Voor 2014 gaat we uit van een nullijn voor de lonen, vanaf 2015 houden we rekening met een jaarlijkse stijging van 1%.

Belastingen (voordeel 1,343 miljoen euro)

De jaarlijkse tariefstijging is gebaseerd op de nominale ontwikkelingen. De reguliere tariefstijging in 2015 is 1,8%. Naast de reguliere nominale ontwikkelingen zijn er nog ontwikkelingen uit 2013 en 2014, die niet zijn meegenomen in eerdere tariefstijgingen. Deze nemen we mee bij het bepalen van het tarief voor 2015. Op basis van de huidige informatie is het tarief voor 2013 en 2014 te hoog vastgesteld. Dit wordt gecorrigeerd in het tarief voor 2015. Dit leidt samen tot een verlaging van 0,3%. In 2015 houden we daarom rekening met een tariefstijging van 1,5%. Dit leidt voor de OZB tot 0,9 miljoen euro extra inkomsten. Na 2015 houden we rekening met een stijgingspercentage van 1,8%, dit is 0,1% lager dan in het vorige meerjarenbeeld.

Bij de OZB is naast de tariefstijging op basis van prijsontwikkeling ook sprake van een groei van de opbrengst als gevolg van volumegroei. Deze volumegroei bedraagt 300 duizend euro per jaar. Procentueel komt dit neer op een stijging van 0,5%.

Tot slot is in 2014 is een bezuiniging op de afvalinzameling gerealiseerd. Dit ging onder andere om het niet meer gratis ophalen van grofvuil, het verlagen van het BORG niveau en het digitaliseren van

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

---

de afvalwijzer. In totaal is in 2014 bijna 0,9 miljoen euro bezuinigd. In 2015 wordt deze bezuiniging verhoogd met 173 duizend euro naar ruim 1 miljoen euro. Deze bezuiniging leidt tot een verlaging van de afvalstoffenheffing en biedt ruimte de OZB te verhogen zonder de woonlasten te laten stijgen. De OZB opbrengst neemt hierdoor in 2015 toe met 173 duizend euro. Dit leidt tot een stijging van circa 0,29%. In totaal nemen de OZB inkomsten met ruim 1,3 miljoen euro toe in 2015.

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

2 Rente-effecten

Ontwikkeling rente vaststellen van het rente omslagpercentage (ROP)

Wij gaan er vanuit dat de korte rente de komende periode laag blijft op een niveau van 0,40%. De lange rente stijgt met 0,30% ten opzichte van 2014 tot 3,20% in 2015. Het ROP blijft 3,00% in 2015 en de volgende jaren. Dit beeld komt tot stand op basis van de volgende rentepercentages:

Gehanteerde rentepercentages	2014	2015	2016
Rente langlopende leningen	2,90%	3,20%	3,40%
Rente reserves en voorzieningen	1,50%	1,50%	1,50%
ROP	3,00%	3,00%	3,00%
Exploitatie (derden) credit	1,35%	1,35%	1,35%
Exploitatie (derden) debet	3,60%	3,60%	3,60%
Rekening courant faciliteit	0,40%	0,40%	0,40%

De percentages van 2015 gelden ook voor de jaren na 2015.

We werken binnen de gemeente met een systematiek van gemeentebrede financiering. De gemiddelde rentekosten worden doorberekend aan alle gemeentelijke onderdelen. Voor de doorberekening van de rentekosten aan de organisatie onderdelen wordt gebruik gemaakt van het rente omslagpercentage (ROP).

We stellen voor het ROP voor 2015 te handhaven op 3%. In 2015 leidt dit tot een voordelig resultaat omdat de werkelijke rentekosten iets lager liggen. In 2016 kan het ROP op 3% worden gehouden. Dit sluit dan aan op de werkelijke rentekosten in 2016. In de jaren na 2016 nemen de werkelijke rentekosten toe. Vanaf 2017 ontstaat daardoor een nadeel in het meerjarenbeeld.

Uitgaande van de huidige prognoses en renteverwachtingen zullen we het ROP in 2017 moeten verhogen.

Rente-effecten	2015	2016	2017	2018
Effect wijziging ROP	0	0	0	
Terugramen resultaat Lang Vermogen	-1.266	-1.585	288	1.446
Resultaat Lang Vermogen	1.585	-288	-1.446	-2.882
Terugramen resultaat financiering woningbouw	-192	-189	-178	-164
Resultaat Financiering woningbouw	189	178	164	156
Terugramen resultaat derden	-164	-112	-67	-61
Resultaat Financiering derden	112	67	61	55
Mismatch-financiering	50	34		
Kort vermogen	-227			
Terugramen stelpost rente res. en voorz.	-1.144	-1.176		
Ramen stelpost rente res. en voorz.	1.176			
Compensatie renteververschil Essent (BSD)	0	89	79	0
Totaal rente-effecten	119	-2.982	-1.099	-1.450

De rente effecten wijzigen nog als in juni 2014 de uitkomsten van de liquiditeitsprognoses van de organisatie onderdelen bekend zijn. De rente-effecten, op basis van volume wijzigingen, nemen we mee bij het opstellen van de gemeentebegroting 2015.

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Lang vermogen (voordeel 265 duizend euro)

Het resultaat op lang vermogen bestaat uit een optelling van de resultaten van resultaat lang vermogen, financiering woningbouw en financiering derden. Dit resultaat komt in totaal in 2015 uit op bijna 1,9 miljoen euro omdat de werkelijke rentekosten iets onder het doorberekende ROP liggen. Ten opzichte van het vorige meerjarenbeeld leidt dit in 2015 tot een voordeel van 265 duizend euro (resultaat 2014 was 1,6 miljoen euro).

In de jaren na 2015 nemen de rentekosten toe. Hierdoor ontstaat een nadeel op lang vermogen in het meerjarenbeeld dat oploopt tot 2,7 miljoen euro in 2018.

Mismatch-financiering (voordeel 50 duizend euro)

Ons uitgangspunt bij de financiering van de gemeentelijke activiteiten is dat langlopende investeringen met lange financieringsmiddelen wordt gedekt. Langlopende financieringsmiddelen zijn vooral reserves of langlopende leningen. Met deze manier van financieren beperken we het renterisico aangezien de rente voor een langere periode wordt vastgelegd.

Het kan aantrekkelijk zijn om een deel van de lange financieringsbehoefte te financieren met kortlopende financiering (tegoeden bij de bank of kortlopende leningen). Deze wijze van financiering noemen we mismatchfinanciering. Omdat over het algemeen de rente voor kortlopende financiering lager is, kan mismatch financiering leiden tot lagere rentekosten. Dit leidt echter wel tot een hoger renterisico. Vanwege de toename van het renterisico hanteren we een limiet voor de maximale omvang van de mismatchfinanciering.

In het meerjarenbeeld nemen we een deel van het voordeel door mismatch financiering mee. Het gaat om het voordeel dat kan worden gerealiseerd over de ijzeren voorraad. De ijzeren voorraad wordt bepaald door het minimale tegoed van de gemeente op de rekening courant.

De omvang van het mismatch voordeel wordt bepaald door het verschil tussen de lange rente (raming 2015 is 3,20%) en de korte rente (raming 2015 is 0,40%). Het verschil is in 2015 naar verwachting dus 2,80%. Bij een ijzeren voorraad van 16,8 miljoen euro komt het verwachte voordeel in 2015 uit op 470 duizend euro. Ten opzichte van het vorige meerjarenbeeld leidt dit tot een voordeel van 50 duizend euro. Na 2016 houden we rekening met een structureel voordeel van 504 duizend euro.

Kort vermogen (nadeel 227 duizend euro)

Het saldo bij kort vermogen betreft het verschil tussen wat we aan rentevergoedingen ontvangen en betalen op de rekeningen courant. Het nadeel ontstaat doordat in het begrotingskader 2014 een onjuiste rentevergoeding is verwerkt.

Stelpost rente reserves en voorzieningen (voordeel 1,176 miljoen euro)

Bij de reserves die van voldoende omvang zijn, wordt de rentevergoeding niet toegevoegd aan de reserve maar vloeit deze naar de algemene middelen. In het meerjarenbeeld houden we alleen in de eerste jaarschijf rekening met deze rente opbrengst, omdat deze post kan wegvallen als de reserves worden ingezet. In 2015 verwachten we bijna 1,2 miljoen euro aan rente te ontvangen over de reserves en voorzieningen. Dit wordt toegevoegd aan de algemene middelen. Omdat we deze post maar één jaarschijf meenemen, wordt de rente in 2016 weer teruggedraaid.

Compensatie renteversil Essent (in 2015 geen afwijking)

De lening aan Enexis en de general escrowregeling die is ontstaan uit de verkoop van Essent, staan op de gemeentelijke balans. De hieraan toegerekende rentekosten zijn opgenomen in het meerjarenbeeld. Doordat Enexis in 2016 en 2017 een deel van de lening wordt afgelost, dalen de toegerekende rentekosten. De afloop van de rentekosten is opgenomen in het meerjarenbeeld.

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Aanpassing rente toerekening aan investeringen (geen afwijking)

Aan de jaarlijkse investeringen worden rentekosten toegerekend op basis van het gemeentelijke renteomslag percentage (ROP). In het meerjarenbeeld wordt het investeringsbudget jaarlijks aangepast aan de verandering van het ROP. Aangezien het ROP in 2015 gelijk blijft, hoeft het investeringsbudget niet te worden aangepast.

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

3 Organisatie onderdelen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van alle ontwikkelingen bij de verschillende organisatie onderdelen. Alle ontwikkelingen worden toegelicht. Alle nieuwe ontwikkelingen ten opzichte van het meerjarenbeeld bij de gemeentebegroting 2014 zijn gearceerd weer gegeven in de onderstaande tabel.

Organisatie onderdelen	2015	2016	2017	2018
Burgerzaken				
Verkiezingen	169			
Verkiezingen (terugbetaling storting in res vanuit jaarrek 2010)	-125			
Fiscalisering vergoeding stembureauleden	35			
GGD				
Bijdrage H&OG ivm groei inwonertal	-70	-70		
Piketvergoeding forensische geneeskunde	-120	-20	-10	25
Brandweer				
Effecten overgangsrecht op FLO	-83	133		
Stadsontwikkeling				
Terugramen vrijval kapitaallasten 2014	-125			
Vrijval kapitaallasten 2015	950	-950		
Actualiseren bestemmingsplan Binnenstad	-5	45		
Jongerenhuisvesting: aanpak illegale kamerverhuurpanden	400			
Extra vrijval regio Groningen-Assen	-116			
Nationale gebiedsontwikkeling (septcirc 2011)		280		
Basisregistratie Grootchalige Topografie	75			
Werk en inkomen				
Aantal bijstandcliënten	-623			
actualisatie armoedebestrijding	-121			
actualisatie formatie (obv sept circ 2011)	-696			
Algemeen				
EGG-verkoop	-272	-272	-272	-212
Afwikking reserve EGG/ GKB	257	257	257	197
ISV vervalt vanaf 2015	6.412			
Areaaluitbreiding RO/EZ en MD	-540	-562	-579	-590
Areaaluitbreiding OCSW / HVD	-134	-140	-144	-147
Vrijval huur Waagstraat	350	-350		
Effect ruil middelen bij stoppen projecten	128	34	34	31
Voorziening wachtgeld wethouders	146	154		300
Stelposten gemeentefonds				
Meicirculaire 2011				
Bodemsanering (RO)	542			
Junicirculaire 2012				
- LHBT-emancipatiebeleid (OCSW)	20			
- Zichtbare schakel (HVD)	206			
- Zichtbare schakel (GGD)	23			

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Financieel meerjarenbeeld 2015-2018				
- WE CAN Young (GGD)	20			
Decembercirculaire 2012				
- Transitiekosten nieuwe Wmo (OCSW)	348			
- Scootmobielen (GGD)	190	138	346	
- Maatschappelijke stages (OCSW)	206			
- Invoeringskosten decentralisatie Jeugd (OCSW)	50			
- Bodemsanering (RO)	-99			
Septembercirculaire 2013				
- Vrouwenopvang (OCSW)	75			
Decembercirculaire 2013				
Decentralisatie provinciale taken VTH				50
Intensivering armoedebelief	-659			
Totaal organisatie onderdelen	6.814	-2.064	-1.208	-1.045

Burgerzaken

Verkiezingen (voordeel 44 duizend euro)

Vanaf 2011 is rekening gehouden met een jaarlijkse extra dotatie aan de reserve verkiezingen van 169 duizend euro om het negatieve saldo in de reserve op te heffen. Vanaf 2015 is de reserve weer van voldoende omvang om de extra storting van 169 duizend euro te kunnen laten vervallen.

Daarnaast is in het boekjaar 2010 500 duizend euro in de reserve verkiezingen gestort om een onrechtmatigheid op de reserve op te heffen (de reserve had een negatief saldo). Deze extra storting wordt in drie jaar weer toegevoegd aan het meerjarenbeeld, 250 duizend euro in 2012, 125 duizend euro in 2013 en 125 duizend euro in 2014. In 2015 wordt de toevoeging aan het meerjarenbeeld teruggedraaid.

Fiscalisering vergoeding stembureauleden (voordeel 35 duizend euro)

Naar aanleiding van een onderzoek naar de fiscale aspecten van personele vergoedingen en verstrekkingen zijn onder meer de vergoedingen aan externe stembureauleden onderzocht. In het bijzonder is gekeken of de gemeente als inhoudingsplichtige is aan te merken. Ten aanzien van de huidige systematiek loopt de gemeente een risico.

Vanaf 2012 is deze systematiek aangepast. Hierbij treedt de gemeente in het vervolg op als inhoudingsplichtige. De kosten die hiermee gemoeid zijn bedragen ongeveer 18 duizend euro per verkiezing. In 2014 staan er drie verkiezingen gepland. Dit levert een nadeel op van 53 duizend euro in 2014. In 2015 staat 1 verkiezing gepland, de vergoeding kan hierdoor in 2015 worden teruggebracht met 35 duizend euro tot 18 duizend euro.

GGD

Bijdrage H&OG ivm groei inwonertal (nadeel 70 duizend euro)

De bijdrage van de Gemeente Groningen aan de H&OG is gebaseerd op het aantal inwoners. Een stijging van het aantal inwoners leidt tot een hogere jaarlijkse bijdrage.

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Piketvergoeding forensische geneeskunde (nadeel 120 duizend euro)

De gemeente Groningen heeft regels voor piketvergoedingen van medewerkers vanaf 55 jaar. Sinds enkele jaren neemt het aantal voormalige deelnemers aan dit piket toe. Daarmee nemen ook de kosten toe. De piketvergoeding voor forensisch geneeskundige artsen is vanwege de aard van de werkzaamheden relatief hoog. Deze kosten zijn niet structureel gedekt. In voorgaande jaren werden de kosten opgevangen binnen de begroting. Omdat de kosten toenemen en er binnen de begroting minder ruimte is, is dit niet meer mogelijk.

Het knelpunt voor 2015 is circa 120 duizend euro. In de jaren daarna nemen deze toe naar 140 duizend euro in 2016 en 150 duizend euro in 2017. In 2018 zijn de kosten naar verwachting weer iets lager (125 duizend euro). In de periode 2014-2023 bedragen de totale kosten naar verwachting 1,1 miljoen euro.

Brandweer

Effecten overgangsrecht op FLO (nadeel 83 duizend euro)

De overgang van de brandweer naar de Veiligheidsregio heeft gevolgen voor de FLO regeling. Op dit moment worden deze gevolgen in beeld gebracht. Totdat deze gevolgen volledig in beeld zijn houden we de reeks aan zoals die opgenomen is in het meerjarenbeeld 2013-2016.

Stadsontwikkeling

Vrijval kapitaallasten (voordeel 825 duizend euro)

Jaarlijks is sprake van vrijval van kapitaallasten. Deze vrijval ontstaat vooral door het later gereedkomen van investeringen dan gepland. Dit leidt incidenteel tot vrijval van beschikbare kapitaallasten. Bij het opstellen van het meerjarenbeeld kan voor de eerste jaarschijf een betrouwbare inschatting worden gemaakt van de hoogte van de verwachte vrijval. We nemen daarom in dit meerjarenbeeld alleen voor 2015 een bedrag op. Voor de jaren daarna houden we geen rekening met vrijval van kapitaallasten.

In het vorige meerjarenbeeld was de vrijval kapitaallasten berekend op circa 1,1 miljoen euro. Hiervan is in 2014 0,7 miljoen euro ingezet voor G-kracht en 0,3 miljoen euro voor het structuurplan. Het restant van 125 duizend euro was in 2014 opgenomen in het meerjarenbeeld. Dit bedrag wordt teruggedraaid.

In 2015 nemen we de hele geraamde vrijval (950 duizend euro) op in het meerjarenbeeld. De financiering voor G-Kracht en structuurplan vindt op een andere manier plaats (zie toelichting op pagina 7).

Actualiseren bestemmingsplan Binnenstad (nadeel 5 duizend euro)

Door de omvang en complexiteit van het bestemmingsplan binnenstad kunnen de kosten van het actualiseren niet binnen de beschikbare middelen worden opgevangen. In het vorige meerjarenbeeld is hiervoor een aanvullend budget van 40 duizend euro beschikbaar gesteld. In 2015 neemt dit budget met 5 duizend euro toe tot 45 duizend euro. In 2016 wordt het totale budget van 45 duizend euro teruggedraaid.

Jongerenhuisvesting: aanpak illegale kamerverhuurpanden (voordeel 400 duizend euro)

Begin 2011 is besloten voor de jaren 2012 tot en met 2014, in het kader van het thema 'Jongerenhuisvesting', jaarlijks 400 duizend euro beschikbaar te stellen voor de aanpak van illegale kamerverhuurpanden. De dekking komt vanuit extra opbrengsten vanuit het gemeentefonds. In 2015 wordt de extra bijdrage teruggedraaid.

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Extra vrijval regio Groningen-Assen (nadeel 116 duizend euro)

Voor de jaren 2012-2014 wordt een extra vrijval bijdrage regio Groningen-Assen verwacht van jaarlijks 116 duizend euro. We gaan er vanuit dat de vrijval vanaf 2015 weer vervalt.

Binnen de Regio Groningen Assen is in 2013 een (structureel) lagere bijdrage afgesproken. De jaarlijkse bijdrage van de gemeente Groningen bedraagt nu bijna 1,5 miljoen euro. De besparing ten opzichte van de oorspronkelijke bijdrage van ruim 0,6 miljoen euro is structureel verwerkt in de gemeentebegroting 2014.

Nationale gebiedsontwikkeling (geen afwijking in 2015)

Vanuit de septembercirculaire gemeentefonds 2011 is voor de periode 2012-2015 jaarlijks 280 duizend euro beschikbaar gesteld voor nationale gebiedsontwikkeling. In 2016 stopt deze uitkering. Deze mutatie wordt verrekend met de sector. Per saldo heeft dit dus geen effect op het saldo van het meerjarenbeeld.

Basisregistratie Grootchalige Topografie (voordeel 75 duizend euro)

Vanaf 2012 is de wet Basisregistratie Grootchalige Topografie van kracht. De bronhouders, waaronder gemeenten, hebben aantal jaren de tijd om dit bestand te vervaardigen. Voor deze transitie heeft het Rijk een vergoeding beschikbaar gesteld. Uit onderzoek blijkt dat deze bijdrage niet voldoende is om de volledige transitie uit te voeren. De extra (incidentele) kosten bedragen voor Groningen 100 duizend euro in 2013 en 75 duizend euro in 2014. In 2014 wordt de vergoeding teruggebracht naar 75 duizend euro, in 2015 wordt de uitkering volledig teruggedraaid.

Werk en inkomen

Bijzondere bijstand en armoedebestrijding (nadeel -1.440 miljoen euro)

Op basis van bestaand beleid wordt de bijzondere bijstand en de formatie nagecalculeerd op basis van volume. Dit gebeurt ook voor armoedebestrijding. Via het gemeentefonds ontvangen we hiervoor een vergoeding die we doorgeven aan de budgetten van het programma 'Werk en inkomen'. Naar aanleiding van de meicirculaire 2014 zullen de budgetten opnieuw worden aangepast..

Algemeen

Afwikkeling reserve EGG/ GKB (nadeel 15 duizend euro)

Bij de begroting 2011 hebben we de reserves 'afkoopsom EGG' en 'risico GKB' tegen het licht gehouden en hebben we geconcludeerd dat deze reserves een positief saldo hadden en konden worden opgeheven. De incidentele vrijval van het positieve saldo hebben we ingezet bij de begroting 2011.

Aan de reserve werd jaarlijks een bedrag onttrokken ter compensatie van het vervallen van de bijdrage van het Gemeentelijk Energiebedrijf aan de exploitatie van de gemeente. In de gemeentelijke begroting zat ook een jaarlijkse toevoeging aan de reserve. De onttrekking uit de reserve en de storting vanuit de exploitatie hebben we tegen elkaar weg laten vallen. Per saldo levert dit tot en met 2018 een structureel nadeel op van 15 duizend euro..

Areaaluitbreiding (totaal nadeel 674 duizend euro)

Jaarlijks wordt rekening gehouden met areaaluitbreiding voor sport, welzijnsvoorzieningen, recreatiegebieden, scholen en brandweer (in totaal 674 duizend euro in 2015).

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Vrijval huur Waagstraat (voordeel 350 duizend euro)

Bij de gemeenterekening is een voorziening gevormd voor het lopende huurcontract voor het pand aan de Waagstraat. De huur in 2015 kan ten laste van deze voorziening worden gebracht. Het budget dat hiervoor in 2015 beschikbaar is kan hierdoor vrijvallen. In 2015 gaat het om 350 duizend euro. In 2016 wordt dit weer teruggedraaid omdat na 2015 geen budget meer beschikbaar is.

Effect ruil middelen bij stoppen projecten (voordeel 128 duizend euro)

Bij de begroting 2013 is besloten een aantal projecten te stoppen of anders te dekken. Dit heeft in de begroting 14,6 miljoen euro incidenteel opgeleverd. Dit bedrag moet deels gerealiseerd worden via een ruil van structureel geld voor incidenteel geld. Bij de uitwerking van deze ruil bleek dat er in de jaren 2014-2017 sprake is van een nadeel. Het nadeel in 2015 bedraagt 101 duizend euro. Dit is een voordelige afwijking van 128 duizend euro ten opzichte van het nadeel in 2014. In 2016 en 2017 neemt het nadeel verder af naar 67 duizend euro respectievelijk 33 duizend euro.

Voorziening wachtgeld wethouders (voordeel 146 duizend euro)

Bij de gemeenterekening 2013 is voorgesteld 0,3 miljoen euro aan de voorziening toe te voegen om aan de toekomstige verplichtingen te kunnen voldoen. Na de vorming van het nieuwe college is een nieuwe inschatting gemaakt van de toekomstige verplichtingen. Dit leidt tot een benodigde aanvulling van 154 duizend euro. Dit kan worden opgevangen uit het budget 2015. Het resterende deel van het budget in 2015 (146 duizend euro) kan vrijvallen.

In de jaren 2016-2017 worden geen nieuwe wachtgeldverplichtingen verwacht. Het beschikbare budget voor deze jaren kan vrijvallen. In 2018 kunnen er naar aanleiding van de nieuwe verkiezingen weer nieuwe verplichtingen ontstaan. Daarom houden we vanaf 2018 weer rekening met een structureel budget van 300 duizend euro. De vrijval in de jaren 2015-2017 wordt dan weer teruggedraaid.

Stelposten Uitkeringen Gemeentefonds

De toelichting bij de posten is opgenomen bij het onderdeel 'uitkeringen gemeentefonds'.

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

4 Uitkeringen gemeentefonds

Uitkeringen Gemeentefonds	2015	2016	2017	2018
Totaal uitkeringen Gemeentefonds	-14.690	1.413	1.353	357

In dit onderdeel zijn alle effecten van het gemeentefonds op de budgetten van de gemeente verwerkt. Het betreft maatregelen die (in de afgelopen jaren) in circulaire van het gemeentefonds zijn opgenomen. Het effect van de laatste circulaire lichten we nader toe. Vervolgens gaan we nader in op de maatregelen uit voorgaande circulaire die effect hebben in de jaren 2015-2018.

Eind mei 2014 verschijnt naar verwachting een nieuwe gemeentefonds circulaire. De effecten hieruit verwerken we in de gemeentebegroting 2015.

Effecten Decembercirculaire 2013

In de decembercirculaire 2013 is het effect van het begrotingsakkoord op de accressen voor 2014-2018 verijnd ten opzichte van de eerder gegeven informatie bij de 'begrotingsafspraken 2014', waardoor de volgende reeks ontstaat.

Effect voor Groningen	2014	2015	2016	2017	2018
Accres a.g.v. begrotingsafspraken 2014	-1,020	1,700	1,900	2,280	2,450

Het effect in 2014 wordt meegenomen in de eerste voortgangsrapportage over 2014. De effecten vanaf 2015 zijn opgenomen in het meerjarenbeeld. Naast de accressen zijn in de decembercirculaire ook twee taakmutaties opgenomen. Het gaat om extra middelen voor armoedebeleid en voor de overheveling van provinciale taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Deze taakmutaties beïnvloeden het saldo van het meerjarenbeeld niet omdat we ervan uitgaan dat de extra middelen leiden tot extra uitgaven voor de gemeente. Per saldo zitten ze neutraal in het meerjarenbeeld.

Daarnaast zijn in de decembercirculaire op twee punten extra budgetten voor de gemeente opgenomen.

Ten eerste ontvangen we extra budgetten op het gebied van intensivering van armoedebeleid. Voor de intensivering van het armoede- en schuldenbeleid wordt landelijk voor 2014 70 miljoen euro en voor 2015 en verder 90 miljoen euro aan het gemeentefonds toegevoegd. De financiële effecten vanaf 2014 verwerkt het ministerie van BZK in de meircirculaire 2014, maar indicatief betekent dit voor Groningen een extra bijdrage van 1,835 miljoen euro in 2014 en 2,494 miljoen euro vanaf 2015. In het meerjarenbeeld gaan we ervan uit dat deze middelen worden ingezet voor de intensivering armoedebeleid. De uitgave is opgenomen bij het onderdeel organisatie onderdelen.

Daarnaast wordt vanwege de overdracht van taken aan gemeenten op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) landelijk voor de jaren 2014 tot en met 2017 een bedrag van 40,758 miljoen euro en vanaf 2018 structureel 46,700 miljoen euro aan het gemeentefonds toegevoegd. Voor Groningen betekent dit (indicatief) een jaarlijkse bijdrage van 343 duizend euro in de periode 2014-2017. Vanaf 2018 ontvangt Groningen 393 duizend euro. De uitgaven hiervoor zijn opgenomen bij het onderdeel organisatie onderdelen.

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Maatregelen uit voorgaande circulaire

Uitkeringen Gemeentefonds	2015	2016	2017	2018
Meicirculaire 2011				
ISV	-6.412			
Bodemsanering (MD)	-542			
Junicirculaire 2012				
LHBT-emanipatiebeleid (OCSW)	-20			
Zichtbare schakel (HVD)	-206			
Septembercirculaire 2012				
Zichtbare schakel (HVD)	-23			
WE CAN Young (HVD)	-20			
Meicirculaire 2013				
Transitiekosten nieuwe Wmo (OCSW)	-348			
Scootmobielen (HVD)	-190	-138	-346	
Maatschappelijke stages (OCSW)	-258			
Dualiseringskorting (BSD)	-215			
Invoeringskosten decentralisatie Jeugd (OCSW)	-50			
Bodemsanering (ROEZ)	99			
Septembercirculaire 2013				
Vrouwenopvang (OCSW)	-75			

Onderstaand worden de maatregelen uit voorgaande circulaire toegelicht. De tegenhanger van deze posten is opgenomen bij het onderdeel 'Organisatie onderdelen'. Per saldo zitten de posten neutraal in het meerjarenbeeld (zowel als inkomst als uitgave).

Effecten meicirculaire 2011

ISV vervalt vanaf 2015 (6,412 miljoen euro)

Via het gemeentefonds ontvangen we in de jaren 2011 tot en met 2014 jaarlijks de decentralisatie uitkering ISV. Deze uitkering wordt verrekend met de sector. In 2015 vervalt de ISV uitkering. Dit levert een nadeel van 6,4 miljoen euro op in het gemeentefonds. De verrekening met de sector vervalt eveneens, wat tot een voordeel leidt van 6,4 miljoen euro. Voor het saldo van het meerjarenbeeld heeft deze mutatie dus geen consequentie.

Bodemsanering (542 duizend euro)

In 2014 waren middelen beschikbaar voor bodemsanering. In 2015 wordt dit weer teruggedraaid.

Effecten junicirculaire 2012

LHBT- emancipatiebeleid (20 duizend euro)

In het kader van het LHBT-emanipatiebeleid (LHBT: Lesbische vrouwen, Homoseksuele mannen, Biseksuelen en Transgender personen) ontvangen we in de periode 2012-2014 jaarlijks 20 duizend euro. In 2015 wordt deze uitkering teruggedraaid. Tegenover dit voordeel in 2015 staat een gelijk nadeel in het gemeentefonds in 2015. Per saldo heeft dit dus geen effect op het saldo van het meerjarenbeeld in 2015.

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Zichtbare schakel en WE CAN Young (249 duizend euro)

In de junicirculaire 2012 is de decentralisatie-uitkering Zichtbare Schakels aangekondigd. Het betreft middelen om de lopende projecten rondom de wijkverpleegkundigen als Zichtbare Schakels uit dit programma te borgen. In Groningen staat het programma bekend onder de naam "Nait Soezen". In de junicirculaire is hiervoor 206 duizend euro beschikbaar gesteld.

Septembercirculaire 2012

Zichtbare schakel (23 duizend euro)

Dit betreft een correctie op de bedragen per gemeente zoals opgenomen in de junicirculaire 2012. Dit betekent dat Groningen in 2013 en 2014 jaarlijks 23 duizend euro extra ontvangt.

WE CAN Young (20 duizend euro)

Via de decentralisatie-uitkering 'WE CAN Young' ontvangt Groningen in 2012, 2013 en 2014 jaarlijks 20 duizend euro. Deze middelen zijn bedoeld om de relationele en seksuele weerbaarheid van jongeren te vergroten en daarmee een bijdrage te leveren aan de preventie van geweld tegen vrouwen.

Effecten Meicirculaire 2013

Transitiekosten nieuwe WMO (348 duizend euro)

Het Rijk heeft in 2014 extra middelen beschikbaar gesteld om gemeenten te compenseren voor de (transitie)kosten die samenhangen met de inwerkingtreding van de nieuwe Wmo per 2015. Voor de gemeente was dit budget 348 duizend euro. In 2015 wordt dit budget weer teruggedraaid.

Scootmobielen (190 duizend euro)

In het regeerakkoord is een verplicht hergebruik van scootmobielen en rolstoelen afgesproken. Het Rijk heeft hiervoor een besparing ingeboekt oplopend tot 50 miljoen euro vanaf 2017. Voor Groningen betekent dit een structurele korting van 190 duizend euro in 2015, oplopend naar 328 duizend euro in 2016 en 674 duizend euro vanaf 2017. Deze korting is in het meerjarenbeeld opgenomen en moet worden opgevangen binnen het desbetreffende programma.

Maatschappelijke stages (206 duizend euro)

In het regeerakkoord zijn de wettelijk verplichte maatschappelijke stages per 2015 afgeschaft. Het gemeentefonds wordt hiertoe per 2015 met 20 miljoen euro structureel gekort. Voor Groningen betekent dit een structurele korting van 258 duizend euro per 2015. In de gemeentebegroting is een budget van 206 duizend euro opgenomen voor maatschappelijke stages. Dit budget wordt geheel teruggehaald ter dekking van de korting. De resterende korting van 52 duizend euro komt ten laste van de algemene middelen.

Dualiseringskorting (215 duizend euro)

De in het regeerakkoord opgenomen korting voor het verminderen van het aantal politieke ambtsdragers is vervallen. Dit betekent voor de gemeente dat hiervoor geen korting in het gemeentefonds plaatsvindt. Hier tegenover staat een korting die wordt opgelegd i.v.m. een dualiseringscorrectie. Voor Groningen betekent dit een structureel nadeel van 215 duizend euro vanaf 2015.

Invoeringskosten decentralisatie jeugd (50 duizend euro)

Voor de invoeringskosten voor de decentralisatie jeugdzorg ontvangen we in 2014 50 duizend euro. In 2015 wordt dit bedrag weer teruggedraaid.

Bodemsanering (99 duizend euro)

Het "Convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties" wordt in de periode 2010 tot en met 2014 ten uitvoer gebracht door het Uitvoeringsprogramma. De projectmiddelen voor de

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

---

jaren 2013 en 2014 worden door de gemeenten gedragen. Dit betekent een korting van 99 duizend euro per jaar in 2013 en 2014. In 2015 vervalt deze korting.

Effecten Septembercirculaire 2013

Vrouwenopvang (75 duizend euro)

Het opstellen van 'regiovisies' (regionale beleidsplannen) is een essentieel onderdeel van het project 'aanpak geweld in huiselijke kring'. Voor het opstellen van regiovisies is in 2013 als in 2014 een bedrag van 75 duizend euro per jaar beschikbaar gesteld. In 2015 wordt dit weer teruggedraaid.

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

5 Dekking BTW-compensatiefonds (BCF)

Dekking BTW compensatiefonds	2015	2016	2017	2018
Totaal dekking BTW compensatiefonds	-400	-400	-400	0

In 2003 is de wet op het BTW compensatiefonds (BCF) in werking getreden. Bij dit fonds kunnen gemeenten BTW declareren die ze hebben betaald bij het (laten) uitvoeren van overheidstaken. Bij inwerkingtreding van het BCF is ook een bestemmingsreserve BCF ingesteld. Deze reserve is ter afdekking van risico's en nadelen die samenhangen met de invoering van het BCF. De reserve wordt structureel gevoed met 400 duizend euro die hiertoe in het meerjarenbeeld is opgenomen.

Uit de evaluatie van het BCF blijkt dat de structurele voeding van de bestemmingsreserve kan vrijvallen. Bij de begroting 2013 hebben we de jaarlijkse voeding van 400 duizend euro in 2013 en 2014 als dekking ingezet. Ook de jaarlijkse voeding voor de jaren 2015 tot en met 2017 is ingezet als dekking voor de meerjarenbegroting 2015-2017.

6 Bezuinigingen

Bezuinigingen	2015	2016	2017	2018
Bezuinigingen 2011-2014	-3.000			
Totaal bezuinigingen	-3.000	0	0	0

Het oorspronkelijke bezuinigingspakket 2011-2014 van 42,5 miljoen euro is in het meerjarenbeeld verwerkt. De totale bezuiniging wordt in vier jaarlijkse stappen opgebouwd. Voor meer informatie over dit pakket wordt verwezen naar het voorstel over dit bezuinigingspakket dat gelijktijdig met de begroting 2011 aan u is voorgelegd.

In het meerjarenbeeld is ook het aanvullende bezuinigingspakket verwerkt uit de najaarsnota bij de begroting 2012. In 2013 is 1,6 miljoen euro aanvullend bezuinigd oplopend tot 2,5 miljoen euro in 2014. Voor meer gedetailleerde informatie over dit pakket wordt verwezen naar het voorstel over dit aanvullende bezuinigingspakket dat in februari 2012 aan u is voorgelegd.

In de jaarschijf 2015 is een nadeel opgenomen van 3 miljoen euro. Dit nadeel ontstaat doordat een deel van de maatregelen opgenomen in het bezuinigingspakket een incidenteel karakter heeft. Dit betreft de besparingen die worden gerealiseerd op de ISV budgetten die we ontvangen vanuit het Rijk. De ISV budgetten zijn toegekend tot en met 2014.

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

7 Terugramen incidentele dekking

Incidentele dekking	2015	2016	2017	2018
Incidentele inzet vrijval areaaluitbreiding	-604			
Vrijval NLA - AWBZ	-267			
Regio Assen - Groningen	-43			
Inzet rente over de RSP reserve 2013-2015	-300			
Vrijval bijdrage reserve BCF in 2013 en 2014	-5.200			
Jaarlijkse inkomsten Enexis	-325	-1.275	-200	-300
Risicobuffer 2014	-5.000			
Voorgestelde dekkingsmogelijkheden begroting 2014	-20.633	5.690	3.400	-500
Uitruil	-14.300			
Totale (terugraming) incidentele dekking	-46.672	4.415	3.200	-800

Terugdraaien incidentele inzet areaaluitbreiding (nadeel 604 duizend euro)

In het meerjarenbeeld is jaarlijks cumulerend ongeveer 100 duizend opgenomen om onderhoudskosten voor nieuwe voorzieningen in de uitleggebieden te kunnen dekken. Hiervoor is vanuit voorgaande jaren nog een bedrag van circa 450 duizend euro beschikbaar waaraan geen structurele bestemming is gegeven. Bij de begroting 2012 is besloten dit (oplopende) bedrag tot en met 2014 in te zetten in de (meerjaren)begroting. In 2014 gaat het om een bedrag van 604 duizend euro. In 2015 wordt deze inzet teruggedraaid.

Inzet vrijval incidentele middelen (nadeel 267 duizend euro)

Bij de begroting 2011 hebben we een incidentele vrijval op NLA-AWBZ middelen voor de periode 2011-2014 ingezet. Deze vrijval vervalt in 2015 en wordt daarom teruggedraaid.

Regio Groningen-Assen (nadeel 43 duizend euro)

Bij de begroting 2011 bleek een vrijval op onze bijdrage aan de regio Groningen-Assen van 43 duizend euro per jaar tot 2015. Deze vrijval wordt in 2015 teruggedraaid.

Binnen de Regio Groningen Assen is in 2013 een (structureel) lagere bijdrage afgesproken. De jaarlijkse bijdrage van de gemeente Groningen bedraagt nu bijna 1,5 miljoen euro. De besparing ten opzichte van de oorspronkelijke bijdrage van ruim 0,6 miljoen euro is verwerkt in structureel verwerkt in de gemeentebegroting 2014.

Inzet rente over de reserve RSP (nadeel 300 duizend euro)

Bij de begroting 2013 is de rente over de reserve RSP meegenomen als dekkingsmaatregel voor de jaren 2013 en 2014. Deze wordt in 2015 teruggedraaid.

Vrijval bijdrage reserve BTW compensatiefonds (nadeel 5,2 miljoen euro)

Uit de evaluatie van het BTW compensatiefonds (BCF) blijkt dat de structurele voeding van de bestemmingsreserve BCF kon vrijvallen. Het gaat om 0,4 miljoen euro structureel cumulatief (dit is een jaarlijks met 0,4 miljoen euro oplopend structureel bedrag).

Uit de evaluatie bleek ook dat de budgetten voor de afvalstoffenheffing met 200 duizend euro (structureel) gekort dienden te worden omdat de compensatie die wordt ontvangen uit het BCF hoger is dan de korting op de budgetten bij de afvalstoffenheffing. Daarnaast kunnen de hierdoor teveel ontvangen bedragen over de afgelopen periode (2005-2012) worden onttrokken aan de reserve afvalstoffenheffing. Het gaat om 800 duizend euro incidenteel.

Bij de begroting 2013 hebben we de structurele vrijval omgeruild naar een incidentele vrijval. Inclusief het incidentele voordeel op de reserve afvalstoffenheffing heeft dit per saldo een vrijval opgeleverd van 8,8 miljoen euro in 2013 en 5,2 miljoen euro in 2014.

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

In 2014 wordt de vrijval afgebouwd van 8,8 miljoen euro naar 5,2 miljoen euro, in 2015 wordt de incidentele vrijval vanuit 2014 teruggedraaid.

Jaarlijkse inkomsten Enexis en Attero (nadeel 325 duizend euro)

De jaarlijkse inkomsten bestaan uit rente over een lening aan Enexis en dividend over de Enexis en Attero aandelen. Begroting 2013 zijn de jaarlijkse inkomsten van Enexis en Attero opgenomen in het meerjarenbeeld voor de jaren 2013 en 2014. In 2014 ging het om 2,1 miljoen euro. In 2015 worden de jaarlijkse inkomsten van 2,1 miljoen euro teruggedraaid.

In 2014 hebben we ingestemd met de verkoop van de Attero aandelen. We realiseren hiermee een voordeel ten opzichte van de gemeentebegroting 2014. Dit voordeel wordt meegenomen in de voortgangsrapportages en gemeenterekening 2014. De consequentie van verkoop van de aandelen is dat we geen dividend meer ontvangen.

We ontvangen wel dividend over de Enexis aandelen en rente over de lening aan Enexis. We ramen het dividend over 2014 op 1,2 miljoen euro. Dit is iets lager dan we dit jaar hebben ontvangen. Dit sluit aan bij het strategisch plan van Enexis.

Daarnaast nemen we de te ontvangen rente over de lening aan Enexis op in het meerjarenbeeld. In 2015 is dit 575 duizend euro, in 2016 500 duizend euro en 2017 300 duizend euro. Vanaf 2018 gaan we er vanuit dat de lening door Enexis is afgelost en we geen rente inkomsten meer ontvangen.

De totale inkomsten in 2015 komen daarmee op bijna 1,8 miljoen euro. Dit is 325 duizend euro lager dan de geraamde inkomsten in 2014. Deze verlaging is verwerkt in jaarschijf 2015.

Risicobuffer 2014 (nadeel 5 miljoen euro)

In de begroting 2011 is een risicobuffer opgenomen van 2,5 miljoen euro structureel in 2014. Deze buffer is de begroting 2011 beschikbaar gesteld om ons te beschermen tegen de effecten van de economische crisis en de financiële risico's die de uitvoering van projecten met zich meebrengt. Met deze buffer kunnen we circa 34 miljoen euro investeren. Hiervan was inmiddels 29 miljoen euro ingezet. Voor de RegioTram (14 miljoen euro), Herewegviaduct (10 miljoen euro) en Sontbrug (5 miljoen euro). De middelen voor de RegioTram zijn betrokken bij het bepalen van de financiële effecten van het stoppen met het project.

Daarnaast resteerde er nog een ruimte van 5 miljoen euro die is ingezet in de jaarschijf 2014 bij de begroting 2013. In 2015 wordt deze incidentele inzet teruggedraaid.

Voorgestelde dekkingsmogelijkheden begroting 2014 (nadeel 20,633 miljoen euro)

In de gemeentebegroting 2014 zijn voor de jaarschijven 2014-2017 bezuinigingsvoorstellen opgenomen. De bezuinigingsvoorstellen leiden tot de volgende bedragen:

	2014	2015	2016	2017	2018
Totaal dekkingsmogelijkheden begroting 2014	39.693	23.233	24.923	28.323	27.823
Correctie verhoging OZB 2015	-867	-1040	-1040	-1040	-1040
Ruil middelen fietspad Meerstad		-4.000			
Totaal	38.826	18.193	23.883	27.283	26.783
<i>Mutaties in meerjarenbeeld (t.o.v. vorige jaarschijf)</i>		-20.633	5.690	3.400	-500
Uitruil structurele met incidentele middelen	14.300	-14.300	0	0	0

In 2014 is een bezuiniging op de afvalinzameling gerealiseerd. Deze bezuiniging leidt tot een verlaging van de afvalstoffenheffing en biedt ruimte de OZB te verhogen zonder de woonlasten te

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

---

laten stijgen. De OZB opbrengst neemt hierdoor toe met 0,9 miljoen euro in 2014 en loopt op tot 1,0 miljoen euro in 2015. Deze opbrengst is opgenomen bij de autonome ontwikkelingen (onderdeel belastingen) en wordt daarom hier niet meegenomen.

Bij de begroting zijn de beschikbare middelen voor het fietspad naar Meerstad geruild voor structurele investeringsmiddelen. De incidentele middelen konden daarom worden ingezet ter dekking van de opgave. In het meerjarenbeeld is deze 4 miljoen euro gebruikt voor het verlagen van de opgave en niet afzonderlijk als dekkingsmogelijkheid opgenomen. Daarom wordt de post dekkingsmogelijkheden hier gecorrigeerd.

In het meerjarenbeeld worden de mutaties ten opzichte van de vorige jaarschijf opgenomen.

Uitruil structurele met incidentele middelen

In de gemeentebegroting 2014 is gerekend met een uitruil van incidentele met structurele middelen. Hierdoor was het mogelijk een incidentele dekking van 15,2 miljoen euro te realiseren. De bijbehorende kapitaallasten hiervan zijn 0,9 miljoen euro. In 2014 zijn de kapitaallasten in mindering gebracht op de incidentele dekking, waardoor 14,3 miljoen euro resteerde. Dit bedrag wordt in 2015 weer teruggedraaid.

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

8 Budgetten extra beleid

In het meerjarenbeeld zijn steeds de mutaties ten opzichte van het vorige meerjarenbeeld verwerkt. Dit leidt tot onderstaand overzicht:

Budgetten Extra beleid	2015	2016	2017	2018
Verdeling nieuw beleid 2008-2011 s	-300			
Verdeling nieuw beleid 2011-2014 i	9.365			
Aanpassing verdeling armoedebeleid	-1.750			
Verdeling nieuw beleid 2012-2015 i	14.598			
Aanpassing extra beleid Wmo incidenteel	-900			
Verdeling nieuw beleid 2013-2016 i	12.801			
Aanpassing nadeel rijksbezuinigingen 2014	-10.000			
Verdeling nieuw beleid 2014-2017 s voorlopig	-8.109	0	0	
Verdeling nieuw beleid 2014-2017 i voorlopig	46.098	1.572	3.293	5.291
Totaal Budgetten nieuw beleid	61.803	1.572	3.293	5.291

Verdeling nieuw beleid 2008-2011 s (nadeel 300 duizend euro)

Dit betreft continuering van beleid uit voorgaande jaren. Bij de vaststelling van de begroting 2008 zijn middelen beschikbaar gesteld voor Regiorail (300 duizend euro). De reeks voor Regiorail liep tot en met 2015. Deze middelen zijn meegenomen bij de berekening van de vrijval die is ontstaan door het stopzetten van de RegioTram.

Verdeling nieuw beleid 2011-2014 i (voordeel 9,365 miljoen euro)

Bij de begroting 2011 is in 2014 wordt een bedrag van 9,365 miljoen euro aan incidentele beleidsmiddelen ingezet. Deze post wordt in 2015 teruggedraaid.

Aanpassing verdeling armoedebeleid (nadeel 1,75 miljoen euro)

In de septembercirculaire 2011 is vanaf 2012 bijna 2,2 miljoen euro extra voor armoedebeleid beschikbaar gesteld. Het college heeft besloten deze bijdrage in te zetten voor armoedebeleid en de bijdrage voor armoedebeleid, die was opgenomen in extra beleid terug te draaien. De bijdrage was 1,75 miljoen euro per jaar. In 2011-2014 was deze post als bijdrage opgenomen in het meerjarenbeeld. In 2015 wordt dit weer teruggedraaid omdat de middelen in 2015 niet meer beschikbaar zijn

Verdeling extra beleid 2012-2015 i (voordeel 14,598 miljoen euro)

Bij de begroting 2012 is voor de jaarschijf 2013 20,525 miljoen euro ingezet aan incidentele extra beleidsmiddelen. In 2014 wordt een bedrag van 14,598 miljoen euro aan incidentele beleidsmiddelen ingezet. In 2015 zijn geen middelen meer beschikbaar. De 14,598 miljoen euro uit 2014 wordt teruggedraaid.

Aanpassing WMO beleid (nadeel 0,9 miljoen euro)

In de septembercirculaire 2013 bleek dat de Wmo uitkering vanaf 2014 stijgt met 900 duizend euro. Deze verhoging is doorgeven aan het betreffende beleidsterrein. Het in de begroting 2014 gereserveerde extra beleid voor de Wmo (1,7 miljoen euro) is daarom in 2014 verlaagd met 0,9 miljoen euro. In 2015 wordt deze verlaging weer teruggedraaid.

Verdeling extra beleid 2013-2016 i (voordeel 12,8 miljoen euro)

Bij de begroting 2013 is in 2013 een bedrag van 93,112 miljoen euro ingezet aan incidentele aanvullende beleidsmiddelen. In 2014 wordt een bedrag van 12,801 miljoen euro aan incidentele beleidsmiddelen ingezet. In 2015 zijn geen middelen meer beschikbaar. De 12,8 miljoen euro uit 2014 wordt teruggedraaid.

Raadsvoorstel - Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Financieel meerjarenbeeld 2015-2018

Aanpassing nadeel Rijksbezuinigingen 2014 (nadeel 10 miljoen euro)

In de begroting 2013 is voor aanvullende Rijksbezuinigingen een risicobedrag van 10 miljoen euro opgenomen in 2014. De door het Rijk vastgestelde bezuinigingen vanuit het regeerakkoord zijn in het meerjarenbeeld verwerkt. De risicoreservering van 10 miljoen euro in 2014 kan hierdoor vervallen. In 2015 wordt dit incidentele voordeel teruggedraaid.

Verdeling nieuw beleid 2014-2017 structureel en incidenteel

De verdeling extra beleid voor de jaren 2014-2017 zoals opgenomen in de gemeentebegroting 2014 is opgenomen in het meerjarenbeeld (in meerjarenbeeld staan de mutaties ten opzichte van het vorige jaar). In de jaarschijf 2015 zijn de beschikbare bedragen voor 2015 opgenomen.

	2014	2015	2016	2017
Structureel	-10.464	-18.573	-18.573	-18.573
incidenteel	-56.254	-10.156	-8.584	-5.291

Collegedebat - Voortgang openstaande moties in aanloop naar Voorjaarsdebat 201

Onderwerp Voortgang openstaande moties
in aanloop naar Voorjaarsdebat 2014

Steller M.E. Smit

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 050.367 76 22 Bijlage(n) - Ons kenmerk 4422199
Datum 4 juni 2014 Uw brief van Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

U heeft in het verleden diverse moties aangenomen, waaronder moties naar aanleiding van het behandelen van de rekening of begroting. In deze brief gaan wij in aanloop naar het Voorjaarsdebat in op de stand van zaken van afhandeling van deze moties. De moties aangenomen in het debat over de Rekening 2013 ontvangt u in een aparte brief.

Eerst volgt een overzicht van openstaande moties aangenomen tijdens de verschillende momenten van de P&C cyclus (Rekening, Voorjaarsdebat, Begroting). Vervolgens behandelen we de stand van zaken rond de aangenomen en nog openstaande moties in de overige vergaderingen van uw raad (tot en met mei 2014).

BEGROTING 2011 EN VOORJAARSDEBAT 2011 (november 2010 en juni 2011)

Motie Besteding middelen voor het organiseren van nieuwe Wmo-voorzieningen

Uw raad verzoekt ons met voorstellen te komen voor de besteding van de Wmo-middelen die in plaats komen van de AWBZ-zorg. Daarnaast vraagt u ons uw raad vroegtijdig en nauw te betrekken bij de ontwikkeling van beleid op dit vlak en binnen enkele maanden te komen met een voorstel over hoe die betrokkenheid van uw raad georganiseerd wordt.

In het beleidsplan Vernieuwing Sociaal Domein 2014-2015 schreven wij hoe we de financiering en bekostiging willen vormgeven (kenmerk OS13.4113169). In het beleids-/uitvoeringsplan geven we hier verder invulling aan. Deze notitie willen we in september met u bespreken. Uw raad ontving in januari een brief met de planning van deze en andere onderwerpen (kenmerk OS14.4118359).

VOORJAARSDEBAT 2012 (juni 2012)

Motie Onderwijshuisvesting - Van woorden naar daden

U heeft gevraagd voor de begroting 2013 te komen met een eerste opzet van het aangekondigde Masterplan als uitvoering van de kadernota. U vraagt ons daarbij de mogelijkheid te verkennen om door een meer efficiënte besteding van het huisvestingsbudget de uitvoering van de kadernota dichterbij te brengen. Te denken valt aan samenwerking met schoolbesturen rond het opdrachtgeverschap, maar ook bundeling van beheer en onderhoud van Vastgoed in de gemeentelijke organisatie.

11 oktober 2012 hebben we u geïnformeerd over de voortgang uitvoering visiedocument 'op naar scholen van de toekomst' (kenmerk OS12.3317167).

In deze brief hebben we aangegeven dat het ministerie van OC&W de mogelijkheden onderzoekt om de verantwoordelijkheid voor het buitenonderhoud over te hevelen van de gemeente naar de schoolbesturen. De wetwijziging die hieraan ter grondslag ligt is inmiddels vastgesteld.

De wetwijziging gaat uit van een zogenaamde koude overdracht van middelen zonder overgangsregeling met financiële consequenties voor de gemeente. Het overleg met de schoolbesturen in Groningen over deze wetwijziging en de consequenties ervan is gestart. Dat geldt ook voor de aanpassing van de Verordening onderwijshuisvesting. Voor zover nu kan worden overzien wordt circa € 15,- per m² BVO doorgedecentraliseerd rechtstreeks van het Rijk naar de schoolbesturen.

Met ingang van 1 januari 2015 draagt de gemeente financieel geen verantwoordelijkheid meer voor het onderhoud van de gebouwen van het PO, SO en VO. Wel wordt op landelijk niveau nog overleg gevoerd tussen de VNG en de PO/VO-raden over de vormgeving van een zogenaamde renovatieregeling. Dit overleg is nog in een pril stadium.

BEGROTING 2013 (november 2012)

Motie Elektrische laadpalen

Met deze motie verzoekt u om in samenwerking met expertisecentra elektrische laadpunten te installeren in gemeentelijke parkeergarages en op P&R terreinen. Daarnaast vraagt u om elektrische laadpalen in commerciële garages te stimuleren.

Op 6 februari 2014 hebben wij uw raad schriftelijk geïnformeerd (RO14.41193) over de wijze waarop wij invulling geven aan uw motie. Wij beschouwen uw motie hiermee als afgehandeld.

Motie Groningen kansen voor talent II

U vraagt ons binnen de gemeentelijke organisatie enkele traineeships te ontwikkelen.

April jl. heeft uw raad het raadsvoorstel "Stadstalent, traineeprogramma gemeente Groningen" aangenomen (kenmerk.BD 14.4178547). Inmiddels zijn de eerste trainees gestart in onze organisatie.

REKENING 2012 (mei 2013)

Motie "Beterschap"

U vraagt ons beterschap te tonen bij het houden van functioneringsgesprekken en deze met alle medewerkers te houden. En daarnaast meer in te zetten op preventie van ziekteverzuim, door hier aanvullend beleid op te ontwikkelen.

Over het aantal gevoerde functionerings- en beoordelingsgesprekken hebben wij gerapporteerd in de jaarrekening 2013. Daarbij hebben wij ook aangegeven welke maatregelen wij hebben genomen om in 2014 de norm, die u in uw motie heeft gesteld, te halen.

Motie Openbaar subsidieregister

In deze motie verzoekt u ons college om actuele subsidies te publiceren op de website van de gemeente Groningen en daarbij te vermelden op welk deelprogramma de subsidie betrekking heeft, wie de subsidieontvanger is, een omschrijving van de subsidieaanvraag en de hoogte van het verleende subsidiebedrag. U vraagt ons deze faciliteit zo snel mogelijk maar in ieder geval per 1 januari 2014 te realiseren en u daarover te informeren. U verzoekt ons de lijst met verstrekte subsidies bij de volgende jaarrekening aan uw raad te verstrekken, waarbij de totalen per deelprogramma terug te vinden zijn overeenkomstig met de jaarrekening. En de invoering te communiceren naar de inwoners.

Op de gemeentelijke website verschijnt sinds 1 januari 2014 periodiek de stand van zaken in de subsidieverstrekking. Gepubliceerd worden de subsidieaanvragen, gespecificeerd per dossier en gerubriceerd per deelprogramma. De gegevens worden 2x per maand ververs. Wij zullen dit openbare subsidieregister verder uitbreiden en qua presentatie aantrekkelijker maken. Wij beschouwen uw motie hiermee als afgehandeld.

VOORJAARSDEBAT 2013 (juni 2013)

Motie Eigendom grond onder clubgebouwen

Met deze motie verzoekt uw raad ons college onderzoek te doen naar de eigendomsstatus van clubgebouwen op gemeentegrond. En naar aanleiding daarvan de financiële en juridische gevolgen voor de gemeente in kaart te brengen. Ook vraagt u te onderzoeken of de problemen van financiering, zoals in het geval van GHBS, ook voor andere sportclubs gelden als zij zouden willen (ver-)bouwen en/of uitbreiden.

In juli ontvangt u een brief, waarbij we u informeren over een tussenstand van de accommodatienota waarbij de gebruikssituatie van clubgebouwen, in het bijzonder die van GHBS, aan de orde zal komen.

Motie Zelfbeheer groen in wijken

U verzoekt ons college om in overleg met de wijken en de Stadgers na te gaan of het mogelijk is om een pilot te houden á la het zelfbeheer in Almere in één of meerdere wijken te starten.

Het college ziet uw motie als een mooi initiatief waarmee we kansen creëren voor nieuwe vormen van samenwerking, participatie en co-creatie. Na de zomer van 2013 zijn alle wijkorganisaties in Groningen benaderd door middel van een brief. Tot 1 oktober 2013 was er voor de bewonersorganisaties de mogelijkheid te reageren op deze oproep. Mede aan de hand van de binnengekomen reacties moet blijken of een pilot mogelijk is. Als dit het geval is bepalen we in overleg met de bewonersorganisaties de kaders en de randvoorwaarden. Daarnaast organiseren we dit najaar een excursie naar Almere om daar ervaring en kennis op te doen over zelfbeheer aan de hand van het voorbeeldproject de Hoeckwierde. Voor deze excursie nodigen we initiatiefnemers (bewoners) van de pilots in de stad en raadsleden uit om mee te gaan.

We verwachten uw raad in december 2014 hierover nader te kunnen informeren.

Motie Fietsenrekken voor studentensociëteiten

U verzoekt ons college in gesprek te gaan met de verschillende studentenverenigingen in de stad en te bekijken in welke gevallen fietsklemmen een oplossing kunnen bieden voor fietsenoverlast en ruimtelijk inpasbaar zijn. En uw raad over de uitkomsten terug te koppelen.

Over deze motie hebben wij uw raad per brief van 30 januari jl. geïnformeerd (kenmerk RO13.4065474). Wij gaan binnen bestaande budgetten fietsenrekken bij de Poelebrug aanbrengen. Voor het aanbrengen van de fietsvakken in de Brugstraat (10 duizend euro) zal in 2014 gezocht worden naar passende dekking. Het aanbrengen van fietsrekken en fietsvakken wordt in goed overleg gedaan met de buurt. Over de evaluatie Groninger fietsenstandaard informeren wij uw raad via de Binnenstadvisie.

BEGROTING 2014 (november 2013)

Motie Alternatief voor sporthopper

U verzoekt ons in overleg met sportverenigingen, Huis voor de Sport en onderwijsinstellingen te bezien of door een combinatie van het gebruikmaken van een bestaand of nieuw webplatform, de inzet van combinatiefunctionarissen en de geplande activiteiten in het kader van het convenant "Bewegen voor kinderen - slim, fit en gezond" een volwaardig alternatief voor de Sporthopper kan worden gerealiseerd.

In juli ontvangt u een brief waarin we u informeren over een tussenstand van de accommodatienota. In die brief informeren wij u ook over de voortzetting van de Sporthopper.

Motie Bereken zelf uw WOZ-waarde

U heeft ons gevraagd de mogelijkheid te onderzoeken voor een pilot waarbij woningeigenaren zelf digitaal wijzigingen kunnen aanbrengen wanneer zaken zoals inhoud, ligging, bouwjaar en staat van onderhoud niet kloppen en vergelijkbare woningen kunnen kiezen.

In oktober starten we met een pilot waarin we particuliere woningeigenaren in de Herewegwijk, Oranjebuurt en in Helpman de gelegenheid bieden om zelf hun WOZ-waarde te controleren en eventueel veranderingen aan te brengen in de woningkenmerken die daaraan ten grondslag liggen. De effectmeting naar het gebruik (hoeveel mensen maken gebruik van de mogelijkheid om de gegevens van hun woning te corrigeren) en tevredenheid (in welke mate wordt de aangepaste werkwijze gewaardeerd) voeren wij uit in het najaar van 2014. Of het aantal bezwaarprocedures omlaag is gegaan, kunnen we pas in het voorjaar van 2015 nagaan. Dan kan er ook een besluit genomen worden over een gemeentebrede invoering. Wij beschouwen uw motie hiermee als afgehandeld.

Motie Weten waar de kwaliteiten liggen

U vraagt ons in het eerste kwartaal van 2014 met een plan van aanpak te komen om de gemeente en werkgevers de mogelijkheid te bieden het arbeidspotentieel van de stad op ieder moment van de dag digitaal op te kunnen vragen, waarbij de validiteit van de data geborgd is doordat de gemeente de curriculum vitae's van de klanten inzake werk en opleiding telkens actualiseert indien daartoe aanleiding is.

In onze brief van januari jl. hebben we aangegeven dat we eerst goed willen inventariseren wat de uitvoering van deze motie voor gevolgen heeft op de benodigde capaciteit en kosten. Voordat we u een plan van aanpak aanbieden, hebben we in overleg met u voorgesteld om eerst een pilot screening uit te voeren. Op deze manier kunnen we ervaringscijfers betrekken bij het plan van aanpak. In het najaar komen we hierop terug naar aanleiding van de pilot screening.

Motie Kaders goed voor ogen

U verzoekt ons begin 2014 te komen met een voorstel voor concrete kaders voor de invulling van het cofinancieringsfonds waardoor de raad achteraf zijn controlerende taak kan uitvoeren.

In het coalitie-akkoord hebben de coalitiepartners aangegeven hoe zij co-creatie en daarmee cofinanciering in de praktijk willen brengen. Daarbij gaat de coalitie ervan uit dat het onderdeel wordt van het (dagelijkse) werk van de gemeente. Een afzonderlijk cofinancieringsfonds is dan niet langer nodig. Vandaar dat de middelen die zijn gereserveerd in het fonds in het coalitie-akkoord als dekking voor de intensiveringen zijn opgenomen.

Motie Groen verzilveren

U vraagt ons in overleg te treden met burgers, werkmaatschappijen en buurtverenigingen om de mogelijkheid een deel van het openbaar groen in ecologisch beheer te geven aan derden en dat als zodanig in te bedden en de raad over de uitkomsten te rapporteren.

Wij betrekken deze motie bij de motie Zelfbeheer in wijken (zie hiervoren).

Motie MartiniPlaza en duurzaamheid

Uw raad vraagt ons college bij het investeren in duurzaamheid ook aandacht te besteden aan het vernieuwen van de voorzieningen van MartiniPlaza.

Wij hebben u in de afgelopen periode geïnformeerd over de situatie rondom MartiniPlaza. In dat kader heeft u 6,6 miljoen euro beschikbaar gesteld. Bij onze aanpak zullen wij duurzaamheidsmaatregelen betrekken.

Het haalbare, klaarliggende GrESCO-plan om in MartiniPlaza vergaand duurzaam te investeren is mede oorzaak geworden van een totaal andere ontwikkeling. Met het oog op het terugverdienrisico van investeringen heeft GrESCO de vraag gesteld of MartiniPlaza gedurende die terugverdientijd in gebruik zal blijven op de huidige locatie. Die garantie kon niet zondermeer worden afgegeven. Omdat er ook andere exploitatievragen speelden is in april 2014 door ons besloten om eerst een degelijk onderzoek te starten over de vraag in welke vorm en op welke locatie de exploitatie van MartiniPlaza het beste tot zijn recht zou komen. Daarbij wordt behalve naar de huidige locatie, ook naar nieuwbouwlocaties gekeken.

Voor de vergaande GrESCO-duurzaamheidsinvesteringen betekent deze recente ontwikkeling in elk geval een investeringsuitstel.

Motie Weesfietsen

U verzoekt ons college te onderzoeken of het verwijderen van oude fietsen in de hele stad commercieel valt te exploiteren en uw raad hierover te informeren.

Wij hebben deze motie betrokken bij de uitwerking van de motie "Bezuiniging fietsenbeheer" die werd aangenomen tijdens het voorjaarsdebat in 2013.

Het toegezegde onderzoek is met enige vertraging inmiddels uitgevoerd.

Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan de eindrapportage. Wij rapporteren u in juni over de uitkomsten van het onderzoek.

Motie Vrouwenopvang

Uw raad heeft ons verzocht uw zorgen over de herverdeling van rijksmiddelen vrouwenopvang/huiselijk geweld kenbaar te maken bij het kabinet.

Wij hebben onze zorgen hierover en onze bezwaren tegen het nieuwe verdeelmodel reeds neergelegd tijdens verschillende besprekingen in VNG en G-32 verband.

Niet alleen vanuit Groningen zijn bezwaren geuit tegen het nieuwe verdeelingsmodel en de toepassing van de indicatoren; ook vanuit andere nadeelgemeenten kwamen kritische geluiden. Dit heeft ertoe geleid dat opnieuw gekeken is naar de indicatoren en er een herijking werd toegepast.

Deze herijking heeft voor Groningen tot gevolg dat de achteruitgang iets minder groot is dan voorheen. In plaats van een korting van 550 duizend euro bedraagt de korting in het nieuwe verdeelmodel nu 310 duizend euro. Dit is nog steeds fors en zal zeker gevolgen hebben voor de capaciteit van de vrouwenopvang. Wel zal de korting gefaseerd worden ingevoerd en dat geeft ons de mogelijkheid om hier met de geplande nieuwbouw van de vrouwenopvang rekening mee te houden. We beschouwen uw motie hiermee als afgehandeld.

Motie Museumvisie

U verzoekt ons een museumvisie aan u voor te leggen in 2014, met daarin een middellange termijn visie op het aanbod van de verschillende musea in onze stad. En hierbij in ieder geval in te gaan op de samenwerking tussen de verschillende musea onderling en met andere culturele en maatschappelijke initiatieven, de ontwikkeling van de huidige musea vanuit gemeentelijk perspectief en de algemene expositie van de Groninger geschiedenis. In de totstandkoming vraagt u ons af te stemmen met de musea en de provincie Groningen.

In maart 2014 hebben we u bij de beantwoording van de motie Museumvisie per brief (kenmerk OS 14.4126310) geïnformeerd over de stand van zaken bij de musea en de voorbereiding voor de museumvisie. We hebben hierin aangegeven dat we het komende jaar samen met de instellingen en de provincie Groningen aan de slag gaan met het opstellen van een museumvisie. Het komende jaar blijven we vanzelfsprekend met het veld in gesprek. We onderzoeken de mogelijkheden van een nog sterkere samenwerking van erfgoedinstellingen uit de stad en de provincie. We nemen de positie van het GR-ID mee in de visitatie binnen de cultuurnota die dit voorjaar zal plaatsvinden en bestuderen hierin ook de toekomst van het NSM in combinatie met de overige erfgoedpartners. Na afronding van dit proces verwachten we eind 2014 een museumvisie aan u voor te kunnen leggen.

Motie Spitsrekken

Met deze motie verzoekt u ons om in samenspraak met WerkPro bij de invulling van de bezuinigingsmaatregelen naar mogelijkheden te kijken om de spitsrekken te behouden.

Op 20 februari 2014 heeft uw raad een brief (kenmerk RO14.4167017) ontvangen waarin de motie 'Spitsrekken' werd beantwoord. Uw motie had betrekking op het behoud van het wekelijks plaatsen van de spitsrekken in de binnenstad. In het kader van de begroting 2014 was namelijk voorgesteld te stoppen met de plaatsing ervan. Aangezien het Parkeerbedrijf en WerkPro op 1 augustus 2012 een driejarig contract hadden afgesloten en er daarvoor ook al vergaande bezuinigingen waren doorgevoerd voor wat betreft het fietsbeheer, bleek aanpassing van het contract met WerkPro niet mogelijk. Met als gevolg dat de plaatsing van spitsrekken in de binnenstad in ieder geval tot en met 31 juli 2015 gegarandeerd is. Wij beschouwen uw motie hiermee als afgehandeld.

Motie Oplaadpalen in fietsstad Groningen

Uw raad verzoekt ons college om een haalbaarheidsstudie uit te voeren naar de plaatsing van oplaadpunten voor fietsen in de stad, bijvoorbeeld op het hoofdstation en de parkeergarages in de binnenstad en hierover te rapporteren in maart.

Op 21 februari 2014 hebben wij uw raad schriftelijk geïnformeerd (kenmerk RO14.4171357) over de wijze van invulling geven aan uw motie oplaadpalen in fietsstad Groningen. We gaan er vanuit dat wij de aangekondigde laadpalen voor de zomer in de fietskelder van de openbare bibliotheek hebben aangebracht.

Motie mijnwijk.groningen.nl

U verzoekt ons college de gemeentelijke informatie op wijkniveau via mijnwijk.groningen.nl zo inclusief mogelijk te maken, door informatie die de wijk aangaat te bundelen.

De uitvoering van de motie nemen we mee in het bredere beleid t.b.v. betere inzet van de juiste digitale kanalen in de communicatie. Dat moet leiden tot een betere en completere (kern)website die voldoet aan de webrichtlijnen (verplicht per 1-1-2015). Eventuele consequenties van de verdeling van wijken/gebieden over wijkwethouders wordt hierin gelijk verwerkt."

Motie Sporthal De Wijert

U verzoekt ons college om in het Meerjaren Investeringsplanning/Meerjaren Onderhoudsplanning (MIP/MOP) 2014 geld beschikbaar te stellen voor de gewenste uitbreiding van de aangevraagde sporthal door het Gomarus College. En uw raad hierover of over andere financieringsmogelijkheden een voorstel te doen bij de behandeling van het MIP/MOP 2014 in december 2013. Daarnaast verzoekt u ons om in samenspraak met het Gomarus College, Nic en sport- en wijkverenigingen te bepalen op welke wijze huurpenningen geïnd kunnen worden voor deze accommodatie. Dan wel hoe op andere wijze de kosten gedekt kunnen worden door de gebruikers van de accommodatie en de raad hierover te informeren bij de behandeling van de MIP/MOP 2014 in december 2013.

Bij de vaststelling van de 'Sportcarroussel', in uw raad van februari jl., hebben we u toegezegd om over de situatie rondom de mogelijkheden van een sporthal op het terrein van het Gomarus College, een zogenaamd 'Cold Case team' in te zetten. Zij zouden nog eens een uiterste poging doen om te kijken of een sporthal mogelijk is. Het onderzoek van het 'Cold Case team', is inmiddels afgerond en over de uitkomsten en het vervolgproces bent u inmiddels geïnformeerd.

Motie Zonnepanelen op/aan het Groninger Forum

U verzoekt ons te onderzoeken of het mogelijk is op (of aan) het Groninger Forum een vorm van zonne-energie toe te passen en uw raad over de uitkomst te informeren.

Uw raad heeft op 24 januari 2014 een brief (RO14.4145175) van ons ontvangen waarin de duurzaamheidsmaatregelen en prestaties van het Groninger Forum op een rij zijn gezet. Daaruit blijkt dat in het ontwerp voor het Groninger Forum al veel is gedaan op gebied van duurzaamheid. Om te onderzoeken welke optimaliseringsmaatregelen er nu nog getroffen kunnen worden heeft Ekwadraat in opdracht van de GrESCo onderzocht welke inzet kan worden gepleegd om een (nog) hoger duurzaamheidsniveau te realiseren. Daarbij is gekeken naar LED-verlichting, roltrappen/ liften, een 12 volts-installatie en zonnepanelen.

Voor het aanbrengen van zonnepanelen zijn twee mogelijkheden onderzocht, namelijk op het dak en aan de gevels. Op het dak is fysiek geen ruimte om zonnepanelen te plaatsen. Het grootste deel van het dak is voor publiek toegankelijk en dus beloopbaar. De niet voor publiek toegankelijke randzone is nodig voor de gevelreinigingsinstallatie.

Voor de gevel is gekeken naar de mogelijkheid van het plaatsen van standaard panelen. Door het uiterlijk en de benodigde hulpconstructies tasten deze de architectuur van het gebouw op een, in onze ogen, onverantwoorde manier aan. Vervolgens is gekeken naar de meer esthetisch verantwoorde PhotoVoltaïsche-panelen (PV-panelen) die in de gevel verwerkt kunnen worden. De energetische opbrengst van deze panelen is op dit moment dusdanig laag dat deze niet kan worden terugverdiend in de exploitatietijd (terugverdientijd groter dan 50 jaar).

Deze argumenten overwegende hebben wij besloten op dit moment niet verder te gaan met het plaatsen van zonnepanelen op/aan het Groninger Forum. Wij spannen ons voortdurend in om, binnen het lopende contract met de aannemer, de laatste stand van de technische ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid te integreren in het ontwerp en de inrichting van het gebouw en de parkeergarage. We sluiten niet uit dat in de toekomst zonnecollectoren ontwikkeld worden die betaalbaar zijn en geïntegreerd kunnen worden. Mocht dat het geval zijn dan zullen we u hiervan op de hoogte stellen.

Motie Zonnepanelen op het stadhuis

U vraagt ons college te onderzoeken of het mogelijk is het stadhuis aan de bovenzijde van zonnepanelen te voorzien (zonder de monumentale status aan de overige zijden aan te tasten).

Ons college heeft in onderzoek of het mogelijk is om zonnepanelen zichtbaar op het stadhuis te plaatsen. In de wet en in verordening is vastgelegd dat we zorgvuldig willen omgaan met de cultuurhistorische waarde van rijks- en gemeentelijke monumenten.

Om uw motie zorgvuldig uit te kunnen voeren, hebben wij een architect gevraagd een aantal mogelijkheden voor het zichtbaar plaatsen van zonnepanelen op het stadhuis uit te werken. Deze tekeningen zijn ter

indicatieve toetsing voorgelegd aan de monumentencommissie en de welstandcommissie tijdens een zogenaamde voorbehandeling. Momenteel werken wij de adviezen van de commissies en resultaten van alle van belang zijnde afwegingen verder uit. Wij verwachten u zo spoedig mogelijk te informeren over de uitkomst.

Motie Actieve rol naar partners

Uw raad verzoekt ons college bij activiteiten die als gevolg van een bezuiniging wegvallen, een proactieve houding te hebben naar de cofinancieringspartners. En hierbij niet enkel te reageren op aanvragen maar actief contact te leggen met de partners, met als doel de samenwerking voort te zetten vanuit het cofinancieringsfonds.

In het coalitie-akkoord hebben de coalitiepartners aangegeven hoe zij co-creatie en daarmee cofinanciering in de praktijk willen brengen. Daarbij gaat de coalitie ervan uit dat het onderdeel wordt van het (dagelijkse) werk van de gemeente.

Motie Oormerken rijksmiddelen Armoedebeleid en Schuldhulpverlening

U verzoekt ons de rijksmiddelen voor het armoedebeleid die vanaf 2014 voor Groningen beschikbaar komen ook werkelijk als zodanig te oormerken.

In februari 2014 hebben wij het voorstel Inzet extra middelen armoedebeleid 2014 aan uw raad voorgelegd. U heeft dit voorstel bij amendement gewijzigd vastgesteld. U verzoekt ons om samen met de raad nog voor de behandeling van de Jaarrekening 2013 met constructieve voorstellen te komen, voor zinvolle en relevante projecten/besteding gericht op het voorkomen en bestrijden van armoede. In de Rekeningcommissie W&I is met u afgesproken om deze voorstellen in de commissie van 11 juni met u te bespreken.

OVERIGE MOTIES (t/m mei 2014)

Motie Verloskundigen bij spoed over busbaan (februari 2012)

U heeft ons verzocht bij de uitwerking van de Kadernota 'Samen gezond in Stad' de mogelijkheid voor verloskundigen om bij spoed de busbaan te gebruiken mee te nemen.

In onze brief van 21 maart 2013 (kenmerk RO13.3524680) gaven we aan gestart te zijn met een inventarisatie en ordening van gegevens. De verwachting was u in mei van dit jaar te informeren over de uitkomsten ervan. We hebben de gevolgen voor de doorstroming op de kruisingen van de Verlengde Hereweg onderzocht en concluderen dat er teveel aanpassingen in het huidige systeem nodig zijn. Daarnaast bestaat het risico dat het verkeer terugslaat tot op de ringweg, waardoor onwenselijke en verkeersonveilige situaties kunnen ontstaan. Aanpassing van deze situatie is zeer kostbaar en gezien de toekomstige ontwikkeling van de ring Zuid niet wenselijk. Het is daarom niet mogelijk dat verloskundigen op de kruisingen van de Verlengde Hereweg alle rijrichtingen kunnen kiezen. Wel kan met de rijrichting van de bus worden meegereden. Tot op heden is er nog geen belangstelling getoond en is er nog geen verzoek gekomen van verloskundigen om gebruik te mogen

maken van de busbaan. Wij gaan de individuele verloskundigenpraktijken aanschrijven om te verkennen of er animo is voor het openstellen van de busbanen.

Motie Tussentijdse evaluatie (november 2012)

Uw raad vraagt de voortgang van de cultuurnota te evalueren en die evaluatie ter bespreking voor te leggen, vóór de behandeling van de begroting 2015 in de raad.

Voor de zomer ontvangt u van ons brief over het evaluatierapport van de Kunstraad 'Evalueren en vooruitkijken' met een eerste reactie op de aanbevelingen en een procedurevoorstel voor het vervolg.

Motie Simplon (november 2012)

Uw raad verzoekt ons college actieve medewerking te verlenen vanuit betrokken diensten aan samenwerking met Simplon voor nieuwe exploitatiemogelijkheden in het Ebbingekwartier. Daarnaast mee te werken aan een gedragen en financieel toekomstbestendig plan dat de functie van Simplon in de stadse infrastructuur van pop, urban en jeugdcultuur verbreedt en versterkt. En hierbij de spelers in het Ebbingekwartier te betrekken. U verzoekt ons uw raad jaarlijks op de hoogte te houden van de voortgang van de samenwerking.

Simplon is na het faillissement in november 2013 op 1 maart 2014 als stichting Het Nieuwe Simplon opnieuw van start gegaan. Tussen november en maart is de bedrijfsvoering in handen geweest van de curator, die er onder meer voor heeft gezorgd dat de activiteiten in Simplon in het kader van Eurosonic doorgang konden vinden. De stichting Het Nieuwe Simplon vormt een personele unie met de vereniging Vera, waardoor een effectievere en efficiëntere bedrijfsvoering mogelijk is. Met het nieuwe stichtingsbestuur zijn inmiddels afspraken gemaakt over de wijze waarop Simplon in 2014 en 2015 een bijdrage kan leveren aan de exploitatiemogelijkheden en de samenwerking in het Ebbingekwartier. Dance-organisator Subsonic neemt een deel van de programmering in Simplon voor zijn rekening. Deze samenwerking en het samengaan van Vera en Simplon biedt de mogelijkheid om meer te sturen op het stedelijke aanbod van pop, urban en jeugdcultuur. Betrokken partijen hebben tijdens Eurosonic ook een Popconvenant getekend met daarin afspraken over het vorm en inhoud geven van de samenwerking op het gebied van de popmuziek in het komende jaar.

Motie Organiseren tegenkracht (december 2012)

Uw raad verzoekt ons college binnen nu en een half jaar ideeën te ontwikkelen over hoe in voorkomende gevallen vormen van tegenkracht zouden kunnen worden georganiseerd.

In onze brief van 23 mei 2013 (kenmerk BD13.3691041) hebben wij u onze ideeën over het organiseren van tegenkracht gepresenteerd.

Motie In gesprek met organisatoren (januari 2013)

U vraagt ons in gesprek te gaan met organisatoren om te kijken of er mogelijkheid is de vraag naar bijzondere feestlocaties meer in overeenstemming te brengen met gemeentelijk beleid en de wensen van inwoners in de stad.

In 2013 zijn gesprekken gevoerd met evenementenorganisatoren en andere betrokkenen over diverse thema's rondom evenementen, waaronder de balans tussen de bruisende en de leefbare stad. Op 25 september jl. hebben wij mede naar aanleiding van uw motie 'Evenementenbeleid en leefbaarheid in balans' opdracht gegeven tot het ontwikkelen van een strategisch evenementenbeleid en een toekomstvisie op de drafbaan als Evenementenlocatie. Op 29 januari jl. zijn de uitgangspunten van dit beleid en die van de toekomstvisie op de Drafbaan in uw raad aan de orde geweest. Wij werken nu – in samenwerking met verschillende belanghebbenden bij evenementen – aan de verdere uitwerking van dit strategisch beleid. Wij beantwoorden uw motie in oktober bij het strategisch evenementenbeleid.

Motie prioriteit voor probleemstraten (februari 2013)

U verzoekt ons bij het onderzoek naar de maatregelen om woningsplitsingen te voorkomen, prioriteit te geven aan straten waar de 15%-norm voor kamerverhuur is bereikt en de urgentie groot blijkt.

Deze motie hadden wij meegenomen in ons voorstel aan uw raad over woningsplitsingen. Het bestemmingsplan Woningssplitsing is op 23 april door u besproken en vastgesteld.

Motie Evaluatie Damoclesbeleid (februari 2013)

U verzoekt de burgemeester uw raad in maart 2015 een grondige evaluatie van het Damoclesbeleid ter bespreking voor te leggen.

Met ingang van de invoering van het beleid wordt de relevante informatie geregistreerd, zodat het in maart 2015 geëvalueerd kan worden.

Motie Huisvesting Vredes Informatie Centrum (mei 2013)

U heeft ons gevraagd actief met het Vredes Informatie Centrum mee te denken over de toekomstige huisvestingssituatie, met creatieve oplossingen te komen en u daarover voor 1 december 2013 te informeren.

Wij zijn in gesprek gegaan met het Vredes Informatie Centrum en hebben meegedacht over alternatieve huisvestingsmogelijkheden. Over de uitkomsten hebben wij u raad per brief van 19 december geïnformeerd (kenmerk BD 13.3969074). Wij beschouwen uw motie hiermee als afgehandeld.

Motie Welcome Center: daad bij het woord (mei 2013)

U heeft ons verzocht een business case voor het Welcome Center aan de raad voor te leggen en bij deze business case zoveel mogelijk aansluiting te zoeken met bestaande initiatieven.

Per brief van 13 november 2013 (kenmerk BD13.3982428) hebben wij u geïnformeerd over het tot stand gekomen business plan. Er is inmiddels veel commitment opgehaald bij bedrijfsleven en noordelijke gemeentes. Voor het

zomerreces wordt duidelijk of ook de provincies meedoen. Zo ja, dan kan het welcome center van start op 1 oktober 2014.

Motie bevorderen integraal handhaven (juni 2013)

U heeft ons opgeroepen meer werk te maken van het bevorderen van een integraal handhavingsbeleid. Dit gezien de onderverdeling in de taakverdeling die tussen politie en Stadstoezicht is gemaakt.

De uitvoering van uw motie hebben wij opgenomen in het Verbeterplan Stadstoezicht, onder verbeteractie verbeterpunt 2.6 'Realiseer een met opdrachtgevers, ketenpartners en medewerkers afgestemde en gedeelde visie integraal werken op het gebied van handhaving door Stadstoezicht'. Op 20 december 2013 hebben wij u over dit Verbeterplan geïnformeerd. Wij zullen u in het najaar van 2014 informeren over de uitvoering van deze motie.

Motie Nacht van Hermans (juni 2013)

Met deze motie verzoekt u ons naar de titel van Hermans' boek *Nooit meer slapen* de "Nooit-meer-Slapen-Nacht" van Hermans in Groningen te laten organiseren en daarbij die instellingen, verenigingen en scholen uit te nodigen die op basis van sponsoring een bijdrage kunnen leveren aan het laten welslagen van dit evenement.

De bibliotheek en het Groninger Forum hebben plannen om volgend jaar een W.F. Hermans festival te organiseren. Het is dan 20 jaar geleden dat de schrijver overleden is. In hoeverre dit gerealiseerd wordt, is afhankelijk van de financiële ruimte bij de betrokken instellingen. We beschouwen hiermee uw motie als afgehandeld.

Motie Evenementenbeleid en leefbaarheid in balans (september 2013)

U roept ons college op de kaderstelling voor de Drafbaan Stadspark te plaatsen in een ontwikkeling waarbij gestreefd wordt naar een meer samenhangend, strategisch evenementenbeleid voor de gehele stad dat gekenmerkt wordt door onder meer:

- beperking van overlast door spreiding van evenementen over de stad ("het juiste evenement op de meest geschikte locatie")
- een financieel model voor de verhuur van openbare ruimtes.

U verzoekt ons college uw raad voorafgaand aan definitieve besluitvorming over de toekomst van de Drafbaan te informeren over welke (alternatieve) buiten- en/of indoorlocaties geschikt zijn (te maken) voor welk soort evenement.

De uitgangspunten van het te formuleren strategisch evenementenbeleid zijn met uw raad besproken op 29 januari 2014. De uitwerking van het locatiebeleid voor evenementen vindt momenteel plaats en zal in oktober van dit jaar aan uw raad worden voorgelegd. De besluitvorming over de toekomst van de Drafbaan wordt in samenhang met het locatiebeleid met u besproken.

Motie Stemverhoudingen in de Veiligheidsregio (september 2013)

Uw raad besloot ons college toestemming te geven met de overgelegde nieuwe gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen in te stemmen, met dien verstande dat ons college het overleg binnen het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio zodanig -en vasthoudend- dient te voeren dat een meer gewogen stemverhouding wordt bereikt die meer recht doet aan de inbreng van de deelnemers.

We hebben verkennend gesproken met het bestuur van de Veiligheidsregio over dit onderwerp en is een aantal mogelijke modellen besproken. Later dit jaar spreken we opnieuw hierover.

Moties debat Zuidelijke Ringweg (oktober 2013)

In de speciale raadsvergadering over de zuidelijke ringweg op 8 oktober 2013 heeft uw raad meerdere moties ingediend, die wij als zienswijze bij het Rijk hebben ingediend. We hebben u op 21 mei jl. met onze brief 'Informereren over tussenstand Tracébesluit, Inrichtingsplannen en omgevingsvergunning Helperzootunnel zuidelijke ringweg' (kenmerk 4366714) op de hoogte gesteld van onze reactie op de moties. Het betreft de volgende moties:

Motie Helperzootunnel

Motie Sluiten akoestisch 'gat'

Motie Geluidafscherming Buitenhof

Motie Compacter Ontwerp

Motie Geluidsschermen Stadspark

Motie Esperanto-tunnel

Motie Groen en gezondheid

Motie Papiermolen-brug

Motie Extra ruimtelijke kwaliteit

Motie ZRG aansluiting Hereweg

Motie Onderzoek oplossend vermogen verlagen ontwerpnelheid

Motie Ruimte voor Stadjers en bezoekers aan de Diepenring (december 2013)

Met deze motie verzoekt uw raad ons:

- te onderzoeken met welke beperkte ingrepen een eerste stap gezet kan worden richting een beter en veiliger verblijfsklimaat aan de Diepenring voor wandelaars en fietsers.
- in geval van (groot) onderhoud, te onderzoeken met welke beperkte ingrepen sluiptverkeer op de Diepenring voorkomen kan worden als de zuidelijke ringweg wordt aangepakt.

We werken aan een nieuwe visie op de binnenstad, waarin we het verblijfsklimaat en daarmee het economisch functioneren van de binnenstad, inclusief de Diepenring, op een hoger plan willen brengen. In lijn met het Coalitieakkoord 'Voor de Verandering' onderzoeken we of de bussen over de Diepenring kunnen rijden. Dat biedt kansen om van de Diepenring een nog aantrekkelijker stuk stadshart te maken. Met Groningen Bereikbaar bekijken we of er tijdens de ombouw van de Zuidelijke Ringweg knelpunten op de Diepenring gaan ontstaan.

Motie Student: geen lastpak! (december 2013)

Uw raad verzoekt ons de categorie 'Studentenoverlast' niet langer apart te hanteren bij de verslaglegging van het meldpunt Zorg en Overlast.

Uw motie kan conform worden uitgevoerd en in de monitor Jongerenhuisvesting bent u hierover geïnformeerd (brief 15 mei 2014, kenmerk 4381040).

Motie Categorie kamerverhuur zichtbaar (december 2013)

Uw raad vraagt ons bij het administreren van Buren- of Geluidsoverlast, ook de betreffende woonvorm, zoals bijvoorbeeld kamerverhuurpand, te registreren.

Omdat het Meldpunt Zorg en overlast de woonvorm niet apart kan registreren zullen we voortaan bij het zogenaamde incidentenoverleg tussen de gemeente, medewerkers handhaving kamerverhuur en de politie de woonvorm blijven registreren. Wij hebben uw raad hierover in de monitor Jongerenhuisvesting (brief 15 mei 2014, kenmerk 4381040) geïnformeerd.

Motie Afhankelijkheid Groningen-aardgas (januari 2014)

Uw raad verzoekt ons bij het kabinet en de Tweede Kamer erop aan te dringen om -uit het oogpunt van veiligheid en conform het advies van het Staatstoezicht op de Mijnen- de afhankelijkheid van het gebruik van het Groningen-aardgas zo spoedig als mogelijk sterk terug te brengen. En daarbij aan te dringen op het versnellen van de energietransitie.

Op woensdag 16 april jl. overlegden wij met uw raad over onze zienswijze op het aangepaste Gaswinningsplan NAM 2013, die in regionaal verband tot stand is gekomen. Samenvattend concludeert de zienswijze dat de minister in onvoldoende mate recht heeft gedaan aan het belang van de veiligheid. Uw raad stemde in met de zienswijze.

In onze begeleidende brief wezen wij er op dat we naast de regionale een eigen gemeentelijke aanpak volgen voor gemeentelijke knelpunten die samenhangen met de aardbevingenproblematiek. Bijvoorbeeld geothermie als onderdeel van energietransitie.

In ons spoeddebat van 19 januari jl. benadrukten wij uit oogpunt van veiligheid de noodzaak van energietransitie. Dit punt is op verschillende momenten strategisch ingebracht in het besluitvormingsproces rond om het Gaswinningsplan. Zo zijn de fractieleiders in de Tweede Kamer door ons college benaderd en geïnformeerd over de noodzaak van energietransitie (hetgeen tot vragen aan de minister heeft geleid in het Kamerdebat van 5 februari jl.) en heeft ons college overleg gevoerd met de DG van het ministerie van Economische Zaken over de noodzaak van energietransitie. Ons standpunt over energietransitie krijgt verder vorm via het Economic Board (gelieerd aan de Dialoogtafel). Over de voortgang zullen we u met regelmaat informeren.

Motie Strategisch evenementenbeleid (januari 2014)

Met deze motie verzoekt u ons het strategisch evenementenbeleid zo vorm te geven dat de vraag naar evenementen vanuit het publiek en het aanbod van initiatieven vanuit organisatoren centraal staan, en niet de aard of categorie van een evenement leidend is.

De uitwerking van het strategisch evenementenbeleid verwachten wij halverwege dit jaar gereed te hebben voor inspraak en in oktober met uw raad te bespreken.

Motie Dance visie (januari 2014)

U vraagt ons in samenwerking met de dance-industrie, en in de gedachte van Let's Gro, te komen tot een visie op, en daarmee te investeren in, de Groninger dance-industrie en de uitkomsten daarvan voor de zomer aan uw raad te presenteren.

We gaan een aantal dance-organisatoren bevragen (schriftelijk en mondeling) over hun ervaringen met en hun specifieke wensen en behoeften ten aanzien van het pop- en evenementenbeleid. Hierbij nemen wij ook de verwachtingen ten aanzien van de rol van de gemeente mee.

De antwoorden werken wij uit in een lijst met aanbevelingen hoe wij dance-organisatoren als gemeente beter kunnen faciliteren. Deze aanbevelingen betreffen wij bij de herijking van het gemeentelijk evenementenbeleid. De verwachting is dat we u in oktober daarover kunnen informeren.

Motie Locaties in kaart (januari 2014)

U vraagt ons alle locaties samen met de partners in de stad in kaart te brengen, te onderzoeken wat er wel en niet mogelijk is, of kan worden gemaakt, om van de genoemde locaties evenementlocaties te maken en de uitkomsten daarvan voor de zomer aan uw raad te presenteren.

In het kader van de professionalisering van evenementen werken wij op dit moment aan een locatiekaart voor evenementen. Op deze kaart maken wij de meest gebruikte evenementenlocaties gemakkelijk inzichtelijk. In het profiel van iedere locatie geven wij nadere informatie over onder andere de aard van de locatie en welke mogelijkheden en beperkingen voor de locatie gelden. Deze locatiekaart zal voor de zomer gereed zijn.

In oktober zullen wij bij het strategisch evenementenbeleid een locatiekaart presenteren waarbij wij inzichtelijk maken op welke wijze wij de sturing op ongewenste samenloop en concentratie van evenementen vormgeven.

Motie Informeer de buurt (januari 2014)

U vraagt ons in het toetsingskader voor het verlenen van vergunningen voor evenementen specifieke(re) eisen op te nemen die gesteld moeten worden aan een tijdige berichtgeving van organisatoren aan omwonenden, over tenminste de begin- en eindtijd en de aard van de mogelijke overlast van een evenement. Daarnaast vraagt u ons informatie over de duur en de mogelijke overlast van evenementen duidelijk op de gemeentelijke website te vermelden.

In het strategisch evenementenbeleid beogen wij een betere balans tussen een bruisende en leefbare stad. In de bijstelling van het huidige evenementenbeleid Feesten in Balans II moet deze balans zijn concrete vertaling krijgen. De tijdige informatievoorziening van organisatoren aan omwonenden kan een grote bijdrage leveren aan het verminderen van de ervaren overlast, omdat men 'weet waar men aan toe is'. Wij zullen in het bijgestelde evenementenbeleid Feesten in Balans de eisen die gesteld worden aan organisatoren verder verduidelijken. Daarnaast nemen wij maatregelen om de communicatie over evenementen te verbeteren, zodat omwonenden weten wat ze kunnen verwachten. In oktober wordt het strategisch evenementenbeleid en de aanscherping van Feesten in Balans aan u voorgelegd.

Motie Ruimte voor de Warenmarkt (januari 2014)

U verzoekt ons in overleg met de marktkooplui de positie van de warenmarkt in het Strategisch Evenementenbeleid op te nemen.

Wij zijn met de marktondernemers in gesprek over de positie van de warenmarkt in het strategisch evenementenbeleid. Eén van de uitgangspunten van dit beleid is een helder locatiebeleid. Wij werken in het kader van dit beleid aan een locatiekaart, waarop de mogelijkheden en beperkingen voor de locaties in de stad duidelijk staan weergegeven. Op de locatiekaart zullen ook de evenementenlocaties Grote Markt en Vismarkt worden opgenomen. De positie van de warenmarkt en de voorwaarden die hieruit voortvloeien voor een evenement op deze locaties, zullen duidelijk in het profiel van deze beide locaties naar voren worden gebracht. In oktober wordt het strategisch evenementenbeleid aan u voorgelegd.

Daarnaast werken wij aan een convenant waarin afspraken tussen de gemeente en de marktondernemers staan opgenomen over de samenloop van de warenmarkt bij evenementen.

Motie (Z)Onder Stroom (januari 2014)

U vraagt ons college zich een beeld te vormen van de oorzaken van de stroomstoringen, de kwaliteit van het elektriciteitsnetwerk binnen de gemeente (in het bijzonder de noordelijke wijken, waaronder Paddepoel) en de risico's op stroomstoringen in de toekomst. En al het mogelijke te doen om te bevorderen dat de verantwoordelijke instantie(s) maatregelen nemen om herhaling in de toekomst te voorkomen en uw raad voor de zomer over de bevindingen te informeren.

Enexis is de eerst verantwoordelijke partij voor de stroomvoorziening en dus ook voor het oplossen van de problemen hiermee. Wij voeren ambtelijk en bestuurlijk overleg met Enexis over de kwaliteit van het elektriciteitsnetwerk, de stroomstoringen in Paddepoel en omgeving en de aanpak hiervan. Met onze brief van begin juni (kenmerk 4382200) hebben we u nader geïnformeerd. Wij beschouwen de motie hiermee als afgehandeld.

Motie Aandacht voor De Wijert (februari 2014)

Met deze motie vraagt u ons college de komende tijd De Wijert te ondersteunen bij het opzetten van een nieuwe wijkraad. Samen met die nieuwe wijkraad de praktische aandachtspunten in de wijk op bijv. het gebied van sociale veiligheid, leefbaarheid en voorzieningen te inventariseren. En in gezamenlijkheid met de wijkraad en de bewoners die uitdagingen de komende jaren systematisch aan te pakken.

In oktober 2013 is in De Wijert een zogenoemde wijktafel gehouden met bewoners waarbij enkele centrale thema's zijn benoemd zoals openbare ruimte en groen, verkeer, voorzieningen en accommodaties en de communicatie in de wijk. Daarop is een proces gestart ter versterking van de participatie in de wijk met een brede uitnodiging om verder te praten over deze thema's. Doel hiervan is op zoek te gaan naar meer bewoners die zich hierop actief willen inzetten. De gemeente stelt zich hierin faciliterend op en biedt indien nodig ondersteuning via externe partijen. Hiervoor is 10 duizend euro beschikbaar uit het Stadsdeelprogramma Zuid.

We ondersteunen De Wijert in het versterken van de participatie, maar dit leidt niet noodzakelijkerwijs tot het opzetten van een nieuwe wijkraad of bewonersorganisatie. Uiteraard is het wel zo dat als hierbij mensen opstaan met het initiatief een nieuwe bewonersorganisatie op te zetten, zij kunnen rekenen op de nodige ondersteuning. Daarbij hebben wij blijvend aandacht voor de sociale veiligheid in De Wijert en dit past goed bij onze ambities met betrekking tot de wijkaanpak.

Motie Perspectief in het Armoedebeleid (februari 2014)

U verzoekt ons college om bij de constructieve voorstellen voor het bestrijden en voorkomen van armoede ook te komen met voorstellen die vallen onder het deelprogramma werk (G-kracht) en het deelprogramma jeugd en onderwijs.

De afhandeling van deze motie is verwerkt in de voorstellen die u bespreekt in uw commissie W&I van 11 juni 2014 (zie beantwoording motie Oormerken rijks gelden Armoedebeleid en Schuldhulpverlening).

Motie Jan Evenhuis Dam (maart 2014)

Uw raad verzoekt ons college de binnenkort aan te leggen dam aan de westkant van de stad (westzijde Piccardthof) de 'Jan Evenhuis dam' te noemen.

Wij onderschrijven uw initiatief van harte en hebben uw verzoek voorgelegd aan de straatnamencommissie. Een besluit over de naamgeving verwachten wij nog voor het zomerreces te nemen.

Motie Bestemming in tijdelijkheid (april 2014)

Uw raad verzoekt ons college rondom het bestemmingsplan woningsplitsing:

- de maatregel binnen twee jaar na ingangsdatum van het facetbestemmingsplan te evalueren;
- in de evaluatie in te gaan op zowel de gewenste als de ongewenste effecten van deze maatregel, met daarbij specifiek maar niet exclusieve aandacht voor de ontwikkeling van de woningmarkt voor starters;
- tevens in de evaluatie te beargumenteren waarom een tussentijdse actualisering van het facetbestemmingsplan al dan niet nodig wordt geacht.

De eerste evaluatie nemen wij op in de monitor Jongerenhuisvesting als onderdeel van het Meerjarenprogramma Wonen. Deze wordt in het vierde kwartaal van 2014 aan uw raad voorgelegd. In de daarop volgende monitors zal de evaluatie als vast punt worden meegenomen.

Motie Uitbreiding kinderpardon (mei 2014)

Met de motie ondersteunt u de ondertekening door de burgemeester van de oproep om de afgewezen aanvragen tot een kinderpardon opnieuw te bekijken en ruimer toe te passen. En verzoekt u ons deze motie onder de aandacht te brengen van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie.

Wij hebben inmiddels uw motie en steun onder de aandacht gebracht van de staatssecretaris.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

A large, stylized handwritten signature in black ink, appearing to be 'R.L. Vreeman'.

de burgemeester,
dr. R.L. (Ruud) Vreeman

A smaller, more fluid handwritten signature in black ink, appearing to be 'P.J.L.M. Teesink'.

de secretaris,
drs. P.J.L.M. (Peter) Teesink

Bijlage - Coalitieakkoord 2014-2018

Coalitieakkoord 2014 - 2018
D66 PvdA Groenlinks VVD

Voor de Verandering

Bijlage - Coalitieakkoord 2014-2018

Groningen, mei 2014

Vormgegeven en geprint door gemeente Groningen

INHOUDSOPGAVE

Inleiding
Samen met de stad

blz. **5**

Hoofdstuk 1
Werken

blz. **7**

Hoofdstuk 2
Zorgen

blz. **10**

Hoofdstuk 3
Wonen

blz. **12**

Hoofdstuk 4
Verduurzamen

blz. **14**

Hoofdstuk 5
Verplaatsen

blz. **15**

Hoofdstuk 6
Leren

blz. **17**

Hoofdstuk 7
Bewegen

blz. **19**

Hoofdstuk 8
Beschermen

blz. **20**

Hoofdstuk 9
Bezoeken

blz. **21**

Hoofdstuk 10
Verrijken

blz. **22**

Hoofdstuk 11
Samenwerken

blz. **23**

Hoofdstuk 12
Betalen

blz. **25**

Bijlage portefeuille-
verdeling

blz. **28**

Bijlage - Coalitieakkoord 2014-2018

Inleiding Voor de Verandering

De samenleving is in rap tempo veranderd. En doet dat nog steeds. Inwoners, bedrijven en instellingen positioneren zich anders in de stedelijke samenleving en willen een rol die daarbij hoort: kritisch en actief. Zij verwachten een overheid die daar op inspeelt. En dat is een uitgelezen kans voor de overheid om potenties te benutten en het begrip participatie waarlijk inhoud te geven.

Samenwerken wordt het sleutelwoord. En samenwerken betekent een gedragsverandering van beide kanten. Niet meer achterover leunen en denken dat de overheid het wel oplost, hetzij financieel, hetzij met regelgeving. Aan de andere kant heeft de overheid de wijsheid niet meer in pacht, het 'wij weten wel wat goed voor u is' behoort tot het verleden.

De aanpak van maatschappelijk-economische vraagstukken gebeurt in gezamenlijkheid, er wordt naar elkaar geluisterd op basis van gelijkwaardigheid. Verwachtingen en mogelijkheden worden besproken en gerespecteerd.

Deze coalitie accepteert niet dat in de stedelijke samenleving iemand tussen de wal en het schip raakt, zij wil werk maken van een samenleving die inclusief is en niemand uitsluit. Omdat zij vindt dat het niet anders kan en omdat zij het niet anders wil. Daarnaast wil de coalitie geen verkokerde overheid. De gebiedsgerichte aanpak is een van de pijlers van dit programma. Niet de gang van het ene loket naar het andere, maar naar een laagdrempelige plek in een wijk. Waar iedereen kan binnenlopen, waar mensen met elkaar in contact komen en verschillende disciplines in samenspraak met bewoners naar oplossingen zoeken. Deze samenredzaamheid maakt mensen sterker.

Een andere pijler van dit coalitieakkoord is integraliteit: geen harde scheidslijn meer tussen fysiek en sociaal. Deze domeinen hebben voor een deel hun eigen dynamiek, maar zijn ook nauw met elkaar verbonden. Deze verbinding vereist een grote ommekeer in de ambtelijke organisatie. Deze is urgent. En ook daarin willen we veel energie steken. Zonder de integraliteit en ons streven naar samenspraak

en samenwerking uit het oog te verliezen, lichten we in dit collegeprogramma alle onderwerpen toe. En geven op hoofdlijnen aan wat onze doelen zijn en wat wij als onze taken zien.

Twee gezichten.

Groningen is een stad met twee gezichten. Aan de ene kant zien we een stad die groeit. Jong en bruisend, met excellent onderwijs, ondernemerschap, cultuur en spannende evenementen. Met waardevolle parken waar we planten en bomen koesteren en beschermen. Een stad waar mensen graag werken, wonen en zich ontspannen. Stadgers vinden elkaar in de vele netwerken die de stad rijk is. Traditioneel in verenigingen, clubs en wijkcomités. Eigentijds via Twitter, Facebook en internet-community's. Deze netwerken zijn dynamisch en toegankelijk.

Het kloppend hart is de binnenstad: één vierkante kilometer vol met winkels, markten, terrassen en fietsers. En levendige pleinen met concerten en kermis. Een stad die geen verveling kent.

Aan de andere kant zien we Stadgers die geen deelgenoot zijn van het bruisende stadsleven. Die het zwaar hebben. Lastig een passende baan kunnen vinden en moeite hebben de eindjes aan elkaar te knopen. Steeds meer kinderen groeien op in armoede. Mensen die geen toegang hebben tot de stedelijke netwerken en niet deelnemen aan het arbeidsproces op wat voor manier dan ook, vereenzamen. Zij zien weinig perspectief en zakken steeds dieper weg. En het zijn juist deze mensen die een beroep doen op begeleiding en zorg.

We zien ook een stad waar mensen verdwalen in de grootschaligheid van voorzieningen. Niet goed weten bij welke instanties zij moeten zijn om hun stem te laten horen. Er is behoefte aan kleinschaligheid en ruimte voor eigen initiatieven. En dat betekent dat mensen een andere overheid verlangen. We zijn zelden een versneller van initiatieven, de gemeentelijke regelgeving werkt vaak belemmerend.

Bijlage - Coalitieakkoord 2014-2018

We moeten ook de werkelijkheid onder ogen zien: we hebben als overheid minder geld tot onze beschikking en dus minder mogelijkheden voor ondersteuning en sturing. En ook dat maakt het zo belangrijk dat we de verbinding zoeken, dat we een beroep doen op de denkracht en creativiteit van individuele Stadgers, organisaties en ondernemers. De stedelijke samenleving is een zaak van ons allen!

Maatschappelijke doelen.

Wij willen de twee gezichten van de stad met elkaar verbinden. Wij ambiëren een inclusieve samenleving. Daartoe stellen wij een veranderagenda op. Een agenda voor sociale, duurzame economische groei, waarbij duurzaamheid uitgangspunt is bij alles wat we doen. Onze voornemens testen we op legitimiteit en houdbaarheid. Komen ze inderdaad ten goede aan een grote groep, zijn ze toekomstvast, respecteren ze ons milieu?

Wij willen meer ruimte geven. Aan Stadgers en ondernemers om kansen te creëren en initiatieven te ontplooiën. Wij stimuleren en faciliteren. We laten los. We zijn ervan overtuigd dat de stad daar baat bij heeft. En dat we zo optimaal gebruik maken van de kracht van de stad.

Maar we houden ook vast. Want we weten dat de stad kwetsbare groepen herbergt, die de gegeven ruimte niet kunnen benutten. En aangezien we een stad willen zijn waar iedereen tot zijn recht komt - ongeacht achtergrond, leeftijd of beperkingen - bieden we hier ondersteuning en stimuleren actief de samenredzaamheid. We willen een stad zijn waar mensen naar elkaar omkijken en voor elkaar zorgen.

Wij willen een overheid zijn die goed kijkt en luistert. En dus verschillen constateert in behoefte aan betrokkenheid en ruimte. Een overheid die vervolgens haar beleidsvoornemens differentieert. Bovenal zijn we dienstbaar. In het besef dat we één van de vele partners zijn die de stedelijke samenleving maken.

Hoofdstuk 1 Werken

Zoals wij al zeiden hebben we ons als maatschappelijk doel gesteld om de twee gezichten van Groningen met elkaar te verbinden. Om een stad te zijn waar iedereen tot zijn recht komt en op een gelijkwaardige manier deelneemt aan de samenleving.

De ontwikkeling van de werkgelegenheid is een van de belangrijkste opgaven voor de komende jaren. Groningen is de economische motor van Noord-Nederland en een internationale kennisstad van betekenis. Dat brengt een verantwoordelijkheid met zich mee. Samen met de partners in de regio willen we de rol van Groningen versterken. Wij vinden ook dat de samenwerking tussen bedrijfsleven, onderwijs en kennisinstellingen veel beter kan dus daar blijven wij ons voor inspannen.

Banen worden vooral gecreëerd door ondernemers. Dus zoeken wij naar mogelijkheden om het ondernemersklimaat te versterken. Dat kan langs twee lijnen: versterking van het ondernemerschap in het MKB en stimulering van kansrijke sectoren. Daarnaast ondersteunen wij innovatieve ontwikkelingen in de regio en bij kennisinstellingen.

We onderkennen daarbij het belang van de bestaande werkgelegenheid als basis voor nieuwe economische ontwikkelingen.

Tegelijkertijd doen wij een groter beroep op ondernemers om ons te helpen onze maatschappelijke doelen te bereiken: bestrijding van de jeugdwerkloosheid, een plek geven aan mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en het vinden van een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Wat gaan we doen:

- We sluiten een convenant met ondernemersverenigingen, kennis- en onderwijsinstellingen en werkgeversorganisaties: Ondernemend Groningen. Dit convenant staat naast het Akkoord van Groningen en versterkt de Groninger economie. We maken tevens afspraken over meer social return.
- We werken samen met ondernemers een nieuw economisch programma uit. Onze inzet is een gezamenlijke sturing met partners uit het bedrijfsleven, kennis-en onderwijsinstellingen.

- We faciliteren netwerken van ondernemers, ook in de wijken.
- We zijn gastvrij op bedrijventerreinen.
- We versterken het innovatief vermogen van het bedrijfsleven in het algemeen en de economische speerpunten in het bijzonder. Wij denken dan aan energie, healthy ageing, creatieve- en nieuwe maakindustrie en ICT. Levende laboratoria (living labs) leveren een bijdrage aan de innovatie.
- We stimuleren startende ondernemers, samen met de regio en de kennis-en onderwijsinstellingen. We werken dan samen in het faciliteren van financiën en huisvesting. Tijdelijke huisvesting in leegstaande panden juichen we toe en maken we makkelijker.
- Wij ondersteunen de ontwikkeling van de kenniseconomie door samenwerking tussen kennisinstellingen en ondernemers te stimuleren en kansrijke projecten te co-financieren.
- Wij zoeken naar een creatieve manier om de economie te versterken. We opereren bijvoorbeeld als launching customer en organiseren aanbestedingen zo, dat het lokale bedrijfsleven mee kan dingen.
- Wij willen dat Groningen ook op zondag een aantrekkelijke en levendige plek is om te verblijven en te winkelen. Samen met ondernemers organiseren we een aansprekend aanbod aan activiteiten. Dat geldt ook voor wijkwinkelcentra waar we met ondernemers(verenigingen) werken aan uitnodigende activiteiten als deze voorzien in een behoefte. In deze dialoog bieden wij ruimte aan ondernemers om open te zijn op zondag.

Bijlage - Coalitieakkoord 2014-2018

Samenwerking.

De economie van de stad is niet los te zien van de regionale context. Wij werken dan ook volop samen met de regio Groningen-Assen, de noordelijke provincies en het overkoepelend samenwerkingsverband Noord Nederland (SNN). We geven specifieke aandacht aan innovatie, onder andere via de Research Innovation Strategy (RIS).

Ook blijven wij inzetten op versterking van de internationale handel en staan wij open voor handelsmissies. Voor de positie van Groningen als kennisstad is de Europese context van groot belang. Versterking van onze contacten in Brussel ligt voor de hand.

Een aparte vermelding verdient onze relatie met Duitsland. Op economisch, cultureel en sportief vlak. Deze relatie willen we versterken en verdiepen, zodat nog meer Duitsers Groningen weten te vinden om te studeren, te winkelen of te genieten van het culturele aanbod.

We zijn trots op de samenwerking met Oldenburg, Bremen en Hamburg. Wij hechten dan ook zeer aan de positie van het Duits in het onderwijs. Ook zijn wij verheugd over het initiatief om de spoorverbinding met Bremen te verbeteren.

Wir sehen gute Chancen, um die Beziehung mit Deutschland im wirtschaftlichen, kulturellen und sportlichen Bereich weiterhin zu vertiefen und zu stärken. Zahlreiche deutsche Besucher kommen zum Einkaufen, Studieren oder zur Nutzung unseres kulturellen Angebots in die Stadt. Ganz besonders stolz sind wir auf unsere Kooperation mit Oldenburg, Bremen und Hamburg. Um zukünftigen Generationen bessere Möglichkeiten über die Grenzen hinweg bieten zu können, legen wir großen Wert auf den Deutschunterricht an unseren Schulen. Wir freuen uns, dass die Bahnverbindung mit Bremen verbessert wird.

Naast de maatregelen om de economische groei van de stad te stimuleren, zijn we ons bewust dat we extra energie moeten steken in Stadters voor wie het niet vanzelfsprekend is dat zij van deze groei profiteren. Die kwetsbaar zijn en voor wie het vinden van werk een puzzel is. Dat kunnen jongeren zijn, langdurig werkelozen en mensen met een beperking. Door de komst van de Participatiewet in 2015 krijgt de gemeente sowieso een forse opgave om meer mensen met een arbeidsbeperking aan de slag te krijgen.

Wij gaan ervan uit dat de meeste bijstandsgerechtigden graag weer aan de slag willen. Wij willen hen stimuleren en faciliteren bij het vinden van een passende baan. Om dit te kunnen realiseren moeten we goed weten wat iemand kan. Daar gaan we op basis van de nu lopende proef met 500 Stadters mee aan de slag.

We gaan in ieder geval de 'gereedchapskist' van iedereen zo goed mogelijk vullen. Door goed onderwijs, vrijwilligerswerk, stages en participatiebanen. Samen met de kennisinstellingen gaan we ons aanbod op het gebied aan educatie verbeteren. Voor het opdoen van werkervaring werken we met behoud van een uitkering, mits het tijdelijk is en bijdraagt aan de persoonlijke ontwikkeling. Verdringing van regulier werk proberen we te voorkomen.

Voor vrijwilligerswerk werpen wij geen drempels op, zolang wordt voldaan aan de sollicitatieplicht. Met vrijwilligerswerk levert een Stadter een belangrijke bijdrage aan de maatschappij en investeert daarmee in zichzelf.

Ons beleid is erop gericht dat iedereen zijn best doet om te leren of aan het werk te komen, een verplichte tegenprestatie is dan niet aan de orde.

Wij beseffen ons dat het vinden van werk voor bepaalde mensen een hele stap is. Daarom bieden wij participatiebanen aan voor mensen die ver van de arbeidsmarkt staan. Deze banen zijn niet voor onbepaalde tijd, het is een eerste stap om zelf weer actief te worden op de arbeidsmarkt. De afbouw van gesubsidieerde arbeid zetten we zorgvuldig door. We streven ernaar zoveel mogelijk van deze banen regulier te maken.

Wat gaan we doen:

- Wij zien het bestrijden van de jeugdwerkloosheid als een belangrijke maatschappelijke opdracht. Wij willen samen met ondernemers en het onderwijs scholing en praktijk beter op elkaar afstemmen, door maatregelen als het vouchersysteem, traineeships, BBL-plekken en stages.
- We bieden geïnteresseerde werkgevers digitale CV's aan die altijd up to date zijn.
- Wij maken afspraken met het bedrijfsleven om meer mensen met een arbeidsbeperking aan de slag te helpen. Daarbij belasten we de ondernemer niet met ingewikkelde regelgeving en zorgen we voor de juiste begeleiding. Bovendien geven we zelf het goede voorbeeld en nemen we mensen met een arbeidsbeperking in dienst. Dat lukt door taken binnen de gemeentelijke organisatie op te knippen en samen te voegen tot nieuwe banen (job carving).
- Wij intensiveren social return in samenspraak met bedrijven en instellingen. En ook hier geven wij het goede voorbeeld. Het afkopen van social return is niet meer mogelijk.
- Gesprekken en ontwikkelplannen helpen mensen aan het werk. Op basis van de uitkomsten van de proef, waarin met 500 mensen gesprekken worden gevoerd en plannen worden gemaakt, bepalen wij hoe deze methode geïntensiveerd wordt.
- Wij willen mensen activeren door participatiebanen en vrijwilligerswerk. Ook kijken we met bijstandsgerechtigden hoe bijverdiensten naast de uitkering ingezet kunnen worden voor scholing.

Bijlage - Coalitieakkoord 2014-2018

- We hebben oog voor de werkgelegenheidsvraagstukken die ontstaan door de decentralisaties.

Armoede.

Wij streven naar een brede en intensieve aanpak van armoede, die gebaseerd is op drie pijlers: de basis op orde, kansen bieden en activeren. Mensen worden pas actief in de stedelijke samenleving als het hen lukt om ruimte te scheppen voor andere zaken dan geldzorgen.

Wij helpen mensen om hun leven op orde te brengen. Met inkomensondersteuning en schuldhulpverlening.

Uiteraard richten wij ons ook op preventie. Met budgetvoorlichting en budgetbeheer.

Ook hier spelen de sociale wijkteams een belangrijke rol: tijdig signaleren en tijdig hulp bieden.

We beseffen dat een deel van de samenleving nooit via regulier werk aan de slag komt. Zij kunnen altijd op de gemeentelijke overheid rekenen. Wij bieden passende ondersteuning en zorgen voor solide inkomensvoorzieningen. Niemand zakt door de ondergrens heen.

Kinderen en jongeren hebben onze prioriteit. Wij breiden het kindpakket uit. Wij willen dat kinderen zorgeloos opgroeien, mee kunnen doen en zich kunnen ontwikkelen. Zo voorkomen we dat zij een blijvende achterstand oplopen.

Hoofdstuk 2 Zorgen

Het verbinden van de twee gezichten van de stad, openbaart zich juist in dit thema: we willen het verschil in gezondheid verkleinen. En inzetten op preventie. We willen voorkomen dat Stadgers een beroep moeten doen op zwaardere en dus duurdere zorg. We investeren in gebiedsgericht werken, de basisvoorzieningen (de Ode Lijns versterking) en sociale teams. Zo signaleren we sneller, zien we vormen van zorg in samenhang en bieden we passende zorg.

De decentralisaties van het Rijk gaan gepaard met flinke bezuinigingen. Maar leggen de zorg wel daar waar het hoort: de gemeente staat dicht bij haar burgers en dat geeft ons de mogelijkheid om verbindingen te leggen. En dat past bij ons uitgangspunt van de inclusieve samenleving en de samenredzaamheid. Daar hoort bij dat we Stadgers stimuleren om zelf en binnen hun eigen netwerk hun leven ter hand nemen en te organiseren. Wij hechten aan keuzevrijheid en eigen regie en faciliteren dat: we kiezen dus voor een persoonsgebonden budget. We waken voor overbelasting bij mantelzorgers. Iedereen krijgt de zorg die nodig is. Welke zorg dat is, wordt bepaald door de persoonlijke omstandigheden. Als we zorg effectiever kunnen organiseren in een collectieve voorziening – ook op regionaal niveau - doen we dat. Bijvoorbeeld bij vormen van dagbesteding.

Anders werken.

We verleiden professionals en instellingen kritisch te kijken en willen in gesprek met zorgverleners. Wij willen af van kostbare verantwoording achteraf en indicatiestelling. En werken vanuit vertrouwen in die professionals in de zorg. Deze werkwijze heeft een keerzijde en die accepteren wij. We zien af van een schijnzekerheid met regelgeving. Wanneer er fouten gemaakt worden reageren we dus niet automatisch met meer of andere regels. We gaan het gesprek aan. Met als oogmerk de bureaucratische rompslomp te verminderen. We beseffen dat dit een nieuwe governance-structuur is waarin we de gemeenteraad goed moeten meenemen, wil zij haar kaderstellende en controlerende rol vervullen.

Wij stimuleren innovatie in de zorg. Dat is nu nog lastig door de financiering. We streven naar meerdere kleinschalige aanbestedingen in de zorg. We bieden alle zorgaanbieders die voldoen aan een aantal basiskwaliteiten de mogelijkheid om zorg aan te bieden. Stadgers kunnen dan zelf kiezen waar zij hun zorg afnemen.

Kwaliteit, continuïteit en veiligheid in de zorg zijn basiseisen. Tegelijkertijd denken we dat we met bovenstaande uitgangspunten als eigen kracht, gebiedsgericht werken, versterken van preventie en vermindering van bureaucratie de kosten in de zorg kunnen verminderen en ruimte kunnen bieden aan innovatie.

Sociale teams.

Sociale teams zijn de oren en ogen van de wijk. Zij staan in verbinding met scholen, de politie, sportverenigingen, huisartsen en anderen om zorgbehoefes snel te signaleren. Sociale teams hebben voldoende expertise in huis om problematiek te herkennen, zelf zorg te verlenen en zo nodig door te geleiden naar zwaardere zorg. Als het team dat door de persoonlijke omstandigheden nodig en passend vindt. Het team opereert onafhankelijk en schakelt professionals van buiten in voor advies, diagnose en behandeling. De samenwerking met zorgverzekeraars, (huis)artsen en wijkverpleegkundigen is cruciaal. Aangezien het Rijk heeft besloten een knip aan te brengen tussen begeleiding (gemeente) en zorg (zorgverzekeraars), moeten we het gesprek aangaan over doorverwijzingen met de huisartsen. Met hen bespreken we ook de samenwerking met het sociale team.

Jongeren.

We investeren in onze jongeren zodat ze gezond en gelukkig opgroeien. Op dit moment is het aantal jongeren in de jeugdzorg wat ons betreft te hoog. Dat baart ons zorgen. We willen voorkomen dat jongeren in de jeugdzorg belanden en kiezen voor maatwerk via de sociale teams en voor investeren in preventie met behulp van jeugdagenten en schoolmaatschappelijk werk.

Bijlage - Coalitieakkoord 2014-2018

We vinden de verbinding tussen de verschillende vormen van zorg belangrijk. Cliënten die 18 jaar worden verlaten de jeugdzorg. Voordat zij een andere vorm van zorg krijgen, is een vervolgplan opgesteld. Zo creëren we een doorlopende zorglijn. Zorgplannen worden opgesteld mét cliënten, niet over cliënten.

Huishoudelijke hulp.

Als er behoefte is aan huishoudelijke hulp, stimuleren we dat mensen in hun netwerk deze zorgvraag oppakken. Lukt dat niet, faciliteren en stimuleren we dat Stadgers de zorg zelf inkopen bij een aanbieder en deze zelf betalen. Lukt dat eerste niet, helpen we bij het inkopen. Lukt dat laatste niet, bieden we ondersteuning. Dit is echter niet vanzelfsprekend. We zoeken het gesprek.

Coalitieakkoord 2014 - 2018 D66 PvdA GroenLinks VVD 11

Hoofdstuk 3 Wonen

Wij willen een woningaanbod dat aansluit op de vraag, betaalbaar en duurzaam is en zorgt voor evenwicht in de wijken.

Om dit doel te bereiken maken we samen met corporaties en verhuurders een Woonvisie voor de gehele woningvoorraad. Leefbaarheid, betaalbaarheid, kwaliteit en duurzaamheid hebben onze aandacht. Verduurzaming van de woningvoorraad zorgt ervoor dat woningen nu en in de toekomst beter betaalbaar blijven.

We willen een stevige impuls geven aan jongerenhuisvesting en bovenop de huidige inspanningen extra haast maken. Daartoe intensiveren we de samenwerking met ontwikkelaars en financiers om samen op zoek te gaan naar mogelijkheden om projecten te versnellen. Het bouwoffensief gaat door! Onderdeel van de Woonvisie is onze herziening van het kamerverhuurbeleid. Samen met de wijken gaan we bespreken hoe we het huidige beleid kunnen verbeteren. En onderscheiden daarin de verschillende niveaus van straat, buurt of wijk.

De woningcorporaties zijn onze logische partner. Wij vragen hen aandacht voor voldoende, betaalbare huurwoningen met speciale aandacht voor gezinnen. Ook zien wij een vruchtbare samenwerking in de wijkgerichte benadering en hechten wij waarde aan de bijdrage die corporaties kunnen leveren aan de verbinding van maatschappelijke en fysieke ontwikkelingen in een wijk. We zien dat ouderen steeds langer zelfstandig willen blijven wonen. Dat juichen we toe en willen we stimuleren. Al sluiten we onze ogen niet voor dreigende vereenzaming en behoefte aan zorg. We zetten dan ook in op nieuwe woonvormen voor ouderen, zoals mantelzorgwoningen en meergeneratiewoningen.

Belemmeringen voor particulier initiatief zijn wat ons betreft verleden tijd. We zetten de ingezette lijn op het gebied van ruimtelijke kwaliteit door, waardoor welstandsregels versoepelen en er meer ruimte komt. Bovendien moeten de procedures sneller en eenvoudiger.

Particulier initiatief uit zich ook in tijdelijk gebruik.

Stimulerend voor ontwikkelingen waar anders leegstand zou ontstaan en voor ondernemerschap. Wij zijn blij met deze tijdelijke initiatieven die we een kans willen geven in heldere afspraken. Waarin we ook samen met de initiatiefnemer kijken hoe het initiatief voortgezet kan worden. We nemen daartoe ons huidige instrumentarium onder de loep.

Meerstad.

We hebben Meerstad nodig om te kunnen voldoen aan de vraag naar woningen op de langere termijn. We gaan dus door met deze ontwikkeling. Veilig en duurzaam. We monitoren de risico's en nemen maatregelen als dat noodzakelijk is.

De gemeente heeft kaders opgesteld voor de gewenste kwaliteit van de woningbouw in Meerstad. Binnen deze kaders gaan we pragmatisch om met de woonwensen van de toekomstige bewoners.

Een aandachtspunt voor ons is de sociale woningbouw in Meerstad: we willen met de corporaties nadere afspraken maken over voldoende betaalbare woningen.

Schoon, heel en veilig.

Zo willen wij de leefomgeving, de openbare ruimte zien. Want dat is belangrijk voor de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de woonomgeving.

Wij stellen ons experimenten voor met zeggenschap over en van de openbare ruimte; we stimuleren en faciliteren Stadgers die ideeën hebben voor herinrichting van hun buurt ten gunste van de leefbaarheid en die zelf een bijdrage willen leveren aan het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en het groen. Initiatieven op het gebied van ecologisch beheer ondersteunen we. Want deze vorm van beheer is onder meer van belang voor vogels en de bescherming van bijen, die een cruciale rol spelen in onze voedselproductie.

We willen met de bewoners in gesprek, ook via de social media. Over de kwaliteit van de openbare ruimte en onze inzet. We verlagen het BORG-niveau niet verder. We vervangen en onderhouden minder snel dan nu de openbare verharding zoals trottoirs.

Bijlage - Coalitieakkoord 2014-2018

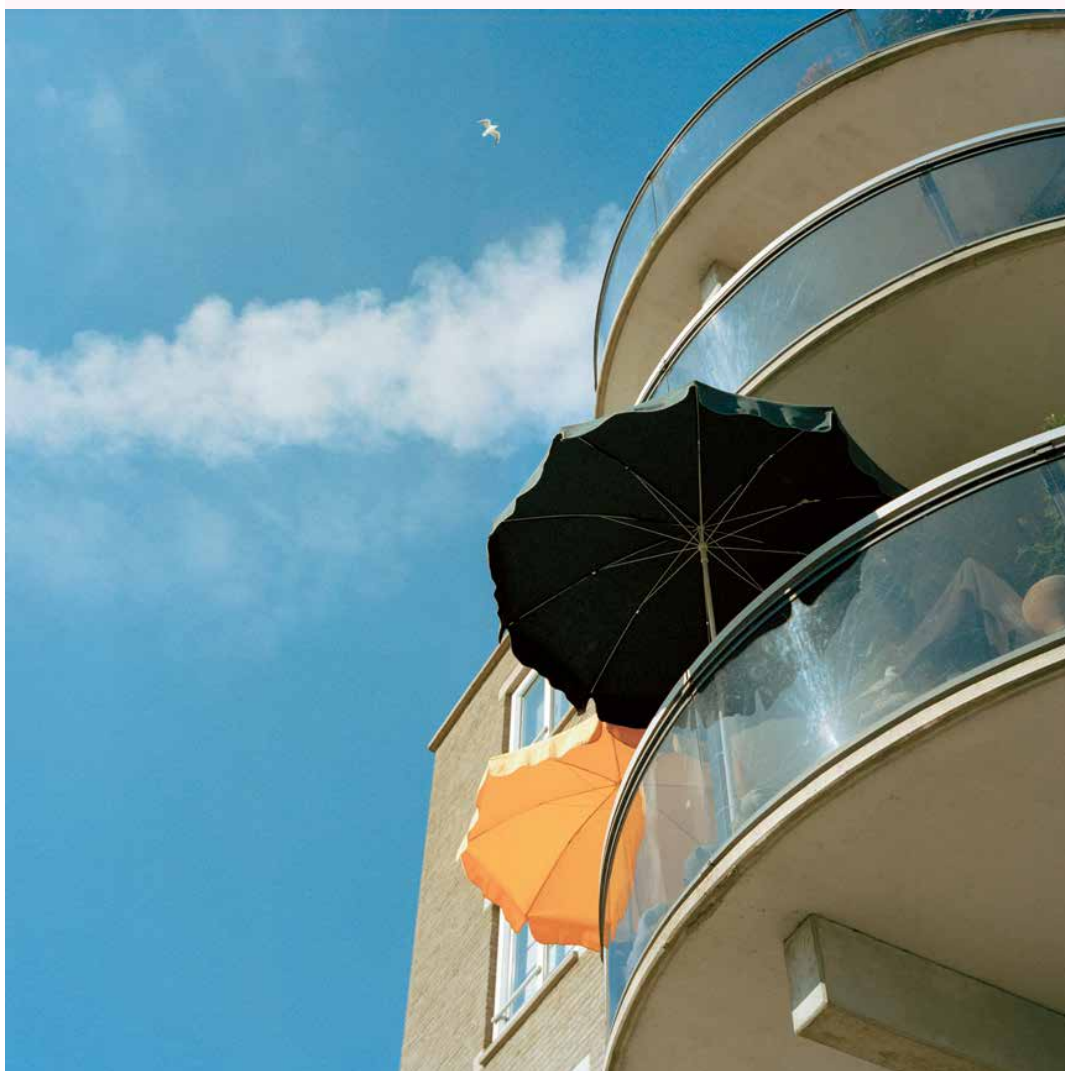
In overleg met de nutsbedrijven willen we een meer integrale aanpak van werkzaamheden. Zo verminderen we de overlast voor de omgeving en kunnen we wellicht kosten besparen.

Het Groenstructuurplan is voor ons leidend om de kwaliteit van de stadsnatuur op hoog niveau te houden. Biodiversiteit is ons doel. We lossen knelpunten in de stedelijke ecologische structuur op zodat dieren zich door de stad kunnen bewegen. Dankzij de verbindingen tussen groengebieden kunnen bijvoorbeeld eekhoorns en egels zich al redelijk goed door de stad verplaatsen. We willen deze verbindingen versterken.

Openbare ruimte en groen bieden mogelijkheden voor recreatie. Bankjes en trappen voegen een extra dimensie toe aan de bruikbaarheid van de stad. We willen onderzoeken of we de Diepen aantrekkelijk kunnen maken voor watersport.

Eetbare stad

We gaan door met het stimuleren van moestuinieren in eigen tuin, op een balkon of in de openbare ruimte.

Hoofdstuk 4 Verduurzamen

Duurzaamheid is een uitgangspunt in alles wat we doen. We gaan bewust en verstandig om met grondstoffen, bevorderen gezond leven en voorkomen dat we bijdragen aan het klimaatprobleem of aan luchtvervuiling en verspilling.

Economisch gezien biedt de duurzaamheidssector grote kansen voor Groningen. De aardbevingsproblematiek heeft de noodzaak van een omslag in onze energievoorziening nog eens onderstreept. Groningen heeft alles in huis om groene energiehoofdstad van Nederland te zijn. Wij willen die kans de komende jaren verzilveren.

De gemeente heeft een voortrekkersrol. In 2035 zijn we energieneutraal volgens de vastgestelde sporen van zon, wind, warmte, groen gas en energiebesparing. We formuleren daarbij heldere (tussen)doelen en nieuwe accenten. Draagvlak is erg belangrijk voor de duurzame transitie. Wij laten zien dat duurzaam ook minder duur is. Dit doen wij door bij investeringen de kosten en baten over de gehele looptijd mee te nemen. We geven het goede voorbeeld door stevig in te zetten op duurzaam inkopen en aanbesteden.

Wij helpen anderen bij verduurzaming. We laten daarbij de vele landelijke en lokale activiteiten die al plaatsvinden zien om zo mensen te enthousiasmeren. We geven ruim baan aan duurzaam ondernemerschap en ondersteunen en stimuleren initiatieven van bewoners. Daarbij hoort dat we actief mogelijkheden aanreiken en mensen uitdagen, bijvoorbeeld via Groningen Woont Slim.

Groningen wordt experimenteergebied voor duurzame innovatie. Cofinanciering en een creatieve omgang met regelgeving en voorwaarden bieden daarbij veel mogelijkheden. Anderzijds spreken we ondernemers ook aan op hun wettelijke verantwoordelijkheid om investeringen te doen die zich binnen vijf jaar terugverdienen.

Verduurzaming van de woningvoorraad is nodig om het wonen betaalbaar houden. Duurzaamheid is daardoor een nieuwe motor van de wijkvernieuwing. Samen met woningbouwcorporaties, private ontwikkelaars, marktpartijen en bewoners willen we een plan maken voor een gebiedsgerichte verduurzaming van de huurvoorraad. Daarbij wordt ook een aanbod gedaan aan particuliere eigenaren om op deze aanpak mee te liften.

We willen:

- 24 grootverbruikende gemeentelijke gebouwen een labelsprong laten maken naar A.
- Samen met bewoners en andere partijen een plan voor gebiedsgerichte verduurzaming van woningen. De afspraken moeten in ieder geval leiden tot energiezuinige, kwalitatief goede woningen met lage woonlasten.
- Scholen, buurthuizen en andere gemeentelijke gebouwen zoveel mogelijk energieneutraal maken, bijvoorbeeld door middel van zonnepanelen.
- Afhankelijk van ontwikkelingen in de techniek en innovaties, bijvoorbeeld zonneweides (energielandschappen) op lege terreinen; mensen kunnen via een coöperatie meedoen.
- Windmolens binnen de gemeentegrenzen.

Hoofdstuk 5 Verplaatsen

Wij willen een bereikbare stad. Voor voetganger, fiets, auto en openbaar vervoer. Ook op lange termijn. We bevorderen duurzame mobiliteit.

We zijn al een eind op weg met het fijnmazige openbaar vervoernetwerk en de goede fietsinfrastructuur. Deze laatste dient nationaal en internationaal als voorbeeld. Om dit zo te houden maken we een hoofdfietsroutekaart met speciale aandacht voor de stedelijke knooppunten en de fietsveiligheid. Deze routekaart bepaalt waar we onze middelen inzetten.

Het 'fietssucces' heeft ook een keerzijde: de openbare ruimte wordt flink in beslag genomen door gestalde fietsen. We maken dus meer ruimte voor fietsparkeren en proberen fietsers te verleiden stallingen te gebruiken. Experimenten moeten uitwijzen hoe we dat het beste kunnen aanpakken.

We willen een duurzaam bereikbare stad zijn, ook met het openbaar vervoer. De HOV-visie is onze leidraad. HOV-assen van trein en bus verbinden de regio en de stad, de stedelijke dynamo's en de belangrijkste OV-knooppunten. We blijven werken aan de uitwerking hiervan.

Voor de langere termijn ontwikkelen we in dialoog met de stad een plan voor de toekomst van het openbaar vervoer. Het Hoofdstation is daarbij een van de belangrijkste OV-knooppunten. We willen – samen met de partners - het functioneren van het Hoofdstation verbeteren door aanpassingen aan de sporen en perrons en de aanleg van een voetgangerstunnel en een bustunnel. Ook moet het Hoofdstation en de directe omgeving een prettig verblijfsgebied worden. De door de raad gewenste fietstunnel kan een bijdrage leveren aan de bereikbaarheid van de zuidzijde van het station. Ook de zuidzijde van het station moet transformeren tot een aantrekkelijke stedelijke omgeving. Ook over de toekomst van het stationsgebied zoeken we het gesprek met de stad.

Met het project Aanpak Ring Zuid – dat moet voldoen aan de Europese normen voor luchtkwaliteit - zetten we een duidelijke stap richting een duurzame bereikbaarheid voor de auto. Het project als geheel is een verbetering voor de leefbaarheid in de stad en toont een verplaatsing van autoverkeer naar de ringweg. Er zijn ook minder positieve gevolgen. We hechten dan ook veel waarde aan het overleg met omwonenden, ondernemers en scholen over een goede inpassing. Daar waar het mogelijk en verantwoord is, bieden we verlichting aan de straten waar het autoverkeer toeneemt. We gaan door herinrichting in de zuidelijke stadswijken sluipverkeer tegen en we achten veilige fietsverbindingen voor scholieren – in het bijzonder aan de Vondellaan- van groot belang. Datzelfde geldt voor het behoud van de fietsoversteek bij de Esperantokruising. Wij vinden deze onmisbaar in de infrastructurele en stedelijke verbinding tussen Oosterpoort, Helpman en De Linie.

De andere zienswijzen van de raad over bijvoorbeeld de compactheid van het ontwerp en de vergroening leggen we stevig op tafel.

De bereikbaarheid en de leefbaarheid tijdens de bouw is de komende tijd een belangrijk aandachtspunt.

Parkeren blijft in onze stad een vraagstuk. De openbare ruimte is schaars en het Parkeerbedrijf heeft het lastig. We voeren betaald parkeren in als een wijk of buurt daar om vraagt. En we zijn bereid tot experimenten om de straten in buurten en wijken te ontlasten. We willen het voor het Parkeerbedrijf eenvoudiger maken door het bewonersparkeren op termijn op kenteken te laten plaatsvinden en niet meer op basis van een vergunning. Handhaving wordt dan simpeler door de inzet van scanauto's. Om het verblijfsklimaat te verbeteren nemen we maatregelen zodat in de binnenstad zoveel mogelijk automobilisten hun auto's in de parkeergarages stallen, in plaats van op straat.

Stadsdistributie kan een waardevolle bijdrage leveren aan een duurzame, bereikbare stad. Samen met ondernemers kijken we naar de mogelijkheden en naar de manier waarop we dat in Groningen kunnen vormgeven. We stimuleren schoon taxivoer.

Bijlage - Coalitieakkoord 2014-2018

Groningen Airport Eelde.

Een vliegveld in de regio versterkt het vestigingsklimaat voor bedrijven. Ons uitgangspunt is dat het vliegveld zichzelf bedruipt. Totdat Groningen Airport Eelde de prognoses van reizigersaantallen en omzet uit het Strategisch Plan waarmaakt, investeren wij niet in het vliegveld. Met uitzondering van een eenmalige bescheiden bijdrage aan het Route Development Fund.

Hoofdstuk 6 Leren

Wie Groningen zegt, zegt onderwijs. We zijn niet voor niets in 2014 de Onderwijsstad van Nederland. Deze titel heeft de stad te danken aan de goede samenwerking tussen de kennis –en onderwijsinstellingen onderling én met de gemeente. Deze samenwerking vanuit gedeelde belangen willen we doorzetten. De gemeente coördineert, verbindt en maakt afspraken.

In Groningen is kennis en talent een belangrijke maatschappelijke en economische motor. Veel mensen zijn werkzaam in het onderwijs. De kennisinstellingen trekken nieuwe mensen naar de stad, kennisintensieve en innovatieve bedrijven zorgen voor nieuwe banen. We zetten ook de komende jaren strategisch in op Groningen als *City of Talent*.

City of Talent

Wij willen krachtig doorgaan met de samenwerking in het Akkoord van Groningen. Ook onze inzet voor Groningen City of Talent blijft onverminderd. City of Talent betekent ook een activering van jongeren die nu geen baan hebben, ruimte maken voor hun talent. We willen kennisinstellingen betrekken bij de re-integratie van jongeren.

Onderwijs stelt mensen in staat talenten volledig te benutten en dat is ook voor de samenleving belangrijk. Goed onderwijs biedt iedereen kansen, geeft zicht op ontplooiing en zelfstandigheid. Ook aan kinderen uit minder kansrijke omgevingen. In Groningen willen wij het liefst ieder kind uitzicht geven op een gelukkig en zinvol leven. Maar dat gaat niet zomaar. Kinderen kunnen vroeg achterstanden oplopen, die vaak uiterst moeizaam ingelopen worden. We zien uitval als een belangrijke bedreiging voor de kansen van jongeren op de arbeidsmarkt. En ook op latere leeftijd frustreren achterstanden de deelname aan de samenleving. We hebben samen met scholen een verantwoordelijkheid om ieder kind passend onderwijs te bieden.

De ontwikkeling van een kind vindt niet alleen plaats op school, maar ook op straat, bij de sportclub, in het buurtcentrum en natuurlijk thuis. De school neemt in de wijk een centrale plek in en is één van de schakels van organisaties die allen het belang van het kind centraal stellen. Als het aan ons ligt, werken al deze organisaties in de wijken gezamenlijk aan een brede ontwikkelingsagenda. Dit past bij onze wijkgerichte benadering.

Wij vragen scholen, sport- en buurtverenigingen een rol te spelen in signalering, doorverwijzing en andere situaties die aandacht verdienen. Het vensterschoolconcept nieuwe stijl is de leidraad en kan in meer wijken en bij meer scholen worden toegepast. Wijk en school versterken elkaar. We moeten er wel voor waken dat de gebrekkige kwaliteit van sommige scholen en tekortschietende betrokkenheid van ouders elkaar negatief versterken en zo de ontwikkeling frustreren.

De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting van scholen. Goed onderwijs moet plaatsvinden in schone, veilige en duurzame gebouwen met een goed binnenklimaat in een veilige schoolomgeving. We investeren in energiezuinige gebouwen om te voorkomen dat onderwijsgeld wordt verstookt. Schoolgebouwen moeten zo flexibel zijn dat nieuwe onderwijsconcepten makkelijk passen. Scholen worden verantwoordelijk voor het buitenonderhoud. Dat versterkt de urgentie om samen met scholen een lange termijn huisvestingsstrategie te bepalen. We blijven inzetten op de veilige schoolomgeving.

Voor ouders is het onderwijs van hun kind erg belangrijk. Wij vinden de wettelijke bepaalde invloed op en de zeggenschap van ouders over het onderwijs te klein. Wij gaan hierover in gesprek met de Groninger onderwijsorganisaties.

Bijlage - Coalitieakkoord 2014-2018

Wij willen:

- Met kracht de samenwerking met het Akkoord van Groningen doorzetten.
- In overleg met scholen zoveel mogelijk schoolpleinen openstellen.
- Tweeklassigheid in het onderwijs stimuleren.
- Gezamenlijke afspraken maken over het tegengaan van pesten en uitsluiting.
- De samenwerking en aansluiting tussen onderwijs en bedrijven verbeteren, bijvoorbeeld ten aanzien van het techniekonderwijs en ondernemerschap.
- Inzetten op het vroeg wegwerken van (taal) achterstanden bij jonge kinderen.
- Met MBO-instellingen een actieplan opstellen om schooluitval te voorkomen, passende opleiding voor iedereen te garanderen en de onderlinge doorverwijzing te optimaliseren.
- Afspraken met scholen, zorginstellingen, sport- en buurtverenigingen en culturele instellingen over afstemming van programma's en doorverwijzingen.
- Mensen die met kinderen werken trainen in herkenning van en omgang met sociale problemen.
- Een Gronings model voor ouderbetrokkenheid bij het onderwijs.

Hoofdstuk 7 Bewegen

Sporten is belangrijk. Veel Stadgers beleven plezier aan sport. Het is niet alleen goed voor de gezondheid: het sportveld is bij uitstek een ontmoetingsplek. Hier worden verbindingen gelegd: tussen jong en oud, tussen arm en rijk, tussen mensen met verschillende achtergronden en levensovertuigingen.

Iedereen die wil sporten, moet de mogelijkheid krijgen om te sporten. Toegankelijkheid is dan ook een voorwaarde. We stimuleren sport in de wijken en zorgen met samen met verenigingen voor sportvoorzieningen op wijk- en buurtniveau. Het Jeugdsportfonds blijft een belangrijke rol spelen om financiële drempels weg te nemen: ieder kind kan sporten. Overigens sport niet iedereen in clubverband: onze bijzondere aandacht verdienen mensen die individueel sporten in de openbare ruimte.

We willen de samenwerking tussen de clubs stimuleren en de dienstverlening aan sportverenigingen verbeteren. We zien meer mogelijkheden voor co-creatie. Belemmerende regels, zoals in het subsidie- en tarievenstelsel, nemen we weg. We denken dat we winst kunnen behalen door sportfaciliteiten efficiënter te benutten door betere afstemming en een bredere openstelling voor wijk- en Gelegenheidsgebruik. Bovenstaande voornemens maken het mogelijk om besparingen te realiseren.

In ons sportbeleid is zowel aandacht voor breedtesport als voor (semi-) topsport. Die laatste is een belangrijke aanvullende ambitie op de breedtesport door zijn uitstraling naar toerisme, economie en talentontwikkeling en werkt stimulerend voor de breedtesport. Wij koesteren sporttalenten en maken gebruik van hun voorbeeldfunctie voor de stad. Marketing van Groningen is ook marketing van topsporttalent. Topsportprestaties inspireren, verbinden en geven een goed gevoel.

Het stimuleren van talent betekent ook dat we een betere verbinding kunnen leggen met het aanwezige talent op de sportopleidingen in onze stad; studenten kunnen ervaring opdoen door het geven van bewegingsonderwijs of bij naschoolse sportfaciliteiten. Naast kennisinstellingen en het healthy ageing-programma zoeken we met verenigingen de samenwerking met zorgverzekeraars om sporten op alle niveaus te stimuleren.

Hoofdstuk 8 Beschermen

Groningen is een stad waar mensen zich veilig voelen. Stadgers zijn daardoor onbelemmerd in hun dagelijks leven en in hun ontwikkeling. Ook dat zorgt voor een aantrekkelijke stad. We streven naar een grotere meetbare veiligheid en betere veiligheidsgevoelens onder Stadgers en bezoekers.

Binnen ons veiligheidsbeleid willen we de inzet van politie vooral op wijkniveau laten plaatsvinden, de focus ligt op wijk- en jeugdagenten. Samen met het sociale team en andere Oe lijnsvoorzieningen (basisvoorzieningen) hebben zij een belangrijke signalerende functie. Ook bewoners spelen een belangrijke rol in het veiligheidsbeleid.

Ons veiligheidsbeleid is een mix van preventie, zorg, handhaving en opsporing. De coalitie legt het accent op het tegengaan van woninginbraken, geweldsdelicten en mensenhandel. Deze hebben een grote impact op de veiligheidsgevoelens van onze Stadgers. Een ander accent is het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren. Preventie, voorlichting, toezicht en handhaving is hier de mix die wordt ingezet.

Privacy en zelfbeschikking zijn integraal onderdeel van het veiligheidsbeleid. De afgelopen tijd zijn er ontwikkelingen geweest in de stad die hebben geleid tot verruiming van de bevoegdheden van de burgemeester om maatregelen te treffen ter bescherming van de veiligheid van mensen (bijvoorbeeld preventief fouilleren en het instellen van cameratoezicht). We willen met de raad een fundamenteel debat over de vraag in hoeverre deze bevoegdheden proportioneel zijn en passen in een veiligheidsbeleid dat zowel oog heeft voor veiligheid als voor privacy.

Regulering wietteelt.

We willen de ruimte die de wet biedt om wietteelt te reguleren opzoeken. We willen gezondheidsschade voorkomen, criminaliteit verminderen en de (brand) veiligheid verhogen. Daarom willen we onderzoeken of we pilotprojecten kunnen starten waarbij de hele keten van teelt tot verkoop onder de verantwoordelijkheid van coffeeshops valt.

Aardbevingen.

Delen van onze gemeente liggen in het risicogebied van de aardbevingen. De vele onzekerheden en onduidelijkheden baren ons zorgen. Zo weten we niet zeker wat de gevolgen zijn van verplaatsing van de intensiteit van winning naar het zuiden van de provincie. Bovendien zijn we onzeker over de invloed van verschillende grondsoorten en de bodemgesteldheid en wat de effecten zijn van het nieuwe winningsbesluit.

Ons grootste belang is de veiligheid en de veiligheidsgevoelens van onze inwoners. Vanuit die primaire zorg zullen we de komende periode de uitkomsten van de nog uit te voeren onderzoeken zeer kritisch en nauwlettend volgen. Ook de mogelijke effecten van het nieuwe winningsbesluit op zowel bestaande bouw als op nieuwb, zullen we goed monitoren en beoordelen. We gaan onze betrokkenheid bij de regio, en onze bijzondere positie als dichtstbevolkte gebied hierin, blijvend onder de aandacht brengen bij alle daarvoor aangemerkte instanties.

Samen met de bedrijven en de kennisinstellingen gaan we kijken op welke manier we onze kennis en inzet desgevraagd beschikbaar kunnen stellen aan de regio.

Hoofdstuk 9 Bezoeken

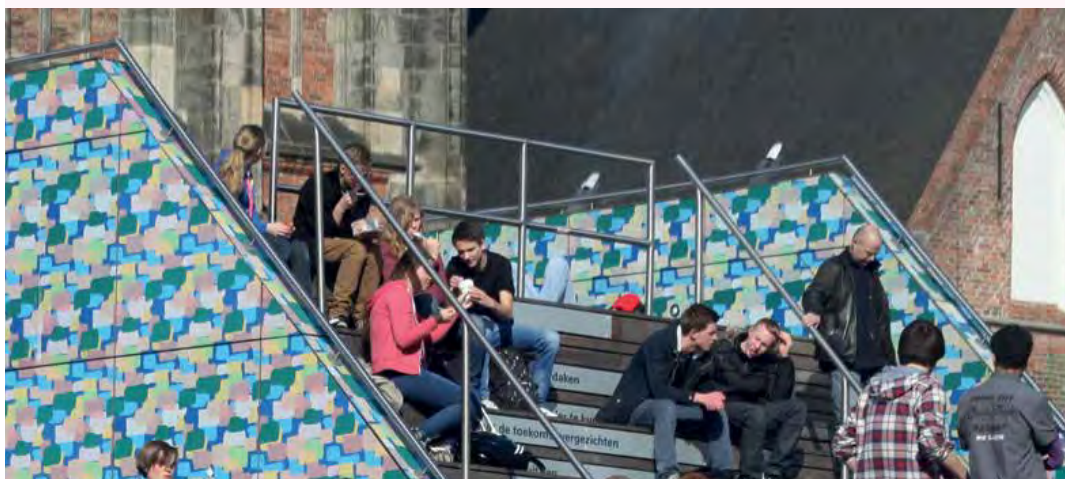
Een levendige binnenstad heeft een prettig verblijfsklimaat. Wij onderzoeken de komende jaren of het verplaatsen van de bussen en taxi's van de Grote Markt een bijdrage levert aan een prettig verblijfsklimaat. De bussen zouden over de diepenring kunnen rijden. Dit creëert tegelijkertijd een prachtige kans om ook van de diepenring een nog aantrekkelijker stuk stadshart te maken. Hierbij gebruiken we eerder gemaakte plannen. Toegankelijkheid en bereikbaarheid van de Grote Markt moeten voldoende gewaarborgd zijn.

Wij zien een aantal ontwikkelingen die voor de binnenstad kansen en bedreigingen zijn. Bijvoorbeeld de groeiende internetaankopen, de diversiteit van het winkelaanbod en de bereikbaarheid. Daarom geven wij de ondernemers in de stad nog meer ruimte en helpen we bij het versterken van hun bedrijven. Daarbij doen wij een beroep op het ondernemerschap. Minder regels betekent meer ruimte. Ook voor concurrentie. Wij stimuleren bedrijven die daarvoor geschikt zijn om een vestiging te openen in de binnenstad. Dat kunnen nieuwe bedrijven zijn, maar ook bedrijven die nu niet in de binnenstad maar daarbuiten zijn gevestigd.

De ontwikkeling van de Oostzijde van de Grote Markt biedt een belangrijke impuls voor de Groningse binnenstad. Het Groninger Forum is een belangrijk element in deze ontwikkeling. Wij willen van het Forum een succes maken. In 2017 opent het Forum met een aansprekend concept en een sluitende begroting.

Wij gaan onderzoeken hoe wij een openbare ontmoetingsplek kunnen behouden als het informatiecentrum in 2017 wordt verplaatst of afgebroken. Een fontein kan een leuke bijdrage leveren aan het verblijfsklimaat. We willen meer speelvoorzieningen voor kinderen en meer groen.

Ook het marktwezen speelt een belangrijke rol in de aantrekkingskracht van de binnenstad. Wij maken met de warenmarkt nieuwe afspraken over hoe wij met deze ondernemers beter kunnen samenwerken.

Hoofdstuk 10 Verrijken

Kunst en cultuur zijn essentieel voor de samenleving. Zij dienen als bron van creativiteit, kritisch denken en houdt een spiegel voor. De diversiteit in de culturele infrastructuur is ook een belangrijke economische kwaliteit van en voor de stad Groningen. De ambities op het gebied van cultuur moeten hoog zijn.

Groningen is als tweede Popstad een cultureel kernpunt in Nederland. Groninger instellingen en kunstenaars leveren topprestaties en staan ook Europees op de kaart. Wij zijn trots op onze culturele sector in Groningen en gaan dat nog meer uitdragen.

Naast ambitie past ook realisme. De culturele infrastructuur is niet vanzelfsprekend en staat onder druk. Om ook op lange termijn kwaliteit te blijven bieden, hebben wij meer dan vroeger een mening over wat we willen met het cultuurbeleid. De sector vraagt dit ook van ons. Wij zijn niet bang om keuzes te maken. Deze keuzes moet leiden tot meer focus in het cultuurbeleid, ruimte voor nieuwe initiatieven en meer samenhang in het aanbod. We nemen de komende twee jaar de tijd om deze focus samen met het veld, Stadgers en de regio vorm te geven.

Daarbij hoort een grotere betrokkenheid van de gemeente bij het culturele veld. Wij willen meer met culturele initiatieven meedenken om drempels te slechten en dwarsverbanden te leggen om zo de kansen die cultuur en creativiteit de stad bieden nog beter te benutten.

Onderdeel van ons cultuurbeleid is een inzet op kwalitatieve en toegankelijke cultuureducatie, ook op scholen, bijvoorbeeld door middel van het jeugdcultuurfonds. De regionale afstemming van ons cultuurbeleid verbeteren en intensiveren wij.

Bij cultuur hoort ook aandacht voor onze geschiedenis en dat wat aan die geschiedenis herinnert. Archeologisch onderzoek en de presentatie daarvan, het behoud van monumenten zijn van groot belang voor de identiteit van de stad. Zij verhogen de aantrekkingskracht en dat uit zich door meer bezoeken en meer mensen die in

Groningen willen wonen of werken. Onze inspanningen blijven zich richten op behoud én op gebruik van monumentale panden, zoals bijvoorbeeld recent met de Prinsenhof en de Watertoren-Noord. De ontwikkeling van een historisch kwartier rond het Noordelijk Scheepvaart Museum juichen wij toe.

Diversiteit.

Groningen kent traditioneel gelukkig ontspannen verhoudingen tussen verschillende bevolkingsgroepen. Dat past bij de inclusieve samenleving die wij voorstaan. We bestrijden uitsluiting en discriminatie. Ons diversiteitsbeleid is gericht op de persoonlijke vrijheid en zelfontplooiing van alle Groningers, ongeacht hun geslacht, culturele achtergrond, geaardheid, religie of beperking. Als bijzondere inspanning voor een specifieke doelgroep daarbij nodig en effectief is, leveren we die.

Hoofdstuk 11 Samenwerken

Samenwerken is het sleutelwoord. Samenwerken aan de stad en regio met StadJers, ondernemers, bedrijven, instellingen, regionale partners, gemeenten, provincie, de gemeenteraad en de ambtelijke organisatie.

Deze coalitie staat voor een dienstbare overheid die in haar handelen steeds doordrongen is van het feit dat mensen de stad maken. We willen invloed en betrokkenheid vergroten en ruimte geven en ruimte laten voor initiatieven uit de samenleving. Daar hoort een open en onbevangen bestuursstijl bij. De coalitie verwacht deze open houding ook richting gemeenteraad, waar immers het primaat ligt. De communicatie is open en transparant. Alle partijen, coalitie of oppositie, worden serieus genomen en meerderheden worden altijd gerespecteerd. Het college is zelf verantwoordelijk voor het verkrijgen van draagvlak. Het college is er voor de hele raad.

We verwachten van het college heldere voorstellen aan de raad, waarin alternatieve scenario's zijn opgenomen. Er wordt goed geluisterd. De omgang in college en richting raad is collegiaal en gul. Openheid, transparantie en eerlijkheid kenmerken de houding en het gedrag.

Het college opereert op basis van een akkoord op hoofdlijnen en hanteert een bestuursstijl die bij voorstellen voldoende ruimte laat voor inbreng, wijziging, verbetering en coproductie. Hij werkt daarbij vanuit de principes richting geven, ruimte bieden en resultaten vragen. Voorstellen worden in een vroeg stadium aan andere partners (belangenorganisaties, bewoners, deskundigen, ondernemers) voorgelegd.

Wij hechten waarde aan onze internationale contacten. Die bieden kansen op het gebied van handel en economie. Wij waarderen onze humanitaire stedenbanden en zetten deze voort. In onze buitenlandse contacten houden wij oog voor democratie, mensenrechten en emancipatie.

Herindelingen.

Wij zetten de koers van de afgelopen periode door. Dat betekent dat een evenwichtig Meerstad, dat financieel en bestuurlijk onder dezelfde gemeente valt, voor ons van groot belang is.

Wij realiseren ons dat het speelveld na de verkiezingen is veranderd en wachten met een open houding het vervolg af.

Proclaimer.

Deze coalitie kiest er dus nadrukkelijk voor om samen met anderen invulling te geven aan de maatschappelijke doelen. Daarnaast constateren wij dat de wereld om ons heen in een snel tempo verandert. Naast de gelijktijdige momenten van rekening, voorjaarsbrief en begroting plannen wij tussentijdse momenten in om de afspraken en het beleid dat uit dit akkoord voortvloeit, samen met anderen te evalueren.

Gebiedsgericht samenwerken.

De leefbaarheid in onze wijken is heel goed. Dit is het gevolg van jarenlange samenwerking tussen de gemeente en andere partijen zoals corporaties. Om onze wijken leefbaar en aantrekkelijk te houden, gaan we door met de wijkvernieuwing, maar wel op een andere manier. Met corporaties, marktpartijen, andere relevante wijkpartijen en de bewoners willen we komen tot een per wijk op maat gesneden aanpak. Door een combinatie van gerichte fysieke investeringen op basis van cofinanciering en een verdere versterking van de sociale wijkvernieuwing geven we in een aantal aandachtswijken ruimte aan vernieuwing. Dit kan door dat we een eenduidige aanpak organiseren van het wijkgericht werken waar het sociale en fysieke domein zijn geïntegreerd. De belangrijkste aanjager van de wijkontwikkeling zijn de bewonersinitiatieven. We faciliteren en stimuleren deze.

Onze gebiedsgerichte benadering heeft ook consequenties voor het accommodatiebeleid, bijvoorbeeld voor de activiteitenprogrammering en spreiding. Wij denken dat er meer gebruik gemaakt kan worden van het bestaande (gemeentelijke) vastgoed - zoals scholen- om in de wijkfunctie te voorzien. Om efficiënter met het gemeentelijk vastgoed om te gaan, bundelen wij de aansturing van al het gemeentelijk vastgoed.

Bijlage - Coalitieakkoord 2014-2018

Daarnaast willen wij vanuit het gebiedsgericht werken nadrukkelijk de accommodaties gebruiken als de fysieke plek om samenwerking tussen bewoners, gemeente, organisaties en bedrijfsleven te faciliteren. Wij gaan bezien of het huidige accommodatiebeleid voldoende in staat is deze verandering vorm te geven.

Wijkwethouders.

We willen gaan werken met wijkwethouders. Dat vergroot de aanspreekbaarheid van het bestuur en verankert de grote omslag naar meer gebiedsgericht werken. Naast de inhoudelijke portefeuille gaat elke wethouder zich richten op een specifiek stadsdeel met de daarbij behorende wijken. Met de inwoners van de wijk worden afspraken gemaakt hoe dit wijkwethouderschap wordt ingevuld, afhankelijk van hun behoeften en wensen. Tussen wijkwethouders en inhoudelijke portefeuillehouders wordt een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling afgesproken. De verdeling van wijken/ gebieden wordt overgelaten aan het college.

Ambtelijke organisatie.

De werkwijze die de coalitie voorstaat vraagt een open en meedenkende houding van de ambtelijke organisatie. Een organisatie die laagdrempelig is met medewerkers die met één been in de samenleving staan en met één been in de organisatie. Een organisatie die gebiedsgericht werkt en flexibel is. Deze flexibiliteit maakt de organisatie ook toekomstbestendig, klaar voor de vele veranderingen die nog volgen. Van een sterk beleid gestuurde organisatie moet de organisatie veranderen naar een actiegerichte organisatie, van een hiërarchisch gestuurde organisatie naar een professionele organisatie.

We werken transparant en open. Inwoners van de stad moeten kunnen zien en snappen wat er gebeurt in de organisatie. Iedereen moet mee kunnen kijken. We willen minder vertaalslagen tussen begroting en rekening naar beleidsnota's. Ambtenaren moeten zichtbaarder worden voor de inwoners van de stad. Ook de deuren van projectgroepen gaan open. Samen doen met de stad, betekent ook samen in een projectgroep zitten.

Naast de samenwerking met bewoners, willen we in de uitvoering van beleid meer samen doen met bedrijven. We kunnen dan meer gebruik maken van de daar aanwezig expertise.

Onze organisatie moet verjongen. De vergrijzing is een bedreiging. We willen de vergrijzing opvangen door meer jongeren binnen de gemeente aan het werk te krijgen.

Publieke dienstverlening & ICT.

We willen innovatie in de publieke dienstverlening stimuleren. We willen dat de dienstverlening in de wijk plaats vindt. Met de introductie van een track en trace systeem moeten Stadgers snel en eenvoudig zien wat de status is van hun zaak of vraag.

ICT zetten we als strategisch middelen in voor het realiseren van maatschappelijke doelen en om onze dienstverlening te innoveren. Samen met bedrijven en kennisinstellingen pakken we de kansen om verder te innoveren. Onze ICT gaan we outsourcen. Hiermee wordt onze organisatie flexibeler en kunnen we beter gebruik maken van technologische innovatie.

De gemeente beschikt voor het uitvoeren van haar taken over informatie over burgers en bedrijven. Zij mogen erop vertrouwen dat we hiermee zorgvuldig omgaan. We hechten aan informatieveiligheid en waarborgen privacy in onze dienstverlening.

Dit willen wij doen:

- Zoveel mogelijk open data beschikbaar stellen en werken met open spending (transparante overheidsfinancien);
- Een volgsysteem introduceren (track en trace systeem).

Hoofdstuk 12 Betalen

Voor het financieel beleid hanteren we de volgende uitgangspunten:

1. Uitgangspunt is een degelijk begrotingsbeheer, waarbij de meerjarenbegroting voor de periode 2015-2018 sluitend is;
2. Structurele kosten worden zoveel mogelijk structureel gedekt;
3. Kortingen van het Rijk dienen in principe te worden opgevangen binnen de budgetten van het desbetreffende programma;
4. Tegenvallers vangen we in eerste instantie op door efficiënter te werken en uitgaven te verminderen;
5. Wanneer het Rijk extra middelen ter beschikking stelt, bepalen we per situatie of het noodzakelijk is om deze middelen door te geven of dat het bestaande gemeentelijk beleid al voldoende in het doel voorziet;
6. We werken volgens het principe van integraal risicomanagement en we willen richting dynamisch risicomanagement. Twee keer per jaar, bij rekening en begroting, beoordelen we het weerstandsvermogen. Wanneer voor het realiseren van een ratio van 0,8 een aanvulling nodig is, lossen we dit bij de begroting op;
7. We blijven streven naar een weerstandsvermogen met een ratio van 0,8, voor de langere termijn streven we naar een ratio van 1,0.
8. Bij nieuwe activiteiten brengen we de effecten voor het weerstandsvermogen in beeld en geven we aan hoe we met de benodigde aanvulling van het weerstandsvermogen omgaan;
9. Bestedbaar resultaat bij de jaarrekening zetten we voor de helft in voor verdere versterking van het weerstandsvermogen naar 1,0 (ook ten behoeve van de risico's vanuit de decentralisaties) en de andere helft wordt ingezet voor de ambities van het collegeprogramma;
10. De stijging van de woonlasten blijft beperkt tot maximaal de loon- en prijscompensatie.

Grondbeleid.

Ten aanzien van het grondbeleid zien we een veranderende rol van de overheid. Tegenwoordig werken we meer vraag gestuurd dan aanbod gestuurd, van actief grondbeleid naar een meer gemengde vorm. Dit vinden we een positieve ontwikkeling die we willen voortzetten. We gaan alleen actief grondbeleid voeren bij gerichte projecten. Daarnaast willen we het meerjarig inzicht in de (financiële) ontwikkelingen versterken. Hiermee krijgen we beter zicht op de risico's en kansen.

In het grondbeleid lopen we risico's. Meerstad, de bedrijventerreinen en de gronden waar we nog niet met de ontwikkeling begonnen zijn, zijn hier voorbeelden van. Deze risico's proberen we met ons risicomanagement zo goed mogelijk in beeld te hebben. Onze eigen beïnvloedingsmogelijkheden zijn niet groot, we zijn onder andere afhankelijk van economische groei. We blijven de ontwikkelingen op de voet volgen en nemen waar noodzakelijk maatregelen.

Decentralisaties.

Voor de risico's die we lopen door de gedecentraliseerde taken op het gebied van zorg hebben we in ons weerstandsvermogen middelen gereserveerd. Deze zijn bedoeld voor het overgangsrecht en het niet realiseren van de bezuinigingen.

Financieel kader.

In onderstaand financieel kader staan per thema de intensiveringen, ombuigingen en besparingen weergegeven.

Bijlage - Coalitieakkoord 2014-2018

Financieel kader						
Beleid	Thema	Onderwerp	2015	2016	2017	2018
Intensiveringen	Werken		10.200	11.300	12.900	13.700
		Sociaal Activering Armoedebestrijding (extra rijksmiddelen) Correctie bezuinigingstaakstelling p-budget Uitvoeringstekort SW	7.700	8.800	10.400	11.200
			2.500	2.500	2.500	2.500
		Economie Nieuw economisch programma Kennisprojecten Jeugdwerkloosheid				
	Zorgen		2.100	2.100	2.100	2.100
		Versterking voorkant zorg Maatwerk in het sociaal domein Preventie jeugdproblematiek				
	Wonen		2.000	2.000	2.000	2.000
		Bouwoffensief Jongerenhuisvesting Cultuurhistorie				
	Verplaatsen		2.000	2.000	2.000	2.000
		Stationsgebied Fietsen Fietsparkeren				
	Leren		1.000	1.000	1.000	1.000
		Taalachterstanden Schooluitval				
	Bewegen		300	300	300	300
		Sport in openbare ruimte				
	Verduurzamen		1.000	1.000	1.000	1.000
		Verduurzaming gemeentelijke gebouwen Energie neutraal 2035				
	Bezoeken		300	300	1.300	1.300
		Verblijfsklimaat binnenstad Aanpak Diepenring				
	Verrijken		250	500	750	750
		Cultuurimpuls				
Samenwerken		5.300	5.300	5.300	5.300	
	Gebiedsgericht werken (sociaal en fysiek) Bewonersparticipatie Leefbaarheid	5.000	5.000	5.000	5.000	
	Bedrijfsvoering Trainee programma	300	300	300	300	
Friciekosten		500	4.700	3.200	1.100	
	Friciekosten					

Bijlage - Coalitieakkoord 2014-2018

Beleid	Thema	Onderwerp	2015	2016	2017	2018
Ombuigingen		Vrijval p-budget/ omzetting iederz tekort	6.400	6.800	6.800	6.800
		Armoedebestrijding (extra rijksmiddelen)	2.100	2.100	2.100	2.100
		Terugdringen uitvoeringstekort iederz	0	1.000	1.000	1.000
		Innovatiebudget Jeugd en AWBZ (voor maatwerk sociaal domein)	1.100	1.100	1.100	1.100
		Verschuiving budgetten naar gebiedsgericht werken	5.000	5.000	5.000	5.000
Besparingen		Ruimte in Wmo budgetten	500	500	500	500
		Geen compensatie richting instellingen voor loon- en prijsstijgingen (*)	1.000	2.000	2.000	2.000
		Vrijval ISV middelen	500	500	0	0
		Vrijval bestaande middelen voor bouwoffensief	2.000	0	0	0
		Vrijval middelen voor investeringsprogramma fysiek	220	220	220	220
		Uitstel vervanging Hereweg	0	900	1.200	1.200
		Verhoging dekkingsgraad tarieven	500	1.000	1.000	1.000
		Besparing op lang cyclisch onderhoud	250	250	250	250
		Doorlichting programma's	2.000	2.000	2.000	2.000
		Prioritering in accommodatiebeleid	0	2.000	2.000	2.000
		Outsourcing ICT	0	0	5.000	5.000
		Geen interne compensatie voor loon- en prijsstijgingen	2.500	5.000	5.000	5.000
		Inzet incidentele ruimte in co-financieringsfonds	3.900	0	0	0
		Aanvullende taakstelling	700	1.000	1.750	1.750
		Resterende knelpunten	-1.800	-1.200	-600	-300
	Stand meerjarenbeeld	-1.900	-3.700	-1.900	-4.600	
	Financieel perspectief	20	-4.030	2.570	1.470	

(*) Voor 2016 en verder kijken we naar eventuele andere oplossingsmogelijkheden.

Bijlage - Coalitieakkoord 2014-2018

Bijlage portefeuilleverdeling

Burgemeester

Algemene bestuurlijke zaken
Openbare Orde & Veiligheid
Externe betrekkingen & Stedenbanden
Regionale Samenwerking
Gemeentearchief
Aardbevingen
Coördinatie Akkoord van Groningen
Stadstoezicht

Ton Schroor

Onderwijs (inclusief passend onderwijs)
Zorg
Welzijn
Financiën
Publieke dienstverlening & ICT

Roeland van der Schaaf

Arbeidsmarkt & Aanpak Jeugdwerkloosheid
Gebiedsgericht werken (sociaal & fysiek)
Maatschappelijk vastgoed
Stadsontwikkeling
Wonen
Monumenten
Grondzaken
Ouderen

Mattias Gijbsbertsen

Sociale Zaken & Jeugdzorg
Duurzaamheid
Groenparticipatie & Ecologie
Integratie & Emancipatie
Dierenwelzijn

Joost van Keulen

Economie & Innovatie
Internationale handel & Samenwerking
Personeel & Organisatie
Stadsbeheer & Reiniging
Toerisme & Recreatie
Evenementen
Marktwezen
Coördinatie Binnenstad

Paul de Rook

Verkeer & Vervoer
Cultuur
Grote Markt Oostzijde & Groninger Forum
Sport

Bijlage - Coalitieakkoord 2014-2018

Bijlage - Stadsmonitor

Bijlage - Stadsmonitor

Bijlage - Stadsmonitor

| |

Samenvatting

De stadsmonitor 2014 geeft de cijfermatige trends en ontwikkelingen over het jaar 2013 weer in grafiek en getal. Als er geen cijfers over 2013 of van 1 januari 2014 beschikbaar zijn is het meest recente jaar genomen.

De monitor is opgedeeld in een aantal thema's. Per thema zijn een aantal grafieken waaronder vergelijkende grafieken opgenomen, vergeleken met andere gemeenten in Nederland. Hierdoor worden de monitorgegevens meer in perspectief geplaatst.

Een aantal ontwikkelingen per thema:

- De bevolking is in 2013 weer gegroeid, Groningen groeit sneller dan het landelijke gemiddelde. De Stad blijft de 7e gemeente van Nederland qua bevolkingsomvang. Zie ook: [CBS bevolking](#).
- Het aantal studenten aan de Hanzehogeschool en de Rijksuniversiteit is na een afname vorig jaar weer toegenomen. Het aantal niet Nederlandse stadjes neemt ook toe. Voor een deel komt dit door de komst van buitenlandse studenten.
- De werkgelegenheid in de gemeente Groningen is tussen april 2012 en april 2013 afgenomen met 3800 banen (2,8 procent). De gevolgen van de economische crisis heeft zich vertaald in een afname van de werkgelegenheid.
- Ook het aantal niet werkende werkzoekenden is het afgelopen jaar toegenomen evenals het aantal bijstandsgerechtigden.
- Het gemiddeld inkomen van de stadjes behoort tot de laagste van Nederland. Vooral eenoudergezinnen hebben het moeilijk, van hen moet bijna 25 procent rondkomen van een inkomen tot 105% van het sociaal minimum.
- In de uitgifte van nieuwe bedrijventerreinen en kantoren zit de laatste jaren de klad. In 2013 was de uitgifte van nieuwe bedrijventerrein 1,3 hectare. De laatste twee jaar is het wel meer dan in 2009, 2010 en 2011 maar nog veel minder dan de jaren er voor. Ook de opname van kantoren blijft achter bij vroegere jaren.
- Het aantal toeristische overnachtingen in de gemeente stijgt nog steeds, in 2013 tot ruim boven de 400.000.
- Het aantal voortijdig schoolverlaters is tussen 2012 en 2013 gedaald naar 305. Hiermee is de ambitie van maximaal 280 voortijdig schoolverlaters bijna gehaald, inmiddels is deze ambitie bijgesteld tot maximaal 235 voortijdig schoolverlaters in 2016. Ook landelijk neemt het aantal af.
- Minder gunstig is dat het middelengebruik onder de jeugd toeneemt: de jeugd rookt meer en het aantal kinderen dat overmatig alcohol gebruikt neemt toe.
- De sociale samenhang van de stad is stabiel, er zijn wel verschillen tussen de wijken. Over de gehele stad gerekend is minimaal 86 procent van de mensen bereid buurtgenoten te helpen als ze ziek zijn of een handicap hebben.

Bijlage - Stadsmonitor

| |

- Een toenemend aantal kinderen heeft overgewicht. Het bezoek aan de gemeentelijke zwembaden is fors afgenomen, dit komt doordat het schoolzwemmen is gestopt.
- Het cultuurbezoek in de stad is na een afname in 2012 niet verder afgenomen, zelfs iets toegenomen. Zowel de bioscopen, de theaters als de musea hadden in 2013 meer bezoekers dan in 2012.
- Het gebruik van de P+R voorzieningen aan de rand van de stad blijft onverminderd hoog. Dit terwijl het autoverkeer iets afneemt, vooral binnen de stad.
- Het aantal gereed gekomen woningen schommelt de laatste jaren rond de 1.000. Een groot deel van deze woningen was de laatste drie jaar jongerenhuisvesting. Het aantal overige woningen is erg laag ten opzichte van een aantal jaren geleden. De slaagkans op het vinden van een huurwoning in de sociale sector is na een afname in 2013 weer toegenomen. Opvallend is dat ouderen verreweg de grootste kans hebben op korte termijn een woning te vinden.
- Uit de burgerschouw van de openbare ruimte blijkt dat ruim 90 procent van de stad voldoet aan de norm van 'schoon' en 'heel'. Een kleine 80 procent van de bevolking is tevreden over het schoonhouden van de openbare ruimte.
- Het aandeel bewoners dat zich (soms) onveilig voelt in de eigen buurt is met 20 procent in Groningen lager dan gemiddeld in de Nederlandse grote en middelgrote steden. Het aantal woninginbraken is het laatste jaar iets toegenomen. Het aantal geweldsmisdrijven daalt en was in 2013 nog geen 5 per 1.000 inwoners. In het Centrum is dit aantal afgenomen.
- In 2013 is 153 kilo afval per inwoner gescheiden ingezameld, na een toename in de vorige jaren is dit in 2013 weer afgenomen.
- De Stadgers zijn gemiddeld steeds minder gas en elektriciteit gaan gebruiken en er komen steeds meer energiezuinige woningen.

Bijlage - Stadsmonitor

Bijlage - Stadsmonitor

Bevolking

Groei van de stad houdt aan

fig 1
Het aantal inwoners van de gemeente Groningen per 1 januari

De Stad is het afgelopen jaar wederom gegroeid. Er zijn 2.942 Stadgers bijgekomen, het totaal aantal inwoners is daarmee: 198.395 (stand 1 januari 2014). Daarmee is de stad de 7e gemeente van Nederland. De groei komt vooral door groei van het aantal studenten. Mogelijk blijven ook ex-studenten langer in de stad wonen omdat ze geen werk kunnen krijgen of kunnen nieuwe studenten gemakkelijker een kamer in de Stad krijgen.

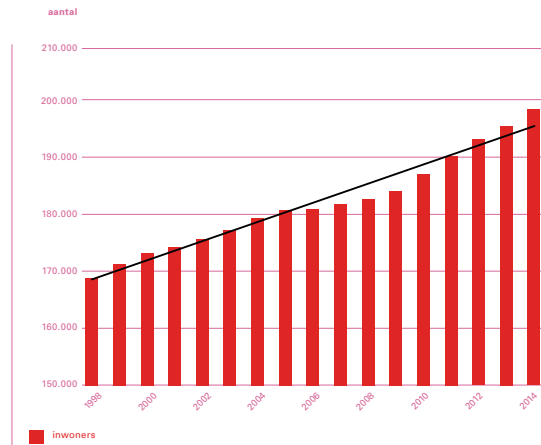

fig 2
Het aantal studenten RUG en Hanzehogeschool vergeleken met Nederland

Na een afname vorig jaar is het aantal studenten, zowel in Groningen als landelijk, toegenomen. Dit komt omdat er meer studenten zijn ingestroomd, dit mogelijk om een langstudeerboete te vermijden. Er studeren aan de Rijksuniversiteit 28.200 studenten, aan de Hanzehogeschool 27.450. De overige HBO instellingen met een vestiging in Groningen hebben ruim 1.000 studenten. Van deze studenten wonen ongeveer 35.000 in de gemeente. Dit betekent dat bijna 1 op de 5 á 6 inwoners van de stad student is.

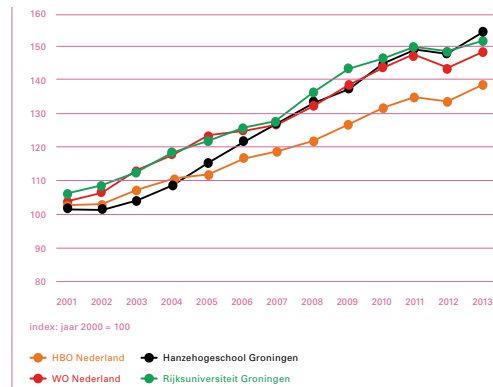
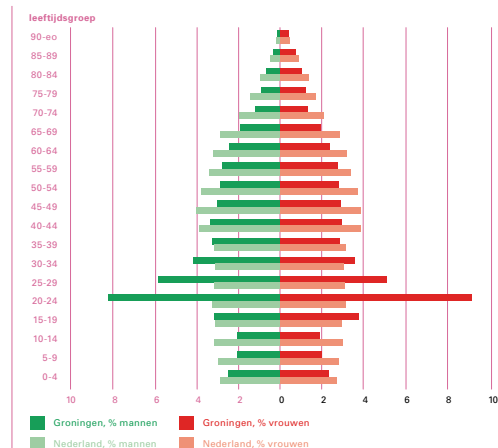

fig 3
Opbouw van de bevolking, Groningen vergeleken met Nederland

Groningen kent een opbouw van de bevolking die Groningen als een echte studentenstad typeert met flinke uitschieters in de leeftijds-categorieën tussen de twintig en dertig jaar. Vooral veel in de leeftijdsgroep 20-24 en meer vrouwen dan mannen. In de groep daarboven, 25 tot en met 29 jaar, zitten meer mannen dan vrouwen, de vrouwen vertrekken na hun studie eerder dan de mannen. In de leeftijdsgroep 65-69 jaar is het begin van de geboortegolf na wereldoorlog 2, de babyboom te zien.

Bijlage - Stadsmonitor

Bijlage - Stadsmonitor

Werk en inkomen

Aantal werkzoekenden stijgt weer

fig 4
NWW'ers Groningen en Nederland,
jeugdwerkloosheid Groningen (15 t/m 26 jaar)

De afgelopen twee jaar is het aantal werkzoekenden sterk gestegen. Op 1 januari 2013 waren er 9.454 werkzoekenden, op 1 januari 2014 waren dat er 14.485. Sinds 2014 spreken we niet meer van Niet Werkende Werkzoekende maar van geregisteerde werklozen. Deze mensen staan bij het UWV geregistreerd als werkzoekende.

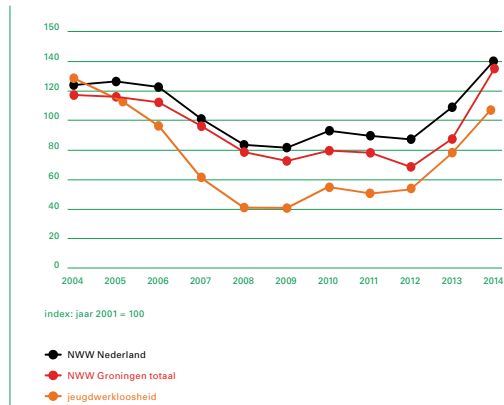

fig 5
Ontwikkeling van het aantal NWW'ers met de ambitie

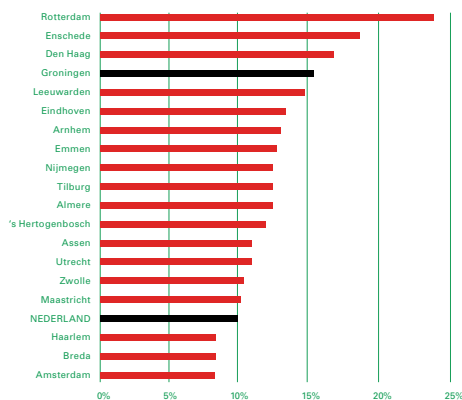

Bijlage - Stadsmonitor

Groningen behoort tot de steden met de hoogste werkloosheid

fig 6
Percentage NWW'ers, Groningen vergeleken met andere gemeenten

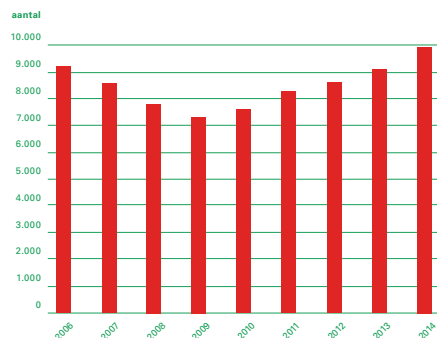
In het hele land is de werkloosheid toegenomen. Groningen behoort tot de steden met de hoogste werkloosheid. Van de grote en middelgrote steden hebben alleen Rotterdam, Enschede en Den Haag een hoger percentage NWW'ers. Haarlem, Breda en Amsterdam doen het beter dan het landelijk gemiddelde.

Bijstanduitkeringen: gestegen

fig 7
Het aantal bijstandsuitkeringen < 65 jaar per 1 januari, trendcijfers.

Ook het aantal bijstandsuitkeringen is gestegen. Dit is sinds 2009 het geval. Tussen 2013 en 2014 is de stijging 9 procent van 9.079 tot 9.894. Deze stijging is minder sterk dan die van de geregistreerde werkzoekenden. Mensen die vanuit een baan werkloos worden krijgen eerst een werkloosheidsuitkering voordat ze aanspraak kunnen maken op een bijstandsuitkering.

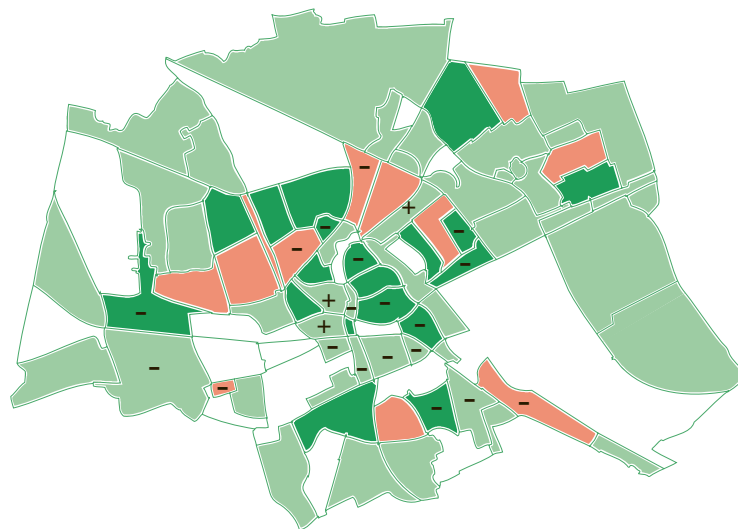
Bijlage - Stadsmonitor

fig 8

Percentage bijstandsgerechtigden per buurt, 2014, gemeente totaal: 7%

Wanneer we naar het beeld over de Stad kijken dan scoren Vinkhuizen-Zuid, Paddepoel-Zuid, de Indische Buurt, Beijum-Oost, Lewenborg-Noord de Wijert woonwagencamp de Kring qua percentage bijstandsgerechtigden ruim boven het stadsgemiddelde van 7 procent. De Hoogte en de Bloemenbuurt scoren het hoogste het percentages hoger dan 17 procent.

De ontwikkeling ten opzichte van het stedelijk gemiddelde sinds 2013 is negatief in een aantal buurten verspreid door de stad (min in de kaart). De Zeeheldenbuurt, Schildersbuurt en Korrewegbuurt kennen een gunstige ontwikkeling.

Bijlage - Stadsmonitor

Inkomen: wisselend beeld over de jaren

fig 9
Ontwikkeling van de inkomens van huishoudens in de stad vergeleken met Nederland, percentages.

In de figuur staat de inkomensverdeling onderverdeeld in landelijke twintig procentsgroepen. Groningen kent relatief minder hoge inkomens en meer lage inkomens dan het landelijke gemiddelde, maar de aandelen veranderen wel. Het aandeel in de laagste inkomensgroep is na een afname weer toegenomen. Het aandeel hogere inkomens is in Groningen 15,2 procent.

De inkomensgegevens ontvangen wij van de belastingdienst. Daar zit een vertraging in van drie jaar.

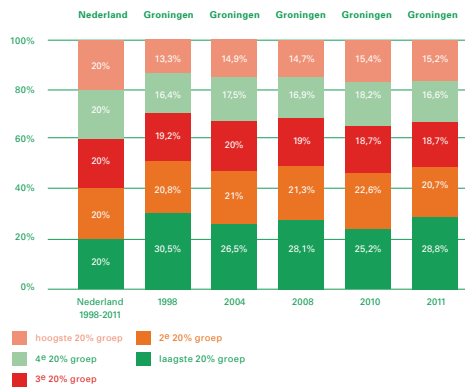
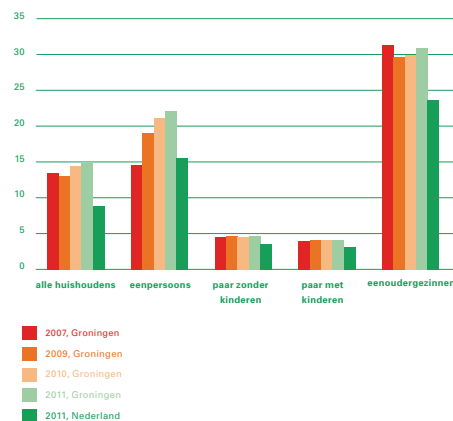

fig 10
Particuliere huishoudens met een inkomen tot 105 procent van het sociaal minimum

In de figuur staat het percentage huishoudens dat van een inkomen tot maximaal 105% van het sociaal minimum moet rondkomen per huishoudenstype. Opvallend is dat dit vooral bij de eenpersoonshuishoudens en de eenoudergezinnen hoge percentages zijn. We zien bij de eenoudergezinnen en de eenpersoonshuishoudens in de gemeente een stijging in 2011 ten opzichten van 2010. Dit is landelijk ook het geval. Het landelijk beeld is ongeveer gelijk aan dat van Groningen, alleen de percentages zijn lager.

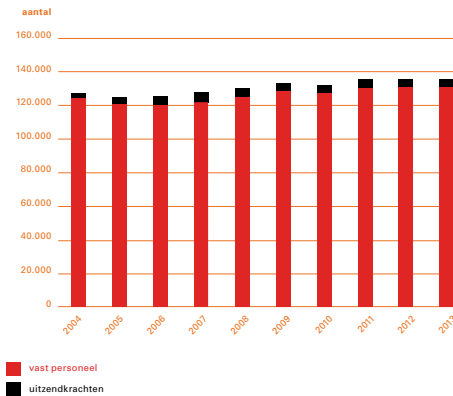
Bijlage - Stadsmonitor

Economie en Werkgelegenheid

fig 11
Totale werkgelegenheid per 1 april

De werkgelegenheid in de gemeente Groningen is tussen april 2012 en april 2013 afgenomen van 135.445 naar 131.654 banen. Dit is een daling van 3800 banen (2,8 procent). De gevolgen van de economische crisis heeft zich vertaald in een afname van de werkgelegenheid. Voor het eerst sinds jaren is het aantal bedrijfsvestigingen afgenomen in de stad met 4,3%. In Groningen zijn ongeveer 1700 bedrijven opgehouden te bestaan. Daar tegenover zijn 1.030 nieuwe vestigingen gestart. De afname van de werkgelegenheid heeft plaatsgevonden in de meeste sectoren van de Groninger economie. De grootste afname was te zien in de bouw, de handel, horeca en de post. Het aantal banen in ziekenhuizen is toegenomen met 5%. Het aantal banen is zowel in voltijd en deeltijd afgenomen. Dit geldt ook voor het aantal uitzendbanen.

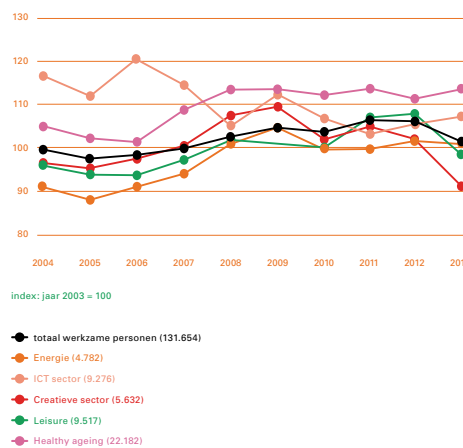

Topsectoren wisselend

fig 12
Werkgelegenheid bij de topsectoren van de gemeente Groningen

We zien bij topsectoren een afwisselend beeld. Een groeiende ontwikkeling is te zien in de ICT en in de Healthy Ageing. Binnen de ICT sector is er weer sprake van een toename van de werkgelegenheid, vooral in de callcenterbranche. De toename van de werkgelegenheid in de zorg zit vooral in ziekenhuizen. In eerdere jaren zagen we in deze sector een daling door een afname van de werkgelegenheid in de thuiszorg.

De energiesector laat een daling zien van 3% waarbij het gaat om een kleine 150 banen. Ook het aantal vestigingen is in deze sector vorig jaar afgenomen. De creatieve sector en leisure hebben duidelijk last van de crisis. De creatieve sector bestaat uit onder andere kunst, media en entertainment. Binnen deze sector zijn veel zzp-ers werkzaam. Vorig jaar is de werkgelegenheid met 6.5% afgenomen (-180 banen). Binnen leisure is het aantal arbeidsplaatsen vooral in de horeca afgenomen met 7% (-419 banen).

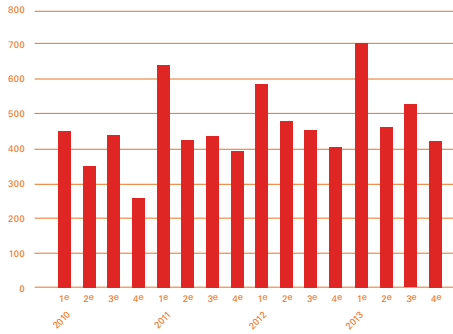
Bijlage - Stadsmonitor

fig 13

Het aantal startende ondernemers sinds 2009, per kwartaal

In 2013 hebben 2.096 startende ondernemers zich ingeschreven bij de Kamer van Koophandel. Dat is toename van 8.4% ten opzichte van het voorgaande jaar. Voor veel mensen is het beginnen van een eigen bedrijf een alternatief voor loondienst of werkloosheid. Ter vergelijking: in 2013 zijn er in Nederland als geheel ongeveer 150.243 startende ondernemingen bij gekomen. De grote aantallen in het eerste kwartaal komt omdat veel bedrijven zich per 1 januari inschrijven. Tegenover de starters staat dat er ook bedrijven zijn die ophouden te bestaan. Er zijn veel starters die er na een jaar niet meer zijn.

NB: een inschrijving bij de Kamer van Koophandel betekent niet dat men daadwerkelijk gestart is met de activiteiten.

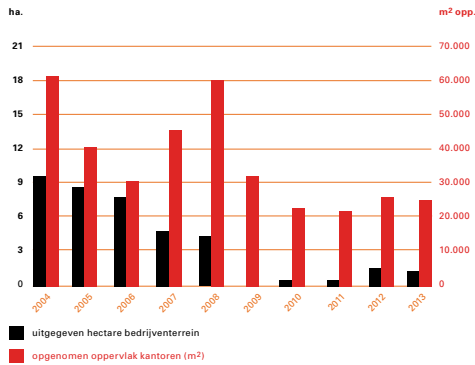

Uitgifte bedrijventerreinen in de stad

fig 14

Aantal nieuw uitgegeven bedrijventerreinen en opname van kantoren.

In de uitgifte van nieuwe bedrijventerreinen en kantoren zit de laatste jaren de klad. In 2013 was de uitgifte van nieuw bedrijventerrein 1,3 hectare. De laatste twee jaar is het wel meer dan in 2009, 2010 en 2011 maar nog veel minder dan langer geleden. Ook de opname van kantoren blijft achter bij vroegere jaren. In 2013 was de opname 24.200 m². De voorraad kantoren was in Groningen op 1 januari 2013: 1.168.800 m² waarvan 132.000 in aanbod. Het leegstandspercentage was daarmee ruim 11,3 procent. Dit is een jaar eerder en ook minder dan het landelijke gemiddelde.

Bijlage - Stadsmonitor

Attractieve Stad:
veel bezoekers van buiten de regio

fig 15
Herkomst van de bezoekers aan de binnenstad

Het aantal bezoekers aan de Groninger binnenstad ligt in een gemiddelde week ruim 500.000. De bezoekenredenen varieert van een eenmalig toeristisch bezoek tot dagelijks bezoek om te werken, naar de studie te gaan of te winkelen. Van de bezoekers komt 40 procent van buiten de gemeente. Het percentage bezoekers van binnen de gemeente is toegenomen.

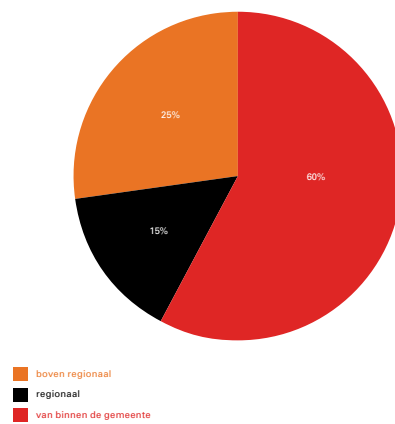
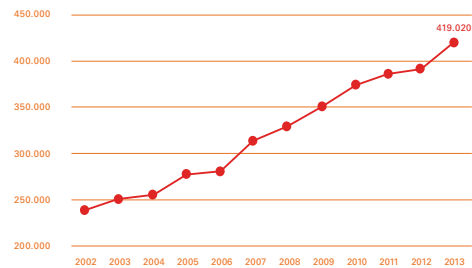

fig 16
het aantal geregistreerde toeristische overnachtingen in de stad

Het aantal toeristische overnachtingen is het laatste jaar sneller gestegen dan de jaren er voor. Dit dankzij een forse stijging bij de hotelovernachtingen. De hotels nemen met 372.400 ook verreweg het grootste aandeel van het totaal aantal overnachtingen voor hun rekening. De stijging die de voorgaande jaren bij de Bed and Breakfast te zien was is het laatste jaar gestabiliseerd. Ook het aantal overnachtingen op campings en in jachthavens is niet veel veranderd.

	2013
Hotels	372.400
Campings	15.700
Jachthavens	11.500
Bed & breakfast, hotelschepen	19.500

Bijlage - Stadsmonitor

Jeugd en Onderwijs

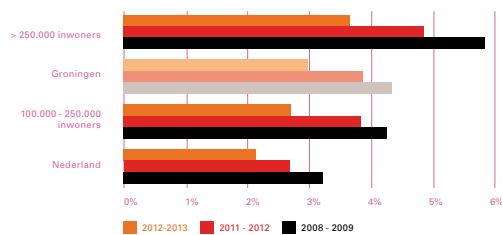
Het percentage vroegtijdige schoolverlaters gedaald

fig 17
Nieuwe voortijdig schoolverlaters, vo en mbo en percentage van het totaal aantal deelnemers

Het aantal nieuwe vroegtijdig schoolverlaters vertoont sinds 2005 een dalende trend en is nu drie procent. De afspraken met vroegtijdig schoolverlaters over een vervolgtraject zijn iets verhoogd naar 88%. Dit voorkomt drop-outs. Jongeren mét een startkwalificatie op zak vergroten hun kansen op de arbeidsmarkt. Scholen, de gemeente en het ministerie van OCW hebben in 2012 een nieuw convenant afgesloten waarin het streven is opgenomen dat het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters in Groningen in 2016 hooguit 235 zal zijn. Voor schooljaar 2012-2013, staat de teller op 310. In Groningen is de situatie ongeveer gelijk aan die in de andere gemeenten tussen de 100.000 en 250.000 inwoners.

fig 18
Percentage vroegtijdig schoolverlaters, Groningen vergeleken

Bijlage - Stadsmonitor

Middelengebruik door jongeren

fig 19

Roken onder leerlingen van het voortgezet onderwijs

De kans dat iemand gaat roken hangt samen met zowel omgeving als persoonsfactoren. De belangrijkste omgevingsfactor is het sociale netwerk. De mate waarin roken sociaal geaccepteerd is bij vrienden, op school en binnen het gezin bepaalt mede of een jongere gaat roken. Er roken op dit moment meer jongeren op het voortgezet onderwijs dan vier jaar geleden. Het landelijke gemiddelde is aanmerkelijk lager.

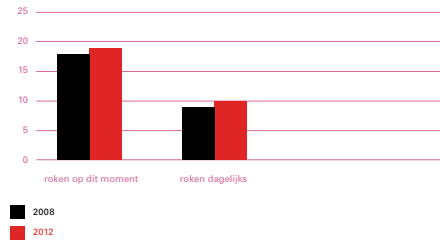
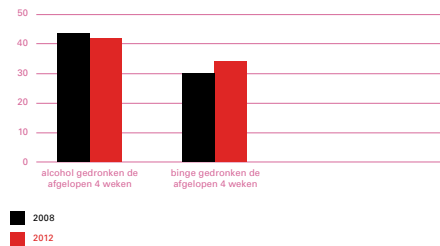

fig 20

Alcoholgebruik onder leerlingen van het voortgezet onderwijs

Evenals bij roken spelen omgevings- en persoonsfactoren een rol bij de vraag óf, hoe vaak en in welke mate men alcohol drinkt. De factoren zijn: de status van alcohol in de sociale omgeving, de betaalbaarheid en de verkrijgbaarheid van alcohol.

Het alcoholgebruik onder de jeugd (als totaal) is tussen 2008 en 2012 afgenomen. Binge drinken is wel toegenomen. Binge drinkers hebben de maand voor de enquête tijdens minimaal één gelegenheid vijf of meer alcoholische consumpties gedronken.

Bijlage - Stadsmonitor

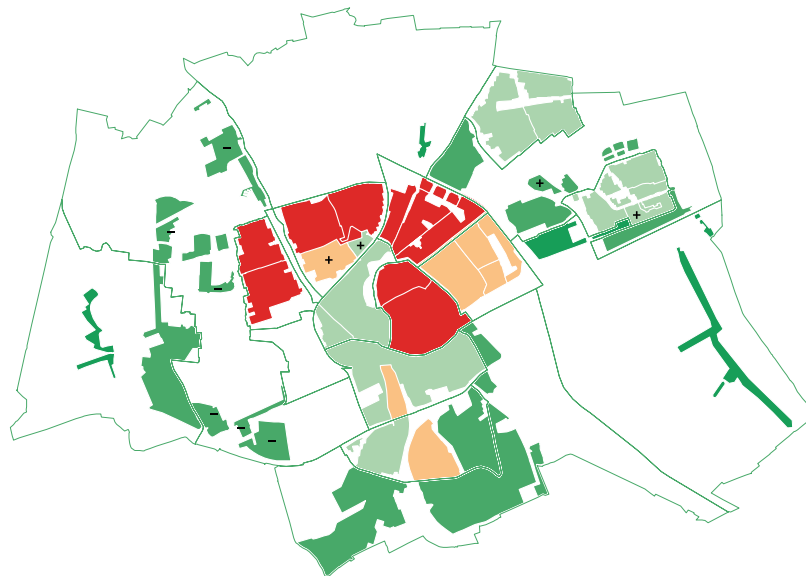

Welzijn, Gezondheid en Zorg

Sociale samenhang nagenoeg onveranderd

fig 21
Sociale samenhang per buurt

De sociale samenhang in een buurt is een samengestelde indicator: de buurtbewoners kennen elkaar, voelen zich thuis, er is saamhorigheid. Gemiddeld is de sociale samenhang in de Stad 6,0, een iets hogere score dan 2 jaar geleden (toen 5,9). Het centrum, de Korrewegwijk en Selwerd, Paddepoel en Vinkhuizen scoren onder gemiddeld. De nieuwe wijken in het Oosten, Zuiden en het Westen van de stad scoren hoog evenals Hoogkerk en Oosterhoogebrug. In de Tuinwijk zien we een grote stijging ten opzichte van 2 jaar geleden.

Bijlage - Stadsmonitor

fig 22

Bereidheid buurtgenoten te helpen bij ziekte of handicap.

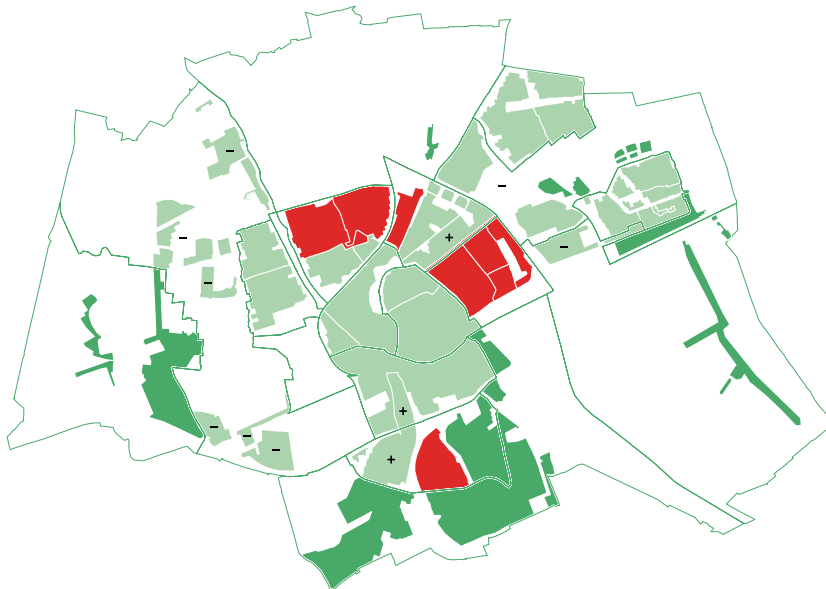
Van alle stadgers is 92 procent bereid buurtgenoten te helpen als ze ziek zijn of een handicap hebben. Ten opzichte van twee jaar geleden is deze bereidheid iets gestegen. In de wijken Oosterpark, de Hoogte, Selwerd, Paddepoel en de Wijert ligt dit percentage lager, maar nog altijd op minimaal 86 procent. In Hoogkerk en Nieuw oost (Ulgersmaborg, Ruischerwaard, de Hunze en Drielanden) ligt het percentage boven de 95 procent.

legenda

- meer dan gemiddeld
- rond het gemiddelde
- iets minder dan gemiddeld

Ontwikkeling 2010-2012

- + gunstig
- ongunstig

Bijlage - Stadsmonitor

fig 23

Volwassenen die in het voorgaande jaar mantelzorg hebben gegeven en volwassenen die vrijwilligerswerk doen (%)

Het aandeel van de Stadgers die de afgelopen jaren (tot 2012) mantelzorg heeft verleend is gestegen ten opzichte van 2006. De definitie is: in de afgelopen 12 maand mantelzorg gegeven (ongeacht hoe lang en hoe veel). Verder zien we een verschuiving naar de leeftijdscategorie 65 plus. Van alle stadgers is 27 procent vrijwilliger. In 2006 bedroeg het percentage 25 procent.

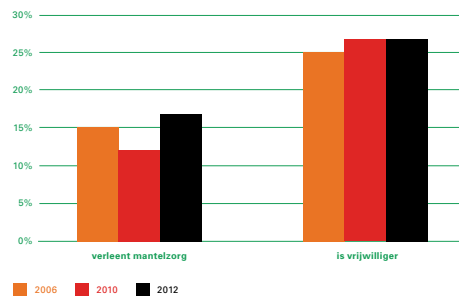
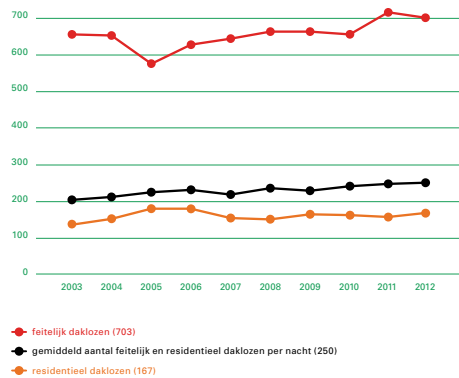

fig 24

Daklozen in Groningen

Het aantal daklozen dat gebruik maakt van opvangvoorzieningen vertoont al een aantal jaren een stijgende lijn. Tussen 2003 en 2012 is het aantal met 78 opgelopen tot 870. Daklozen kunnen verdeeld worden in feitelijk daklozen en residentieel daklozen. Feitelijk daklozen hebben geen woonruimte en zijn voor overnachting aangewezen op de instellingen dit is verreweg de grootste groep. Residentieel daklozen staan als bewoner ingeschreven bij instellingen van maatschappelijke opvang. Per nacht slapen in 2012 gemiddeld 250 feitelijk en residentieel daklozen in een instelling.

Bijlage - Stadsmonitor

Verstrekingen krachtens de WMO afgenomen

fig 25

Verstrekingen van voorzieningen krachtens Wet Maatschappelijke Ondersteuning

De WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning) biedt mensen onder meer de mogelijkheid tot gebruik van woon- en vervoersvoorzieningen. Huishoudelijke verzorging valt ook onder de WMO.

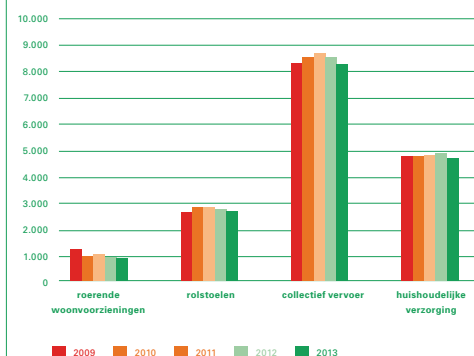
In de stad maakten eind 2013 bijna 12.000 mensen gebruik van een of meer WMO voorzieningen. Het aantal uitstaande voorzieningen is 22.400. Het aantal verstrekingen is de afgelopen twee jaar afgenomen.

fig 26

Uitstaande voorzieningen toegekend krachtens de Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Eind 2013 was het aantal cliënten met een indicatie voor huishoudelijke verzorging 4.600. Het aantal roerende woonvoorzieningen (losse voorzieningen zoals een tillift) was 900. Het aantal vervoersvoorzieningen was 10.900 waarvan 2.700 rolstoelen en 8.200 voorzieningen voor collectief vervoer. De aantallen uitstaande voorzieningen zijn in alle groepen afgenomen.

Bijlage - Stadsmonitor

Bijlage - Stadsmonitor

Niet Nederlanders

fig 27

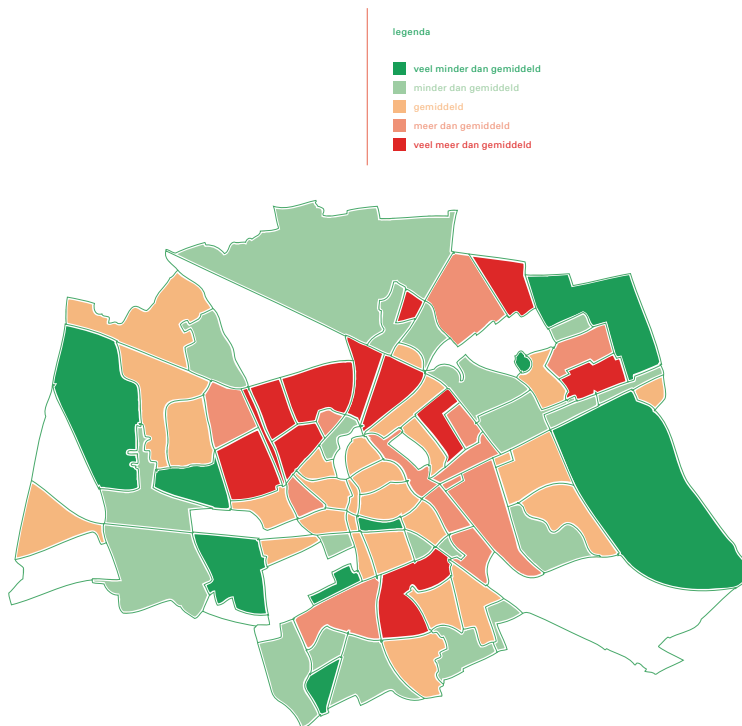
Percentage personen met een niet Westerse achtergrond in de wijken, 2014, peildatum 1 januari, Groningen gemiddeld: 10,8%.

In de gemeente is 22,2 procent van de bevolking niet Nederlands In 2010 was dat nog 20,1 procent. Een kleine helft daarvan is niet Westers. In de figuur staat het percentage personen met een niet Westerse achtergrond per buurt. oor de stad als geheel is het percentage gestegen van 9,9 procent in 2010 naar 10,8 procent in 2014. Deze groep woont vooral in het noordwestelijke en noord-oostelijk deel van de stad. De grootste groei zien we de afgelopen jaren in Selwerd. In Selwerd zijn dit vooral Chinese studenten. De laagste percentages Niet-Westerse inwoners zien we in de nieuwbouwwijken ten Zuiden, Oosten en Westen van de stad.

De grootste groepen personen met een niet Westerse achtergrond zijn Antillianen, Surinamers, Chinezen (vooral studenten), Turken en Marokkanen. Groningen heeft relatief veel Antillianen. De snelst groeiende groep is de Chinese groep.

De grootste groepen niet Nederlanders zijn de Duitsers en de mensen uit Nederlands nieuw Guinea en Nederlands Indië dit zijn Westerse groepen.

In vergelijking met andere grote en middelgrote steden in Nederland zijn er in Groningen niet veel niet Nederlanders. In de grote steden in de Randstad heeft meer dan 30 procent van de mensen en niet westerse achtergrond. In de steden in het oosten en zuiden van het land is dat gemiddelde 14 procent.

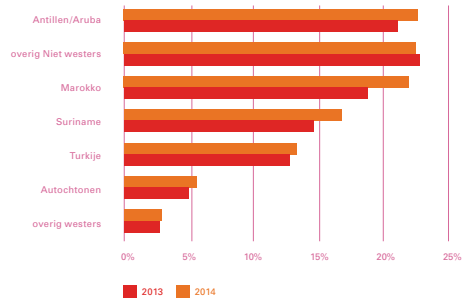

Bijlage - Stadsmonitor

Veel bijstandsuitkeringen onder niet westerse allochtonen.

fig 28
Bijstandsuitkeringen van Nederlandse en niet-Nederlandse inwoners, percentages ten opzichte van de bevolking van 19 tot en met 64 jaar.

Het totaal aantal bijstandsgerechtigden is de laatste jaren gestegen. De groepen met het hoogste percentage inwoners afhankelijk van een bijstandsuitkering zijn de Antillianen/Arubanen, de groep Overig Niet-Westers en de Marokkanen, van hen is 22 procent afhankelijk van een bijstandsuitkering. Onder de autochtonen is dit percentage 5,2. De Surinamers en de Marokkanen kenden het laatste jaar een grotere groei dan gemiddeld.

Bijlage - Stadsmonitor

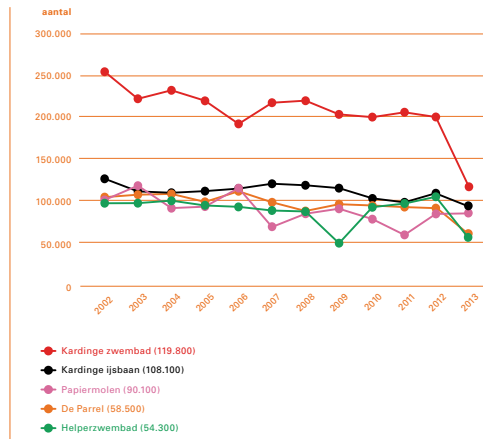
Sport en Bewegen

Sporten van de stad

fig 29
Bezoekers gemeentelijke zwembaden en de ijsbaan

Het aantal bezoekers van de gemeentelijke zwembaden vertoonde tot 2013 al een dalende trend maar is in 2013 fors afgenomen. Dit laatste heeft twee oorzaken. In 2013 is het schoolzwemmen afgeschaft, dit scheelt gemiddeld 40.000-50.000 bezoekers per zwembad. Daarnaast is sportcentrum Kardinge gerenoveerd waardoor er in de periode juli tot en met september geen bezoek is geweest. Het aantal bezoekers van de Papiermolen is sterk afhankelijk van het weer.

Het aantal bezoekers van de ijsbaan blijft schommelen rond de 100.000.

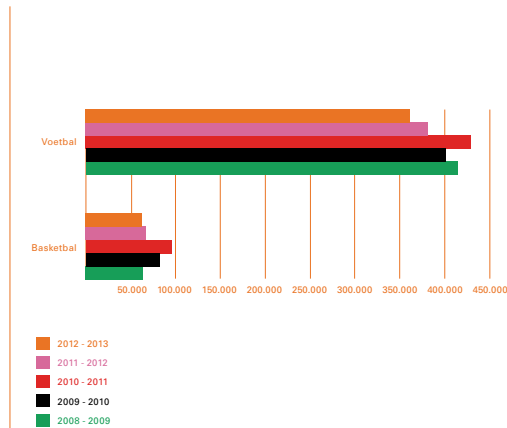

Topsport: FC Groningen trekt de meeste bezoekers

fig 30
Bezoek van voetbal, FC Groningen, en basketbal, Gasterra flames per seizoen

In figuur staat het bezoek van de twee meest bezochte topsporten in de stad. FC Groningen en Gasterra Flames. FC Groningen heeft de meeste bezoekers. Met meer dan 3.000 bezoekers bij de thuiswedstrijden is het basketbal in Groningen de best bezochte indoorsport in Nederland.

Naast voetbal en basketbal wordt er nog topsport bedreven in het volleybal (Lycurgus), Korfbal (Nic) en IJshockey (Gijs Bears). Het aantal bezoekers per seizoen varieert bij deze sporten tussen de 5.000 en 15.000.

Bijlage - Stadsmonitor

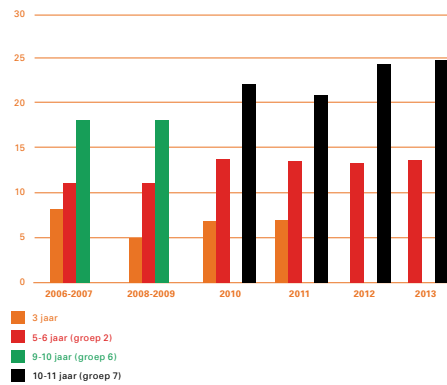
Veel jongeren met overgewicht

fig 31

Overgewicht van kinderen.

Van de 5 en 6 jarigen is ruim 13 procent te zwaar. Van de 10 en 11 jarigen is dat aandeel al bijna een kwart (24,3 procent). Het zijn objectief gemeten gegevens, de kinderen worden jaarlijks door medewerkers van de GGD gewogen.

Overgewicht wordt bepaald door de BMI (Body Mass Index). Bij volwassenen wordt het gewicht gedeeld door de lengte in het kwadraat. Is deze BMI groter dan of gelijk aan 25 dan is er sprake van overgewicht. Het percentage volwassenen met overgewicht was in 2010 35 procent. Bij jongeren zijn de waarden waarboven sprake is van overgewicht bepaald door geslacht en leeftijd.

Bijlage - Stadsmonitor

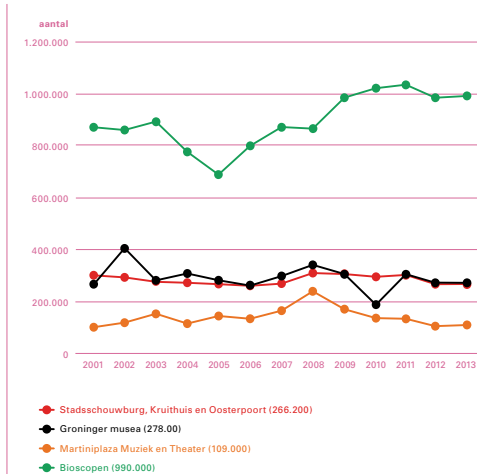
Bijlage - Stadsmonitor

Cultuur

Lichte stijging cultuurbezoek in 2013

fig 32
bezoekersaantallen cultuur per seizoen

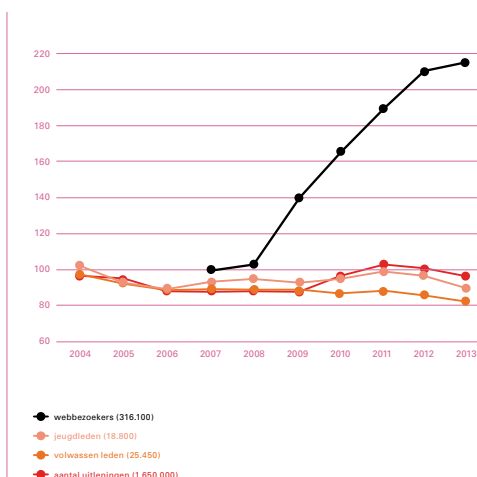
Het cultuurbezoek in de stad is na een afname in 2012 niet verder afgenomen, zelfs iets toegenomen. Zowel de bioscopen, de theaters als de musea hadden in 2013 meer bezoekers dan in 2012. De bioscopen trokken in 2013 990.000 bezoekers. Dit maakt Groningen de zesde bioscoopstad van Nederland. Landelijk is het aantal bezoekers de laatste twee jaar constant gebleven. Het aantal bezoekers van de musea was 278.000 waarvan 197.500 bezoekers het Groninger museum bezochten.

Bibliotheken hebben de laatste jaren minder leden

fig 33
Leden en uitleningen bij de openbare bibliotheken

Het aantal leden en uitleningen in de bibliotheken vertoont een dalende trend. Dit geldt vooral voor de volwassen leden. Het aantal webbezoeker is sinds 2010 toegenomen. De collectie van de bibliotheken bedraagt 271.000 banden.

Bijlage - Stadsmonitor

Bijlage - Stadsmonitor

Verkeer

Fietsers: meer in de stad, minder van buiten de stad.

fig 34
Ontwikkeling van het fietsverkeer, binnen en agglomeratiecordon

Het aantal fietsers dat zich binnen de stad verplaatst (binnen cordon) fluctueert sterk per jaar (omdat het om een momentopname gaat) en vertoont een stijgende tendens. Van buiten de stad (agglomeratiecordon) is in 2012 minder gefietst dan de jaren er voor. Waarschijnlijk is dit vooral een gevolg van slecht weer in combinatie met een vrij beperkt aantal fietsers. Slecht weer heeft al snel tot gevolg dat menig fietser voor alternatief vervoer kiest. En op vrij lage aantallen fietsers, is de daling dus groot.

In het autoverkeer zien we een heel andere ontwikkeling. Hier neemt het aantal verplaatsingen binnen de stad juist af. Vooral de economische crisis heeft tot gevolg gehad dat het autoverkeer na 2008 weinig is toegenomen in de directe omgeving rond van de stad (agglomeratiecordon) en op de ringwegen.

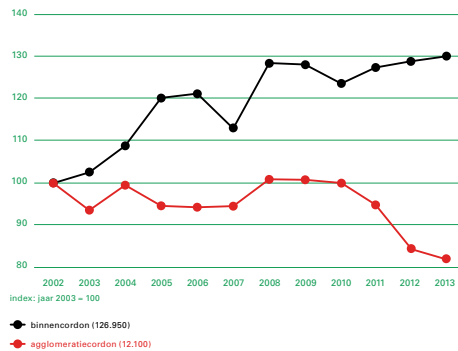
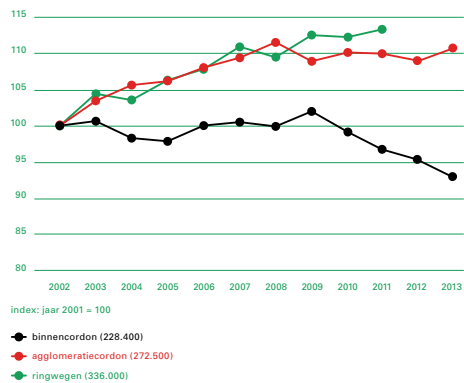

fig 35
Ontwikkeling van het autoverkeer op het binnen- en agglomeratiecordon

Bijlage - Stadsmonitor

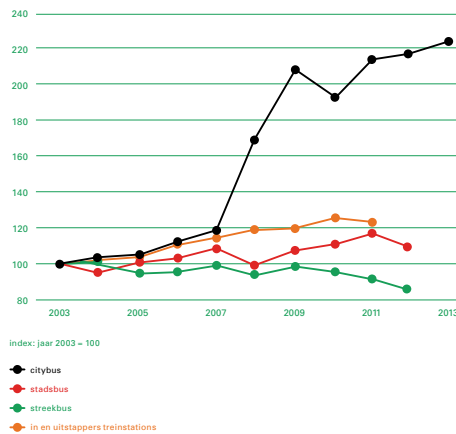
Citybus grootste stijger

fig 36
Ontwikkeling van het aantal vervoerde passagiers per openbaar vervoer.

Het gebruik van de P+R locaties rond Groningen is de afgelopen jaren sterk toegenomen. Vooral in de periode 2006 tot 2009 is het aantal reizigers sterk toegenomen. Dit komt vooral door de opening van P+R Haren, P+R Europapark en P+R Hoogkerk. In 2010 is het aantal iets afgenomen. Het aantal vervoerde passagiers per citybus is per jaar 2 miljoen passagiers. Wat neer komt op gemiddeld 5.500 per dag.

Op een gemiddelde werkdag maken ongeveer 38.000 mensen gebruik van de trein om de stad te bereiken en ruim 32.000 de streekbus.

Tien jaar geleden werd minder van de trein en meer van de bus gebruik gemaakt. Binnen de stad worden ongeveer 48.700 passagiers met stadsbussen vervoerd.

Bijlage - Stadsmonitor

Wonen

Nieuwbouw onder de beoogde ambitie

fig 37

Bouw en onttrekking van woningen

Het aantal gereed gekomen woningen schommelt de laatste jaren rond de 1.000. Een groot deel van deze woningen was de laatste drie jaar jongerenhuisvesting. Het aantal overige woningen is lager ten opzichte van een aantal jaren geleden.

In 2013 zijn er 1.060 woningen bijgekomen. Waarvan 876 huur en 184 koop woningen. Het aantal gereedgekomen koopwoningen is in jaren niet zo laag geweest. De jaren voor 2010 zijn topjaren geweest in de productie van het aantal woningen. De afgelopen jaren zijn we onder het streefcijfer van 1.150 terecht gekomen. De laatste jaren zijn weinig woningen gesloopt

Groei woonruimten: groei wooneenheden vlakkt wat af

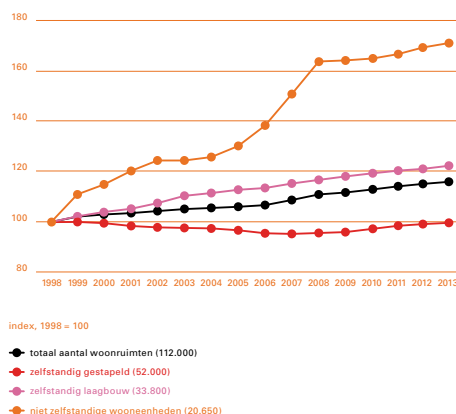
fig 38

Ontwikkeling van het aantal woonruimten naar soort

In de figuur is het jaar 2014 niet opgenomen omdat er door een andere wijze van tellen een trendbreuk is ontstaan. Hierdoor is het aantal van 2014 niet te vergelijken met dat van voorgaande jaren. Dit geldt vooral voor de wooneenheden.

Topt 2013 is vooral het aantal niet zelfstandige wooneenheden gegroeid. Het gaat hierbij om woningen die worden omgezet in studentenpanden en om overige jongerenhuisvesting. Vanaf 2008 is deze groei iets afgevlakt. Dit terwijl het aantal studenten wel is toegenomen. In 2011 zijn op het voormalige Bodenterrein 350 zelfstandige wooneenheden voor jongeren gereedgekomen. Het totaal aantal is inclusief bijzondere woongebouwen, woonwagens en woonschepen.

De 'gestapelde' woningen (woningen als flats en boven-beneden) zijn in aantal achteruit gegaan. Dit komt voornamelijk door de wijkvernieuwing, waar woningen zijn gesloopt en vervangen door laagbouw of zijn omgezet in grondgebonden woningen.

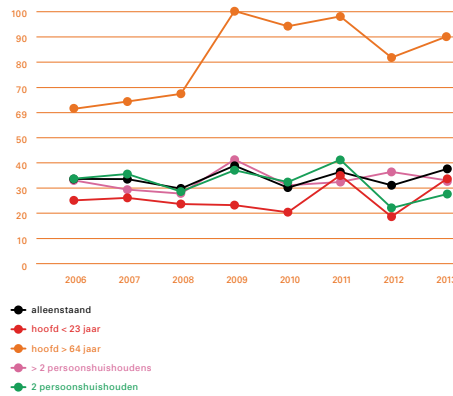
Bijlage - Stadsmonitor

Slaagkans neemt toe

fig 39

Slaagkans op het vinden van een huurwoning van actief woningzoekenden

De slaagkans op het vinden van een huurwoning in de sociale sector is na een afname in 2013 weer toegenomen. In 2012 was de slaagkans afgenomen tot 30 procent, in 2013 was die 36 procent. Afname in 2013 was er bij de huishoudens met meer dan 2 personen, de grootste toename bij de jongerenhuishoudens. Er zijn de afgelopen jaren veel woningen voor jongerenhuisvesting bijgekomen. De slaagkans van ouderen is onveranderd hoger dan die van de andere bevolkingsgroepen.

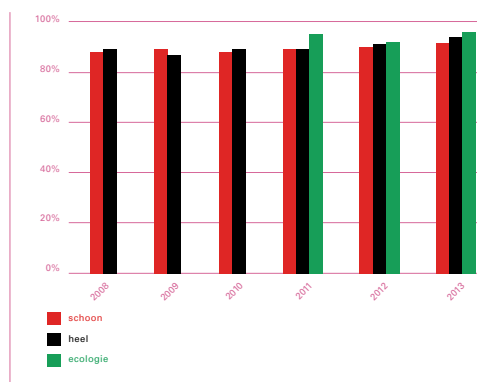
Bijlage - Stadsmonitor

Onderhoud en beheer openbare ruimte

fig 40
Schoon en heel: het percentage waarnemingen dat voldoet aan de BORG norm

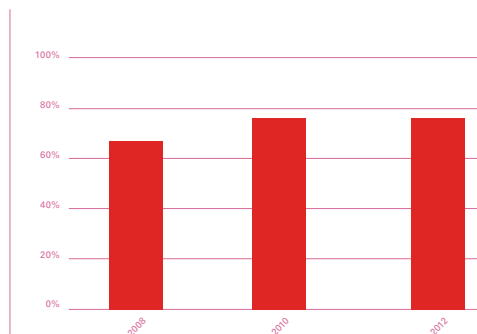
Schoon en heel: verbetering

fig 41
Schoonhouden van de stad: het percentage burgers dat tevreden is volgens de Leefbaarheid en Veiligheid enquête.

Uit de burgerschouw die er in 2013 is geweest blijkt dat het percentage waarnemingen dat voldoet aan de norm licht is gestegen. Bij deze burgerschouw bekijken burgers of de wijken aan een vooraf gedefinieerde norm voldoen. Met een score van 92 procent is dat stadsbreed het geval. Heel (93%) nog iets meer dan schoon (91%). De ecologie staat er goed voor; 95 procent voldoet aan de norm. Als we de resultaten van de schouw vergelijken met de resultaten van de Leefbaarheidsenquête dan blijkt dat 75 procent van de stad, tevreden is over het schoonhouden van de stad.

Er zijn wel verschillen tussen de wijken. Zo zijn de inwoners in het Lewenborg en de Wijert minder tevreden over het schoonhouden van de wijk en mensen in de nieuwe wijken in het Westen van de stad juist meer tevreden.

Ook bij de BORG beoordeling zijn er verschillen, in het Centrum zijn de schouwresultaten minder dan gemiddeld, vooral op het onderdeel schoon. Het zuiden en vooral het westen van de stad scoren beter dan gemiddeld.

Bijlage - Stadsmonitor

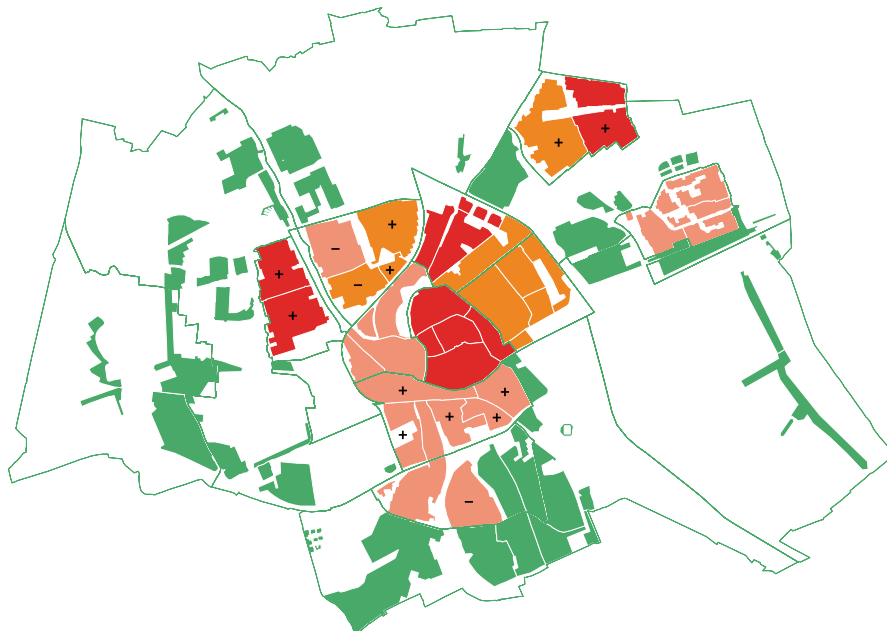

Veiligheid

fig 42
Onveiligheidsgevoel in de eigen buurt in 2012

Van de gehele bevolking voelt zich 20 procent wel eens onveilig in de eigen buurt, iets meer dan in 2008 en 2010. Het meest onveilig voelen zich de inwoners van het Centrum (33 procent), De Indische Buurt, de Hoogte en Beijum oost (30-31 procent). De inwoners van de nieuwste wijken voelen zich relatief het veiligst. In de oude wijken ten zuiden van het centrum, in Beijum en in Vinkhuizen heeft het gevoel van onveiligheid zich ongunstig ontwikkeld en is meer dan gemiddeld toegenomen. In een paar wijken is het gevoel voor onveiligheid afgenomen. Dit zijn: Paddepoel en de Wijert.

Groningers voelen zich gemiddeld genomen veiliger dan de inwoners van de overige grote en middelgrote steden in Nederland.

Bijlage - Stadsmonitor

Inbraak: licht gestegen

fig 43

Inbraak: aangiften van inbraak per 1.000 woonruimten

Het aantal aangiften van inbraak is na een piek in 2008 de laatste vier jaar rond de 11 per 1.000 inwoners. Dit is boven de ambitie van 9,6 per 1.000 inwoners. Er is overigens een lichte stijging waarneembaar (2013/2014).

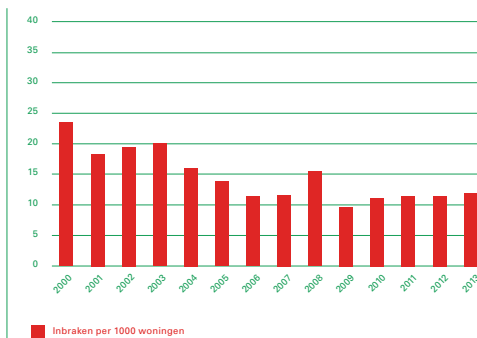

fig 44

Geweld: aangiften van geweld per 1.000 inwoners, totaal en het aandeel in de binnenstad

Het aantal aangegeven geweldsdelicten is sinds 2007 gedaald naar onder de 5 per 1.000 inwoners. Dit is sinds 1998 (begin meting Stadsmonitor) niet zo laag geweest. Deze daling is het laatste jaar niet doorgezet, het laatste jaar is het aantal aangiften van geweld weer iets toegenomen.

Van de geweldsdelicten vond in 2013 32 procent plaats in de binnenstad. Dit percentage is de laatste jaren gedaald. Ook het absoluut aantal geweldsdelicten in de binnenstad is gedaald. Absoluut waren er in 2013 887 geweldsdelicten waarvan aangifte is gedaan waarvan 284 in de binnenstad.

Bijlage - Stadsmonitor

fig 45
**Aantal woninginbraken per 1.000 woonruimten
per buurt in 2013 en de ontwikkeling sinds 2009**

De gebieden waar naar verhouding veel wordt ingebroken zijn de Hunze/Ulgersmaborg, Tuinwijk en Vinkhuizen Zuid en de Damsterbuurt (Oosterpark). Weinig inbraken zien we in delen van de nieuwe wijken in het westen van de stad en in de dorpen ten Oosten van de stad. Er is een toename geweest in een aantal buurten verspreid door de stad. Afname in de Korrewegbuurt, Indische buurt en de Villabuurt.

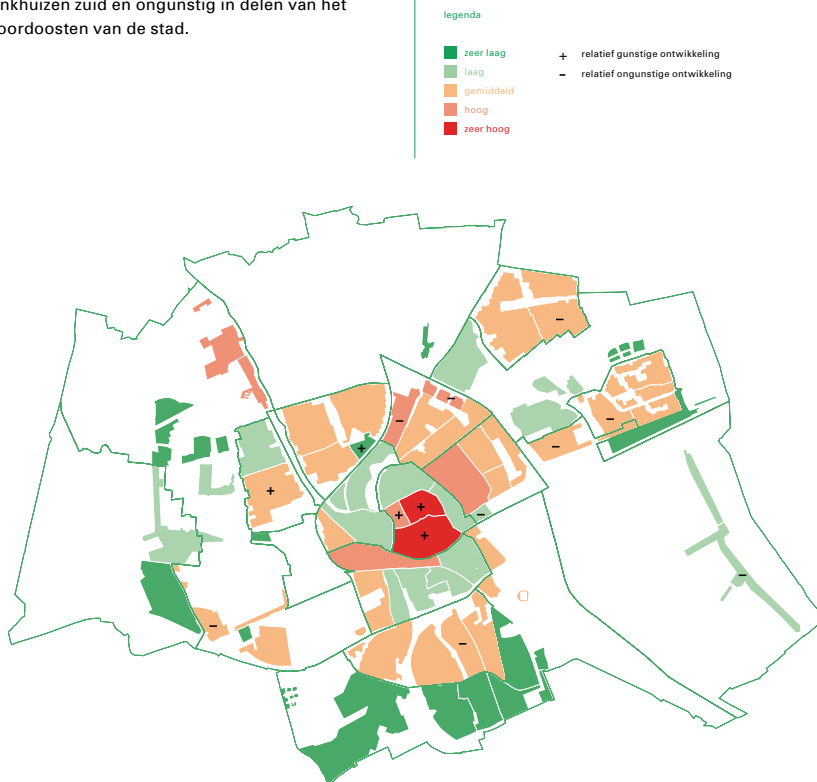

Bijlage - Stadsmonitor

fig 46

Het aantal geweldsdelicten per 1.000 inwoners in 2013 en de ontwikkeling sinds 2009

Een groot aantal geweldsdelicten komt voor rekening van het uitgangscentrum. De buurten buiten het centrum die bovengemiddeld veel geweld kennen zijn de Gorechtbuurt, de West Indische buurt, de Zeeheldenbuurt en Reitdiep. De ontwikkeling is gunstig in het Centrum en in Vinkhuizen zuid en ongunstig in delen van het Noordoosten van de stad.

Bijlage - Stadsmonitor

Bijlage - Stadsmonitor

Duurzaamheid

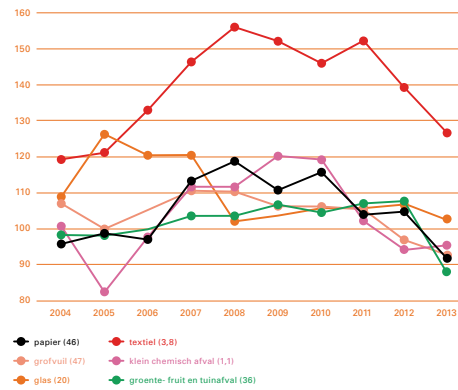
Afvalinzameling: textiel opvallende stijger

fig 47

Gescheiden afvalinzameling in kilogram per inwoner

Grofvuil, papierafval en groente- en tuinafval wordt op grote schaal gescheiden ingezameld. De grootste is grof vuil met 47 kilo per inwoner of 9.000 ton in totaal per jaar.

Het laatste jaar is het aantal kilo's per inwoner dat gescheiden wordt ingezameld afgenomen. Het laatste jaar is dat het meeste het geval bij textiel en bij GFT (groente, fruit en tuinafval).

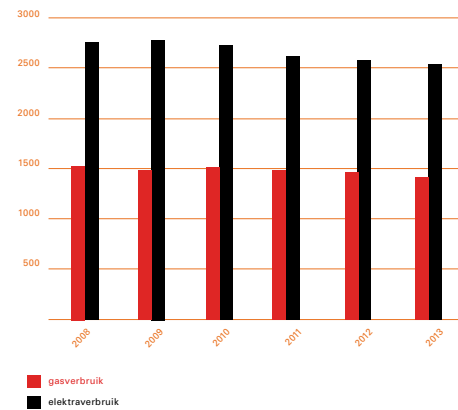

CO2 uitstoot particulieren vertoont een dalende trend

fig 48

Gas en elektriciteitsgebruik particulieren in CO2 uitstoot per jaar

In de figuur staat het gemiddelde gas- en elektriciteitsgebruik per woning per jaar omgerekend naar kilogram CO2 uitstoot. We zien zowel bij gas als bij elektriciteit een dalende trend. Dit komt onder anderen door zuiniger apparaten en isolatie van huizen. Het gasverbruik is ook sterk afhankelijk van het weer. Zo had 2010 een koude winter.

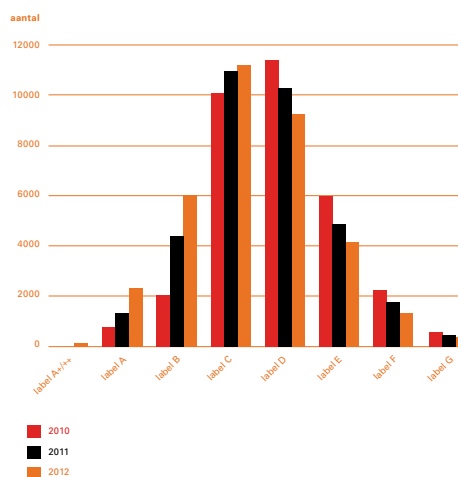

Woningen zijn energie zuiniger geworden

fig 49

Energie labels van corporatiewoningen, eind van het jaar

Van de corporatiewoningen is bekend welk energielabel zij hebben. Uit de figuur blijkt dat het aantal woningen met een energielabel D of slechter tussen 2010 en 2012 aanzienlijk lager is geworden. Meer dan 6.000 woningen zijn verbeterd naar label C of beter. In 2012 hadden ruim 100 woningen het label A+ of A++.

Bijlage - Stadsmonitor

| |

Colofon

Uitgave: Onderzoek en Statistiek Groningen, gemeente Groningen

Ontwerp: [De Jongens Ronner](#)

Fotografie: Gemeente Groningen

Interactieve PDF: [De Jongens Ronner](#)

195.
453